

Tartu Ülikool  
Sotsiaal- ja haridusteaduskond  
Koolikorralduse õppekava

Tanel Linnus

LÕUNA-EESTI PIIRKONNA KUTSEÕPPEASUTUSTE  
KOOSTÖÖVÕRGUSTIKU KUJUNEMINE JA TOIMIMINE 2001–2008

Portfoolio

Juhendaja Hasso Kukemelk

Läbiv pealkiri: Lõuna-Eesti kutseõppeasutuste koostöövõrgustik

Tartu  
2010

## **The development and functioning of the vocational education institutions cooperation network in South-Estonia 2001–2008**

### **Summary**

The aim of this paper is to describe and analyze the cooperation process of South-Estonian vocational education institutions. The author took an active part in the creating of the co-operation network of South-Estonian vocational education institutions and is one of its active leading participants.

The Lisbon Agenda aimed to make the European Union the most competitive and dynamic knowledge-based economy in the world, capable of sustainable economic growth with more and better jobs, greater social cohesion and respect for the environmental surroundings.

In accordance with that aim, different development plans were prepared in Estonia, including the development plans for the system of vocational education.

The heads of seven South-Estonian vocational education institutions came to the conclusion that in order to achieve such goals, it is necessary to get together and make efforts also locally. Those efforts led to the creation of the co-operation network of South-Estonian vocational education institutions. The network involved municipalities, enterprises and different schools. As a result of further developments, a cooperation agreement between South-Estonian vocational education institutions was signed on May 21<sup>st</sup> 2006 and the development plan for the vocational education institutions of South-Estonia was accepted later that year.

That cooperation agreement and the development plan for South-Estonian vocational education institutions stated the main fields of co-operation: representing common interests in cooperation projects; cooperating in curricula-related domains; organizing career counseling; organizing skills competitions; cross-usage of training-bases; organizing common advertising campaigns for schools.

The cooperation agreement between South-Estonian vocational education institutions and the fulfilling of the regional development plan led to the following results: the plan for regional vocational education investments was created; the cross-usage of training bases led to more effective use of resources; the creation of development plans and the applying of the plans of action improved the intradisciplinary co-operation of teachers; as the result of the coordination of adult learning, collective projects, curricula and teaching materials were composed; teachers from different schools of the whole region took part in the conducting of training; teachers from vocational education institutions compiled several national curricula through group meetings; support systems endorsing the progress of students developed at vocational education institutions; county governors and school principals advocated the expediency and constructive role of cooperation network based activities in their speeches; general education schools in the area were included in the programme through vocational training in secondary school, which led to the integration of curricula of different school-types; cooperation agreements were signed with Tartu University, Tallinn University of Technology and Tallinn University; municipalities were included in the research and development process through collective projects; the representatives of enterprises and professional associations were included in the activities of vocational educational institutions by developing the curricula, reviewing the dissertations, being members of the thesis committees. Interest among entrepreneurs to use the opportunities of vocational education institutions in South-Estonia rose significantly.

The vocational education institutions of Tartumaa, Jõgevamaa and Järvamaa joined the effective cooperation network, the collective cooperation agreement between the vocational education institutions of seven counties will be signed on October the 8<sup>th</sup> 2010 at the celebration of Teacher's Day in Viljandi.

The professional progress of the author of this paper was reinforced by working with other school principals on planning and actualizing the aims that were set together. He learned to realize the importance of the comprehensive development of a region and to actively involve all groups interested in the comprehensive development.

## Sisukord

Sissejuhatus .....	4
1. Lõuna-Eesti kutseõppeasutuste koostöövõrgustiku tekkimise eeldused .....	8
1.1. Riigi tasand .....	8
1.2. Kohaliku omavalitsuse tasand .....	11
2. Lõuna-Eesti kutseõppeasutuste koostöövõrgustiku kujunemine aastatel 2001–2004 .....	14
3. Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste koostöövõrgustiku arendustegevus aastatel 2005–2006 .....	24
3.1. Teekond koostööleppeni .....	24
3.2. Teekond arengukavani .....	32
4. Lõuna-Eesti kutseõppeasutuste koostöövõrgustiku toimimine .....	34
Kokkuvõte .....	51
Kirjandus .....	55

## Sissejuhatus

Käesolev töö käsitleb Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste koostöövõrgustiku loomist ja arenemist aastatel 2001–2008. Seda perioodi iseloomustab püüd välja kujundada ühtne Euroopa Liidu haridusruum, millega kaasnesid olulised muutused liikmesriikide haridusalastes suundumustes.

Euroopa Liidu liikmesriikide poolt vastuvõetud ühisotsused rõhutavad kutsehariduse olulist rolli majandus-, sotsiaal- ja tööturupoliitikas. Kutsehariduse rolli nähakse kahel tasemel: kutseharidus peab võimaldama omandada tiptasemel oskusi, samas olema kõigile võrdselt kättesaadav ja tagama võrdsed võimalused (Bordeaux' kommunikatsioon).

Ühiskonnas toimuvad muutused mõjutavad hariduses toimuvat ja kahtlemata mõjutavad haridussüsteemis toimuvad protsessid omakorda ühiskonda (Fullan 2006, lk 46). Igasuguste muudatuste eesmärgiks hariduse vallas on anda õppijatele teadmisi ja oskusi, millega nad kiiresti muutuvast elust toime tulevad.

Muutusi tööturul suunatakse eelkõige läbi riikliku koolitustellimuse esitamise ning seda peetakse riigi üheks olulisemaks ülesandeks (Eamets jt, lk 50)

Eesti kutsehariduse arendamisel on välja toodud planeeritavad suundumused, mis seisnevad õppijakesksuse suurendamises; kutseõppe kvaliteedis, ajakohasuses ja väärtustamises; kutseõppe regionaalse kättesaadavuse tagamises, kutseõppe kättesaadavuse tagamises erinevatele sihtrühmadele; vene keeles õppijate konkurentsivõime tagamises; täiskasvanute koolituse arendamises (Eesti kutseharidussüsteemi arengukava 2009–2013, lk 19–25).

Eesti kutsehariduse arengukava põhimõtteid viidi igapäevaselt ellu piirkonniti. Käesolevas töös mõeldakse Lõuna-Eesti piirkonna all nelja maakonda: Põlva-, Valga-, Viljandi- ja Võrumaad. Lõuna-Eesti piirkonna kui termini kasutamine seostub Haridus- ja Teadusministeeriumi Koolivõrgu Büroo loomisega 2001. a., mil muudatuste käigus riigi hallatavate asutuste võrku kuuluvatest õppeasutustest moodustati 6 piirkonda, üks neist



Koolivõrgu Büroo Lõuna-Eesti piirkond. Koolivõrgu Büroo põhiülesandeks oli tagada riigile kuuluvate õppeasutuste eesmärgipärane ja efektiivne juhtimine ning nende tegevuse seaduslikkus. Büroo pidi pidevalt analüüsima koolivõrku ning hindama eelarvevahendite otstarbekat ja efektiivset kasutamist.

Koolivõrgu Büroo töötajad analüüsisid riigikoolide arendamise võimalusi ning üheks neist oli regionaalse koolivõrgu mudel, mida iseloomustab kontserni tüüpi organisatsioon ja asjaosaliste kontsernipõhine mõtteviis ühistegevusliku sünergia loojana. Regionaalse koolivõrgu mudeli alustaladeks on võrgustiku koostisosade tegevuse spetsialiseerumine, oskusteabe kontsentreerumine, juhtimise tõhustamine (tsentraliseeritud ja detsentraliseeritud juhtimispõhimõtete vahekorra optimeerimine ja nüüdisaegse infotehnoloogia kasutamine), mitmekülgsete ja komplitseeritud omandi- ja kapitalisuhete realiseerimine läbi kindla formaal-õigusliku raamistiku. Koolivõrgu regionaalset mudelit käsitleti sarnaselt ärimaailmas olemasolevatega (Lõuna-Eesti piirkonna...).

Koolivõrgu Büroo tegevus mõjutas oluliselt Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste arenguid. Kutseharidusega seonduvate regulatsioonide täiendamine ja uute arenguvõimaluste käsitlemine neis, koolivõrgu korrastamine, Euroopa Liidu abiprogrammide kättesaadavus ja plahvatuslikult kasvav projektitööde maht, koolide järjest kärsitum soov areneda moodsateks kutsehariduskeskusteks olid koolijuhtidele märguandeks, et endist viisi koole juhtida ei ole otstarbekas; päevakorda tõusis koolidevaheline sisulise koostöö arendamine konkreetsete tegevuste planeerimisega.

Lõuna-Eesti piirkonda kuulus seitse kutseõppeasutust: Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool, Räpina Aianduskool, Valgamaa Kutseõppekeskus, Vana-Antsla Kutsekeskkool, Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool, Võrumaa Kutsehariduskeskus, Õisu Toiduainetetööstuse Kool.

Koolivõrgu Büroo Lõuna-Eesti piirkonna peadirektoriks kinnitati 2002. a. Ene-Mall Vernik-Tuubel, kes tundis põhjalikult haridussüsteemi, oli töötanud koolijuhina ja omas kogemusi Haridusfoorumi kooliuuendusliku liikumise koordineerimise valdkonnas.

Koostöö mõistmine ja soov arendada Lõuna-Eesti piirkonda tervikuna võimaldas tal moodustada meeskonna, kes suutsid koostöövõrgustiku piirkonnas tööle panna.

Käesoleva töö ajalised raamid seletuvad autori tööleasumisega 2001. a. Võrumaa Kutsehariduskeskuse direktorina, millest alates autor oli osaline koolijuhtide ühistegevuste väljakujunemisel.

2007. aasta lõpul reorganiseeriti kutseharidussüsteemi juhtimine ja Koolivõrgu Büroo lõpetas oma eksistentsi. Seega käsitletakse eelkõige perioodi, kus kutsehariduse igapäevane juhtimine oli Koolivõrgu Büroo korraldada.

Käesoleva töö üldiseks eesmärgiks on anda ülevaade ja analüüsida Lõuna-Eesti kutseõppeasutuste ühiseid püüdlusi piirkonna koostöövõrgustiku väljaarendamisel ning sellega kaasnevaid tegevusi ja saavutatud tulemusi.

Koolivõrgu Büroos arutluste all olnud kontserni tüüpi organisatsiooni kui regionaalse koolivõrgu mudel ei käivitunud (ülalt alla). Käesolevas töös käsitletakse Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste tegevust alt-üles initsiatiivi võttes, mis viis regioonis koostöövõrgustiku tekkimiseni.

Lõuna-Eesti kutseõppeasutuste koostöövõrgustiku kujunemise ja toimimise käsitlemisel on võetud aluseks piirkonna koolijuhtide ette kerkinud lahendamist vajavad probleemid.

Käesolevas töös püütakse vastus leida järgmistele küsimustele:

- kuidas Lõuna-Eesti kutseõppeasutuse juhid jõudsid arusaamisele koostöö vajalikkusest? Missugused olid esimesed koostöö sammud? Mis järeldused sellest tehti?
- Kuidas toetasid ühistegevusi kutseõppeasutuste huvigrupid: üldhariduskoolid, omavalitsused, omavalitsusliidud, maavalitsused, Haridus- ja Teadusministeerium ja tema hallatavad asutused, ettevõtjad, erialaliidud? Missuguseid meetodeid kasutati huvigruppide kaasamisse ja mis oli selle tulemus?
- Missugused olid enam tähelepanu nõudnud aruteluteemad ja sellest tulenevad tegevused ning tulemused: piirkondliku koostöölepingu ja arengukava koostamine; koolide materiaal-tehnilise baasi kaasajastamine; valdkondlike arengukavade koostamine ja tegevused nende elluviimisel; piirkondliku koolivõrgu korrastamine; l täiskasvanute koolituse arendamine; õppekavade arendustöö; kooli õppetegevust toetavad tugiteenused; karjäärinõustamisega seotud temaatika; omandatud kogemuste vahetamine ja teavitustöö koostöövõrgustikualasest tegevusest.

Jälgides Euroopa Liidu ja Põhjamaade riikide (kutse)hariduses toimuvaid suundumusi, kinnistus autori veendumus võrgustikupõhise koostöö arendamise vajalikkusest Lõuna-Eesti piirkonnas. Autor pidas väga oluliseks arendada koolidevahelist koostööd ja erinevate huvipoolte kaasamist kutsehariduse arengu toetamiseks. Sellest tulenevalt osales autor

aktiivselt Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste koostöövõrgustiku väljakujunemisel, olles paljude ettevõtmiste ja arutelude initsiaatoriks ja läbiviijaks.

Saadud kogemused aitasid oluliselt kaasa autori professionaalsele arengule.

Autoril oli Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste koostöövõrgustiku kujundamise ja toimimise koostöö arendamisel võimalik kasutada Tartu Ülikooli hariduskorralduse magistriõppe raames saadud teoreetilisi teadmisi, samuti isiklikus arhiivis olevaid kümneid loengumaterjalide konspekte.

Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste koostöövõrgustiku väljaarendamisel osalesid regiooni kõikide koolide juhid, keda autor koostöö eest tänab.

Autori erilise tänu osaline on Ene-Mall Vernik-Tuubel, kelle entusiasmi ja eestvedamiseta ei oleks toimunud läbimurret koostöövõrgustiku kujunemisel. Autor tänab Ene-Mall Vernik-Tuubelit tema isikliku arhiivi kasutamise võimaluse eest.

Head lugemist.

## 1. Lõuna-Eesti kutseõppeasutuste koostöövõrgustiku tekkimise eeldused

Aastail 2001–2003 pandi alus nelja Kagu-Eesti maakonna (Põlva, Võru, Valga, Viljandi) kutseõppeasutuste koostööle ning lepiti kokku ühise tegutsemise põhimõtetes ja üldistes suundumustes. Ühistegutsemisele suunasid sel ajal vastu võetud strateegilised otsused, mis andsid jätkuva toetuse kutsehariduse ümberkujundamiseks.

Kopenhaageni deklaratsioon, Lissaboni strateegia, Maastrichti kommünikee, Helsingi kommünikee, Bordeaux kommünikee – need olid rahvusvahelised kokkulepped, mis oluliselt mõjutasid kutsehariduses vastuvõetud otsuste kujunemist.

### 1.1. Riigi tasand

Riigi tasandil oli 2001. aastaks vastu võetud rida arengukavasid (Eesti Vabariigi Riiklik arengukava 2000–2003, Majanduse arengukava 1999–2003, Tööhõive Tegevuskava 2000–2001), millele tuginedes töötati Haridusministeeriumi kutsehariduse osakonna, Kutsehariduse ja Tööhõive Seirekeskuse ning sotsiaalsete partnerite koostöös välja „Tegevuskava kutseharidussüsteemi arendamiseks Eestis aastatel 2001–2004“ (Kinnitatud Vabariigi Valitsuse otsusega 12.06.2001).

Selleks ajaks oli koolivõrgu korrastamise tulemusena oluliselt vähenenud kutseõppeasutuste arv (1996. aastast toimunud ühendamiste tulemusena vähenes 2000. aastaks kutseõppeasutuste arv 11 võrra; 01.01.2001 oli EV Haridusministeeriumi hallata 58 kutseõppeasutust). 1999. aastal toimusid muudatused ka Lõuna-Eestis: ühendati Võru Tööstustehnikum ja Väimela Sovhoostehnikum Võrumaa Kutsehariduskeskuseks; Valga Kutsekool nr 46 ja Helme Kutsekool nr 30 Valgamaa Kutseõppekeskuseks; Viljandi Kutsekeskkooli, Vana-Võidu Kõrgema Põllumajanduskooli ja Viljandi Õppekeskuse baasil moodustati Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool.

Selle tulemusena jäi nelja Lõuna-Eesti maakonda (Põlva, Valga, Viljandi, Võru) tegutsema 7 kutseõppeasutust: Räpina Aianduskool, Vana-Antsla Kutsekeskkool, Viljandi Ühendatud

Kutsekeskkool, Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool (millega 2006. aastal ühendati Õisu Toiduainetetööstuse Kool), Valgamaa Kutseõppekeskus, Õisu Toiduainetetööstuse Kool ja Võrumaa Kutsehariduskeskus.

Poliitikauuringute Keskuse PRAXIS poolt läbiviidud uuring 2003. aasta sügisel „Kutseõppeasutuste võrgu korraldamine lähtuvalt regionaalsest spetsialiseerumisest“ täpsustas kutsehariduse tegevuskavas esitatud seisukohti kutseõppeasutuste võrgu tuleviku kujundamiseks ja oli küllalt kriitiline. Viidati ohule, et kui ei kaasata partnereid tegevuskavade koostamisse ja ainult analüüsitakse olukorda, siis ei suudeta püstitatud eesmärgi täita. Uuringus käsitleti järgnevat kahte-kolme aastat kui võimalust jätkata kutseõppeasutuste võrgus põhjendatud ja teadlikke ümberkorraldusi (Kutseõppeasutuste võrgu korraldamine..., lk 46).

Märkimist väärib uuringu järeldus, et üldtrendiks on suundumus erinevaid koolitüüpe integreerivatele kutseõppekeskustele regionaalsel tasandil ja maapiirkondades üle-eestilise spetsialiseerumise olemasolule (samal, lk 121).

Kutseõppe arendamise tegevuskava tulemusena planeeriti aastaks 2004 välja arendada Eestis kokku 8 kutseõppekeskust, millest ainult üks – Võrumaa Kutsehariduskeskus – asuks Kagu-Eestis.

Kutseõppekeskuste all mõeldi tegevuskavas kutseõppeasutust või kutseõppeasutuste ühendust kui õppe- ja arenduskeskust, kus toimub esmakoolitus kutsekeskhariduse tasemel nii põhi- kui keskhariduse järgselt ja/või kutsekõrghariduse õppekavade alusel; täiskasvanute koolitus; erivajadustega inimeste koolitus; kutsenõustamine; teiste samas valdkonnas töötavate kutseõppeasutuste õpetajate ja õpilaste koolitamine ning nendele õppebaasi kasutamise tagamine; teiste õppeasutuste õppekavaarenduse juhendamine; piirkonna väikeettevõtjate nõustamine; õppekava arendus ning regiooni tööturu analüüs. Arvestades regionaalseid vajadusi ja haldusterritoriaalset reformi, võib kutseõppekeskus välja areneda õppeasutuste ühenduseks, kus keskhariduse tasemel toimub nii kutse- kui ka üldhariduslik koolitus.

Maapiirkondades kujunevad kutseõppekeskused ka ettevõtlusalasteks inkubatsioonikeskusteks väikeettevõtlusele (Tegevuskava, lk 16–17).

Just tegevuskavas olev võimalus käsitleda kutseõppekeskust kui kutseõppeasutuste ühendust pani idanema mõtte, kuidas on seda võimalik Kagu-Eestis ellu viia.

Käesoleva töö autoril on tööst Tartu Õppekeskuse direktorina (1984–2001) ja Tartu Koolijuhtide Ühenduse juhatuse esimehena (1992–2001) pikaajalised kogemused erinevate koolide koostöö arendamisel. Tartu linnas saadud kogemused ja Tartu Ülikooli hariduskorralduse magistriõppes omandatud teoreetilised teadmised andsid kinnitust, et koostöövõrgustiku arendamine regioonis on võimalik. Kaheksa kutseõppekeskuse arendamiseks planeeriti spetsiaalsed vahendid: 2001. a. – 49,61 miljonit krooni; 2002. a. – 53,0 miljonit krooni; 2003. a. – 65,0 miljonit krooni; 2004. a. – 70,0 miljonit krooni (Tegevuskava, lk 18).

Rõõmustav oli, et riigieelarves suurendati märgatavalt kutseharidussüsteemile eraldatavat rahasummat: 2001. a. – 506,226 miljonit krooni; 2002. a. – 566,89 miljonit krooni; 2003. a. – 645,82 miljonit krooni; 2004. a. – 717,95 miljonit krooni (Eesti Kutseharidussüsteemi arengukava aastateks 2005–2008, lk 38). EV Haridusministeeriumist oli võimalik projektipõhiselt saada lisafinantseerimist õppekavade arengut toetavatele tegevustele, mida aktiivsemad koolid ka kasutasid.

Hariduskorralduslike muutuste tulemusena, mis seisnes eelkõige Haridusministeeriumi kolimises Tartusse ja Koolivõrgu Büroo moodustamises ministeeriumi juurde 2001. a., kujunes välja uus riigikoole mõjutav struktuur.

Moodustatud viis piirkonda: Kesk-Eesti, Lõuna-Eesti, Lääne-Eesti, Ida-Virumaa ja Tartu piirkond, mille etteotsa määrati piirkonna peadirektorid, andsid võimaluse enam keskenduda regiooni probleematikale, arvestamaks piirkondade eripärasid, traditsioone, ühishuvisid. Tekkis lootus, et teatud piirkondi käsitletakse tervikuna. Sellele viitasid KVB töötajate ringsõidud koolidesse, mille käigus püüti selgusele jõuda erinevate koolide reaalses situatsioonis, nende arengu vajadustes ja unistustes kooli tuleviku osas. Oluline oli asjaolu, et piirkondade kaupa tehti kokkuvõtteid ning kõigil koolidel oli ülevaade naabrite püüdlustest ja soovidest. Samas ei olnud koolidel mingit informatsiooni, mis ajal saavad nad investeringuid ja kui suures ulatuses.

HTM KVB Lõuna-Eesti piirkonna peadirektori ametikohale asus 2002. a. Ene-Mall Vernik-Tuubel.

## 1.2. Kohaliku omavalitsuse tasand

Maavalitsused ja kohalikud omavalitsused planeerisid oma piirkondade arengut ja koostasid arengukavasid (vt nt Põlvamaa arengu põhisuunad 1999). See oli vajalik ka kutseõppeasutuste tulevase võimaliku investeeringu taotlemiseks, mistõttu hariduse küsimused olid Kagu-Eesti maakondade arengukavades olulisel kohal. Kutseõppeasutuste spetsialistid kaasati nende arengukavade koostamisse, mistõttu oli võimalik kiiresti teha muudatusi ja parandusi, saamaks tuge erinevate projektide rahastamiseks. Arengukavade koostamise käigus peetud seminaridel, nõupidamistel ja visioonikonverentsidel nähtus ettevõtjate, erialaliitude, arenguagentuuride jt tuntav huvi tõus kutseõppeasutuste tegevuse ja mõju kasvu vastu.

Olulisel kohal olid avanenud ja avanevad Euroopa Liidu abiprogrammid, millest sel perioodil kutseharidussüsteemi puudutas eelkõige Phare programm.

Alates 1994. aastast keskendus Phare programm kümne uue Euroopa Liidu kandidaatriigi toetamisele nende ettevalmistustes liiduga ühinemiseks, Eesti sai perioodil 1992–2006 toetusi kokku 4,3 miljardit krooni. Osa sellest kasutati hariduse arendamiseks, veidi jõudis ka Kagu-Eesti kutseõppeasutusteni (Võrumaa Kutsehariduskeskus, Valgamaa Kutseõppekeskus). Elukestva Õppe Arendamise Sihtasutus (SA INNOVE) kujunes kutseõppeasutuste koostööpartneriks, kelle tegevuse tulemusena realiseeriti Euroopa Liidult saadud vahendeid erinevate projektide kaudu.

Näiteks rahastati Phare 2000 projekti “Inimressursi arengu toetamine Ida-Viru ja Lõuna-Eesti regioonis” Võrumaa Kutsehariduskeskust 10, 2 miljoni krooni ulatuses. Projekti kogumaksumus oli 3, 97 miljonit eurot (sh Eesti Vabariigi kaasfinantseering 0,97 miljonit eurot). Projekti eesmärgiks oli aidata kaasa inimkapitali kvaliteedi tõusule Ida-Virumaa ja Lõuna-Eesti regioonides läbi tulemuslikuma kutseõppe ja parema koostöö sotsiaalsete partnerite vahel regioonides ning seega tööhõiveprobleemide efektiivsemale lahendamisele. Projekt kestis 15.03.2001–31.12.2003 ja selle tulemusena sai VKHK metallide, mehhatroonika ja puidutöötlemise valdkonna laboriseadmed, kutsenõustaja töökoha sisustuse jms, ning arvutiklassid. Nii tehnika kui turismi valdkonnas töötati välja uued õppekavad. Phare 2002 projekti „Õpipoisi koolitusprogrammide võrgustiku arendamine Kirde- ja Lõuna-Eestis ning saarte regioonis“ eesmärgiks oli välja töötada ning rakendada õpipoisi koolitusprogramme, mis olid mõeldud kutseoskusteta noorte koolitamiseks. Sihtgrupiks olid koolist väljalangenud noored ning üldkeskhariduse lõpetanud kutseoskusteta noored. Kogu projekti maksumus oli 2 miljonit eurot. Võrumaa Kutsehariduskeskus sai 3,5 miljonit krooni,

mille eest arendati välja nn õpipoisi õppekavad ning sisustati seadmete ja õppevahenditega toateenindaja, keevitaja, turvaseadmete installeerija ja puidutööpingi töölise õppekohad. Valgamaa Kutseõppekeskus sai ~800 000 krooni kahe õpipoisi koolituse õppekava väljatöötamiseks (puhastusteenindaja, palkmajade ehitaja) ning selleks vajalikud seadmed. Projekt kestis 12.11.2002–28.02.2006.

Et Phare programmide raames said toetust ainult kaks Kagu-Eesti kutseõppeasutust, tekitas pingeid koolide vahel. See oli üheks põhjuseks, miks koolide juhtkonnad hakkasid koos mõtlema, kuidas võimalikult kiiresti ja rohkesti tuua investeeringuid kutsehariduse arendamiseks meie piirkonda tervikuna ning oli ka põhjuseks, miks koolijuhid koostöö arendamises nägid oma võimalust.

Kutseõppeasutustes hakati koguma ja analüüsima andmeid võimalike investeerimisprojektide põhjenduste tarbeks. Senine kogemus arengurahade taotlemisel näitas, et eelkõige on vaja silmas pidada olemasolevate õppekavade realiseerimiseks vajamineva materiaalse baasi kujundamise põhjendatust, samuti sellega seotud õpetajate koolitusi. Sellest tulenevalt vaadati üle koolide arengukavad, kus sel perioodil olid koolide nõukogude ettepanekud olulise tähtsusega; täpsustati koolide strateegilisi eesmärke, viidi sisse muudatused koolide visioonidesse jms.

Seoses Põllumajandusministeeriumi hallata olnud 12 kooli ületulekuga Haridusministeeriumi haldusesse (2000. aastaks) tekkis vajadus ümber mõtestada koolide arendamise põhimõtted, koolikorralduslikud küsimused, osalemine erinevate strateegiate väljatöötamises jms. Seni koolide käsutuses olnud materiaalsed vahendid ei vastanud tekkinud vajadustele – uute õppekavade arendamisega seonduvalt ja põllumajanduslike erialade kadumise tõttu Võrumaa Kutsehariduskeskuses, Valgamaa Kutseõppekeskuses ja Viljandi Ühendatud Kutsekeskkoolis osutusid ülearusteks terved hoonetekompleksid (sh laudad elusloomadega). Samas tunti teravat puudust nüüdisaegsetest õppeklassidest, õppetöökodadest ja laboritest.

Rahvusvahelised kokkulepped, Euroopa Liidu abiprogrammide avanemine, Eestis erinevate arengukavade ja strateegiate väljatöötamine, kutseharidussüsteemis toimuvad muudatused kujundasid Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste juhtidel arusaamise võimalike koostegemiste kavandamise vajalikkusest regioonis.

Rahvusvaheliste haridusalaste kokkulepete analüüsimine, lõputud vaidlused haridusametnike ja kolleegidega erinevate lahenduste kasutamise otstarbekuses laiendasid oluliselt autori silmaringi ja panid aluse järgneva perioodi tegevuste põhjendamisele.





## 2. Lõuna-Eesti kutseõppeasutuste koostöövõrgustiku kujunemine aastatel 2001–2004

2001.–2004. aastatel toimunud muudatused kutsehariduse valdkonnas ja ülalkirjeldatud eeldused muutusteks mõjutasid otseselt Lõuna-Eesti kutseõppeasutuste juhtide tegevust. Ebaõnnestunud katsed kutseharidussüsteemi ümber kujundada, juhtimisprobleemid ja personalivahetused 2001. a. viisid kutsehariduse juhtimise tuntavasse langusesse. Haridus- ja Teadusministeerium on oma hinnangus tõdenud, et kutseharidussüsteemi juhtimine on olnud ületsentraliseeritud, mitmetasandiline ning otsustamisprotsess ja vastutus lõpptulemuse eest killustatud erinevate Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatavate juhtimisüksuste vahel, kusjuures vajaka on jäänud konkreetsest juhtimisest ja rangest koordineerimisest. (Eesti kutseharidussüsteemi arengukava aastateks 2005–2008, lk 8 jj).

Seda tunnetasid igapäevases elus ka koolijuhid. Traditsiooniliselt teavitati riigikoolide direktoreid vastuvõetud otsustest Haridus- ja Teadusministeeriumi Koolivõrgu Büroo ametnike korraldatud nõupidamistel, mis toimusid 1–2 korda aastas. Koosviibimised olid formaalsed, aruteludeks aega ei olnud. Kuigi olid avatud erinevad EL abiprogrammid, ei kaasatud koolijuhte piisavalt nende kasutamist otsustavatesse aruteludesse. Informatsioon liikus halvasti ja see tekitas koolijuhtides ebakindlust. Sellest tulenevalt suurenes mitteformaalsete nõupidamiste arv, kus koolijuhid omal initsiatiivil kokku tulid ja esile tulnud probleeme käsitlesid. Põhimureks kujunesid erinevate koolide tuleviku väljavaated ja sellega seotud investeeringud. Avalikkuse ees käsitleti konkreetseid koolide rahastamisega seotud tulevikuvõimalusi napilt. Arutelude käigus jäi kõlama mõte, et kõik koolide investeeringuid ja arenguid puudutavad otsused on vastu võetud ja koolidel ei ole võimalik neid otsuseid mõjutada. Koolijuhid tundsid, et nad on jäetud tegutsema omapead ja paljude koolielu häirivate probleemidega ei taheta tegeleda.

Lõuna-Eesti piirkonna koolijuhte ei rahuldanud osalemine formaalsetel nõupidamistel. Koolijuhid tundsid vajadust arutada omavahel kooli igapäevaseid probleeme puudutavaid küsimusi ning otsida koos paremaid lahendusvariante. Peeti väga oluliseks üksteist

informeerida käimasolevatest arengutest, erinevate fondide ja sihtasutuste poolt pakutavatest arenguprojektidest, teiste riikide koolikorralduslikest kogemustest, võimalustest arendada koostööd uute partneritega jms. Selle tõttu toimusid Lõuna-Eesti koolijuhtide nõupidamised regulaarselt, iga 4–5 nädala järel. Nõupidamistel käsitleti neid lahtirääkimist ja kokkuleppimist vajavaid teemasid, mis kõik olid seotud koolide igapäevase tegevusega ja mille osas seni puudus konsensuslik lähenemine. Alljärgnevalt on välja toodud põhilist tähelepanu ja aega võtnud arutelude teemad.

- Koolikorralduslikud küsimused. Toimus mitmete kutseõppeasutuste liitmine, munitsipaliseerimine, likvideerimine ja see puudutas ka Lõuna-Eestit. Mitu aastat ei suudetud otsustada, kas ja kui kiiresti liita Õisu Toidutöötlemise Kool Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooliga; arutluse all oli Vana-Antsla Kutsekeskkooli ühendamine Võrumaa Kutsehariduskeskusega. Ühe variandina käsitleti Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli ühendamist Järvamaa koolidega jms. Selgusetu oli Räpina Aianduskooli tulevik. Info vahetamine oli väga oluline, sest haridusametnikel ei olnud võimalik piisavalt koolide ootustele vastavat informatsiooni anda (paljud otsused olid langetamata, oodati poliitilist tahet), koolide soov oma kindlat tulevikku planeerida oli suur. Samas olid paljudel koolijuhtidel oma infokanalid, millest saadud informatsioon aitas koos paremini tegevusi planeerida. Teavet saadi eelkõige, osaledes erinevates Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt moodustatud töögruppides, Eesti Kutseõppe Edendamise Ühingu tegemistes, samuti partnerlussuhtest Eesti Tööstus- ja Kaubanduskojaga jms. Koolide tulevikku teadmata ei olnud võimalik ühistegemisi pikemas perspektiivis planeerida.
- Lõuna-Eesti kutseõppeasutuste materiaaal-tehniline baas oli amortiseerunud, osa hooneid viletsa seisundi tõttu kasutuskõlbmatud, nappis tehnilisi vahendeid õppekavades käsitletud ainete läbiviimiseks; kujunenud olukorda kirjeldati eelmises peatükis. Püstitati ülesanne vaadata üle tegelikult vajaminevad hooned ja leida planeerimisel kokkuleppeid, mis võimaldaksid kordatehtud rajatise ja hooneid kasutada ka teiste koolide õpilastel ja töötajatel. Näiteks Viljandi Ühendatud Kutsekeskkooli autopoliigooni kasutamine teiste koolide poolt. Arutati ka mõtet, et erinevates koolides võiks rajada erineva funktsiooniga spordirajatise, mida teisedki saaksid kasutada (tennisehall, squashiväljak, lasketiir jms).

- Murettekitav oli kutsehariduse tegevuskavas (2001–2004) kirja pandud heade plaanide mittetäitumine – seda iseloomustab tegevuskavale koolijuhtide poolt antud nimetus: **helesinine unistus**. Samal ajal olid avanemas Euroopa Liidu struktuurifondide toetused ja nõupidamistel keskenduti just nende kasutamise ettevalmistamise probleemidele. Arutati, missugusele koolile mis ajal vahendeid eraldatakse; missugustele reeglitele tuginedes saab kool vahendeid kasutada; kes vastutab konkreetselt vahendite kasutamise eest; missuguseid objekte on võimalik rekonstrueerida; kas koole vaadatakse tervikuna; missugused on investeeringute prioriteedid Lõuna-Eesti piirkonnas jms. Küsimusi oli rohkem, kui vastutavad ametnikud vastata oskasid. Murettekitav oli asjaolu, et kogu piirkonnast sai investeeringuks vahendeid vaid üks kool – Võrumaa Kutsehariduskeskus.
  - Kooli õppekavade arendamisega seonduvalt muutusid järjest aktuaalsemaks pedagoogide täiendkoolitused. Oli selge, et uute arengutega kaasneb kogu õppekavalise tegevuse ümbermõtestamine. Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse tegevuse üheks eesmärgiks oli riiklike õppekavade väljatöötamine. Selle saavutamiseks moodustati töögrupid, kus osalesid paljude kutseõppeasutuste pedagoogid. Suunamaks õpetajate tähelepanu koolis tehtavale meetoodilisele tööle ja vajadusele anda õpilastele kasutada rohkem õppematerjale, muretseti koolidesse enam infotehnoloogilisi vahendeid ja soodustati nende kasutamist. Kutsehariduses kasutatavaid õpikuid oli ebapiisavalt ja ühe võimalusena olukorda parandada nähti õpetajate õppe- ja meetoodiliste materjalide suuremat kasutamist õppetöös. Õppetööks vajalike materjalide väljatöötamisega seoses kerkis küsimus, kuidas ja missuguses vormis tutvustada neid samade ainete õpetajatele teistes kutseõppeasutustes. Arutluse all oli vajadus tõsta vanemõpetajate ja õpetaja-meetoodikute panust koolisisises ainealases töös. Koolijuhid leidsid, et kolleegidevaheline suhtlemine, oma piirkonna tegevuse üle uhkuse tundmine, võimalus esile tõsta paremaid õpetajaid aitab koos luua ühiseid traditsioone, kõiki puudutavaid väärtusi. Tekkis idee algtada Lõuna-Eesti piirkonna õpetajate ühiskoolitused eesmärgiga koolide materiaalseid ressursse kokku hoida ja soovist neid koostööle suunata.
- Teadlikult planeeritud tutvustustel hakkas välja kujunema sarnastes valdkondades õpetavate õpetajate kooslus, mis andis lootust, et sisuline ühistegevus on võimalik. Arutluse all oli erinevate kutseõppeasutuste ainesektsioonide, õppekava nõukogude

ühistöö planeerimine, ühiste õppematerjalide koostamine, Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse moodustatud riiklike õppekavade väljatöötamise töögruppidesse ühisesindajate suunamine, koolide õppekavade arendamiseks ühismeeskondade moodustamine jms.

Et õpetajatel oli vähe võimalusi esitada oma uurimustöid teistele kolleegidele, arutati võimalust korraldada piirkondlikke õpetajate metoodilisi päevi, seminare, konverentse. Peeti vajalikuks hakata läbi viima kõiki piirkonna õpetajaid ühendavaid üritusi ja algust tehti õpetajate päeva ühise tähistamisega Valga Kultuuri- ja Huvialakeskuses (2003. a.). Idee autoriks oli Valgamaa Kutseõppekeskuse õppedirektor Merike Tõldsepp.

Uued väljakutsed koolide juhtimises nõudsid koolijuhtidelt enam pühendumist enesetäiendamisele. Kasutati erinevaid enesetäiendamise võimalusi: avalik-õiguslike ülikoolide magistriõpe, õppekavade ja koolijuhtimisega seotud projektitöö, stažeerimine välisriikides erinevate programmide raames jms.

Oluline oli Tartu Ülikoolis 2000. a. avatud koolikorralduse kutsemagistriõpe, mida rahastas Haridus- ja Teadusministeerium. Et üliõpilasteks olid staažikad koolijuhid, tõusid õppetöö läbiviimisel olulisele kohale kogemuste vahetamine ja erinevate teooriate praktiline rakendamine erinevates õppeasutustes. Sellise koolituse mõju osalejatele oli märkimisväärne, pani uuesti lahti mõtestama kooli kui organisatsiooni tegevuse põhimõtteid ja ülesandeid.

Eesti–Kanada ühisprojekti raames (Tartu Ülikool, „Kooliarendus ja pedagoogiline juhtimine“) pöörati suurt tähelepanu kootöövõrgustiku kujunemise mehhanismidele. Dr Paul Shaw ja prof Bridget Harrison käsitlesid neid mehhanisme kahel tasandil: esimene on seotud koolisisese tugisüsteemide koostöövõrgustikuga, ja teise, koolivälise, moodustavad kogukond, erinevad institutsioonid ja ametkonnad (Shaw, Harrison 2002).

Enesetäiendamisega seoses loeti intensiivselt tollal ohtrasti ilmunud erialast kirjandust.

Lõuna-Eesti piirkonna koolijuhtide nõupidamistel refereeriti loetud raamatuid ja vahetati sel moel teavet teoreetiliste käsitluste kohta, mis puudutasid meie igapäevaseid tegevusvaldkondi<sup>1</sup>. Arutati Euroopa Liiduga seotud kutsehariduse programmdokumente, Eesti

<sup>1</sup> Loetlen siinkohal üksikuid käsitletud teostest: (Alas 1997, 1998, 1997b; Fullan 2000; Koch 1999; Goldratt, Eliyahu M. 1994; Goldratt & Cox 1998; Goleman 2000; Marshall 1991; Vadi 1996, 1998; White 1996; Winston 1997; Üksvärav 1992; Aru 2001; Roots 2002; Türk 2001; Leimann, Skärvad, Teder 2003; Teadmistepõhine Eesti. Eesti teadus- ja arendustegevuse strateegia 2002–2006; *The International Handbook of School Effectiveness Research* 2000;)

erinevaid arengustrateegiaid, organisatsiooni- ja kvaliteedijuhtimise probleematikat, strateegilist planeerimist, personali arendamise küsimusi jms.

Autoril oli võimalik arutelude ettevalmistamise käigus kasutada magistriõppes koostatud konspekte, millest enam leidis käsitlemist M. Vadi aine „Organisatsiooni käitumine“, S. Priimäe „Hariduskorraldus ja haridusjuhtimine“, T. Tammaru aine „Strateegiline juhtimine“.

Koolijuhtide nõupidamistel oli kogemuste vahetamine väga oluline, ilmuvaid uusi juhtimisalased raamatuid analüüsiti ja anti üksteisele soovitusi kirjeldatud juhtimisalaste võtete kasutamiseks (Scholtes 2001; Heller 2000; Steiger 1997; Townsend & Gebhardt 1992). Pidev enesetäiendamine ja vajadus ümbritsevate arengutega kursis olla pani aluse järgmise perioodi koolijuhtide enesetäiendamise- ja koolipedagoogide koolituskavade väljatöötamisele. Kõigest eelnevast kerkis koolijuhtide ette küsimus: missugune peab olema 21. sajandi kutseõppeasutus? Kuidas korraldada kutseõppeasutuste tööd koostöövõrgustikus? Selle temaatika lahtirääkimisele pöörati palju tähelepanu, viidi läbi seminare, kus autor korduvalt esines (Lisa 1).

- Samaaegselt kerkis päevakorda piirkonna riiklik koolituskohtade tellimus (RKT). Senine praktika andis suhteliselt vabad võimalused kõigil koolidel välja arendada neile sobivad õppesuunad. Kutseõppeasutuste poolt Haridus- ja Teadusministeeriumi KVB-le esitatavad ettepanekud koolituskohtade rahastamiseks kooskõlastati maavanemate poolt. Kooskõlastamine oli formaalne: ükski maavanem ei pidanud vajalikuks muuta koolide arenguperspektiive ega sekkunud sellises vormis koolide tegevusse. Arutelude käigus jõudsid koolijuhid arusaamisele, et nii edasi minna ei saa – ükskõik kui palju ka ressursse koolidele antakse, tuleb ette üks piir, millest ümber ega mööda minna ei saa – õpilaste arv. Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutustes õppis sel perioodil ~3000 õpilast, sama palju õppis tõmbekeskuses Tartus. Koolide ellujäämise üheks eelduseks oli omavahel ära jaotada piirkonnale antavad riiklikud koolituskohad ja vältida lähestikku asetsevates koolides erialade dubleerimist. Selle tulemusena loobus Võrumaa Kutsehariduskeskus auto erialaga seotud õppekavade rakendamisest, mis andis võimaluse nimetatud valdkond välja arendada Viljandi Ühendatud Kutsekeskkoolis; Valgamaa Kutseõppekeskuse välja arendada jäid sotsiaalvaldkonna õppekavad; õmbluse erialast loobusid Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool ja Räpina Aianduskool, mis andis võimaluse Valgamaa Kutseõppekeskusele nimetatud valdkonda arendada, Valgamaa Kutseõppekeskus loobus turismivaldkonna õpetamisest Helme osakonnas. Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool loobus sekretäride

ja kokkade väljaõpetamisest, millega jäi tegelema Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool. Oluliseks peeti kõigi piirkonna maavanematega koos esilekerkinud probleeme arutada ja jõuda ühisotsusteni, mis arvestaksid kogu Lõuna- Eesti piirkonna arengut tervikuna. Haridus- ja Teadusministeeriumi KVB arvestas Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste poolt kokkulepitud ja esitatud ettepanekuid riikliku koolitustellimuse koostamisel.

Samas jäi probleemiks erivajadustega õpilaste õppimine kutseõppeasutustes. Seni esitatud riikliku koolitustellimuse loogika järgi oleksid kõik kutseõppeasutused pidanud olema suutelised õpetama erivajadustega õpilasi kõikides valdkondades. Kutseõppeasutuste võimalused kõigi erivajadustega õpilaste õpetamiseks olid väga erinevad ja puudusid vahendid vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajate koolitamiseks. Seetõttu kaaluti arutelude käigus võimalust raskemate erivajadustega õpilaste õppe koondamist selleks spetsialiseerunud kutseõppeasutusse.

- Muret tegi ühtse kutsenõustamissüsteemi puudumine Eestis. Kutsenõustamine oli hajutatud erinevate ministeeriumite ja institutsioonide vahel, koostöö praktiliselt puudus. Maakondades tegutsesid nõustajad maavalitsuste, kohalike omavalitsuste, koolide, mittetulundusühingute juures. Osa ametikohti rahastati projektipõhiselt, mistõttu puudus kindlus nende jätkamise osas järgmisel aastal. Paljudes koolides oli kutsenõustamisega seotud temaatika ebapiisavalt läbi mõeldud. Koolijuhtide hinnangul üldhariduskoolide õpilaste tutvumiskäigud kutseõppeasutustesse vähenesid. Arutelude käigus jõuti üksmeelselt arusaamale, et ühtse, kõigile arusaadava ja toimiva kutsenõustamise süsteemi loomiseks on vaja survestada otsustajaid. Lõuna-Eesti piirkondade kutseõppeasutustes ei olnud õpilaste tugiteenused süsteemselt välja arendatud. Tunti vajadust kasutada psühholoogi, logopeedi, sotsiaalnõustaja, karjäärinõustaja jt abi kooliõpilastega seotud probleemide lahendamisel. Samas ei olnud ühtse õpilasi abistava tugisüsteemi loomine enamikus koolides prioriteetsete tegevuste seas. Koolijuhid mõistsid ühtse süsteemi arendamise vajalikkust ning planeerisid selle tegevuse õppeasutuse arengukavadesse.
- Kutseõppeasutuste mainega seotud temaatika pälvis pidevalt koolijuhtide tähelepanu. Arvati, et kutsehariduse kui terviku maine tõstmise eestvedajaks peaks olema Haridus- ja Teadusministeerium. Tõdeti, et väga raske on muuta üldlevinud arusaama, mida kultiveerisid eriti üldhariduskoolide õpetajad: kutseõppeasutustes õpivad eelkõige

üldhariduskoolides mittetoimetulevad või sealt väljalangenud õpilased. Niisuguse maine kujundamine üldhariduskoolide poolt mõjutas noori langetama oma edasise elu planeerimisel mitte just kõige ratsionaalsemaid otsuseid. Loomulikult oli maine kujundamisel palju muidki aspekte, sh asjaolu, et osa üldhariduskoole oli kohalike omavalitsuste toel täielikult rekonstrueeritud. Riigi kutseõppeasutustes ei olnud sel ajal erilisi investeeringuid tehtud. Analüüsides sellest aspektist kutseõppeasutuste mainega seonduvat, kujunes arusaam, et kutseõppeasutuste maine tõusule aitab kaasa kõikide koolide täielik rekonstrueerimine nii sisus kui vormis. Selle all mõeldi kõikide koolide kaasajastamist, mis sisaldaks täielikult rekonstrueeritud koolihooneid, moodsa tehnoloogiaga õppetöökodasid ja laboreid, renoveeritud ja turvalisi õpilaskodasid, välja arendatud vaba aja veetmise ja spordikeskusi, õpilaste tugisüsteemide rakendumist ning mis kõige olulisem – selle tegevuse käigus tuleb oluliselt tõsta õpetajate kvalifikatsiooni, ümber mõtestada õppekavade väljundid. Senine praktika koolide tutvustamisel tulevastele õppuritele ja üldsusele oli kõikides koolides ühelaadne: korraldati lahtiste uste päevi, avaldati kuulutusi meediaväljaannetes, osaleti erinevatel messidel, koostati koole tutvustavaid buklette. Arutelude käigus liikus mõte ühistegemiste suunas. Lepiti kokku ühistes kooliesitlustes (ühisboksid messidel); kõiki koole tutvustavates ühistrükistes, ühistes reklaamiüritustes jne. Viljandi Ühendatud Kutsekeskkooli direktor Margus Ojaotsa tegi ettepaneku kujundada Võrumaa Kutsehariduskeskusest välja Lõuna-Eesti piirkonna nn vapiloom, kuna seal ainsana piirkonnas antakse kutsekõrgharidust ning sellesse kooli investeerimine oli alanud.

- Kutseharidussüsteemi arendamiseks olid avanenud ja avanemas järjest uued Euroopa Liidu abiprogrammid. Osadel koolidel olid olemas kogemused projektide koostamiseks ning nende omandatud teadmised aitasid kaasa teiste koolide töötajate projektide kirjutamisel. Vältimaks sarnaste ja dubleerivate projektide esitamist, mis omavahel konkureerima hakkaksid, oli koolide juhtkondadel vaja kokku leppida SA Innovele esitatavad projektid. Sellisel moel koostati mitmeid arendusprojekte, mida Euroopa Sotsiaalfondi meetme 1.1 („Tööjõu paindlikkust, toimetulekut ja elukestvat õpet tagav ning kõigile kättesaadav haridussüsteem“) alt SA Innove kaudu rahastati: Võrumaa Kutsehariduskeskuse karjäärinõustamisega seotud projekt, Valgamaa Kutseõppekeskuse piirkonna täiskasvanute koolituse projekt; Vana-Antsla Kutsekeskkooli töötute koolituse projekt jt. Kõige enam koole ühendavaks koostööks



kujunes Võrumaa Kutsehariduskeskuse poolt esitatud ja koordineeritud ning SA Innove vahendusel rahastatud projekt „Eelkutseõpe – suunanäitaja elukutse valikul“ (meede 1.1, maksumus 1,1 miljonit krooni). Selle projekti raames võimaldati Võrumaa Kutsehariduskeskuses anda kutsealast eelkoolitust Parksepa ja Põlva Keskkooli õpilastele metallide töötlemise, puidutöötlemise, hotelliteeninduse ja turismikorralduse valdkondades. Räpina Aianduskoolis pakuti kutsealast eelkoolitust Misso Keskkooli õpilastele keskkonnakaitse erialal, Valgamaa Kutseõppekeskuses õpetati kutsealast eelkoolitust Tsirguliina Keskkooli õpilastele laomajanduse erialal.

Saadud kogemused näitasid, et kõige enam on aktsepteeritud erinevaid koole ja piirkondi ühendavad projektid. Kõik see lõi eeldused ulatuslikumate ja kõiki kutseõppeasutusi kaasavate projektide ühiseks koostamiseks.

- Nõupidamiste üheks teemaks oli kutseõppeasutuste nõukogude töö. Kutseõppeasutuste nõukogudes olid esindatud tööandjate, erialaliitude, töötukassa, omavalitsusliitude esindajad. Nad moodustasid teatava arvamust kujundava huvigrupi, samas oli nende staatus reaalses elus ebamäärane. Kutseõppeasutuste seadusest tulenevalt oli neil võimalus oluliselt mõjutada koolide tegevusi ja arenguid, samas oli nende ettepanekute realiseerimine praktilises elus väheefektiivne. Koolijuhtide tõstatatud küsimusi arutati mitmel Eesti Kutseõppe Edendamise Ühingu (EKEÜ) seminaril. Koostöö tööandjatega muutus järjest enam olulisemaks küsimuseks. Oluline oli siin kutseõppeasutuste vajadus kaasata tööandjaid koolide õppekavade koostamise juurde ja motiveerida neid õpilastele korrektset ja õppekava nõudeid järgivat praktikat korraldama. Võrumaa Kutsehariduskeskuse üliõpilaste poolt korraldatud küsitlustes (2002) oli ainult 49% ettevõtete juhtidest huvitatud õppekavade arendamises osalemisest. Problemaatilised oli õppurite ettevõtetepoolsete juhendajate pedagoogilised oskused. Eriti puudutas see töökohapõhise (õpipoisi) õppevormi elluviimist osades kutseõppeasutustes. Lõuna-Eesti piirkonnas olid nendeks SA Innove projektiga seotud Valgamaa Kutseõppekeskus ja Võrumaa Kutsehariduskeskus. Kohalikud omavalitsused olid eluliselt huvitatud kutseõppeasutuste jätkusuutlikkusest, nii mõnigi kord oli selle taga kohaliku kogukonna pragmaatiline huvi. Küsimus ei olnud ainult koolis kui suurimas tööandjas, nii näiteks olid Vana-Antsla Kutsekeskkooli ja Valgamaa Kutseõppekeskuse (Helme osakonnas) hallata kohalikud katlamajad, mis andsid toasooja kogu alevile. Aastate jooksul olid koolid sunnitud kinni maksma osa kohalike elanike soojaarveid; siiani on

problemaatiline Vana-Antsla katlamaja rekonstrueerimise laenuintresside maksmine. Kõik see andis koolijuhtidele mõtlemisainet. Samas oli oluline koos kohalike omavalitsustega planeerida tegevusi/projekte, mis aitaksid kaasa piirkonna arengule. Nii näiteks koostas Võru vald Võrumaa Kutsehariduskeskuse toel Väimela aleviku kommunikatsioonisüsteemide rekonstrueerimiseks “Väimela tööstusala infrastruktuuri arendusprojekti“, mille tulemusena eraldati 2006. a. Phare ESC 2003 programmist raha aleviku kommunikatsioonisüsteemide kordategemiseks (projekti kogumaksumuseks kujunes koos kaasfinantseeringutega 4 786 410 krooni). Ühise projektitöö mõju ulatus ka üle riigipiiri. Nii saadi programmi INTERREG 111 A raames piiriületava koostöö edendamiseks vahendeid turismialase koostöö arendamiseks. Projekti käigus valmistati ette õppematerjale ja viidi läbi koolitusi Pihkva oblasti turismivaldkonna ettevõtjatele. Projekti partnerid olid Pihkva linnavalitsus, Võrumaa Turismiliit, Võru vald ja Võrumaa Kutsehariduskeskus. Väga oluliseks peeti kutseõppeasutuste sellist tegevust, kus koostöös kohalike omavalitsuste, ettevõtjatega kavandatakse ühistegevusi, mille käigus nähakse kooli kui arendajat, eestvedajat.

Lõuna-Eesti piirkonna koolijuhtide nõupidamistel erinevaid teemasid käsitledes jõuti põhiliselt ühele järeldusele: me elame väga kiiresti muutuvmas maailmas ja edasimineku tagamiseks on vaja arendada koostööd kõigi kutseharidusest huvitatud institutsioonide, tööandjate, haridusasutustega. Põhimõttelised kokkulepped riigi tasandil olid saavutatud 2002. a. novembris, mil Eesti ühines Kopenhaageni deklaratsiooniga, mis oli esimene suurem ühise kutsehariduspoliitika-alane initsiatiiv Euroopas.

Eesti sai Euroopa Liidu täieõiguslikuks liikmeks 2004. a. mais ja seoses sellega pidi Eesti hakkama järjekindlalt ellu viima kutsehariduse valdkonnas vastuvõetud strateegilisi otsuseid. Lõuna-Eesti piirkonna koolijuhid tajusid kiirete muutuste aja saabumist, olid informeeritud vastuvõetud strateegiatest ning otsustasid oma ühistegutsemisega sellele omalt poolt kaasa aidata. Regulaarsed ühised nõupidamised; intrigeerivad, huvitavad ja kogemuslikud arutelud enamikes koolielu puudutavates valdkondades; ühistöö erinevate projektide koostamisel; piirkonna pedagooge ühendavate ürituste korraldamine; ühiskoolituste läbiviimine; huvigruppidega seotud üritused – kõik need tegevused kujundasid 2004. a. lõpuks välja reaalselt toimiva **koostöövõrgustiku**.

Jälgides Euroopa Liidus kutsehariduses toimuvaid muutusi ja Eesti kutseharidussüsteemi arenguid jõuti 2004. a. lõpus veendumusele, et piirkonna arendamisele aitab oluliselt kaasa oma initsiatiivi fokuseerimine piirkonna ühise kutsehariduse arengukava väljatöötamisse.

### **3. Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste koostöövõrgustiku arendustegevus aastatel 2005–2006**

#### **3.1. Teekond koostööleppeni**

Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste koostöövõrgustiku arendamise eesmärgiks seati koostööleppe koostamine ja arengukava kinnitamine kõigi osapoolte poolt. Sellest tulenevalt tundsid koolijuhid vajadust kaasata kavandatava koostöö juurde kutsehariduse süsteemi arendamisest huvitatud huvigruppe, kelle toetusest sõltus edasine tegelik areng. Antud perioodil kujunesid nendeks eelkõige maavanemad ja maavalitsuste haridusosakondade juhatajad, omavalitsusliitude juhid, erialaliitude esindajad, kohalikud ettevõtjad.

Kokkulepitult ja teadlikult planeeriti nendega nõupidamisi, kus selgitati kutseõppeasutuste koostööperspektiive ning toodi välja konkreetsed eelised võrreldes senise lähenemisviisiga, oli ju seni iga kool ajanud vaid omi asju. Rõhutati vajadust arendada kutseõppeasutuste alt-üles initsiatiivi ja koostööd partneritega. Kaasa aitas kõikide osapoolte teadlikkuse taseme tõus võimalustest kasutada Euroopa Liidu erinevate fondide vahendeid piirkondade arendamiseks.

Koolijuhid tutvustasid koostööpartneritele „Eesti kutsehariduse arengukava aastateks 2005–2008“ väljapakutud arendusi. Olulisel kohal oli selles dokumendis kutsehariduse rahastamise oluline tõus, mille tulemusena planeeriti 2008. aastaks keskmise õppekoha maksumus kutsehariduses võrreldes üldharidusega 1,5 kordseks (lk 20); samas planeeriti oluliselt tõsta kutsehariduse kvaliteeti; kavandati perioodi lõpuks 40% kutseõppeasutuste õpikeskkondade vastavusse viimist tänapäeva nõuetele; oluliseks peeti õppekavade, ühtse karjäärinõustamis- ja täiskasvanute koolitussüsteemi väljaarendamist (lk 21–23).

Euroopa Regionaalarengu Fondi meede 4.3 „Kutse- ja kõrghariduse infrastruktuuri moderniseerimine“ lõppes 2006. a. Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutustest sai investeeringuid Võrumaa Kutsehariduskeskus, rekonstrueeriti peahoone ja üks õpilaskodu.

Järgneva perioodi (2007–2013) rahastamine erinevate Euroopa Liidu fondide poolt oli veel ebaselge.

Kujunenud olukorras oli koolijuhtidel kaks arenguvõimalust:

1. Näidata üles initsiatiivi ja valmistada ette ühine projekt arengutoetuste taotlemiseks Euroopa Liidu fondidest
2. Oodata Haridus- ja Teadusministeeriumist ja SA Innovest tulevaid otsuseid ja alles siis asuda koostama taotlust vahendite eraldamiseks.

Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste koolijuhid leidsid üksmeelselt, et koostöös ja üksteiselt õppides on võimalik paremini valmistuda võimalike arendusvahendite taotlemiseks.

Kooli arendusmeeskondade tegevuses tuleb eristada kahte protsessi:

1. Lõuna-Eesti regiooni koostöölepingu koostamine
2. Lõuna-Eesti kutsehariduse arengukava koostamine ja sellele tugineva Lõuna-Eesti kutseõppeasutuste ühisprojekti koostamine vahendite saamiseks Euroopa Regionaalarengu Fondi programmi „Hariduse infrastruktuuri arendamine“ raames.

Uue perioodi põhimõtteliseks alguseks sai Lõuna-Eesti piirkonna direktorite ja projektijuhtide nõupidamine Viljandimaal, Kopra talus, 31. 10. 2005. a.

Nõupidamisel osalejate sõnavõttudes leidis käsitlemist senise koostöö ametlikustamise vajadus. Pakuti välja erinevaid võimalusi: sihtasutuse, osühingu moodustamine; konsortsiumlepingu sõlmimine.

Kõige olulisemaks osutus kooskõlastada järgneva tegutsemisperioodi konkreetsed tegevused, nõupidamisel kujunesid pingelisemaks arutelud võimalike arendusprojektide sisus.

Üksmeelselt leiti, et ülioluline on kogu oma tegevuses lähtuda õppija kui isiksuse arendamisest. Selles kontekstis ei olnud kõige olulisem mitte koolide materiaalne-tehniline baasi arendamine kui eesmärk omaette, vaid mil määral aitab kujundatav baas arendada õppija isiksust.

Siit lähtuvalt kerkis päevakorda erivajadustega õpilaste õpetamine kutsõppeasutustes.

Leiti, et üheks lahenduseks on neile võimaluse andmine õpinguteks selleks spetsialiseerunud kutseõppeasutuses. Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutustest olid toimetuleku õppekavad põhikooli õpilastele olemas Vana-Antsla Kutsekeskkoolis, samuti oli seal olemas kvalifitseeritud õpetajaskond. Osalejate arvates oli mõttekas seda kogemust edasi arendada ning kujundada nimetatud kooli baasil erivajadustega õpilaste piirkondlik metoodiline keskus. Lahendust vajasisid koostöö planeerimisega seotud kulutused – kuidas kaetaks projektide koostamisega seotud kulud, kes konkreetselt hakkab projekte koostama, kes ühitab koolide

koostatud projektid ühisprojektiks, võimalike loodavate ametikohtade loomisega seotud kulutused jms. Konstateeriti, et koostöö pandiks on konsensuslike otsuste vastuvõtmine.

Nõupidamisel otsustati kinnitada ühistegevuse **neli põhilist suunda**:

1. Kaasajastada Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste õpikeskkond. Selle all peeti silmas õppija arengut toetava nüüdisaegsete õppebaaside väljaarendamist, sh õpilaskodud, vaba aja veetmise keskused, spordirajatised. Oluliseks peeti kõikide õpilaste varustamist töövahenditega, tööriietusega ja kindlustada nad töökaitseliste abimaterjalidega. Vajadus tulenes sellest, et paljudel Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutustes õppijatel puudusid materiaalsed võimalused ise töökaitselahendite ja tööriistu muretseda.  
Lõuna-Eesti koolide esialgsete arvestuste kohaselt kuluks eesmärkide saavutamiseks ~1 miljard krooni.
2. Arendada kutseõppeasutustes välja õppetegevust toetav tugiteenuste süsteem. Vajalikuks peeti praktilise psühholoogiaga seotud teemade juurutamist koolides ehk viia põhikooli lõpuklassidesse sisse karjäärinõustamise temaatika, lisada õppekavasse praktilise suunitlusega psühholoogia algkursus ning anda ka õpetajatele vastavasisulist koolitust (konfliktsituatsiooni lahendamine, stressiga toimetulek jne).
3. Kaasajastada kutseõppeasutuste haldusjuhtimine. Silmas peeti eelkõige infotehnoloogiliste lahenduste väljatöötamist, mis aitaksid koolides haldusjuhtimist korrastada.
4. Koolitada koolijuhte ja õpetajaid. Oluliseks peeti niisuguste koostöös valmivate õppekavade väljatöötamist ja rakendamist, mis arvestaksid koolijuhtide ja õpetajate endi arengusoove ja piirkonna arendamisega seonduvat.

Võrreldes eelmise perioodiga muutus sellest nõupidamisest alates kogu tegutsemine konkreetsemaks, püstitatud eesmärkide sõnastamine täpsemaks, peeti kinni planeeritud tegevuste graafikust jms. Ühistegevuse arendamiseks ja tööde koordineerimiseks otsustati kutseõppeasutustes moodustada arendusmeeskonnad, ühistegevusi koordineerivaks kooliks valiti Võrumaa Kutsehariduskeskus.

Järgnevatel kuudel koostasid arendusmeeskonnad analüüse, vaatasid üle koolide, kohalike omavalitsuste, maakondade, erinevate valdkondade arengukavad; uurisid Euroopa Liidu abiprogrammide rahastamisvõimalusi ja kasutamise reegleid; revideerisid koolide õppekavu ja võtsid vastu otsuseid uute koostamiseks; kooskõlastasid ühise kujundatava arengukava detaile, leppisid kokku tegevuste võimalikus ajagraafikus jne.

Mahuka töö kokkuvõtmiseks, tegevuskava ja ühisprojekti (2007–2013) üldesmärkide kinnitamiseks toimus 16.–17. veebruarini 2006. a. Võrumaal, Rõuge vallas, Kokel seminar, kus osalesid Lõuna-Eesti piirkonna maavanemad, haridusosakondade juhatajad, koolijuhid ja projektijuhid.

Seminariarutelude käigus sõnastati ühisprojekti eesmärgid ja koostati selle saavutamiseks tegevuskava projekt.

Ühisprojekti eesmärgid perioodiks 2007–2013:

**Projekti üldine eesmärk:** Lõuna-Eesti regiooni tasakaalustatud jätkusuutliku majanduse ja sotsiaalse arengu tagamine, piirkonna konkurentsivõimelisemaks muutmine ning Eesti kutseharidussüsteemi arendamine ja koostöövõrgustiku loomine, mis võimaldab pakkuda nüüdisaja EL tööturu nõuetele vastavat konkurentsivõimelist ja kvaliteetset kutseharidust. Projekti otsene eesmärk: Kutseõppeasutuste hoonete renoveerimine ja kohandamine õppetööks ning Lõuna-Eesti kutseõppeasutuste ühtse võrgustiku moodustamine **õppija** toetamiseks. Projekt on suunatud Lõuna-Eesti piirkonna konkurentsivõimelisema õppe- ja teadustööd soodustava keskkonna kujundamiseks

#### **Otsesed eesmärgid:**

1. Lõuna-Eesti kutseõppeasutuste ühtse võrgustiku moodustamine õppija arengu toetuseks, kus toimib õppebaaside ristkasutus; õppekavade koostamise ja rakendamise alane koostöö; õppejõudude- ja õpilasvahetus erinevate õppeasutuste vahel; vaba aja ja huvitegevuse võimaluste tagamine kõigile töötajatele ja õpilastele; nõustamise ja toetamise kättesaadavuse suurenemine; õppejõudude ja õppeprotsessi partnerite koolitus (stažeerimiskoolitus, praktika juhendajate koolitus jms); haldussuutlikkuse tõstmine (juhtimise ja administreerimise arendamine, projektitöö jms).
2. Võrdsete võimaluste loomine võimete- ja huvikohaseks elukestvaks õppeks, mis kätkeb kutsehariduse regionaalset kättesaadavust ja maakonnale vajalike erialade koolitust (igas maakonnas on vähemalt üks kutseõppeasutus); koolituse pakkumist erinevatele sihtgruppidele: põhikooli ja keskkooli lõpetanutele, põhihariduseta noortele, hariduslike erivajadustega õppijatele, täiskasvanutele; võimaluse pakkumine õpilaskodude kasutamiseks.
3. Kutseõppeasutuste õppekomplekside ehitamine, renoveerimine ja/või kohandamine õppetööks. Nendeks kompleksideks on õppehooned (klassid, laborid jne); õppebaasid (töökojad, kasvuhooned, maastikupolügoonid, vajaminev sisustus, inventar jne); õpilaskodud; vabaaja- ja olmehooned; infrastruktuuriobjektid (katlamajad, trassid, parklad jne). Samuti niisuguste laborite ehitamine, mis koos ettevõtjatega annaks

kutseõppeasutustele võimaluse aidata kaasa tootearendusega tegelemisele, innovaatikale ning võimaldab kaasata koostööle kõrge kvalifikatsiooniga eksperte.

4. Lõuna-Eesti piirkonna ühise kutsehariduse mainekujundamise ja ühisturunduse väljatöötamine.

Projekti tulemused:

- Lõuna-Eesti regioonis on võimalik saada kvaliteetset haridust.
- Tänapäevased õppetingimused tõstavad kutsehariduse mainet ning loovad eeldused hea töötaja koolitamiseks vastavalt ettevõtjate vajadustele ja EL tööturu tingimustele.
- Õppekavapõhine koostöö regiooni kutseõppeasutuste vahel tagab õppijatele võrdsed valikuvõimalused regioonis.

Lähtudes 2005. a. 25. oktoobri nõupidamisel vastu võetud ühistegevuse neljast suunast, kinnitati Koke nõupidamisel tegevuskava, mille tulemusena valmis ühine Lõuna-Eesti piirkonna kutsehariduse arendusprojekt. Vastuvõetud tegevuskavas olid määratletud erinevate osapoolte tegevus ja vastutus ning täitmise konkreetset tähtajad.

1. etapil (17. veebruarist 31. märtsini 2006. a.) jäi maavalitsuste ülesandeks viia läbi poliitiline selgitustöö ja koostööpartnerite teavitamine ühisprojektist ning regionaalsete vajaduste väljaselgitamine koostöös kutseõppeasutuste, omavalitsusliitude ja ettevõtjatega. Maavalitsuste ülesandeks jäi ka avalikkuse edasine teavitamine ja mainekujundamine.

Koolide ülesanne oli moodustada projektide koostamiseks meeskonnad, kelle ülesandeks jäi kaardistada ja fikseerida koolide hetkeseis ja sellest tulenevad vajadused, sh analüüsida õppeasutuste olemasolevat füüsilist keskkonda ja koostöövõimalusi, määratleda tegevuste prioriteedid ja arvutada välja võimalikud vajalikud ressursid nende kaasajastamiseks.

2. etapil (01. 04. – 31. 05. 2006. a.) oli maavalitsuste ülesanneteks maakondades poliitiliste jõudude vahel konsensuse saavutamine, koostööpartnereid teavitava ühisdeklaratsiooni koostamine ning maakondade arengukavades ühisprojekti planeeritud prioriteetsete tegevuste kajastamine. Koolide ülesandeks oli rekonstrueerimisele minevate ehitiste eelprojektide/ eskiisprojektide koostamine.

3. etapil (01.06. – 31.08. 2006. a.) oli maavalitsuste (poliitiline) ülesanne lülitada riikliku arengukava prioriteetide hulka Lõuna-Eesti kutseõppeasutuste õppekeskkonna kaasajastamine. Maavanemad kohustusid teavitama kavandatavast projektist regionaalministrit selle edastamiseks Vabariigi Valitsusele. Koolide ülesandeks jäi logistiliste infrastruktuurivõimaluste planeerimine.



4. etapil (01.09. – 31.09. 2006. a.) oli õppeasutuste arendusmeeskondade ülesandeks projekti koostamine ja esitamine.

Kaaluti 3 ja 4 etapi ühitamise võimalust, kuna sel momendil ei olnud teada, millal avaneb Euroopa Regionaalarengu Fondi taotlusvoor. Maavanemate eestkõnelejaks valiti Viljandi maavanem Kalle Küttis.

Alljärgnevalt vaadeldakse nõupidamiste temaatikat ja püstitatud probleeme kronoloogilises järjekorras. Nõupidamiste kronoloogia, käsitletav temaatika ja väljatoodud osalejate grupid võimaldavad saada ülevaate, kuidas koostöövõrgustiku alane töö reaalselt toimus.

- 13.03.2006. a. toimus nõupidamine Võru maavalitsuses. Käsitleti maavalitsuste haridusosakondade tegevusi projekti edasiarendamiseks. Kooskõlastati maavalitsuste seisukohad kavandatava projekti suhtes, mille materjalid võttis kokku Ilmar Kütt (Viljandi). Osalesid maavalitsuste haridusosakondade juhatajad.
- 31. märtsil 2006. a. toimus nõupidamine Võrumaa Kutsehariduskeskuses. Nõupidamise eesmärgiks oli info jagamine projekti tegevuskava 1. etapi kohta ja 2. etapi ülesannete täpsustamine. Koolid tutvustasid infrastruktuuri arendamisega seotud eskiisprojekte, välja toodi koolisisesed prioriteedid. Arutelude käigus ühtlustati erinevate koolide lähenemisi eskiisprojektide sisule, mis võimaldaks lihtsamalt koostada ühisprojekti dokumentatsiooni. Olulise tähelepanu all oli esitatud projektide sisuline pool. Nenditi, et kooli arendamine peab olema tasakaalus, et võrdse tähelepanuga arendataks õppekavalist tegevust ja materiaalselt poolt. Viljandi maavanem Kalle Küttis edastas maavalitsuste hinnangu projektile, mis võimaldas arengutega edasi liikuda. Osalesid maavanemad, haridusosakondade juhatajad, koolijuhid ja projektijuhid.
- 12. aprillil 2006. a. toimus nõupidamine Võrumaa Kutsehariduskeskuses. Arutelude käigus leiti, et on tarvis koguda lisaandmeid Lõuna-Eesti kutseõppeasutuste ühtse võrgustiku moodustamiseks, lepiti kokku lisaandmete ulatuses ja esitamise vormis. Osalesid koolide projektijuhid, vastutavad isikud.
- 19. aprillil 2006. a. toimus nõupidamine Otepääl. Arutluse all oli maavalitsuste roll arengukava ettevalmistamisel, poliitiliste jõududega konsensusse saavutamine, haridusosakondade ülesanded arengutegevuses, arenguagentuuride võimaluste kasutamine. Osalesid maavanemad.
- 25. – 26. aprillini 2006. a. toimus nõupidamine Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolis. Arutluse all oli koostöövõrgustiku arendamine Lõuna-Eesti

piirkonnas, lepiti kokku koolitusvaldkondade jaotuses piirkonna kutseõppeasutuste vahel; kinnitati valdkondade arengukavade koordinaatorid ja arengukavade struktuur; korregeeriti ühisprojekti eesmärgid. Osalesid koolijuhid ja projektijuhid.

- 02.05.2005. a. toimus nõupidamine Valga maavalitsuses. Arutluse all oli Valgamaa Kutseõppekeskuse uue hoone ehitamine. Osalejatele anti ülevaade Lõuna-Eesti piirkonna kutsehariduse kavandatavast ühisest arengukavast ja koostatavast ühisprojektist. Selgitati, et projekti üldeesmärgiks on läbi kutseõppeasutuste võrgustiku toetada Lõuna-Eesti regiooni sotsiaalset ja majanduslikku jätkusuutlikust. Osalesid maavalitsuse ja linna ametnikud, ettevõtjad, omavalitsuste esindajad, haridustöötajad.
- 24. mail 2006. a. toimus nõupidamine Viljandi Ühendatud Kutsekeskkoolis. Suurema tähelepanu all oli valdkondlike arengukavade koostamine ja koostöölepingu projekti ülevaatamine. Oluline oli järgneva nõupidamise ettevalmistamine, mis toimus 31. mail 2006. a. Valgamaa Kutseõppekeskuses ja kus oli planeeritud alla kirjutada koostööleping. Osalesid koolijuhid ja projektijuhid.
- 25. – 26. maini 2006. a. toimus Valga-, Võru-, Põlva- ja Viljandimaa omavalitsustöötajate infopäev (Põdralas), kus anti osalejatele põhjalik ülevaade Lõuna-Eesti kutsehariduse arendamise ühisprojekti ja piirkonna kutsehariduse arengukava asjus.
- 31. mail 2006. a. toimus nõupidamine Valgamaa Kutseõppekeskuses. Arutluse all olid mitmed koostööd arendavad teemad: Valgamaa Kutseõppekeskuse väljaarendamine ja sobitumine Lõuna-Eestikutse haridussüsteemi; koostöö Läti Vabariigi kolleegidega kutse- ja kõrghariduse valdkonnas; koostöö Tallinna Ülikooliga seoses kavandatava õpetajakoolituse ühisprojektiga; Lõuna-Eesti piirkonna ühisprojekti kajastumine maakondade arengukavades; poliitiliste jõudude seas konsensuse saavutamine kavandatava ühisprojekti toetuseks; Valgamaa maavalitsuse tegevus projekti toetuseks.

Nõupidamise tähtsamaks tööks oli arutelu ettevalmistatud koostöölepingu üle. Lepingu objektiks oli kutseharidusalase koordineeritud arendus- ja koolitustegevuse läbiviimine Põlva, Valga, Viljandi ja Võru maakonna kutseõppeasutustes, mille tulemusena võimaldatakse Lõuna-Eestis kutseharidussüsteemis õppida soovijatele aastatel 2007–2013 mitmekülgsed elukestva õppe võimalused. Kutseõppeasutuste ülesandeks oli pakkuda Lõuna-Eestis

paindlikke õppimisvõimalusi erialadel, mille õppekavad ja koolituspõhimõtted on koolide vahel valdkonniti kooskõlastatud. Kutseõppeasutustes antavate erialade tutvustamine toimub maakonnas kõikide koolide koostöös. Parimate õppimisvõimaluste loomine eriala õppida soovijatele tagatakse kõikide osapoolte ühise arengukava väljatöötamise ja rakendamisega piirkonnas. (Lisa 2.)

Nõupidamise lõpus allkirjastasid nelja Lõuna-Eesti piirkonna maavanemad ja kutseõppeasutuste juhid **koostöölepingu**. (Lisa 3).

**See oli unikaalne sündmus, kus regiooni maavanemad ja kutseõppeasutuste juhid sõlmisid pikaajalise koostöölepingu arendamiseks kutseharidust piirkonnas tervikuna.**

Nõupidamisel osalesid maavanemad, maavalitsuste haridusosakondade juhatajad, Haridus- ja teadusministeeriumi töötajad, omavalitsusliitude esindajad, Tallinna Ülikooli esindajad, Läti Ülikooli esindajad, koolijuhid, projektijuhid.

2006. a. tutvustasid maavanemad, maavalitsuste haridusosakondade juhatajad, koolijuhid, koolide arendusmeeskondade liikmed Lõuna-Eesti piirkonna kutsehariduse arendamise eesmärgi paljudel erinevatel teabepäevadel, koosolekutel, seminaridel ja visioonikonverentsidel. Näiteks valmistuti Võrumaal visioonikonverentsiks ja kutsehariduse – ettevõtluse töörühma juhiks oli käesoleva töö autor. Neli kuud kestnud ettevalmistustöö lõppes 06. märtsil 2006. a. Võrus toimunud konverentsiga, kus Võru maavanem Ülo Tulik selgitas ja põhjendas vajadust laiaulatuslikuma koostöö järele kõikide piirkonna arengust huvitatud osapoolte vahel ning tõi esile kutseharidussüsteemis toimuvad tegevused piirkonna arendamisel. Autor esitas konverentsil kokkuvõtte kutsehariduse – ettevõtluse töörühma tööst (Lisa 4).



Foto 1. Koostöölepingu sõlmimine. Foto: Merike Tõldsepp

### 3.2. Teekond arengukavani

Vastavalt 31. mail 2006. a. allkirjastatud lepingule jätkati koostööd piirkonna ühise kutsehariduse arengukava koostamiseks.

Lõuna-Eesti piirkonna kutsehariduse arengukava ettevalmistamise käigus tihenes koostöö veelgi. Igapäevased arengukava detailide täpsustamised, erinevate materjalide läbitöötamine ja teistele edastamine, kiired tööalased kokkusaamised erinevate osapoolte vahel iseloomustavad nimetatud perioodi. Piirkonna arengukavas vajalikes otsustes konsensus saavutamiseks korraldati mitmeid nõupidamisi.

- 28. juunil 2006. a. toimus nõupidamine Vana-Antsla Kutsekeskkoolis. Põhilise tähelepanu all oli töö valdkondlike arengukavadega, mille käigus viidi läbi arengukavade valikuline retsenseerimine, arengukava koostamise juhendi kooskõlastamine, arendusmeeskondade kodutöö täpsem lahtiseletamine seoses valdkondlike arengukavadega, koostöövõrgustikupõhise kutsehariduse arengukava koostamine. Arutleti koostöövõrgustiku toimimise olemuse ja eeliste üle arengute kavandamisel ning kuidas koostöövõrgustiku tegevust ametlikult fikseerida – missugused on koostöövormid, kuidas saavutada konsensuslikke otsuseid ja lepinguid.
- 19. oktoobril 2006. a. toimus nõupidamine Viljandi Ühendatud Kutsekoolis. Arutluse all oli arengukava ja selle tutvustamine kutseõppeasutuste nõukogu esimeestele. Lõpptulemusena kiideti heaks koostatud MEMO, mis käsitles lühendatult planeeritavat arengukava. (Lisa 5)
- 01. detsembril 2006. a. toimus nõupidamine Võrumaa Kutsehariduskeskuses. Arutluse all oli valdkondlike arengukavadega seonduv, sh ka „Erivajadustega õpilaste õppe arengukava Vana-Antsla Kutsekeskkooli baasil“. Käsitleti õppekavade arendustööd, erilise tähelepanu all oli kutsehariduse õppekavade üldainete ühisosa lahtikirjutamine ja koostöö õpetajate vahel ühisosa leidmiseks.

Tähtsaimaks aruteluteemaks oli Lõuna-Eesti piirkonna kutsehariduse arengukava.

Lõuna-Eesti piirkonna kutsehariduse arengukavas toodi välja, et arengukava ideestik sündis koolijuhtide, projektimeeskondade, maavanemate, kohalike omavalitsuste liitude esindajate ühistel nõupidamistel. Arengukava on läbi arutatud kõigi nelja maakonna omavalitsustöötajatega, piirkonna üldhariduskoolide juhtidega, kutseõppeasutuste nõukogude esimeestega. Arengukavas määratleti piirkonna koolitusvaldkonnad ning määrati valdkondade koordinaatorid. Arengukavas toodi välja õppijate jaotus õppetasemete järgi, käsitleti õpetajate

vanuselist struktuuri ja haridustasemeid ning õpetajate kvalifikatsiooni muutusi piirkonnas.

Sõnastati arendustegevuse missioon, visioon, arendustöö prioriteetsed tegevused.

Koostatud arengukava missiooniks oli kutseõppeasutuste koostöövõrgustiku arendamise kaudu piirkonna tasakaalustatud jätkusuutliku majandusliku ja sotsiaalse arengu toetamine ning piirkonna konkurentsivõime tõstmine.

Koostatud arengukava visiooniks oli määratlus, et 2013. aastaks on loodud Lõuna-Eesti regiooni kutseõppeasutuste võrgustik, kus kool on: õppiv organisatsioon; kvaliteetse tööjõu allikas; õpilase ja õpetaja isiksuse arendaja ja nõustaja; metoodika- ja nõustamiskeskus; koostööarendaja; kohaliku arengu liider; tootearendaja ja inkubatsioonikeskus, kutseksamikeskus.

Arengukavas toodi välja arendustöö prioriteetsed tegevused: õpilase arengu toetamine; õpetaja arengu toetamine; õppekavade arendustöö; täiskasvanute koolituse ja vabaharidusliku koolituse osatähtsuse suurendamine; koolijuhtimise kaasajastamine; õpikeskkonna kaasajastamine; praktikabaasidega koostöö suurendamine.

Arengukava üldine strateegiline eesmärk oli õppija toetamine elukestva õppe tagamiseks õppeasutuste koostöövõrgustiku kaudu. Arengukava lahutamatuks osaks on tegevuskava aastateks 2007–2011 ja 20 (kakskümmend) valdkondlikku arengukava.

Nõupidamisel võeti Lõuna-Eesti piirkonna maavanemate ja kutseõppeasutuste direktorite poolt vastu **protokolliline otsus**: kinnitada „Lõuna-Eesti piirkonna kutsehariduse arengukava“. (Lisa 6)

Otsusele kirjutasid alla kõik maavanemad ja kutseõppeasutuste juhid.

Allkirjastatud arengukava otsustati avalikustada internetis aadressil:

[www.vkhk.ee/LE\\_arengukavad/index.html](http://www.vkhk.ee/LE_arengukavad/index.html)

Sellega olid nelja maakonna maavanemad ja kutseõppeasutuste juhid saavutanud oma eesmärgi: allkirjastanud koostöölepingu ja heaks kiitnud piirkonna kutsehariduse arengukava. Tedaolevalt on selline koostöö käsitletaval perioodil ainulaadne.

#### **4. Lõuna-Eesti kutseõppeasutuste koostöövõrgustiku toimimine**

Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste koostöölepingu ja arengukava vastuvõtmine 2006.

a. andis võimaluse koolidevahelist koostööd ellu viima hakata. Tegevuskavast lähtuvalt kujunes välja 7 põhilist toimimisvaldkonda:

- investeeringuteks valmistumine
- valdkondlike arengukavade koostamine
- koostöövõrgustiku alaste kogemuste vahetamine
- õppekavade arendustöö
- täiskasvanute koolituse koordineerimine
- koolivõrgu korrastamine
- koostöövormide arendamine

Kokkulepitud tegevuskava silmas pidades kasutati koostöö arendamiseks erinevaid võimalusi – koosolekud, nõupidamised, infopäevad, seminarid, konverentsid jms.

Näitamaks koolijuhtide töö regulaarsust, on allpool kronoloogilises järjekorras välja toodud piirkonna kutseõppeasutuste juhtide nõupidamised:

- 24.–25. jaanuarini 2007. a. toimus nõupidamine Võrumaal, Rõuge vallas, Kokel.
- 13. veebruaril 2007. a. toimus nõupidamine Pärnus.
- 01. märtsil 2007. a. toimus nõupidamine Viljandi Ühendatud Kutsekeskkoolis.
- 15. märtsil 2007. a. toimus nõupidamine Valgas.
- 24.–26. maini 2007. a. toimus nõupidamine Tallinnas.
- 18. juunil 2007. a. toimus nõupidamine Viljandimaa, Männimäel.
- 21. juuni 2007. a. toimus nõupidamine Valgamaal, Helme vallas, Marjal.
- 18. september 2007. a. toimus nõupidamine Räpina Aianduskoolis.
- 23. oktoober 2007. a. toimus nõupidamine Otepääl.
- 29. oktoobril 2007. a. toimus nõupidamine Viljandi Maavalitsuses.
- 21. novembril 2007. a. toimus nõupidamine Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolis.

Alljärgnevalt käsitleme Lõuna-Eesti piirkonna kutsõppeasutuste koostöövõrgustiku toimimisvaldkondi.

### *1. Investeeringuteks valmistumine*

Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutused olid 2007. a. kevadeks üheskoos koondanud koolide investeerimisvajadused ja leppinud kokku õppebaaside riskasutamises.

Koostöövõrgustikust lähtuvalt loodeti saada võimalus esitada Euroopa Regionaalarengu Fondi „Elukeskkonna arendamise rakenduskava“ prioriteetse suuna „Hariduse infrastruktuuri arendamine“ meetme „Kutseõppeasutuste õppekeskkonna kaasajastamine“ raames taotlus, mis haaraks piirkonda tervikuna. Selle eesmärgi saavutamiseks tutvustati koolijuhtide ja maavanemate poolt Lõuna-Eesti piirkonna arendusprojekti HTM ametnikele, HTM allasutuste töötajatele, ministritele, paljudele Riigikogu liikmetele. Autori ülesandeks oli edastada EKEÜ juhatusel ettepanek pöörduda HTM poole toetuse saamiseks regiooni tervikliku rahastamise põhimõttele, mille põhjal regioonile antavad eraldised jaotatakse kooskõlas piirkondlikus arengukavas planeeritule kutseõppeasutuste vahel. EKEÜ juhatus arutas ettepanekut, kuid toetamises konsensusele ei jõudnud: nenditi, et Lõuna-Eesti piirkonnas koostöövõrgustik toimib, kuid teistes piirkondades ei ole sellist koostööd tehtud ja seetõttu ei saa ühe piirkonna lähenemist eristada teistest.

Koolijuhid ja koolide arendusmeeskondade liikmed analüüsisid õppeasutustes õppetööga seotud hoonete tehnilist seisu ning hoonetele tehtavad kulutusi aastate ja kuude lõikes. See võimaldas prognoosida tulevikus tekkivaid ülalpidamiskulusid ning sundis koole oma arengute planeerimisel mõtlema kokkuhoidvale majandamisele. Koolid koostasid objektide kaupa pingerea, mille alusel loodeti vahendeid kasutama hakata. Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutused lähtusid oma taotluste koostamisel koolist kui tervikust. Sellest tulenevalt käsitleti ühisprojektis hoonete, õppebaaside, laborite, seadmete jms kõrval ka muid koolieluga seotud tegevusi: sportimistingimuste kindlustamine, vaba aja keskuste ehitamine, huvialategevusteks vajalike tingimuste loomine; täiskasvanute koolitusega seotud eripärade arvestamine õppebaaside ehitamisel jms.

HTM kutse- ja täiskasvanuhariduse osakonna töötajad külastasid kutseõppeasutusi ning leppisid kokku võimalikes investeeringutes koolide kaupa, piirkonnapõhisest terviklahendusest ei räägitud. Võrumaa Kutsehariduskeskust külastas 04. mail 2007. a. HTM kutse- ja täiskasvanuhariduse osakonna juhataja Andres Pung. A. Pung tunnustas Lõuna-Eesti kutseõppeasutuste tööd koostöövõrgustiku arendamisel.

HTM tutvustas esimest korda ERF-i kasutamise võimalusi 24.03.2008. a. infopäeval „Kutseõppeasutuste õppekeskkonna kaasajastamise meetme tingimused ja investeeringute

kava koostamise kord“. Koolijuhtidele tutvustati projekti kavandit, projekti kavandite hindamiskriteeriume, juhendit kutseõppeasutuste hoonete rekonstrueerimistööde rahastamise selgitamiseks, raamatupidamise korraldamise üldised aluseid, asjaajamise aluseid ja teavitamise üldiseid nõudeid.

Terviklik, kogu piirkonda hõlmav kutsehariduse arengukava osutus liiga uudseks, innovaatiliseks ideeks, mille ellurakendamiseks ei olnud otsustajad valmis.

Lõuna-Eesti kutseõppeasutusel oli väga hea stardipositsioon oma taotluste koostamiseks: mitme aasta jooksul oli tehtud enamik vajaminevaid analüüse, mis hõlmasid nt objektide rekonstrueerimise põhjendatust ja seost õppekavalise tegevusega; valminud oli palju eskiisprojekte, põhiprojekte ehituste kiireks alustamiseks; valminud oli nimistu õppebaasidesse ja laboritesse vajaminevatest seadmetest koos ligikaudsete maksumustega; kokku oli lepitud baaside riskasutus ning selleks loodavad tingimused jms.

HTM poolt määratud tähtaeg taotlemise esitamiseks oli esialgu ainult üks kuu, millega Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutused hakkama said. Andmaks võimalus teiste piirkondade kutseõppeasutustele taotluste esitamiseks, pikendati nende esitamise aega.

Lõuna-Eesti kutseõppeasutuste investeringutealane tegevus oli tulemuslik: Vabariigi valitsuse kinnitas oma määrusega 18. juunist 2008. a. kutseõppeasutustele eraldatud vahendid; Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste investeringud olid märkimisväärsed.

<b>Kutseõppeasutus</b>	<b>Arengukavas planeeritud eelarve</b>	<b>Eraldatud eelarve</b>	<b>Finantseerimise % arengukavast</b>
Olustvere	163 590 000	178 726 984	109%
Teenindus- ja Maamajanduskool			
Räpina	176 080 000	160 880 841	91%
Aianduskool			
Valgamaa	207 770 000	181 008 000	87%
Kutseõppekeskus			
Vana-Antsla	150 900 000	48 916 980	32%
Kutsekeskkool			
Viljandi Ühendatud	266 200 000	257 600 000	97%
Kutsekeskkool			



Võrumaa	512 175 900	121 800 000	24%
Kutsehariduskeskus			
<b>KOKKU:</b>	<b>1 476 715 900</b>	<b>948 932 805</b>	<b>64%</b>

Tabel 1. Investeeringud Lõuna-Eesti kutseõppeasutustesse 2007-2013.

Tabelist on näha, et 64% kavandatud eelarvest eraldati kutseõppeasutuste õppekeskkonna kaasajastamiseks, mis näitab Lõuna-Eesti piirkonna koostöövõrgustikupõhise töö tulemuslikkust.

Lõuna-Eesti kutseõppeasutuste investeeringute taotlused täitsid oma eesmärgid: põhjalik ettevalmistustöö ja investeeringute vajaduse põhjendatus võimaldas kutseõppeasutustel saada vahendeid enamikule planeeritud objektidest (Lisa 7).

Lõuna-Eesti koostöövõrgustiku raames planeeris Võrumaa Kutsehariduskeskus laborite ja töökodade riskasutamise alljärgnevalt:

<i>Ristkasutajad koostöölepingu alusel õppevaldkonniti</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>
<b>Puidutehnoloogia</b>	<b>120</b>	<b>120</b>	<b>120</b>
<i>Valgamaa Kutseõppekeskuse</i>	30	30	30
<i>Räpina Aianduskool</i>	20	20	20
<i>Tartu Kutsehariduskeskus</i>	50	50	50
<i>Vana-Antsla Kutsekeskkool</i>	20	20	20
<b>Metallide töötlemine ja mehhatroonika</b>	<b>80</b>	<b>80</b>	<b>80</b>
<i>Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool</i>	10	10	10
<i>Tartu Kutsehariduskeskus</i>	30	30	30
<i>Eesti Maaülikool Tartu Tehnikakolledži</i>	30	30	30
<i>Narva Kutseõppekeskus</i>	10	10	10
<b>IT</b>	<b>20</b>	<b>20</b>	<b>20</b>
<i>Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool</i>	20	20	20
<b>KOKKU</b>	<b>220</b>	<b>220</b>	<b>220</b>

Tabel 2. Õppebaaside riskasutus.

Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste ühiselt koostatud investeerimiskava võimaldas koolidel pikema aja jooksul ette valmistada taotlust Euroopa Sotsiaalfondist (ESF) vahendite saamiseks. Koostöö tulemusena valmis koolide kaupa terviklik pilt iga kooli vajadustest nii materiaaltehnolise baasi kaasajastamise kui õppekavadega seotud arengute osas. Piirkonda tervikuna käsitlev lähenemine võimaldas planeerida õppebaaside riskasutamist õpilaste,

õpetajate, täiskasvanuhariduse kontekstis. Planeeritavad muutused kajastusid

kutseõppeasutuste koostatavates arengukavades (Lisa 8)

Autori kogemused näitavad, et nüüdisaegsete kõrgtehnoloogiliste seadmete ja õppebaaside riskasutuse koordineeritud tegevus võimaldab efektiivselt kasutada olemasolevat ressursi ning saavutada kvaliteetne tulemus koolitatavatel. Õppebaaside riskasutuse planeerimisprotsessis osalemine andis autorile hindamatu kogemuse planeerimisprotsessi korraldamises, huvipoolte arvamuste ja ettepanekute arvestamises; võimaldas käsitleda kutseharidust tervikuna ja lähtuda otsuste vastuvõtmisel mitte ainult oma kooli huvidest, vaid piirkonna, kogu kutseharidussüsteemi arengust lähtuvalt.

## 2. Valdkondlike arengukavade koostamine

Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste arengukava üheks esmaseks tegevuseks kujunes valdkondlike arengukavade väljatöötamine.

Valdkondlike arengukavade koordinaatorid olid kinnitatud piirkondlikus kutseõppeasutuste arengukavas.

<i>Valdkondlik arengukavade koordinaator</i>	<i>Arendatav valdkond</i>
Räpina Aianduskool	Aiandus
	Keskkonnakaitse
Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool	Ehitus- ja tsiviilrajatised
	Elektrotehnika ja automaatika
	Mootorliikurid
	Laevandus ja lennundus
Võrumaa Kutsehariduskeskus	Elektroonika ja automaatika
	Materjalitööstus
	Mehaanika ja metallitöö
	Reisimine, turism ja vabaajaveetmine
	Juhtimine ja haldus
Vana – Antsla Kutsekeskkool	Koduteeninduse
Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool	Majutamine ja toitlustamine
	Põllundus ja loomakasvatus
	Tarbekunst ja oskuskäsitöö
	Toiduainetetööstus ja –tootmine
Valgamaa Kutseõppekeskus	Hulgi- ja jaekaubandus
	Tekstiili, rõivaste, jalatsite valmistamine

	Sotsiaaltöö ja nõustamine
	Transporditeenused

Tabel 3. Õppekavade koordineerimine.

Valdkondlikes arengukavades vaadeldi valdkonna käsitlemist riiklikes ja valdkondlikes strateegilistes dokumentides, maakonna arengustrateegiates, koolide arengukavades ja meedias; anti hinnang erinevate koolide arengukavades sisalduvatele valdkonna kajastamistele; anti ülevaade piirkonna koolides valdkonnas õppivatest õppijatest; toodi välja koolide vilistlaste tööhõivega seotud statistika; täiskasvanute koolituses osalejate arvud valdkonnas; analüüsiti valdkonnas õpetavate õpetajate kvalifikatsiooni, vanuselist struktuuri; kirjeldati koolide õppebaaside olukorda ja arendamise vajadusi; toodi välja praktikabaaside arendamiseks vajalikud tegevused; analüüsiti valdkonnas olemasolevaid õppematerjale ja kavandati täiendamisi. Valdkondlikes arengukavades sõnastati missioon, visioon ja tegevuskava järgnevakaks neljaks aastaks. Valdkondlike arengukavade tegevuskavades sõnastati valdkonna strateegilised eesmärgid. Näiteks Võrumaa Kutsehariduskeskuse poolt koostatud mehaanika ja metallitöö koolitusvaldkonna tegevuskavas olid strateegilisteks eesmärkideks: õppiv organisatsioon, Euroopa Liidu tööturu vajadustest ja õpilaste võimetest lähtuv kutseõpe, moodne, efektiivselt ressursse kasutav õppekeskkond.

Valdkondlikud arengukavad valmisid ajavahemikus veebruarist aprillini 2007. a. ja avalikustati koolide kodulehekülgedel.

Võrumaa Kutsehariduskeskuse koordineerida jäi nelja valdkonna arengukavade koostamine. (Lisad 9, 10, 11, 12 )

Koolis koostati kindel ajagraafik, mille alusel tegevusi planeeriti. Valdkondlike arengukavade koostamisest võttis osa erinevate koolide õpetajaid, ettevõtjaid, erialaliitude ja kohalike omavalitsusliitude esindajaid.

Autori ülesandeks oli Võrumaa Kutsehariduskeskuse töörühmades selgitada piirkondliku kutseõppeasutuste arengukava põhiseisukohti, välja tuua kokkulepitud strateegilised eesmärgid ning seostada neid protsesse erinevates maades toimuvate samasuguste suundumustega (Soome, Iirimaa, Austraalia, vt Sellin 2002; *Imagineering Ireland*).

Autori eestvedamisel ja osavõtul viidi koolis läbi rida koolitusi, mis aitasid kaasa valdkondlike arengukavade koostamisele. Koolituse teemadeks olid kvaliteedisüsteemi rakendamine õppeasutuses, strateegiline planeerimine, aja planeerimine, huvigruppide kaasamine arendustegevusse, Euroopa Liidu haridusalased kokkulepped. Koolituste ettevalmistamisel oli autoril võimalik kasutada magistriõppes koostatud loengute konspekte:

dotsent A. Siimoni ainet „Aja juhtimine“ ning seal käsitletud nn 10 reeglit aja organiseerimisel; T. Tammaru aine „Hariduse kvaliteet ja kvaliteedijuhtimine“ materjale; K. Kasemetsa ülevaadet Euroopa Liidu ajaloost, institutsioonidest ja poliitikatest. Valdkondlike arengukavade koostamisega oli jõutud piiritähiseni: mõtted, plaanid ja unistused olid kirja pandud, nüüd algas nende täitmine.

### *3. Koostöövõrgustiku alase kogemuse tutvustamine*

Lõuna-Eesti piirkonna maavanemad ja koolijuhid pidasid väga oluliseks koostöövõrgustiku alase tegevuse põhimõtete tutvustamist kõigile võimalikele huvigruppidele, kõikidele võimalikele koostööpartneritele.

Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste koostöövõrgustiku kujunemise ja tegevuste vastu tunti huvi teisteski piirkondades. Viljandi maavanem K. Küttis ja Viljandi ÜKKK direktor T. Loodus selgitasid koostöövõrgustiku tegutsemise põhimõtteid Kesk-Eesti piirkonnas (16.02.2007. a.); HTM KVB Lõuna-Eesti piirkonna peadirektor E.-M. Vernik-Tuubel (13. – 14.06.2007. a.) ja autor esinesid samal teemal Lääne-Eesti piirkonna kolleegidele ja haridusametnikele (12.06.2007. a.).

Arutelude käigus kujunes välja kaks selgesti eristuvat lähenemist: haridusametnikud ja KVB piirkondade peadirektorid pooldasid piirkonna tervikliku arendamise põhimõtet, kutseõppeasutuste juhid püüdsid eelkõige esile tuua põhjusi, miks sellist võimalikku koostöömudelit rakendada ei saa (logistilised probleemid, traditsioonilistest õpetamisvaldkondadest loobumise hirmud, kogemuse puudumine, kooli huvide esmatähtsustamine jms).

Autori arvates peituvad sellise lähenemise juured minevikus, kus koolikorralduslikke otsuseid tehti avalikkust aruteludesse kaasamata ning koolijuhid ei olnud harjunud käsitlema kutseharidussüsteemi ja oma piirkonna arengut tervikuna. Koolijuhid olid harjunud rahulduma olemasolevate võimalustega, puudus usk ühistegutsemise kasulikkusesse ja perspektiivi. Oma osa oli kahtlemata ka selles, et HTM ei tegelenud koolijuhtide teadliku arendamisega, koolijuhtide enesetäiendamine ja -arendamine oli nende endi otsustada. Samas jätkati piirkondades teema arendamist. KVB Lääne-Eesti piirkonnas viidi läbi mitmepäevane seminar kutseõppeasutuste juhtidele ja kohalike omavalituse esindajatele teemal “Võrgustikupõhine kutseharidusasutuste koostöö” (09.–11. juulini 2007. a.).

Lõuna-Eesti piirkonna koostöövõrgustiku arendamise partneriteks kujunesid kohalikud omavalitsused, omavalitsusliidud, maavalitsused. Koostööpartnerite teavitamiseks kutseõppeasutuste koostöövõrgustiku arendamisest kasutati võimalusi esineda ettekannetega

maakonna vallavanemate nõupidamistel, valdade arengupäevadel, maavalitsuse poolt korraldatud nõupidamistel, infopäevadel.

Nii näiteks esines autor ettekannetega koostöövõrgustiku arendamise põhimõtetest Võrumaa vallajuhtidele (20. aprillil 2007. a.), Võru maavalitsuses ettevõtjatele, kohaliku omavalitsusliitude esindajatele (14.09.2007. a.), Võru valla arengupäeval kohalikele ettevõtjatele (26.09.2007. a.), Võrumaad külastanud maavanematele (26. septembril 2007. a.). Autori arvates mõistsid kohalikud omavalitsused ja maavalitsused suurepäraselt, et piirkonna arendamise üheks edasiviivaks jõuks on kutseõppeasutuste arengu võimaluste ärakasutamine. Küsimus ei olnud enam selles, et kutseõppeasutused olid suuremad tööandjad piirkonnas. Kutseõppeasutustele ERF ja ESF-i poolt kavandatavad arendusvahendid võimaldasid koolidel koos partneritega kavandada terviklikke piirkonda haaravaid arendusprojekte, kaasata tegevustesse kõrgelt kvalifitseeritud töötajaid.

Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste koostöövõrgustiku põhimõtete tutvustamine toimus erinevatel koolitustel, mille läbiviijateks olid piirkonna koolijuhid. Võrumaa Kutsehariduskeskuses toimus rida koolitusi erinevate õppeasutuste meeskondadele ja koolijuhtidele, kus selgitati koostöö arendamise põhimõtteid.

Autoril oli võimalus koolide sisehindamisega seotud koolitustel tutvustada piirkondliku koostöövõrgustiku kujunemislugu ja tegevusi paljudele erinevatele koolimeeskondadele: Tartu Kunstikooli ja Tartu Kõrgema Kunstikooli meeskondadele (29.11.2007. a.), Eesti Maaülikooli rektoraadile (18.01.2008. a.), Tallinna Polütehnikumi õpetajaskonnale (veebruar 2008. a.), Tartu Ülikooli Pärnu Kolledži juhtkonnale (17.06.2008. a.), Tallinna Ehituskooli töötajatele (27.11.2008. a.), Ämmuste Kooli töötajatele (mai 2009), Tallinna Tehnikaülikooli Avatud Ülikooli kursustlastele (mai 2009), Tartu Ülikooli Avatud Ülikooli kursustlastele, Parksepa Keskkooli õpetajatele (detsember 2009) jt. **(Lisa 13).**

Eesti kutseharidussüsteemi tutvustamise käigus selgitas autor Võrumaa Kutsehariduskeskust külastavatele delegatsioonidele piirkondliku koostöövõrgustiku toimimise põhiprintsiipe: Rovaniemi Ametikõrgkool (09.06.2008.a.), Offengburgi Kaubanduskool (27.10.2008. a.), Offengburgi Majanduskool (09.12.2008. a.), Läti koolijuhid (09.10.2008. a.) jt.

4. Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutused õpetasid erineva tasemega õppekavade alusel – alates põhikoolist väljalangenutele mõeldud õppekavadest kuni rakenduslike kõrghariduslike õppekavadeni välja. Koolitusvaldkondi oli kakskümmend, õppekavu kordades rohkem. Koolijuhid pidasid väga oluliseks luua lihtne ja loogiline süsteem, kuidas saaks riiklike õppekavade arenduse kaudu kindlustada erinevate tasemete õppekavade ühildumine ja anda õppijatele võimalus liikuda ühelt tasemelt teisele ressursisäästvalt, s.t aega kokku hoides.

Varasemate õppe- ja töökogemuste arvestamise (VÕTA) põhimõtete rakendamine võimaldab paindlikumat õppekorralduse juurutamist koolis. Kitsale erialale suunatud riiklikud kutsehariduse õppekavad ei võimaldanud paindlikku üleminekut ühelt õppetasemelt teisele, ühe valdkonna õppekavalt teisele. Koolijuhtkondade nõupidamistel käsitleti kutsehariduse õppekavade temaatikat, toodi välja õppekavade arenduse tegelikud võimalused koolis ja oma ettepanekutes REKK-i töötajatele sõnastati paindliku kutseõppe ideoloogia põhimõtted. Lahendusena nähti probleemidele tähelepanu juhtimist nii HTM kutse- ja täiskasvanuhariduse osakonna ametnike seas, kui ka kohtumisi REKK-i kutsehariduse osakonna spetsialistidega. Lõuna-Eesti piirkonna kutsehariduse probleemidega tegeles ja aitas lahendusi leida REKK-i kutsehariduse osakonna juhataja Kaie Piiskop.

Kutsehariduse õppekavade üldainete osasid käsitledes jõuti arusaamisele, et kõikides koolides samades valdkondades õpetatavate õppekavade üldainete plokk võiks olla ühesuguse sisu ja ülesehitusega, mis kergendaks õpilaste ühest koolist teise liikumist. Käsitleti ka üld- ja kutsehariduslike õppekavade integreerumise võimalusi. Õppekavade arendamise loogilise lahendusena nähti mõlema koolisüsteemi õppekavades antavate kohustuslike ainete mahu ühtlustamist. Edasi poleks oluline, kas õpilane õpib vaba- ja valikainete raames reaals-, loodus-, humanitaar- või tehnoloogiavaldkonnas.

Üldhariduskooli õpilaste õpetamisega seotud kogemus sai Võrumaa Kutsehariduskeskuses alguse 2000 aastal, mil Parksepa Keskkooli õpilased alustasid nn eelkutsealaseid õpinguid kutsehariduskeskuses. Esimesel kolmel aastal õpiti valitud valdkondades ühel päeval nädalas, kuid selline õppetöö korraldus osutus logistiliselt liiga keeruliseks. Alates 2003/2004 õppeaastast muudeti õppekorraldust ja sellest ajast õpivad Parksepa Keskkooli õpilased eriala seitsmenädalaste tsüklitena. Õpetatavad valdkonnad olid turism, infotehnoloogia, puidutöötlemine, metallide töötlemine, ärikorraldus – praeguse nimetusega kutseõpe gümnaasiumis. Kolme aastaga õpivad nad kutsehariduskeskuses 21 nädalat, mis võimaldab neil keskhariduse omandamise järel asuda õppima gümnaasiumijärgsetel õppekavadel teisele kursusele.

Alates 2006. a. osalevad sellises õppevormis Põlva Keskkooli õppurid, alates 2009/2010 õppeaastast Võru Täiskasvanute Gümnaasiumi õpilased. Võrumaa Kutsehariduskeskuses saadud kogemused kandusid teistele õppeasutustele piirkonnas, kutseõpe gümnaasiumis õppevormi kasutasid Räpina AK ja Valgamaa KÕK.

Saadud kogemused aitasid paremini mõista erinevate koolitüüpide õppekavade erisusi ja leida võimalusi õppekavade integreerimiseks. Kutse- ja üldhariduslike õppeasutuste integreeritud õppekava alase koostöö näiteks on Võrumaa Kutsehariduskeskuse kava tellida õppeteenust

Parksepa Keskkoolilt alates 2010/2011 õppeaastast, mille raames põhikoolijärgsetele kutsekeskharidust omandavatele õpilastele annavad üldaineid üldhariduskooli õpetajad. Õppekavade arendustöös käsitleti järgmisi teemasid: õppepraktika osatähtsus ja selle läbiviimise vormid; praktiliste tööde teostamine kutseõppeasutuste töökodades; eeldusainete seostatus praktilise tööga; õppematerjalide koostamine õppetööks, sh e-kursuste koostamine; kutseõpe gümnaasiumis õppevormis üldainete integreerimine erinevates õppekavades; riiklike õppekavade väljatöötamisega seotud temaatika; kutsehariduslike õppekavade üldainete ploki põhjendatus.

##### *5. Täiskasvanukoolituse koordineerimine*

Kutseõppeasutuste üheks tähtsaks ülesandeks ja võrgustikupõhise koostöö eduka toimimise indikaatoriks oli täiskasvanute koolituse koordineerimine piirkonnas. Täiskasvanute koolituse temaatika oli pärast koostöölepingu ja arengukava vastuvõtmist koolijuhtide aruteludes pidevalt päevakorras. Kutseõppeasutuste tööalane täiskasvanute koolitus oli fikseeritud seadustes (Kutseõppeasutuse seadus §13; Täiskasvanute koolituse seadus §3).

Kuigi kutseõppeasutuse seaduses oli see kutseõppeasutuse ülesandena kirjas, puudusid seni riigipoolsed koolitustellimused nõude täitmiseks. Täiskasvanute koolitus tervikuna oli riigis hajutatud, selle organiseerimisega tegelesid mitmed ametkonnad, kooskõlastatud tegevus puudus. Koolituse tellimisel ei arvestatud piirkondade eripärasid, kohalikest vajadustest ja võimalustest tulenevaid ettepanekuid. Koolid tegutsesid selles valdkonnas turureeglite järgi. Koolituse tellijateks olid ettevõtted, kes kasutasid ära võimalust saada toetust töötajaskonna koolitamiseks EAS kaudu. Majanduskasvu tingimustes tellisid paljud ettevõtjad ettevõtete juhtkondadele juhtimiselaseid ja projektikirjutamisega seonduvaid kursusi.

Kutseõppeasutused hakkasid järjest intensiivsemalt välja pakkuma koolides koostatud erinevaid õppekavu, mis olid suunatud elanikkonnale tervikuna.

Riigipoolseks suurimaks täiskasvanute koolitustellimuse esitajaks oli sel ajal Tööturuamet, kes korraldas väljavalitud valdkondades riigihankeid koolitaja leidmiseks. Seejuures ei arvestatud kvalifitseeritud õpetajate ega õpetamiseks vajamineva materiaalse baasi olemasolu, määravaks kujunes koolituse odavam hind. Väljakuulutatud riigihanked venisid, pärast võitjate väljaselgitamist kulus mitmeid kuid koolituse tegeliku alguseni. Kutseõppeasutused pidid riigihangete dokumentatsiooni täites kogu aeg tõestama, et nad on koolitusasutused, kes tegutsevad oma põhimääruse alusel, riik on neile selleks kõik volitused andnud. Tööturuameti korraldatavatel riigihangetel osalemine osutus kutseõppeasutustel ka koolikorralduslikult väga keeruliseks. Kooli õppebaasid ja õpetajate tunniplaanid olid kinnitatud terveks õppeaastaks.

Tööturuameti võimetus kokkulepitud koolitustähtaegadest kinni pidada segas koolielu normaalset planeerimist.

Olukorra lahendusena nähti läbi Eesti Kutseõppe Edendamise Ühingu (EKEÜ) surve avaldamist kahele enam seotud ministrile: haridus- ja teadusministrile ja sotsiaalministrile. Autor oli alates 2006. a. EKEÜ juhatuse liige, täiskasvanute koolitamise problemaatika oli mitmel korral arutluse all EKEÜ juhatuses ning sel teemal toimus nõupidamine HTM kutse- ja täiskasvanuhariduse osakonna töötajate ning haridus- ja teadusministri Tõnis Lukasega. Ühiste seisukohtadeni jõudmise tulemusena hakati kutseõppeasutustele esitama riiklikku koolitustellimust täiskasvanute koolituse valdkonnas alates 2007. a., mida rahastati Euroopa Sotsiaalfondi projekti „Täiskasvanute tööalane koolitus kutsõppeasutustes“ kaudu.

EKEÜ juhatuse ettepanekud Tööturuameti juhtkonnale arutada koos täiskasvanute koolitusega seotud probleeme ei saavutanud edu. Kokkusaamine lükkus 2009. aastasse, mil toimus siis juba Töötukassa nime kandva asutuse osakonnajuhatajate ja EKEÜ juhatuse ühine nõupidamine täiskasvanute koolituse valdkonnas. Nõupidamisel erilisi tulemusi ei olnud: Töötukassa esindajate arvates toimub täiskasvanute koolituse korraldamine vastavalt seadustele, seega on kõik korras. EKEÜ juhatuse liikmed ei jaganud nende seisukohti – täiskasvanute koolituse korraldamine peaks olema tunduvalt paindlikum, regiooni eripärasid ja võimalusi arvestav. Juhatuse liikmete arvates tuleb läbi analüüsida kogu täiskasvanute koolituse kujundamise temaatika, võimalikult lihtsustada taotlemisega seotud bürokraatiat, asjaajamist. Kõik täiskasvanute koolitusega seotud tegevused peavad olema lihtsad, selged ja kõigile arusaadavad.

Autori arvates aitaks kerkinud küsimusi lahendada nn Iirimaa tee, kus kõik täiskasvanute koolitusega seotud tegevused toimivad läbi riiklike kutseharidusasutuste. Täiskasvanute koolituse läbiviimiseks on sarnaselt tasemeõppega vaja kolme komponenti: toimivad õppekavad, kvalifitseeritud õpetajad ja nüüdisaegne materiaaltehniline baas. Täielikult kaasajastatud kutseõppeasutuste võimalusi tuleb ära kasutada täiskasvanute koolituse läbiviimiseks.

Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste vaheline koostöö täiskasvanute koolituse alal omandas konkreetsed vormid: tööturuameti väljakuulutatud riigihangetel osalemise kohta informatsiooni vahetamine dubleerimise vältimiseks; ühiste õppekavade koostamine ja rakendamine erinevates koolides; HTM riikliku koolitustellimuse taotlemisel esitatavate kursuste ülevaatamine; ühiskoolituste pakkumine ettevõtjatele; õppebaaside riskasutus koolituste läbiviimiseks, teiste koolide õpetajate kooskõlastatud kasutamine koolitustel; ühiste valdkondlike õppematerjalide koostamine; informatsiooni jagamine klientidele kogu Lõuna-



Eestis toimuvatest täiskasvanute koolituskursustest, klientide suunamine teiste kutseõppeasutuste kursustele; ühiste piirkondlike koolituskalendrite koostamine; regulaarsete kokkuvõtete tegemine täiskasvanute koolitustegevustest ja häirivatest teguritest.

Koostöö täiskasvanute koolituse valdkonnas oli tulemuslik, piirkonna kutseõppeasutused osalesid ühiselt läbiviidavates projektides, koolid kasutasid õppetöö läbiviimiseks piirkonna valdkondade õpetajaid. Nii ühendas projekti “Elukestvat õpet toetava õpikeskkonna ja õppimisvõimaluste loomine täiskasvanud õppijale Kagu-Eestis ja Viljandimaal” tegevus nelja kutseõppeasutust: Valgamaa KÕK, Võrumaa KHK, Viljandi ÜKKK, Vana-Antsla KK ja selle üldiseks eesmärgiks piirkonna oli täiskasvanute konkurentsivõime tõstmine läbi koolituste. Projekt kestis aastatel 2005–2006.

ESF projekt „Õppiva organisatsiooni kujundamine Lõuna-Eesti kutseõppeasutustes“ ühendas nelja kooli – Tartu Kutsehariduskeskuse, Valgamaa Kutseõppekeskuse, Jyväskylä Ametikõrgkooli ja Võrumaa Kutsehariduskeskuse – tegevusi.

Projekti eesmärgiks oli teadmiste ja kogemuste jagamine, koos õppimise ja koostöö teadvustamine, kutseharidusmaastikul toimuvate protsesside parem mõistmine, inimeste kaasamine õppiva organisatsiooni kujundamisse. Projekt kestis aastatel 2006–2008. Autor osales projekti koostamisel ja läbiviimisel ning see andis olulised kogemused koosõppimise võimaluste rakendamises autori professionaalses tegevuses.

ESF projekti „Valgamaa naiste ja noorte emade tööpuuduse vähendamine ja väike-ettevõtluse soodustamine“ raames viidi aastatel 2005–2006 Valgas läbi Võrumaa KHK ja Valgamaa KÕK ühine teeninduse ja ettevõtluse koolitus, kus õpetajad olid mõlemast kutseõppeasutusest. Turismi ja teeninduse valdkonnas õpetavad Valga KÕK-s regulaarselt viis Võrumaa KHK õpetajat. 2010. a. septembrist rakendub Lõuna-Eesti Erihooldusteenuste Keskuse ESF 1.3 projekt „Töövõimaluste suurendamine Võrumaal kompleksse lähenemise mudeli abil“, mille raames viivad Võrumaa Kutsehariduskeskus, Vana-Antsla Kutsekeskkool ja Räpina Aianduskool läbi erialased täienduskoolitused läbi 35–50 piirkonna erivajadusega töötule.

Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste koostöölepingust lähtuvalt on planeeritud Võrumaa KHK-s täiskasvanute koolituse valdkonnas õppebaaside riskasutust, mis võimaldab piirkonna täiskasvanutel saada parimat koolitust moodsas õppekeskkonnas.

Ristkasutajad koostöölepingu alusel	Õpilaste arv
-------------------------------------	--------------

Viljandi Ühendatud Kutsekooli elektrikud	10
Tartu Kutsehariduskeskus mehhatroonikud	20
Eesti Maaülikooli Tartu Tehnikakolledži tehnootroonikud	30
Narva Kutseõppekeskuse mehhatroonikud	15
Tartu Kutsehariduskeskus metallitöö üliõpilased	30
Tartu Kutsehariduskeskus ehitusviimistluse ja ehituspuusepa eriala üliõpilased	30
Valgamaa Kutseõppekeskuse tislerid	30
Vana-Antsla Kutsekooli üldehituse õpilased	20

Tabel 5. Õppebaaside riskasutus täiskasvanute koolituses

Lõuna-Eesti piirkonna täiskasvanute koolituse koostöö arendamise eestvedajaks oli Valgamaa Kutseõppekeskuse osakonnajuhataja Mare Visnapuu.

#### 6. Koolivõrgu korrastamine

Piirkonna koolivõrgu korrastamisega seotud küsimused olid mitmete koolijuhtide nõupidamise päevakorras. Piirkonna koostöövõrgustiku tegevuse planeerimiseks oli vaja teada, missuguseid koole millises ulatuses arendatakse, millises suunas kujundatakse õppekavalist tegevust, milliseks kujuneb koolituskohtade riiklik koolitustellimus, kuidas planeerida koolide materiaal-tehnilise baasi arendamist jms. Teadmatus tuleviku osas takistas piirkonna kui terviku arendamisvõimalusi. Päevakorda kerkisid erinevate isikute, poliitikute, omavalitsuste huvid, mis takistasid otsuste langetamist.

Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste koolivõrgu küsimustes ei olnud lõplikku selgust. Valgamaa Kutseõppekeskuse uue õppehoone projekteerimine oli takerdunud kooli vahendite puudumise tõttu, osa kohalikke omavalitsusi Valgamaal soovis säilitada Helmes kutsehariduse andmist. Ühe võimalusena säilitada kutsehariduse andmine Helmes oli kooli Helme osakonna munitsipaliseerimine. Valgamaa Kutseõppekeskusele investeringuteks kinnitatud ca 181 miljonit krooni võimaldas koolil uue õppehoone ja ühiselamu ehitamises kindel olla. (VV korraldus nr 281. 19. juunist 2008.a.).

Vana-Antsla Kutsekeskkooli ühendamine Võrumaa Kutsehariduskeskusega ei olnud enam ametlikult päevakorras. Seni kasutuses olnud Vana-Antsla mõisakompleksist loobuti ja koondati õppetöö koolimajja. Arvestades üha pingelisemat demograafilist situatsiooni – õpilaste arvu oluline langus –, kavandas kool erivajadustega õpilaste õpetamise suurendamises ja neile parimate õppimis- ja õpetamistingimuste loomises. Arutelude käigus leidis kooli selline lähenemine üksmeelse toetuse koolijuhtide ja maavanemate juures. Maavanemate nimel vormistati pöördumine haridus- ja teadusministri, sotsiaalministri ja

regionaalministri poole ettepanekuga Vana-Antsla Kutsekeskkooli baasil kujundada Lõuna-Eestisse erivajadustega õppijate õppe-, metoodika- ja nõustamiskeskus (Lisa 13).

Pöördumisest ajendatuna viis Haridus- ja Teadusministeerium läbi arutelu, kus kaaluti ettepaneku elluviimise võimalusi.

Autori arvates peaks tervikliku piirkondliku arengu huvides koolivõrgu korrastamisega seonduvad otsused tegema argumenteeritult ja mitte venitades.

### *7. Koostöövormide arendamine*

Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste koostöölepingus ja arengukavas oli olulisel kohal kutse- ja karjäärinõustamisega seonduv. Võrreldes eelmise käsitletud perioodiga oli olukord samasugune: terviklik kõiki huvigruppe haarav kutse- ja karjäärinõustamissüsteem oli loomata. Endiselt tegelesid karjäärinõustamisega erinevad ametkonnad, endiselt toimus töö projektipõhiselt. SA Innove Karjäärinõustamise Teabekeskus oli oma Euroopa Sotsiaalfondi poolt rahastatud projekti „Karjääriteenuste süsteemi arendamine Eesti Vabariigis“ raames tõhusat tööd teinud, kuid ühe projekti raames ei ole võimalik terviklikku, kõiki huvigruppe hõlmavat süsteemi moodustada. Töötukassa piirkondlikes osakondades töötasid karjäärinõustajad, nõudluse suurenemine karjäärinõustamise teenuse järele viis uute töökohtade loomiseni – tööle rakendati karjääriinfo spetsialistid Ida-Virumaa, Järvamaa, Lääne-Virumaa, Pärnumaa, Raplamaa, Saaremaa, Harjumaa Tartumaa Valgamaa, Viljandimaa ja Võrumaa piirkondades.

Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutused tegelesid koolides õppetööd toetavate tugisüsteemide väljaarendamisega. Selle tulemusena on kõikides piirkonna kutseõppeasutustes tööle rakendatud sotsiaalpedagoogid ja huvijuhid; Valgamaa KÕK-s on loodud eraldi teavitamis- ja nõustamiskeskus, Võrumaa KHK-s on õppetöö toetamise ja tugiteenuste osutamiseks tööl viis inimest.

Autorile on jäänud selgusetuks, miks sellisele väga olulisele probleemile ei ole tahetud/suudetud süsteemset lahendust leida, karjäärinõustamisega seotud kitsaskohtadele on autor oma esinemistes korduvalt tähelepanu juhtinud. (Lisa 14)

Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste koostöö avaldus erinevate koostööpartnerite kaasamises kooli igapäevase töökorralduse juurde. Piirkonna ettevõtjad, erialaliitlased ja erinevate õppeasutuste esindajad osalesid kutseõppeasutuste õppekavanõukogudes, kutseõppeasutuste lõputööde kaitsmise komisjonides, lõputöid retsenseerides, kooli nõukogude tööst osa võttes, valdkondlikel seminaridel, konverentsidel, teabepäevadel esinedes, ettevõtjatele vajalike koolituskavade väljatöötamise ja koolituste läbiviimise juures jms. Ettevõtjate panuse suurenemine koostöövõrgustiku arendamisel kujunes praktilise

tähtsusega probleemiks: mitmetes EAS poolt väljakuulutatud arendusprojektides oli olulisel kohal ettevõtjate osalemine. Samas oli oluline ettevõtjatele selgitada täielikult kaasajastatud kutseharidussüsteemi võimalusi aidata kaasa ettevõtete probleemide lahendamisele (täiskasvanute koolitus, uute tehnoloogiate kasutuselevõtmine, valdkondlike klastrite tegevuses osalemine jms). Autor on oma esinemistes toonud välja kutseõppeasutuste ja ettevõtete koostöö arendamise vajalikkuse. (Lisa 15, 16)

Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste koostöövõrgustiku arendamise põhimõtted levisid koolist kooli ja huvi koostöö vastu igapäevaste kontaktide tihendamise kaudu kasvas. Tõsise arutuse all oli paljudel piirkonna koolijuhtide nõupidamistel koostöövõrgustiku laiendamine, silmas peeti Tartu Kutsehariduskeskuse kaasamist ühisesse koostöösse. Tartu KHK töötajad olid osalenud mitmetel Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste korraldatud nõupidamistel, seminaridel, ühiskoolitustel, ühisprojektides, mille käigus selgitati võimalikele partneritele koostöövõrgustiku tegevusi. Lõuna-Eesti kutseõppeasutuste töötajad omakorda võtsid osa Tartu KHK poolt korraldatud üritustest. Läbirääkimised ja koostöölepingutes sätestatud põhimõtete lahtirääkimine võimaldas konsensusele jõudmist ja 15. aprillil 2008. a. kirjutati alla nüüd juba seitset Lõuna-Eesti kutseõppeasutust hõlmav koostööleping. (Lisa 17)

Regionaalse kutseõppeasutuste koostöölepingu allakirjutamisega moodustus regionaalne tervik koostöö paremaks edendamiseks.

Üheks Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste koostöövõrgustiku toimimise näitajaks oli tegevuste kandumine koolide arendusmeeskondadelt õpilas- ja töötajaskonnale.

Kutseõppeasutuste õpetajatele avanes võimalus esitada oma metoodilisi töid ja uurimistöid piirkonna õpetajate metoodilistel päevadel – 2008. a. Olustvere TMK-s, 2009. a. Võrumaa KHK-s ja 2010. a. Viljandi ÜKKK-s.

Ühine õpetajate päeva tähistamine toimus alates 2003. a., korraldamine oli aastati erinevate õppeasutuste ülesanne: 2003. a. Valgamaa KÕK,-s; 2004. a. Olustvere TMK-s; 2005. a. Võrumaa KHK-s; 2006. a. Viljandi ÜKKK-s; 2007. a. Räpina AK-s; 2008. a. Vana-Antsla KK-s.

2009. a. aastal laienes osavõtjate ring, traditsiooniga liitusid Tartu ja Jõgevamaa kutseõppeasutused ja õpetajate päeva pidulik tähistamine toimus Tartus, „Vanemuise“ teatrimajas. Korraldajaks oli Heino Elleri nimeline Tartu Muusikakool. Sellest sündmusest alates saame rääkida Liivimaa kutseõppeasutuste koostööst.

Õpilasomavalitsuste koostöö edendamiseks kasutati erinevaid võimalusi: koolitusseminaride korraldamine, ühised loome- ja spordipäevad, ühised matkad, ühine messideks valmistumine, ühise veebilehekülje loomine ja käigushoidmine (<http://lol.edu.ee/>)

Seega haaras Lõuna-Eesti kutseõppeasutuste koostöövõrgustiku mõju nii õpetajas- kui ka õpilaskonda.

\*\*\*

Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste koostöölepingust ja arengukavast lähtuvalt kujunesid välja piirkonna tegevuste toimimisvaldkonnad. Kõige suurema tähelepanu all oli ühise investeerimiskava koostamine ja selle kava realiseerimisega planeeritavad õppebaaside riskasutuse läbimõtlemine. Investeerimisotsused olid tehtud ja Lõuna-Eesti kutseõppeasutustes algas pingeline töö riigihangete ettevalmistamisega. Kutseõppeasutused omasid esimesi kogemusi baaside riskasutamise osas ning oskasid ette näha võimalikke probleeme (logistika, majutamise tingimused ja kord, toitlustamine, vaba aja veetmine, huvitegevus, külalisõpilaste kaasamine kooli ühistevagusse).

Vastavalt koostatud valdkondlikele arengukavadele hakkasid Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste koolimeeskonnad tegevusi ellu viima. Oluline oli siin järjepidevalt tegevuskavast kinni pidada.

Piirkonna koolijuhid ja maavanemad tutvustasid Lõuna-Eesti piirkonna koostöövõrgustiku alast tegevust erinevatel infopäevadel, koosolekutel, seminaridel, konverentsidel, koolitustel. Õppekavaalane koostöö laienes seoses riiklike õppekavade koostamisega, kus töögruppides osalesid erinevate kutseõppeasutuste õpetajad.

Täiskasvanute koolituse koordineerimine Lõuna-Eesti kutseõppeasutuste vahel kujunes igapäevaseks. Erinevate ainete õpetamiseks kasutati piirkonna õppeasutuse õpetajaid; koostöös valmisid ühised õppekavad ja õppematerjalid; plaanipärane oli õppebaaside riskasutus.

Mitmeid aastaid toimis koostöövõrgustik eelkõige koolijuhtide tasandil, nüüd kandus raskuspunkt koolide arendusmeeskondadele ning töötajaskonnale tervikuna.

Koostöövõrgustiku lahutamatuks partneriks kujunes õpilaskond eesotsas õpilasmavalitsustega.

Autori arvates tuleb koostöövõrgustiku tegevuskavas seada koostöö algstaadiumis niisugused eesmärgid, mis võimaldavad koostöö positiivsetest edusammudest kõigil osapooltel innustust saada. Osapoolte vahelise usalduse tekkimisega on võimalik saavutada kompromisse konfliktisituatsioonides, mis on tekkinud huvide ristumise kartusest. Regulaarsed kokkusaamised, osapoolte huvide ja tegevuste eesmärkide lahtirääkimine, võime koostöö nimel millestki loobuda – kõik see loob võimaluse ühiseid, kogu piirkonda puudutavaid tegevusi planeerida ja ellu viia. Tuleb kaasata väljapakutud ideedest huvitatud osapooli

ühistegemistesse ja uute arengute planeerimisse. Vaatamata küllalt levinud praktikale haridusalaseid otsuseid vastu võtta huvigruppe kaasamata, annab koostöövõrgustikupõhine tegutsemine piirkonnas nähtavaid tulemusi.

## Kokkuvõte

Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste koostöövõrgustiku kujunemine toimus ajal, mil haridussüsteemi ümberkujundamine ja hariduse riikidevaheline sidusus oli käsitluse all paljudes Euroopa Liidu liikmesriikides ja Põhjamaades.

Rahvusvahelised (kutse)hariduse valdkonna kokkulepped nägid kutsehariduse kesksel rollil innovatsiooniprotsessides ja üleminekul teadmispõhisele majandusele. Oluline on kutsehariduse sotsiaalne roll tagada kõigile võrdsed võimalused hariduse saamisel ja tööturul rakendumisel, rõhutati kutsehariduse rolli elukestva õppe põhimõtete elluviimisel. Kokkulepitud eesmärkide saavutamiseks võeti Eestis vastu rida arengukavasid ja strateegiaid, mille mõju ulatus iga kutseõppeasutusele, kutseõppeasutuste võrgustik oli üheks arengukavade sihiks.

Arutamaks Euroopa Liidu liikmesriikide vahelisi kokkuleppeid, Eestis vastuvõetud arengukavasid ja strateegiaid, kutseharidussüsteemi puudutavaid regulatsioone ja ümberkorraldusi, osalesid Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste juhid regulaarselt nõupidamistel, koosolekutel, mõttetalgutel. Ühiste tegevuste käigus kujunes veendumus, et koolide ja piirkonna kutsehariduse arendamise seisukohalt on kõige mõttekam teha regionaalset koostööd vältimaks tegevuste dubleerimist, ressursside ebamõistlikku kasutamist, oma „jalgratta“ leiutamist, kerkivatele probleemidele üksinda lahenduste otsimist. Ühised tegevused ja tahe piirkonda tervikuna käsitleda viisid 2004. a. lõpuks välja reaalselt toimiva Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste **koostöövõrgustikuni**.

Koostöövõrgustikust lähtuvad tegevused jõudsid loogilise sihini: Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste juhid ja maavanemad allkirjastasid 2006. a. piirkonna kutsehariduse **koostöölepingu**.

Koostöölepingust tulenevalt töötati välja Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste **arengukava**, mis kinnitati regiooni maavanemate ja koolijuhtide protokollilise otsusega.

Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste koostöö tulemusena välja töötatud arengukavas püstitatud eesmärkide täitmiseks koostati tegevuskava ja valdkondlikud arengukavad.

Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste koostöölepingu ja kutsehariduse piirkondliku arengukava tegevuste täitmise viis järgmiste tulemusteni:

- Valmis piirkonna kutsehariduse investeeringute kava.
- Õppebaaside riskasutuse tulemusena muutus koolide materiaalsete ressursside kasutamine efektiivsemaks; seadmete ja laborisisustuste planeerimised kooskõlastati dubleerimise vältimiseks; õppebaaside riskasutus muutus koolide arengukavade lahutamatuks osaks.
- Valdkondlike arengukavade valmimisega ja tegevuskavade rakendumisega paranes valdkonnasisene õpetajate koostöö.
- Koordineeritud täiskasvanute koolituse tulemusena koostati ühiseid projekte, õppekavu, õppematerjale; koolituse läbiviimiseks kasutati kogu piirkonna erinevate koolide õpetajaid.
- Kutseõppeasutuste õpetajad koostasid töögruppides mitmeid kutsehariduse riiklikke õppekavasid;
- Kutseõppeasutustes kujunesid välja õpilase arengut toetavad tugisüsteemid, koolides loodi erinevaid ametikohti tugiteenuste osutamiseks.
- Maavanemad, koolijuhid propageerisid oma esinemistes koostöövõrgustikupõhise tegevuse otstarbekust ja edasiviivat rolli.
- Piirkonna üldhariduskoolid kaasati tegevustesse kutseõppe gümnaasiumis õppevormi kaudu, mille käigus toimus erinevate koolitüüpide õppekavade integratsioon.
- Koostöölepingud sõlmiti Tartu Ülikooliga, Tallinna Tehnikaülikooliga, Tallinna Ülikooliga.
- Kohalikud omavalitsused kaasati arendustegevustesse ühiste projektide kaudu,
- Ettevõtete ja erialaliitude esindajad kaasati kutseõppeasutuste tegevustesse õppekavade väljatöötamise, lõputööde retsenseerimise, lõputööde kaitsmise komisjonides osalemise kaudu. Ettevõtjate huvi kutseõppeasutuste võimaluste kasutamise osas kasvas Lõuna-Eesti piirkonnas oluliselt.

Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste koostöövõrgustiku toimimise positiivseid kogemused:

1. koostöövõrgustiku mõju probleemide püstitamisel ja lahendusteede otsimisel arvestavad koostööpartnerid märksa enam kui üksiku kooli oma;



2. koostööd tegevate inimeste loomingulisus, küünarnukitunne, ühiste arusaamade kujundamine tekitab sünergia;
3. koos õppimine ja arenemine võimaldas paremini mõista ümbritsevas maailmas toimuvaid protsesse ning valmistuda nendest tekkinud võimaluste kasutamiseks;
4. ühised koolitused, õppekavade arutelud, ühiste õppematerjalide väljatöötamine andis õpetajatele nende töös kindlustunnet oma tegevuste õigsuses;
5. koolidevahelised ühisüritused loid ühtsustunde, võimaluse tunda end väärikalt, vajalikuna ja ühiskonna poolt aktsepteerituna;
6. kutsehariduse, eelkõige käsitletud piirkonnas tegutsevate kutseõppeasutuste maine paranemine, koolide nähtaval olek väga erinevatel tasemetel.

Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste koostöövõrgustiku toimimise käigus tulid esile ka mõned raskused. Suurimaks probleemiks oli koostöövõrgustikus osalejate mõningane järjekindlusetus kokkulepitud tegevuste elluviimisel; omavalitsuste erinevad vaatevinklid piirkondade arendamisel, Haridus- ja Teadusministeeriumi esialgne ettevaatlik suhtumine võrgustikupõhise koostöö toetamisel.

Autor oli üks Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste koostöövõrgustiku kujundamise ja arendamise eestvedajaid, osaledes kõigi piirkonnas vastuvõetud otsuste ettevalmistustöös ning koostööpartneritele teavitamises; võttes osa piirkonna koostöölepingut ja arengukava koostavates töögruppides; korraldades ja juhatades erinevaid nõupidamisi, seminare ja konverentse koostöövõrgustikupõhise tegevuse teavitamiseks ja huvipoolte kaasamiseks.

Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste koostöövõrgustiku põhimõtete ja koostöös saadud kogemuste tutvustamine tekitas suurt huvi teistes kutseõppeasutuste juhtkondades.

Autor on oma esinemistes koolimeeskondadele toonud esile koostöövõrgustiku tegevusest saadud positiivsed kogemused ja ärgitanud koolide esindajaid lähenema kooli arendamise küsimustele piirkonna kui terviku põhimõttest lähtuvalt. Koostöövõrgustikuga ühinemine osutus oluliseks mitmetele Järva- ja Jõgevamaa kutseõppeasutustele, mille tulemusena alates 2009. aastast osalesid Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste koostöös Tartu Kunstikool, Heino Elleri nimeline Tartu Muusikakool, Järvamaa Kutsehariduskeskus, Põltsamaa Ametikool. Kolme maakonna kutseõppeasutuste kaasamine ja koostöövõrgustiku sisuline laienemine tõi kaasa vajaduse selgitada Tartumaa, Jõgevamaa ja Järvamaa maavanematele,

maavalitsuste haridusosakondade juhatajatele, omavalitsusliitude esindajatele koostöövõrgustiku alase ühistöö põhimõtteid ja eesmärgi. 03. juunil 2010. a. toimunud ühisel nõupidamisel analüüsiti ettevalmistatud **Liivimaa kutseõppeasutuste koostöölepingut**, mis hõlmas 7 maakonna kutseõppeasutusi ja võeti vastu otsus koostöövõrgustiku laienemise kohta.

Liivimaa kutseõppeasutuste koostööleping sõlmitakse Viljandis 08. oktoobril 2010.a., mil tähistatakse pidulikult õpetajate päeva.

Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste koostöövõrgustiku kujunemise ja toimimise alustaladeks oli kõikide osapoolte kindel usk kogu riigi arenemisse; kutsehariduse rolli esilekerkimisele üleminekul teadmispõhisele majandusele; kutseõppeasutuste juhtide ametialane pühendumus; koolide valmisolek muutusteks, kogemustega eestvedajate olemasolu, osalejate tahe anda oma panus piirkonna kui terviku arendamisse.

Haridussüsteemi terviklik käsitlemine, koolidevahelise konkurentsi asendumine üksteise toetamise ja koos arenemisega on põhimõtted, mis aitavad kaasa koostöövõrgustike tekkimisele ja toimimisele.

## Kirjandus

Alas, Ruth 1997a. *Personali juhtimine*. Tallinn: Külim  
- 1997b. *Strateegiline juhtimine*. Tallinn: Külim  
- 1998. *Personali juhtimise käsiraamat*. Tallinn: Külim

Aru, Heli. 2001. *Strateegiline juhtimine avalikus sektoris. Riigi- ja kohaliku omavalitsuse ametnike pädevuskoolituse õppematerjal*. Tallinn: Eesti Vabariigi Riigikantselei ja Eesti Haldusjuhtimise Instituut

Bordeaux' kommünikee. Kättesaadav:  
[http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/vocational/council08\\_et.pdf](http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/vocational/council08_et.pdf)  
(06.06.2010)

Eamets, R. jt 2008. Eesti majanduse konkurentsivõime hetkeseis ja tulevikuväljavaated.  
Kättesaadav:  
<http://www.arengufond.ee/upload/Editor/Publikatsioonid/Publikatsioonide%20failid/Arengufond%202008%20raport.pdf> (06.06.2010)

Eesti Kutseharidussüsteemi arengukava aastateks 2005–2008. Haridus- ja Teadusministeerium 2005. Kättesaadav:  
[www.hm.ee/index.php?popup=download&id=3812](http://www.hm.ee/index.php?popup=download&id=3812) (27.05.2010)

Eesti kutseharidussüsteemi arengukava 2009–2013. Kättesaadav:  
<http://www.hm.ee/index.php?popup=download&id=9381> (06.06.2010)

Eesti majanduse arengukava 1999–2003. Rahandusministeerium 1999. Kättesaadav:  
<http://www.lepe.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=370/Eesti+majanduse+arengukava+1999-2003.rtf> (26.05.2010)

Eesti regionaalarengu strateegia 2005–2015. Kättesaadav:

[http://www.siseministerium.ee/public/EESTI\\_REGIONAALARENGU\\_STRATEEGIA\\_2005\\_\\_\\_2015.doc](http://www.siseministerium.ee/public/EESTI_REGIONAALARENGU_STRATEEGIA_2005___2015.doc)

Eesti Vabariigi tööhõive tegevuskava 2002. Kättesaadav:

<http://www.lepe.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=979/Eesti+Vabariigi+t%F6%F6h%F5ive+tegevuskava+2002.pdf> (26.05.2010)

Elukestva Õppe Strateegia 2005–2008. Haridus- ja Teadusministeerium 2005. Kättesaadav:

[http://www.andras.ee/ul/EESTI\\_ELUKESTVA\\_OPPE\\_STRATEEGIA\\_2005\\_2008\\_1\\_.pdf](http://www.andras.ee/ul/EESTI_ELUKESTVA_OPPE_STRATEEGIA_2005_2008_1_.pdf) (27.05.2010)

Fullan, M. 2000. *Change Forces: the Sequel*. London; Philadelphia: Falmer Press

- 2006. *Uudne arusaam haridusmuutustest*. Tartu: Atlex

Goldratt, Eliyahu M. 1994. *Asi pole vedamises*. Tartu: OÜ Fontese Kirjastus

- 1997. *Kriitiline ahel*. Tartu: OÜ Greif

Goldratt, E., Cox, J. 1998. *Eesmärk: pideva arengu protsess*. Tartu: Fontes

Goleman, Daniel 2000. *Emotsionaalne intelligentsus*. Väike Vanker

Heller R. 2000. *Meeskonna juhtimine*. [Tallinn]: Koolibri

Helsingi kommünikee = The Helsinki Communiqué on Enhanced European Cooperation in Vocational Education and Training: Communiqué of the European Ministers of Vocational Education and Training, the European Social partners and the European Commission, convened in Helsinki on 5 December 2006 to review the priorities and strategies of the Copenhagen Process. Available:

[http://www.minedu.fi/export/sites/default/vet2006/pdf/Helsinki\\_Communique\\_en.pdf](http://www.minedu.fi/export/sites/default/vet2006/pdf/Helsinki_Communique_en.pdf) (06.06.2010)

*Imagineering Ireland – Future Scenarios for 2030*. 2005. Dublin: The Future Academy, Dublin Institute of Technology

Koch, Richard 1999. *80:20 printsiip. Kuidas saavutada vähemaga rohkem*. Tallinn: TEA Kirjastus

Kopenhaageni deklaratsioon 2002 = Declaration of the European Ministers of Vocational Education and Training, and the European Commission, convened in Copenhagen on 29 and 30 November 2002, on enhanced European cooperation in vocational education and training, “The Copenhagen Declaration”. Available:  
[http://ec.europa.eu/education/pdf/doc125\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/education/pdf/doc125_en.pdf) (27.05.2010)

Kutseõppeasutuse seadus. Kättesaadav: <http://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=968161>  
(06.06.2010)

Kutseõppeasutuste võrgu korraldamine lähtuvalt regionaalsest spetsialiseerumisest : lõppraport 2005. Koost. Tiina Annus jt. Tallinn : Poliitikauuringute Keskus PRAXIS. Kättesaadav:  
<http://www.hm.ee/index.php?popup=download&id=3895> (27.05.2010)

Leimann, J., P.-H. Skärvad, J. Teder 2003. *Strateegiline juhtimine*. Tallinn: Külim

Lissaboni strateegia = Lisbon Strategy. Available:  
[http://europa.eu/scadplus/glossary/lisbon\\_strategy\\_en.htm](http://europa.eu/scadplus/glossary/lisbon_strategy_en.htm) (27.05.2010)

Maastrichti kommünikee = Maastricht Communiqué on the Future Priorities of Enhanced European Cooperation in Vocational Education and Training (VET). Available:  
[http://www.bologna-bergen2005.no/Docs/00-Main\\_doc/041214\\_Maastricht\\_com\\_en.pdf](http://www.bologna-bergen2005.no/Docs/00-Main_doc/041214_Maastricht_com_en.pdf)  
(27.05.2010)

Marshall, Tom 1991. *Understanding Leadership*. Sovereign World

Põlvamaa arengu põhisuunad 1999. Kättesaadav:  
<http://www.polvamaa.ee/index.php?page=217> (28.05.2010)

Riigi eelarvestrateegia 2006–2009. Kättesaadav:  
<http://www.fin.ee/index.php?id=100927> (27.05.2010).

Riigi eelarvestrateegia 2007–2010, osa: Riiklik struktuurivahendite kasutamise strateegia 2007–2013. Kättesaadav:  
<http://www.fin.ee/index.php?id=100927> (27.05.2010).

Riigi kutseõppeasutuste võrgu ümberkorralduse kava aastateks 2005–2008. Kättesaadav:  
<http://www.hm.ee/index.php?popup=download&id=3813> (27.05.2010).

Roots, Harry 2002. *Organisatsioonikultuuri tüübid*. Tallinn: Sisekaitseakadeemia

Scholtes, R. P. 2001. *Juhi käsiraamat. Kuidas motiveerida meeskonda ja jõuda parema tulemuseni*. Tallinn: TEA

Sellin, B. 2002. *Scenarios and strategies for vocational education and lifelong learning in Europe. Summary of findings and conclusions of the joint*. Cedefop/ETF project (1998–2002). Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.

Steiger, R. 1997. *Inimkeskne juhtimine*. Tartu: Greif

Teadmistepõhine Eesti. Eesti teadus- ja arendustegevuse strateegia 2002–2006. Kättesaadav:  
<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=73322> (07.06.2010)

Teddlie, C. & Reynolds, D. (Eds.) 2000. *The International Handbook of School Effectiveness Research*. London: Falmer Press

Tegevuskava kutseharidussüsteemi arendamiseks Eestis aastatel 2001–2004. Haridusministeerium, Kutsehariduse- ja Tööhõive seirekeskus. Kättesaadav:  
<http://www.lepe.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=604/Tegevuskava+kutsehariduss%FCsteemi+arendamiseks+Eestis+aastatel+2001-2004.pdf> (26.05.2010)

Townsend, P.L., Gebhardt, J.E. 1992. *Quality in Action – 93 Lessons in Leadership, Participation and Measurement*. New York: J Wiley Press

Täiskasvanute koolituse seadus. Kättesaadav: <http://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=754276>

(06.06.2010)

Türk, Kulno 2001. *Personali juhtimine*. Tartu: TÜ Kirjastus

Vadi, Maaja 1996. *Organisatsioonikäitumine*. Tartu: TÜ kirjastus

- 1998. *Juhid juhtimisest. Eesti kogemus*. Tartu: TÜ kirjastus

White, John 1996. *Excellence in Leadership*. IVP

Winston, Stephanie 1997. *Tiip tasemel juht*. Tallinn: TEA

Üksvärv, Raoul 1992. *Organisatsioon ja juhtimine*. Tallinn: Valgus

### **Käsitirjalised allikad**

Kasemets, K. Euroopa Liidu ajaloost, institutsioonidest ja poliitikatest. Loengumaterjalid.

Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste võrgustiku arendamine. Ene-Mall Vernik-Tuubeli isiklik arhiiv

Priimägi, S. Hariduskorraldus ja haridusjuhtimine. Loengukursuse konspekt. Käsitiri autori valduses

Shaw, P. Koolijuhtimise ümbermõtestamine. Kooliarendus ja efektiivsus. Loengukonspektid. Käsitiri autori valduses

Shaw, P., Harrison, B. Kooli ja õpilaste tulemuste jälgimine ja väärtustamine. Loengukonspektid. Käsitiri autori valduses

Siimon, A. Ajajuhtimine. Loengukursuse konspekt. Käsitiri autori valduses

Tammaru, T. Hariduse kvaliteet ja kvaliteedijuhtimine. Loengukursuse materjalid

- Strateegiline juhtimine. Loengukursuse konspekt. Käsikiri autori valduses

Vadi, M. Organisatsiooni käitumine. Loengukursuse konspekt. Käsikiri autori valduses






## Seminar

17 – 18 detsember 2004



# VÕRUMAA KUTSEHARIDUSKESKUS

Hea kooli kogu eluks!



## SIHTRÜHMAD

- ☐ Tasemeõpe õpilased (kutsekeskharidus sh põhikoolijärgne, rakenduskõrgharidus) (1)
- ☐ Erivajadustega õppijad (1)
- ☐ Täiskasvanud (2)
  - Ettevõtete ja asutuste personal sh oma kooli personal
  - Praktika juhendajad ettevõttes jne
- ☐ Põhiharidusega noored (3)
  - Eelkoolitus põhikooli õpilastele
  - Kutsekoolitus koolikohustuse eest õpilastele (17+)
- ☐ Eriala õppijad (erineva haridusega inimestele) (4)
- ☐ Töötud (ümberõpe ja rehabilitatsioon) (5)
- ☐ Välisõppijad (6)
- ☐ Täiskasvanute gümnaasiumis õppijad (7-8)
- ☐ Kutsekoolidest väljalangenud ja potentsiaalsed väljalangejad (7-8)



## FUNKTSIOONID

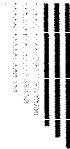
- ☐ Sihtrühmade õpetamine (1)
- ☐ Arendustegevus (uuringud, projektitöö, innovatsioon) (2)
  - Uute tehnoloogiate levitamine, arendamine, loomine (2)
  - Piirkonna arengu suunamine (5)
  - VKHK mudeli arendamine rahvusvaheliselt aktsepteeritud tasemele (7)
  - Koolide koostöövõrgustiku arendamine (riskasutus, kutsealaste ja pedagoogiliste sidemete loomine naaberriikide ja EL koolidega) (9)
- ☐ Väärtushoiakute kujundamine, kodaniku kasvatus (3)
- ☐ Nõustamine (4)
  - Kutse- ja karjäärinõustamine
  - Tööandjate nõustamine
- ☐ Kutsehariduse maine tõstmine (6)
- ☐ Pedagoogilise mõtte ja protsessi arendamine (õppekava, e-kool, õppevahendid jne) (8)
- ☐ Integratsioon -
- ☐ Tööturu situatsiooni jälgimine -



## VISIOON 2012

VKHK on

- ☐ polüfunktsionaalne kutseõppeasutuste võrgustik Kagu-Eestis, (Kagu-Eesti mainekam õppeasutus, kaasaegne õpikeskkond, kvalifitseeritud personal, vkhk on Kagu-Eesti piirkonna haridustempel, kus prioriteediks on tasemeõpe ning täiskasvanute kooolitus, sünergia)
- ☐ kus toimub tööturu muutustele paindlikult reageeriv, (kooolitatakse konkurentsivõimelisi inimesi globaalsele tööturule, konkurentsivõimelise ja areneva inimese õpetamine Eesti ja maailma majandusele, arendus ja teadustegevus)
- ☐ õppija individuaalset arengut ja võimeid arvestav pädevuspõhine õpe ning (hea hariduse andmine kogu eluks)
- ☐ tugiteenuste kaudu piirkonna arengu toetamine (piirkondlike tööandjate vajaduste rahuldamine)



## TEENUSED

- ☐ Pädevuspõhine õpe
  - Teadmiste, vilumuste, oskuste kujundamine läbi praktilise töö
  - Erialaline, praktiline, teoreetiline õpe
  - Uurimuslik õpe
- ☐ Edumeelse, loova ja mõtleva inimese kujundamine ja selleks tingimuste loomine
- ☐ Individuaalne õpe
- ☐ Kaasaegse õpikeskkonna loomine
- ☐ Õppekavade arendamine



## TUGITEENUSED

- ☐ Majandusteenus (majutus, toitlustus, vaba aeg, hooldus, finants)
- ☐ Projektitöö
- ☐ Õppematerjalide ettevalmistamine ja kirjastamine
- ☐ Pedagoogilise know-how levitamine
- ☐ Nõustamisteenus sise- ja väliskliendile (sotsiaalne, hariduslik, äriiline)
- ☐ Tootmine
- ☐ Infoteenus (infokogu, infosüsteemid)
- ☐ Rakendusuuringute läbiviimine
- ☐ Info vahendamine Tööturu situatsiooni kohta



## EESMÄRGID

- ☐ Pätevuspõhise õppe kontseptsiooni lahtimõtestamine ja mudeli loomine
- ☐ Kooli ja piirkonda toetav arendustegevus
- ☐ Kvaliteedi süsteemi arendamine nii, et VKHK oleks Eesti koolide 3 seas, EL-s 10 seas
- ☐ Osavõtt ettevõtjate vabariiklikus kvaliteedikonkursist
- ☐ Õppekava jaotamine fundamentaalosaks ja ajas muutuvaks osaks

# KOOSTÖÖLEPING

Valgas,

31. mail 2006.a.

**Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool** (edaspidi OTMK), keda esindab direktor Arnold Pastak,

**Räpina Aianduskool** (edaspidi RAK), keda esindab direktor Heino Luiga,

**Valgamaa Kutseõppekeskus** (edaspidi VKÕK), keda esindab direktor Laur Speek,

**Vana-Antsla Kutsekeskkool** (edaspidi VAKK), keda esindab direktor Hele Angerjäär,

**Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool** (edaspidi VÜKK), keda esindab arendusdirektor Heiki Raudla,

**Võrumaa Kutsehariduskeskus** (edaspidi VKHK), keda esindab direktor Tanel Linnus,

sõlmisid Põlva maavanem Urmas Klaasi, Valga maavanem Georg Trašanovi, Viljandi maavanem Kalle Küttise ja Võru maavanem Ülo Tuliku heakskiidul käesoleva Lepingu alljärgnevas:

## 1. Lepingu objekt

Lepingu objektiks on kutseõppe alase koordineeritud arendus- ja koolitustegevuse korraldamine Põlva, Valga, Viljandi ja Võru maakonna kutseõppeasutustes, mille tulemusena tagatakse Lõuna-Eestis ametit õppida soovijatele aastatel 2006 – 2013 mitmekülgsed elukestva ametiõppe võimalused.

## 2. Koolitusvaldkonnad:

Koolid pakuvad Lõuna-Eestis paindlikke õppimisvõimalusi erialadel, mille õppekavad ja koolituspõhimõtted on koolide vahel valdkonniti kooskõlastatud. Koolid teevad vastastikku koostööd erialade tutvustamisel oma maakonnas. Koolitusvaldkonnad ja osalejad on:

- 2.1. aiandus: koordinaator RAK,
- 2.2. ehitus- ja tsiviilrajatised: koordinaator VÜKK, osalejad VKÕK, VKHK, VAKK;
- 2.3. elektroonika ja automaatika: koordinaator VKHK, osaleja VÜKK;
- 2.4. elektrotehnika ja energeetika: koordinaator VÜKK;
- 2.5. hulgi- ja jaekaubandus: koordinaator VKÕK;
- 2.6. keskkonnakaitse: koordinaator RAK;
- 2.7. koduteenindus: koordinaator VAKK, osaleja VKÕK;
- 2.8. majutamine ja toitlustamine: koordinaator OTMK, osalejad VKÕK, VÜKK;
- 2.9. materjalitööstus: koordinaator VKHK, osalejad VÜKK, VKÕK;
- 2.10. mehaanika ja metallitöö: koordinaator VKHK;
- 2.11. mootorliikurid, laevandus ja lennundus: koordinaator VÜKK, osaleja VKÕK;
- 2.12. põllundus ja loomakasvatus: koordinaator OTMK, osaleja VAKK;
- 2.13. reisimine, turism ja vabaajaveetmine: koordinaator VKHK, osalejad OTMK, VKÕK;
- 2.14. sekretäri- ja ametnikutöö: koordinaator OTMK;
- 2.15. juhtimine ja haldus: koordinaator VKHK;
- 2.16. tarbekunst ja oskuskäsitöö: koordinaator OTMK;
- 2.17. tekstiili, rõivaste, jalatsite valmistamine: koordinaator VKÕK, osalejad VÜKK, RAK;
- 2.18. toiduainetetööstus ja -tootmine: koordinaator OTMK;
- 2.19. transporditeenused: koordinaator VKÕK, osaleja VÜKK;
- 2.20. sotsiaaltöö ja nõustamine: koordinaator VKÕK.

### **3. Koolide kohustused:**

Koolid teevad koostööd ühise Lõuna-Eesti kutseõpet hõlmava arengukava väljatöötamisel, eesmärgiga luua ja tagada ametit õppida soovijatele antud piirkonnas parimad kutseõppimise võimalused. Koolid kohustuvad:

- 3.1. Lõuna-Eesti ametikoolituse arengukava väljatöötamisel osalemine ja valdkondade arengukavade väljatöötamise korraldamine;
- 3.2. arengukava väljatöötamiseks vajalike materjalide tähtaegne esitamine;
- 3.3. ühisprojektides valdkondade huvide esindamine;
- 3.4. õppebaaside ristikasutuse ettepanekute tegemine;
- 3.5. õppekavade alase koostöö korraldamine;
- 3.6. eesmärkide saavutamiseks tegevuskava välja töötamine ja selle rakendamise monitooring;
- 3.7. maavariematele oma tegevusest aruandmine.

### **4. Koostöö finantseerimine:**

Koostöö finantseerimine toimub konkreetsete tegevuste katteks ja vajalikud kulutused kaetakse koolijuhtide vahel sõlmitud kokkulepete alusel.

### **5. Maavanemad**

Käesoleva lepingu täitmist toetavad Põlva, Valga, Viljandi ja Võru maavanemad. Maavanemad kohustuvad:

- 5.1. mõjutama kutsehariduse olukorda maakonnas;
- 5.2. mõjutama Lõuna-Eesti kutseõppeasutuste arengufaktoreid erinevates kogudes;
- 5.3. tutvustama lepingu ideed teistele huvitatutele;
- 5.4. kuulama ära koolijuhtide tegevusaruanded lepingu täitmisel;
- 5.5. tegema järelvalvet lepingu täitmise üle;
- 5.6. tegema ettepanekuid lepingu muutmiseks.

### **6. Vääramatü jõud**

Vääramatuks jõuks loeme peale lepingu sõlmimist ilmsiks tulenevaid asjaolusid, millised takistavad oluliselt või teevad võimatuks lepingujärgsete kohustuste täitmise. Sel juhul on osapooled vabastatud vastutusest käesoleva lepingu mittetäitmisega või mittekohase täitmisega tekitatud kahju eest.

### **7. Lepingu kehtivus, lepingu muutmine**

- 7.1. käesolev leping jõustub allakirjutamisel ja kehtib kuni 01.09.2013.a.;
- 7.2. käesolevat lepingut saab muuta või lõpetada osapoolte kirjalikul kokkuleppel, mida loetakse käesoleva lepingu lahutamatuks osaks;
- 7.3. käesoleva lepingu sätteid rakendatakse lepingust tulenenud kohustustele ka pärast lepingu tähtaja lõppemist või lõpetamist, kui pooled on kohustused täitnud ja arveldused lõpetanud;
- 7.4. käesoleva lepingu täitmisel tekkinud vaidlused ja lahkarvamused lahendatakse eelkõige läbirääkimiste teel. Kokkuleppe mittesaavutamisel lahendatakse vaidlused maavanemate korraldamisel.

**8. Lepingu osapoolte allkirjad:**

Arnold Pastak



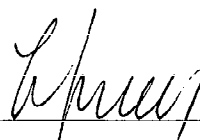
**Olustvere Teenindus-  
ja Maamajanduskool**

Heino Luiga



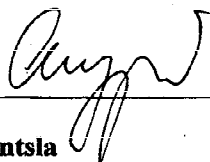
**Räpina  
Aianduskool**

Laur Speek



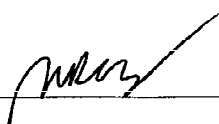
**Valgamaa  
Kutsõppekeskus**

Hele Angerjäv



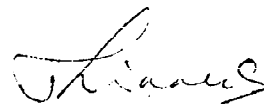
**Vana-Antsla  
Kutsekeskkool**

Heiki Raudla



**Viljandi  
Ühendatud Kutsekeskkool**

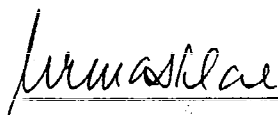
Tanel Linnus



**Võrumaa  
Kutsehariduskeskus**

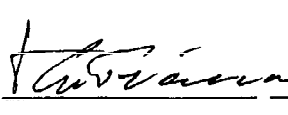
**Maavanemate kinnitused:**

Urmas Klaas



**Põlva maavanem**

Georg Trašanov



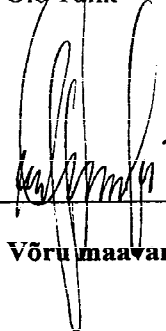
**Valga maavanem**

Kalle Küttis



**Viljandi maavanem**

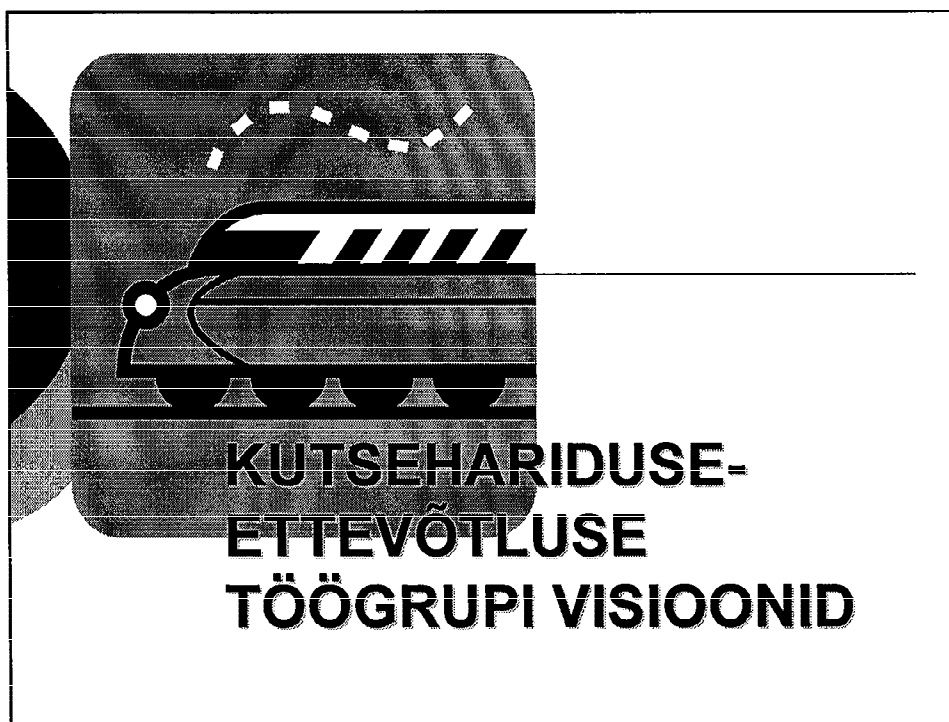
Ülo Tulik



**Võru maavanem**







## **Võrumaa Kutsehariduskeskus – piirkonna ettevõtluse vedur**

- **Võrumaa Kutsehariduskeskus aitab igakülgsest kaasa ettevõtluse arengule ja noorte eneserakendamisevõimaluste parandamisele maakonnas**
  - Eelõpe - koostöö põhi- ja keskkoolidega;
  - Põhiõpe - lisaks gümnaasiumijärgsele õppele pakutakse ka põhikoolijärgset kutseõpet;
  - Täiend- ja ümberõpe: kiire reageerimine tööturu vajadustele - õpipoisi programmi jätkamine; õppejõud-ettevõtetesse-programm; koolitusvajaduse ümarlaud;
  - Ettevõtluse tugikeskus - inkubatsioonikeskus ja teaduslabor; rakendusuuringud;
  - Traditsiooniliste oskuste õpe - turism, käsitöö, ehitus jne.
  - Ühisprojektid ettevõtjate, avaliku sektori ja teiste haridus- ja teadusasutustega.

## Uuendusmeelne ja koostööd hindav ettevõtlus

- Võrumaa Kutsehariduskeskuse juurde loodud tehnoloogiainkubaator ja katselabor loovad eeldused uute innovaatiliste (väike) ettevõtete tekkeks;
- Maakonda on rajatud mitmed tööstusalad ja tehнопargid, mis loovad eeldused kõrget lisandväärtust pakkuvate ettevõtete tekkeks;
  - Võrukivi - kaubavahetus, kaubalaod ja teenindus
  - Võrusoo - energeetika ja tööstuslik tootmine
  - Väimela - tehnoloogiline tootmine
- Võrumaal on välja kujunenud aktiivselt tegutsevad ettevõtete koostöövõrgustikud (klastrid);
- Kutsehariduskeskuse, ettevõtete ja avaliku sektori koostöös on välja töötatud ühine koolituskalender.

## Elujõuline tootmissektor

- Võrumaa Kutsehariduskeskus koolitab välja oskustööjõudu maakonnas tegutseva tootmissektori jaoks;
- Võrumaa tootmisettevõtete vahel toimub klastripõhine koostöö;
- Võrumaa ettevõtjad on teadlikud parimatest tehnoloogilistest uuendustest ning rakendavad neid tootmisprotsessides;
- Võrumaa ettevõtlus areneb sõltumata kohaliku toormeressursi piiratusest;
- Riiklikud institutsioonid toetavad ettevõtjaid tehnilise infrastruktuuri rajamisel;
- Võru linna on rajatud kohalikku puitmööblit turustav mööblihall, mis muudab Võru Kagu-Eesti mööblikeskuseks;



## **Kohalikke oskusi ja ressursse väärtustav ettevõtlus**

---

- **Võrumaa ettevõtted väärtustavad kohaliku ressursi, on keskkonnasäästlikud, pakuvad omanäolisi tooteid ja teenuseid;**
- **Võrumaast on saanud rohelise ettevõtluse paradiis;**
- **Ökoloogiliselt puhas maaettevõtlus;**
- **Teenindussektor toetub kohalikule omapärale.**



## **Isemajandav energeetika (IME)**

---

- **Energiatootmine maakonnas baseerub valdavalt kohalikul toorainel, milleks loob eelduse laienenud tehniline infrastruktuur;**
- **Võru linna on rajatud taastuvressursil põhinev koostootmisjaam;**
- **Biokütuste tootmine maakonnas;**
- **Maakonda on rajatud gaasitrassid.**



## **Külastajasõbralik/külalislahke ettevõtlus**

---

- **Võrumaa on siseturismi eelistatuim sihtpunkt;**
- **Turistidele pakutakse eksklusiivseid elamusi, mis tuginevad kohalikule loodus- ja kultuuripärandile;**
- **Võrumaast on saanud Eesti rahvaspordikeskus;**
- **Turismiettevõtjad on leidnud oma turuniši ja toetavad rohelist paradiisi mõtteviisi;**
- **Avalik sektor toetab turismiettevõtjaid turundusstrateegiate väljatöötamisel.**

# LÕUNA-EESTI PIIRKONNA KUTSEHARIDUSE ARENGUKAVA MEMO

18. september 2006

**1. Nelja maakonna** - Valga, Viljandi, Põlva ja Võru - kutseõppeasutuste 5 aastat kestnud koostöö on suunatud kutseõppe võimaluste ühtlustamisele nimetatud piirkonna õppeasutustes, kuna võimalused kvaliteetse õppe pakkumiseks nendes õppeasutustes on väga erinevad. Erinevused avalduvad: õppebaaside olukorras, õpetajate kvalifikatsioonis, koostöös ettevõtjatega ja praktikabaasidega, nõustamise kättesaadavuses, õpilaskodude seisundis, vaba aja veetmise võimalustes.

Koostöö tulemusena on valmimas nelja maakonda hõlmav piirkondlik kutsehariduse arengukava aastateks 2006–2013.

## 2. Arengukava on koostatud lähtuvalt alljärgnevatest dokumentidest:

- Eesti Riiklik Arengukava, Elukestva Õppe Strateegia 2005-2008", Eesti kutseharidussüsteemi arengukava aastateks 2005-2008, Riigikutseõppeasutuste võrgu ümberkorralduse kava aastateks 2005-2008, Riigi eelarvestrateegia 2006-2009, Riigi eelarvestrateegia 2007-2010 osa: Riiklik struktuurivahendite kasutamise strateegia 2007-2013, Põlvamaa Visioon 2005-2015, Põlvamaa arengu põhisuunad, Arengustrateegia Valgamaa 2010+, Viljandimaa maakonnaplaneering 2005–2010, Arengukava "Võrumaa 2010" materjalidest.
- Räpina AK, Võrumaa KHK, Vana-Antsla KKK, Valgamaa KÕK, Viljandi ÜKKKÜ, Olustvere TMK ning nelja maavalituse projektimeeskondade Õisus, Räpinas, Kokel, Väimelas, Olustveres, Valgas, Viljandis ja Vana-Antslas ühisseminaride rühmatööde tulemustest.
- Koalitsioonilepingust, erakondade haridusprogrammidest. Nelja maakonna ja kuue kutseõppeasutuse vahel 31.05.2006.a. sõlmitud koostöölepingust.

## 3. Arengukava koostamisel osalevad Võrumaa KHK, Viljandi ÜKK, Olustvere TMK (koos Õisu TTK-ga), Vana-Antsla KK, Valgamaa KÕK, Räpina AK.

Koostöö partneriteks on Põlva, Valga, Viljandi ja Võru maavanemad ja MV haridusosakondade juhatajad, nelja maakonna kohalike omavalitsuste liidud; alustamas oleme koostööd ettevõtjatega.

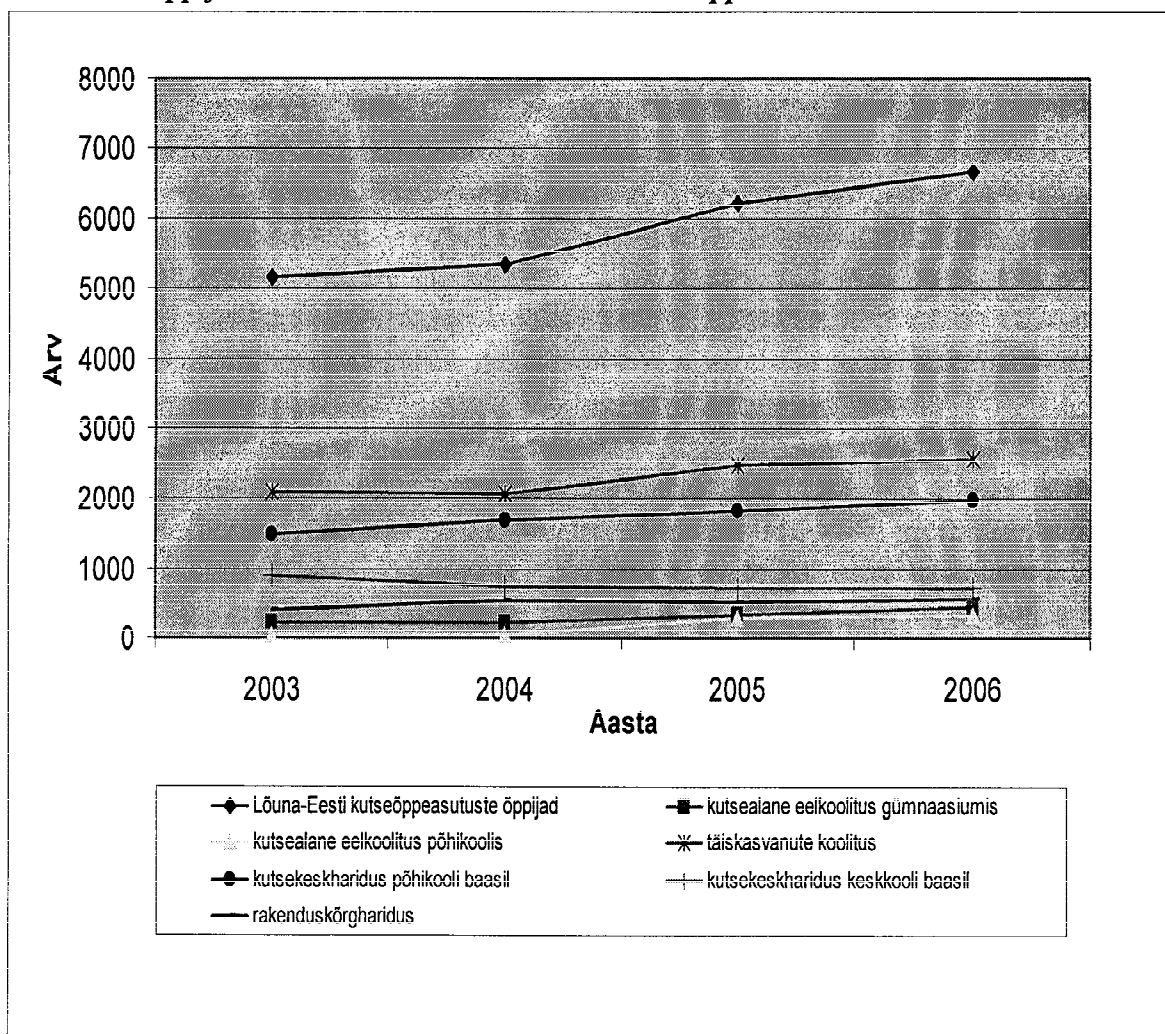
Nimetatud koolides õpib

**Tabel 1. Õppijate arv Lõuna-Eesti kutseõppeasutustes 2003 – 2006**

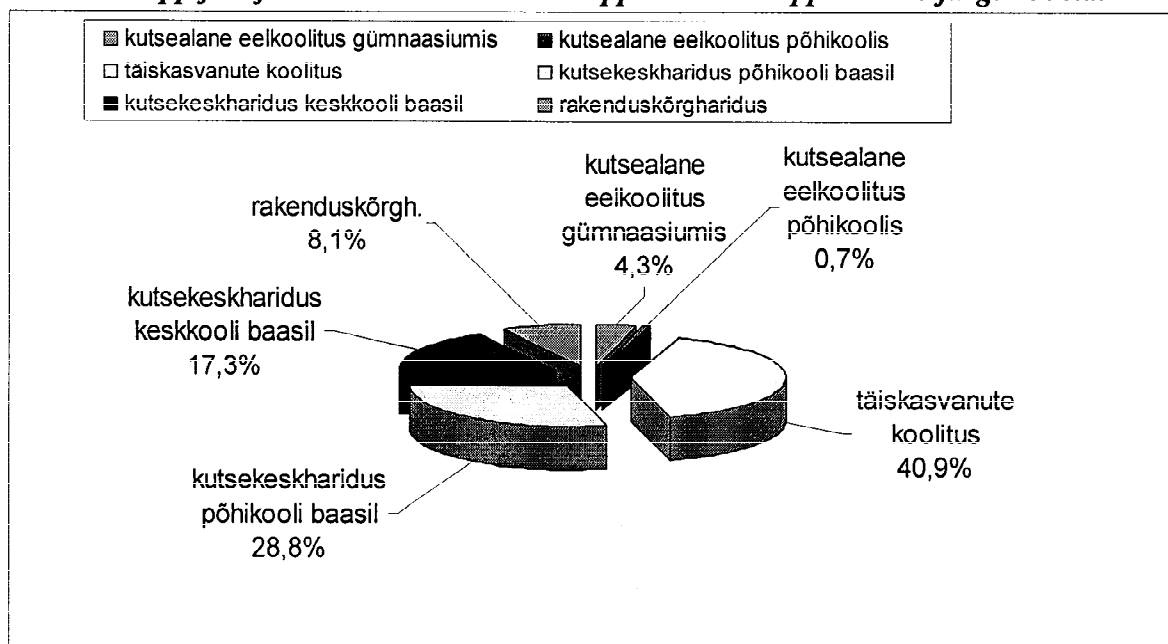
		2003	2004	2005	2006
	<b>Lõuna-Eesti kutseõppeasutuste õppijad, s.h.</b>	5154	5343	6226	6681
1.	kutsealane eelkoolitus gümnaasiumis	220	234	347	312
2.	kutsealane eelkoolitus põhikoolis	36	44	290	347
4.	täiskasvanute koolitus	2106	2083	2489	*2569
5.	kutsekeskharidus põhikooli baasil	1484	1691	1830	1988
6.	kutsekeskharidus keskkooli baasil	893	742	730	722
7.	rakenduskõrgharidus	415	533	524	557

\*Täiskasvanute koolitajate arv on 6 kuu tegelik + 6 kuu prognoos.

**Joonis 1. Õppijate arvu muutus Lõuna-Eesti kutseõppeasutustes 2003-2006**



**Joonis 2. Õppijate jaotus Lõuna-Eesti kutseõppeasutustes õppetaseme järgi 2006.a.**

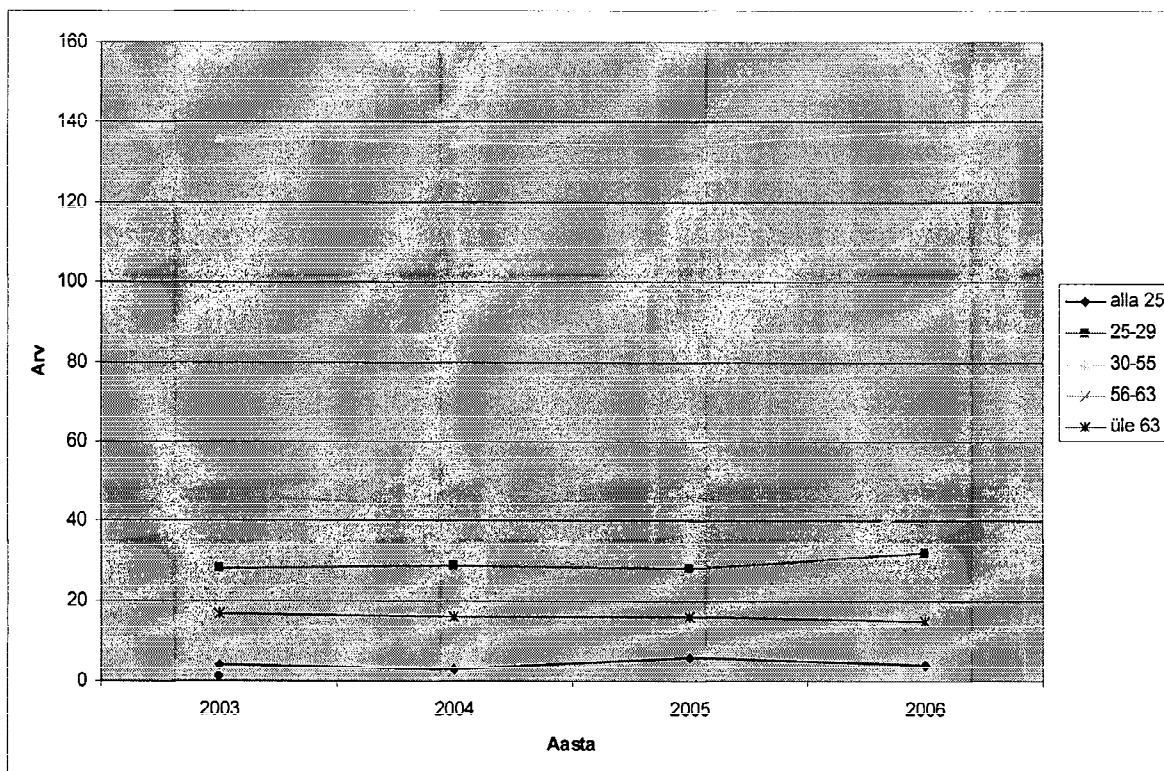


**Tabel 2. Õpetajate muutus Lõuna-Eesti kutseõppeasutustes 2003-2006**

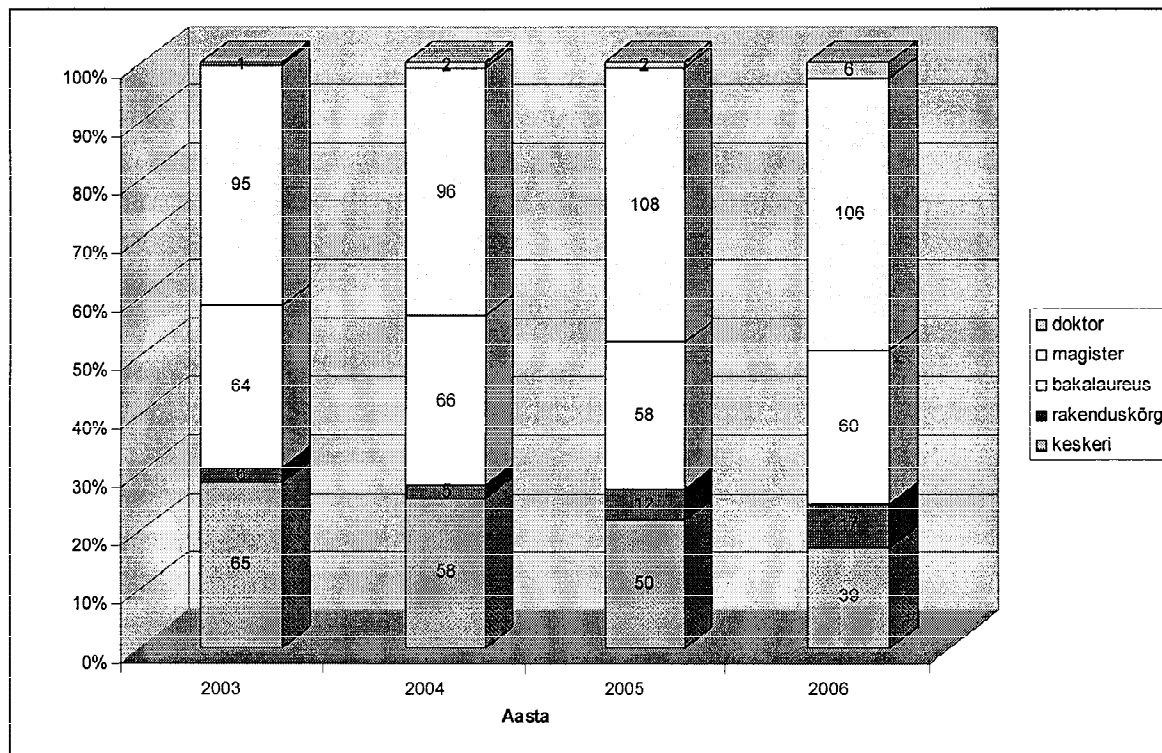
	2003	2004	2005	2006
<b>Lõuna-Eesti kutseõppeasutuste õpetajad</b>	<b>231</b>	<b>227</b>	<b>230</b>	<b>228</b>
<b>vanuse järgi st.</b>				
alla 25	4	3	6	4
25-29	28	29	28	32
30-55	136	135	134	138
56-63	46	44	46	39
üle 63	17	16	16	15
<b>haridustaseme järgi</b>				
kesk	65	58	50	39
keskeri	6	5	12	17
kõrg	64	66	58	60
*magister	95	96	108	106
doktor	1	2	2	6
<b>kvalifikatsiooni järgi</b>				
kutseta õpetaja	19	15	16	15
nooremõpetaja	14	17	18	16
õpetaja	168	168	164	167
vanemõpetaja	27	24	25	23
metoodik	3	3	7	7

\* Magistrikraadile vastavaks loetud vastavalt Vabariigi Valitsuse 6.juuni 2005. a määrus nr 120 järgi <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=909041>

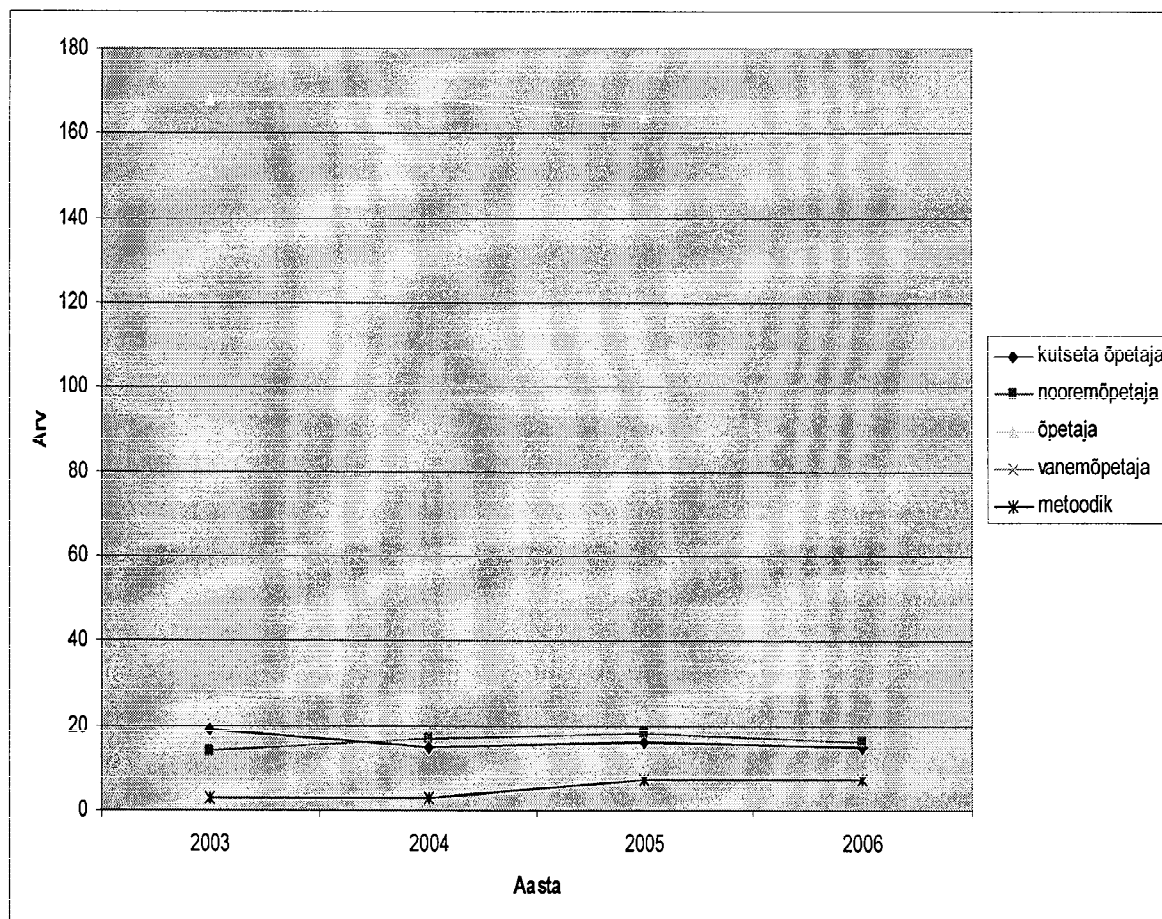
**Joonis 3. Õpetajate muutus vanuse järgi Lõuna-Eesti kutseõppeasutustes 2003-2006**



**Joonis 4. Õpetajate muutus haridustaseme järgi Lõuna-Eesti kutseõppeasutustes 2003-2006**



**Joonis 5. Õpetajate muutus kvalifikatsiooni järgi Lõuna-Eesti kutseõppeasutustes 2003-2006**





#### **4. Missioon ja visioon**

**Missioon:** Koostöövõrgustiku loomine, mis võimaldab pakkuda **õppijale** kaasaja EL tööturu nõuetele vastavat konkurentsivõimelist ja kvaliteetset kutseharidust.

**Visioon:** aastal 2013 töötavad Lõuna-Eesti kutseõppeasutused võrgustikupõhiselt toimub õppebaaside riskasutus, õpilaste ja õpetajate vahetus, koostöö õppekavade arenduses, tagatud on isiksuse arengut toetav nõustamine ning noorsootöö kvaliteet, toimub õppeprotsessi partnerite (praktikajuhendajate) koolitus, ühtlustatud on õppeasutuste administreeriv tegevus.

#### **5. Lõuna –Eesti piirkonna kutsehariduse arengukava strateegilised eesmärgid**

##### **5.1. Kutseõppeasutused on kujunenud õppivateks organisatsioonideks**

- Kvalifikatsiooninõuetele vastavad, õppemeetodeid valdavad, õppijate võimeid ja huvisid arvestavad kutseõpetajad;
- Ühtne täiend- ja vabahariduskoolitus;
- Innovaatiline õppimine, õpetamine ja õppeasutuse juhtimine;

##### **5.2. Efektiivselt ressursse kasutav kaasaegne õpikeskkond**

- Lõuna-Eesti kutseharidussüsteemi koostöövõrgustik- kutseõpetajate ja õppebaaside riskasutus;
- Koolide vahelised riskasutusel õppekavad;

##### **5.3. EL tööturu vajadustest ja õpilase võimetest lähtuv kutseõppe**

- Paindlikud, kutsestandardile ja tööandaja soovidele vastavad pädevuspõhised õppekavad;
- Omistatav kutsetunnistus on tunnustatud ELi liikmesriikides;
- Õpilase võimetest lähtuv individuaalne õppekava;
- Piirkondliku meetoodiline keskus erivajadustega õpilastele;
- Õppimisvõimaluste tutvustamise süsteem;
- Nõustamis- ja tugistruktuuride süsteem;

#### **6. Arengukava hetkeseis**

##### **6.1. Nelja maakonna ja kuue kutseõppeasutuse vahel 31.05.2006.a. sõlmitud**

koostööleping. Lepingu objektiks on kutseõppealase koordineeritud arendus- ja koolitustegevuse korraldamine Põlva, Valga, Viljandi, Võru Kutseõppeasutustes, mille tulemusena tagatakse Lõuna- Eestis ametit õppida soovijatele aastatel 2006-2013 mitmekülgse elukestva ametiõppe võimalused. Kutseõppeasutused pakuvad Lõuna- Eestis paindlikke õppimisvõimalusi erialadel, mille õppekavad ja koolituspõhimõtted on koolide vahel valdkonniti kooskõlastatud. Koolid teevad vastastikku koostööd erialade tutvustamisel oma maakonnas.

Koolijuhid ja maavanemad on kokku leppinud, et Lõuna- Eesti piirkonnas toimub koolitus vähemalt 20 valdkonnas.

Koolitusvaldkonnad ja koolituse pakkujad on:

1. aiandus: koordinaator RAK,
2. ehitus- ja tsiviilrajatised: koordinaator VÜKK, osalejad VKÕK, VKHK, VAKK;
3. elektroonika ja automaatika: koordinaator VKHK, osaleja VÜKK;
4. elektrotehnika ja energeetika: koordinaator VÜKK;

5. hulgi- ja jaekaubandus: koordinaator VKÕK;
6. keskkonnakaitse: koordinaator RAK;
7. koduteenindus: koordinaator VAKK, osaleja VKÕK;
8. majutamine ja toitlustamine: koordinaator OTMK, osalejad VKÕK, VÜKK;
9. materjalitöötlus: koordinaator VKHK, osalejad VÜKK, VKÕK;
10. mehaanika ja metallitöö: koordinaator VKHK;
11. mootorliikurid, laevandus ja lennundus: koordinaator VÜKK, osaleja VKÕK;
12. põllundus ja loomakasvatus: koordinaator OTMK, osaleja VAKK;
13. reisimine, turism ja vabaajaveetmine: koordinaator VKHK, osalejad OTMK, VKÕK;
14. sekretäri- ja ametnikutöö: koordinaator OTMK;
15. juhtimine ja haldus: koordinaator VKHK;
16. tarbekunst ja oskuskäsitöö: koordinaator OTMK;
17. tekstiili, rõivaste, jalatsite valmistamine: koordinaator VKÕK, osalejad VÜKK, RAK;
18. toiduainetetööstus ja -tootmine: koordinaator OTMK;
19. sotsiaaltöö ja nõustamine: koordinaator VKÕK.
20. transporditeenused: koordinaator VKÕK, osaleja VÜKK

**6.2. Kõigis kahekümnes valdkonnas on koostatud valdkondlikud arengukavad ja lepitud kokku õppekavade arendamise kriteeriumides**

**6.3. Koostatud on tegevuskava, mis peaks kindlustama strateegiliste eesmärkide täitmise neljaks aastaks**

#### **6.4. Arengukava maksumus**

Kutseõppeasutuste kujunemine õppivaks organisatsiooniks maksab hinnanguliselt **69 080 000** krooni

Efektiivselt ressursse kasutava kaasaegse õpikeskkonna kujundamine maksab esialgsete arvestuste kohaselt **1 045 299 000** krooni

EL tööturu vajadustest ja õpilase võimetest lähtuva kutseõppe võimaldamiseks kulub **22 597 000** krooni

Kokku 4 aasta vajadus: **1 136 976 000** krooni

## KVB LÕUNA-EESTI PIIRKONNA KUTSEHARIDUSE ARENGUKAVA

### SISSEJUHATUSEKS

KVB Lõuna-Eesti piirkond hõlmab Põlva, Valga, Viljandi ja Võru maakonda.

Arengukava on koostatud aastateks 2006-2013, ta hõlmab nelja maakonna kuut õppeasutust:

Põlvamaa – Räpina Aianduskool (RAK),

Valgamaa - Valgamaa Kutseõppekeskus (VKÖK),

Viljandimaa – Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool (VÜKK),  
Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool (OTMK)

Võrumaa – Vana-Antsla Kutsekeskkool (VAKK),  
Võrumaa Kutsehariduskeskus (VKHK).

Nimetatud maakondade kutseõppeasutused alustasid viis aastat tagasi koostööd eesmärgiga üksteiselt õppida ja koos areneda. Tol ajal olid kohtujate ringis ka Õisu Toidutehnoloogia Kool ja Viljandi Erikutsekool. Esimene on tänaseks ühinenud Olustvere TMK-ga ja teises toimunud kutseõpe on üle läinud Viljandi ÜKKK-le.

Koolid on sõnastanud oma ühishuvid, jaganud koolitusturu, osalenud ühiselt projektitöös, õppinud üksteiselt juhtimist, õppekava arendustööd, erivajadustega õpilaste õppetöö korraldust jm. Algusest peale on kord aastas ühise laua taga olnud ka maavanemad, seda seoses riikliku tellimuse kooskõlastamise üles-andega. 2006.a. alguses tegid õppeasutuste juhid maavanematele ettepaneku mitmekesise-maks ja järjepidevamaks koostööks. Maavanemad võtsid ettepaneku vastu.

31.mail 2006.a. allkirjastasid maavanemad ja koolijuhid koostöölepingu, mille objektiks on kutseõppe alase koordineeritud arendus- ja koolitustegevuse korraldamine Põlva, Valga, Viljandi ja Võru maakonna kutseõppeasutustes. Koostöö tulemusena tagatakse Lõuna-Eestis ametit õppida soovijale aastatel 2006-2013 mitmekülgsed elukestva ametiõppe võimalused.

Koostööleping näeb ette ka Lõuna-Eesti kutseõppe arengukava väljatöötamist.

Lisaks koostöölepingule on kutseõppeasutuste juhid ning maakondade ja kutsekoolide projektimeeskonnad arengukava koostamisel lähtunud järgmistest dokumentidest:

- Eesti Riiklik Arengukava,
- Elukestva Õppe Strateegia 2005-2008,
- Eesti kutseharidussüsteemi arengukava aastateks 2005-2008,
- Riigikutseõppeasutuste võrgu ümberkorralduse kava aastateks 2005-2008,
- Riigi eelarve-strateegia 2006-2009, Riigi eelarvestrateegia 2007-2010 osa: Riiklik struktuurivahendite kasutamise strateegia 2007-2013,
- Põlvamaa Visioon 2005-2015, Põlvamaa arengu põhisuunad,
- Arengustrateegia Valgamaa 2010+,
- Viljandimaa maakonnaplaneering 2005–2010,
- Võru maakonna planeering 2010
- Koalitsioonileping ja erakondade haridusprogrammid.

Kõikide valdkondade jaoks on tänaseks olemas valdkondade arengukavad, mis on käesoleva arengukava lahutamatud osad. Valdkondade arengukavadega on 28.veebruarist 2007.a. võimalik tutvuda aadressil [http://www.vkhk.ee/LE\\_arengukavad](http://www.vkhk.ee/LE_arengukavad).

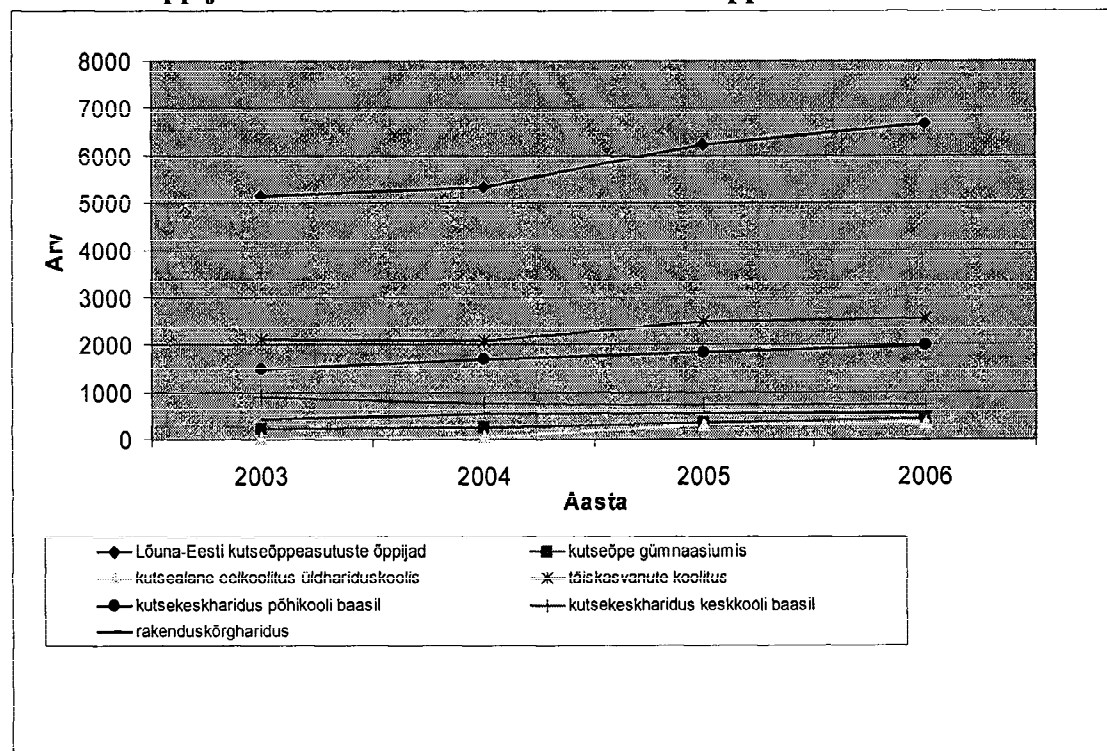
## 1.2. ÕPPIJAD

**Tabel 1 . Õppijate arv Lõuna-Eesti kutseõppeasutustes 2003 – 2006**

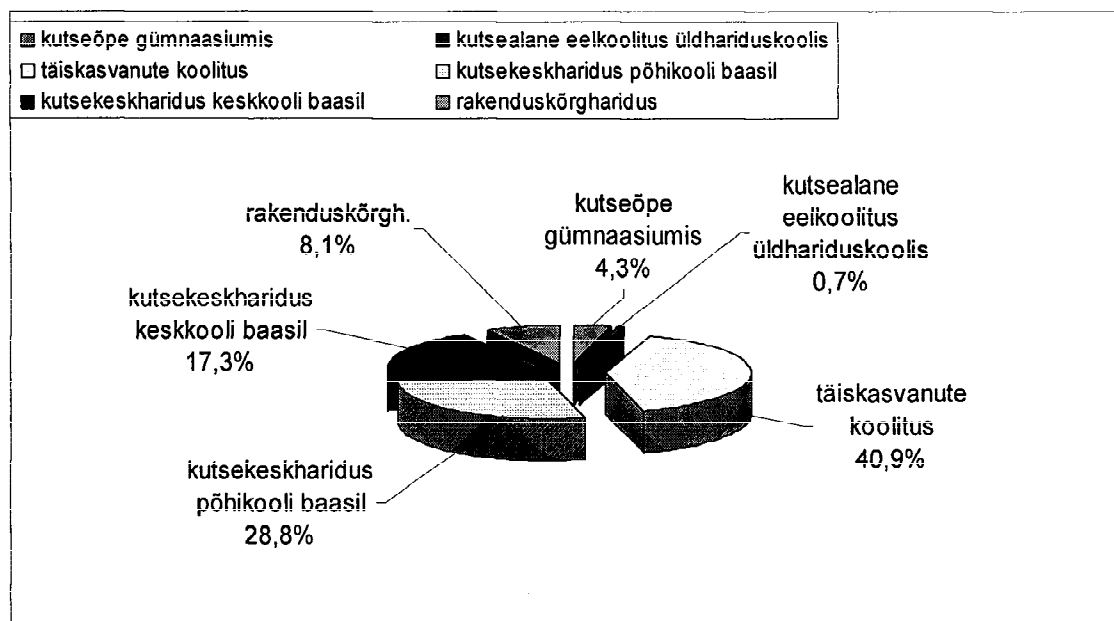
		2003	2004	2005	2006
	<b>Lõuna-Eesti kutseõppeasutuste õppijad</b>	5154	5343	6226	6681
1.	kutseõpe gümnaasiumis	220	234	347	444
2.	kutsealane eelkoolitus üldhariduskoolis	36	44	290	347
4.	täiskasvanute koolitus	2106	2083	2489	2569
5.	kutsekeskharidus põhikooli baasil	1484	1691	1830	1988
6.	kutsekeskharidus keskkooli baasil	893	742	730	722
7.	rakenduskõrgharidus	415	533	524	557

\*Täiskasvanute koolitatavate arv on 6 kuu tegelik + 6 kuu prognoos.

**Joonis 1. Õppijate arvu muutus Lõuna-Eesti kutseõppeasutustes 2003-2006**



## Joonis 2. Õppijate jaotus Lõuna-Eesti kutseõppeasutustes õppetaseme järgi 2006.a.



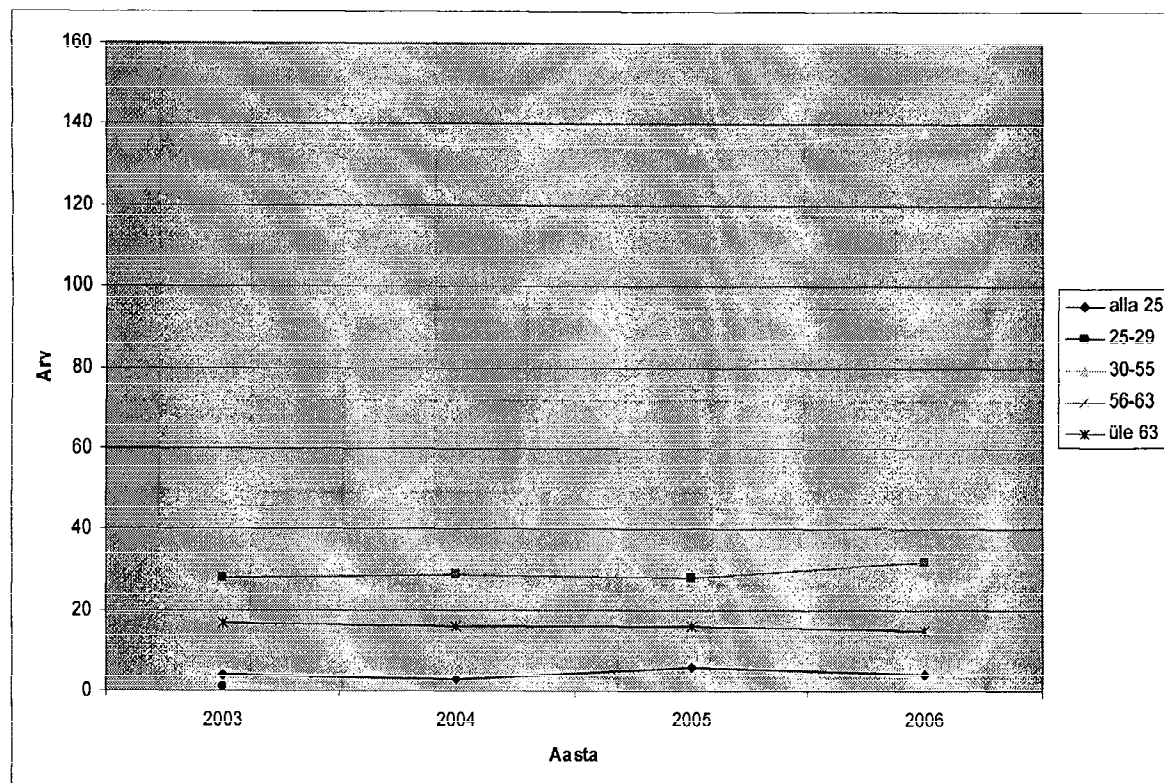
### 1.3. ÕPETAJAD

Tabel 2. Õpetajate muutus Lõuna-Eesti kutseõppeasutustes 2003-2006

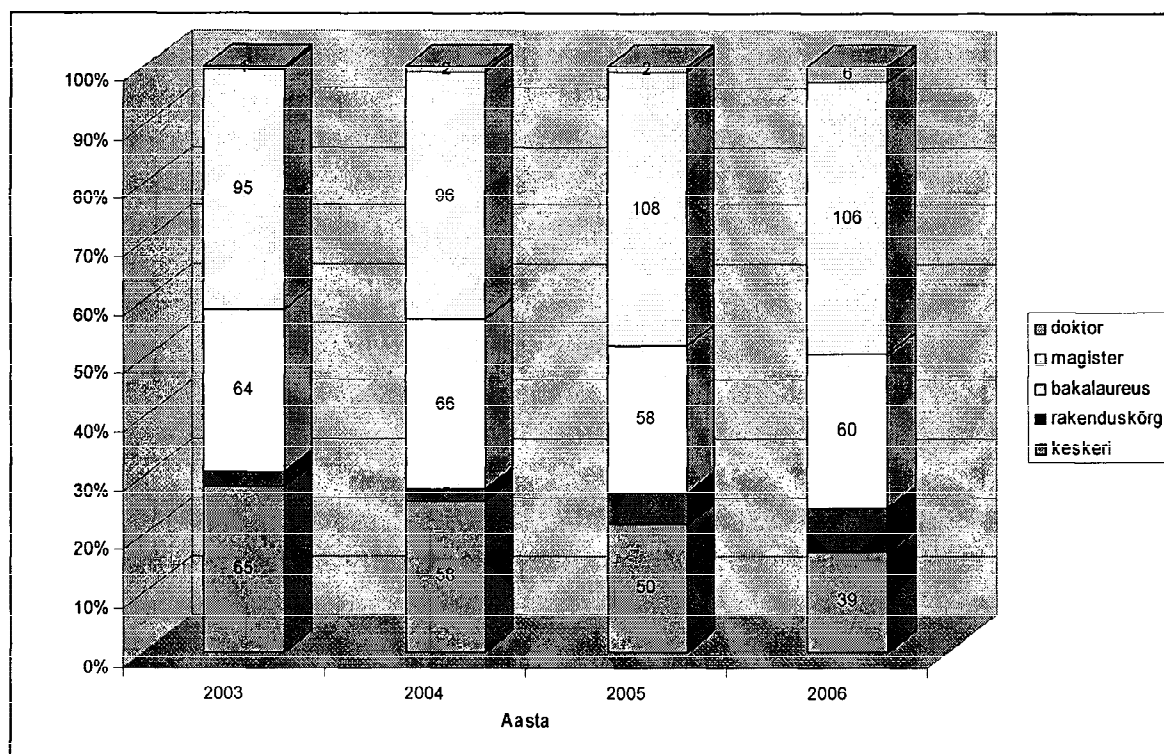
	2003	2004	2005	2006
<b>Lõuna-Eesti kutseõppeasutuste õpetajad</b>	<b>231</b>	<b>227</b>	<b>230</b>	<b>228</b>
<b>vanuse järgi st.</b>				
alla 25	4	3	6	4
25-29	28	29	28	32
30-55	136	135	134	138
56-63	46	44	46	39
üle 63	17	16	16	15
<b>haridustaseme järgi</b>				
kesk	65	58	50	39
keskeri	6	5	12	17
kõrg	64	66	58	60
*magister	95	96	108	106
doktor	1	2	2	6
<b>kvalifikatsiooni järgi</b>				
kutseta õpetaja	19	15	16	15
nooremõpetaja	14	17	18	16
õpetaja	168	168	164	167
vanemõpetaja	27	24	25	23
metoodik	3	3	7	7

\* Magistrikraadile vastavaks loetud vastavalt Vabariigi Valitsuse 6.juuni 2005. a määrus nr 120 järgi <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=909041>

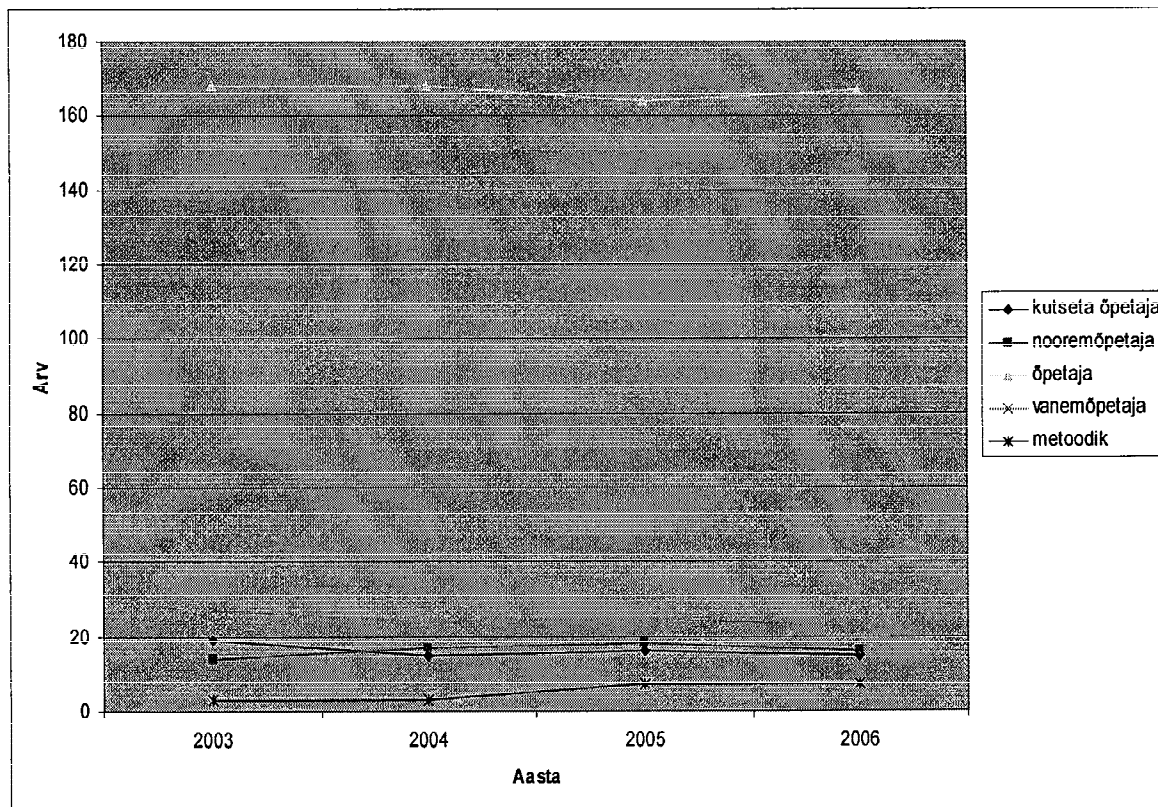
**Joonis 3. Õpetajate muutus vanuse järgi Lõuna-Eesti kutseõppeasutustes 2003-2006**



**Joonis 4. Õpetajate muutus haridustaseme järgi Lõuna-Eesti kutseõppeasutustes 2003-2006**



**Joonis 5. Õpetajate muutus kvalifikatsiooni järgi Lõuna-Eesti kutseõppeasutustes 2003-2006**



#### 1.4. HINNANG ÕPPEASUTUSTE VÕIMALUSTELE ÕPPE TAGAMISEL

Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutuste võimalused kvaliteetse õppe tagamisel on väga erinevad. Erinevused ilmnevad järgmistes asjaoludes:

- õpilaskonna erinev tase
- õpilasnõustamise võimalused
- õpetajate kvalifikatsioon
- õppekavad ei toeta piisavalt õppija arengut
- õppebaaside olukord
- õpilaskodud ja vaba aja veetmise võimalused
- võimalused koostööks ettevõtjatega ja praktikabaaside olukord

## 2. ARENDUSTEGEVUSE MISSIOON, VISIOON, PRIORITEETSED TEGEVUSED

**Missioon:** kutseõppeasutuste koostöövõrgustiku arendamise kaudu piirkonna tasakaalustatud jätkusuutliku majanduse ja sotsiaalse arengu toetamine ning piirkonna konkurentsivõime tõstmine

**Visioon:** 2013-ndaks aastaks on loodud Lõuna-Eesti regiooni kutseõppeasutuste võrgustik, kus kool on:

- õppiv organisatsioon,
- kvaliteetse tööjõu allikas,
- õpilase ja õpetaja isiksuse arendaja ja nõustaja,
- metoodika- ja nõustamiskeskus,
- koostööarendaja,
- kohaliku arengu liider,
- toote arendaja ja inkubatsioonikeskus,
- kutseksamikeskus.

**Selgituseks.** Piirkonna kutseõppeasutuste koostöövõrgustiku loomine võimaldab:

- koostööd õppekavade arendustöös ja õppekavade riskasutamist;
- paindlike õppimisvõimaluste loomist, k.a. erivajadustega õpilastele individuaalse õppekava koostamist;
- noorsootöö kvaliteedi ja kättesaadavuse parandamist;
- vaba aja ja huvitegevuse erinevate võimaluste tagamist;
- mitmekülgset õppijate ja õpetajate/õppejõudude nõustamist ja toetamist;
- koolidevahelist õppijate liikumist ja õppebaaside riskasutamist;
- õpetajate/õppejõudude riskasutust piirkonna kutseõppeasutustes;
- õpetajate/õppejõudude ja praktikajuhendajate koolituse koordineerimist;
- haldussuutlikkuse tõstmist (juhtimis- ja administreerimise arendamist, projektitööd jms.);
- erivajadustega õppijate õpetamise metoodikate koostamise koordineerimist.

### Arendustöö prioriteetsed tegevused

#### **Õpilase arengu toetamine**

- ühtse karjääri- ja nõustamissüsteemi loomine ja arendamine, sh maakondlike info-keskuste loomine – dokumentide vastuvõtt, õpilaskandidaadi nõustamine ja teavitamine jne;
- tugistruktuuride väljaarendamine: sotsiaalpedagoogi, psühholoogi, kutsenõustaja jms ametikoha loomine;
- kaasaegsete, paindlike ja mitmekesiste õppimisvõimaluste loomine läbi e-õppe;
- vajadusel individuaalsete õppekavade koostamine;
- huvi- ja vabahariduse võimaluste mitmekesistamine;
- õpilaste ühisürituste korraldamine: õpilaskonverentsid, messid, seminarid, olümpiaadid, koolitused, vaba-ajäüritused jms;



### ***Õpetaja arengu toetamine***

- organiseeritakse piirkonna kutseõppeasutustega paindlikke ja alternatiivseid täiend- ja vabahariduskoolitusi;
- motiveeritakse õpetaja liikumist karjääriredelil;
- innovaatiliseks tegevuseks soodustatakse magistri- ja doktoriõpet;
- luuakse ja kasutatakse e-õppe alaseid ühiskursusi ja temaatilisi võrgustikke;
- organiseeritakse kutseõpetajate stažeerimist piirkonna ettevõtetes;
- suunatakse kutseõpetajaid EL liikmesriikidesse stažeerima ja õpetama;
- rakendatakse tervist edendavaid programme.

### ***Õppekavade arendustöö***

- õppekavad on riskasutusel piirkonna õppeasutustes;
- koolide koostöö võimaldab mitmekesistada valikkursusi;
- õppekavad kooskõlastatakse erialaliitudega;
- õppekava kavandamisel ja koostamisel kasutatakse 3-astmelist *püramiidstruktuuri*, kus alumine õppetase võimaldab jätkata kõrgemal tasemel
  - I tase** Kutse-(kesk) haridus - oskustöölised
  - II tase** Rakenduskõrgharidus - spetsialistid
  - III tase** Spetsialiseerumine - tippspetsialistid
- õppekavade arendamisel arvestatakse erinevate sihtgruppide vajadusi ja võimalusi.
- õppekavade arenduses lõimitakse üldained eriala ainetega;
- võimaldatakse erialadel vähemalt 1 mooduli õpetamist võõrkeeles;
- koostöös Kutsekojaga arendatakse välja valdkondlikud kutseeksamikeskused;

### ***Täiskasvanute koolituse ja vabaharidusliku koolituse osatähtsuse suurendamine***

- mitmekesistatakse erialaste teadmiste, oskuste ja vilumuste omandamise ja täiendamise võimalusi;
- töötajate loovuse, annete ja sotsiaalsete oskuste tõstmine;
- tööohutuse ja töötervishoiu teadvustamine;
- ettevõtja ja ettevõtete nõustamine (töökoja pidajast tootjaks), tootmise optimeerimise nõustamine;
- ettevõtete koolitusvajaduste välja selgitamine;
- koolitajate riskasutamine;
- õppijate arvu suurenemine;
- inkubatsioonikeskuste loomisele ja tegevusele kaasaaitamine.
- VÕTA süsteemi rakendumise ja nõustamise tagamine

### ***Kooli juhtimise kaasajastamine***

- strateegilise juhtimise, koostöö ja projektitöö koolituse organiseerimine;
- kooli kui õppiva organisatsiooni juhtimise koolituse läbimine
- õppivale organisatsioonile ruumiprogrammi väljatöötamine;
- sihipärane mainekujundus;
- Kvaliteedijuhtimise põhimõtete rakendamine.

### ***Õpikeskkonna kaasajastamine***

- rekonstrueeritakse ja ehitatakse õppehooned, laborid, töökojad, raamatukogud, katlamajad, parklad, välisvõrgud, välisvalgustus jms.;
- sisustatakse õppehooned, auditooriumid – mööbel, laborid – stendid, laboriseadmed, katse ja mõõtevahendid, töökojad – tööpingid, individuaalsed töö- ja kaitsevahendid, raamatukogu – teavikud;
- soetatakse ja hallatakse õppimist, õpetamist ja õppeasutuste juhtimist toetavad IT seadmed ja tarkvara, andmebaasid, portaalid ja e-koostöövõrgustikud;
- koostatakse kutseõppeasutustele ja rakenduskõrgkoolidele õppe-metoodilist kirjandust ja metoodilisi materjale;
- rekonstrueeritakse ja sisustatakse õpilaskodud, saunad, parklad, korrastatakse pargid;
- arendatakse välja vabaajakeskused, ehitatakse ja korrastatakse spordirajatised, rajatakse noortekohvikud, ehitatakse ja sisustatakse ringi-, kino- ja näitusruumid;
- arendatakse välja logistilised skeemid koostöövõrgustiku kindlustamiseks, sh transpordivahendid;
- renoveeritakse õppetöös kasutatavad mõisahooned ja puhastatakse järved, planeeritakse ja korrastatakse mõisapargid;
- õpikeskkonna kaasajastamiseks kasutatakse laialdaselt ESF ja ERDF vahendeid;
- õppekavade tulemuslikumaks realiseerimiseks koolitusvaldkondades, võimaldatakse ettevõtluspraktika läbida Eestis ja EL riikides.

### ***Praktikabaasidega koostöö arendamine***

- praktika läbimiseks töökeskkonnas sõlmitakse ettevõtjatega pikaajalised lepingud;
- luuakse ühine veebipõhine „Lõuna-Eestis praktika portaal”;
- kaasatakse erinevaid ettevõtjaid ja ülikoole õppekavade kavandamisse ja koostamisse;
- tehakse koostööd ettevõtjatega ja ülikoolidega õppijate lõputööde juhendamisel;
- kutseõppeasutused kujunevad vahelüliks ettevõtluse ja ülikoolide vahel.

## **3. STRATEEGILISED EESMÄRGID**

**Üldine strateegiline eesmärk:** Õppija toetamine elukestva õppe tagamiseks õppeasutuste koostöövõrgustiku kaudu.

**Konkreetsed eesmärgid aastateks 2007-2013:**

### ***Õpilase võimetest ja EL tööturu vajadustest lähtuv kutseõpe***

- Paindlikud õppimisvõimalused, elukestva õppe printsiipide rakendamine;
- ühiskonna ja majanduse vajadusi ning õppija huve arvestav kutseõppe erialade struktuur ja riiklik koolitustellimus;
- kaasaegsed, paindlikud, kutsestandardile vastavad pädevuspõhised õppekavad;
- piirkondliku metoodilise keskuse asutamine erivajadustega õpilastele sobiva õpikeskkonna loomiseks;
- Lõuna- Eesti kutseõppeasutustes omistatud kutsekvalifikatsioonid vastavad kutsestandardite ja on tunnustatus ELi liikmesriikides;
- toimiv õppimisvõimaluste tutvustamise süsteem;
- toimiv nõustamis- ja tugistruktuuride süsteem.
- piirkonnas on loodud Lõuna-eesti erivajadustega õppijate õppe-, metoodika- ja nõustamiskeskus

### **Kool kui õppiv organisatsioon**

- Kvalifikatsiooninõuetele vastav, erinevaid õppemeetodeid valdav ning rakendav, õpilaste võimeid ja huvisid arvestav õpetajate kaader;
- välja arendatud ja korrastatud õppekavade süsteem, tagamaks õppuri ülemineku ühelt õppekavalt teisele;
- piirkonna kutseõppeasutustes toimiv ühtne täiend- ja vabahariduskoolitus;

### **Kaasaegne efektiivselt ressursse kasutav õppekeskkond**

- Toimivad õppimist, õpetamist ja õppeasutuse juhtimist toetavad IT seadmete ja tarkvara, andmebaaside, portaalide ja e-koostöövõrgustiku kasutamine;
- On tagatud IT kirjaoskuse arendamine Lõuna-Eesti piirkonna noortele
- Toimib Lõuna-Eesti kutseharidussüsteemi koostöövõrgustik ja õppebaaside riskasutus;

## **4. KOOLITUSVALDKONDADE ARENGUKAVAD**

KVB Lõuna-Eesti piirkonna kutsehariduse arengukava lahutamatuks osaks on 20-ne koolitusvaldkonna arengukavad. Mahukuse tõttu pole neid praegu siia lisatud.

## **5. ARENGUKAVA KINNITAMINE JA MUUTMINE**

Käesolev arengukava võetakse edaspidise tegevuse kavandamisel aluseks pärast selle heakskiitmist Lõuna-Eesti kutseõppeasutuste direktorite ja Põlva, Valga, Viljandi ja Võru maavanemate ühisel nõupidamisel 1. detsembril 2006.a. Väimelas. Arengukava vaada-akse üle ja vajadusel muudetakse vähemalt üks kord aastas ning esitatakse uuesti koolijuhtide ja maavanemate nõupidamisele heakskiitmiseks.

Arengukavadega on võimalik tutvuda piirkonna kõikide kutseõppeasutuste kodulehtedel ja maavalitsuste kodulehtedel:

<http://www.olustvere.edu.ee>

<http://aed.rapina.ee>

<http://www.valgamaa.kok.ee>

<http://www.vkhk.eetml>

<http://www.vykk.vil.ee>

<http://www.vana-antsla.edu.ee>

<http://www.polvamaa.ee>

<http://www.valgamv.ee>

<http://mv.viljandimaa.ee>

<http://www.werro.ee>

# 6. TEGEVUSKAVA aastaks 2007-2011

Strateegilised eesmärgid	Eesmärgid 4-ks aastaks (2007....2011)	Tegevus	Indikaatorid / Lähieesmärgid	Tegevuse täitjad	Finants
1	2	4	5	6	7
<b>Õpilase võimetest ja EL tööturu vajadustest lähtuv kutseõpe</b>	Ühiskonna ja majanduse vajadustele ning õppija huve arvestav kutseõppe erialade struktuur ja riiklik koolitustellimus	<ul style="list-style-type: none"> <li>• luuakse ühtne karjääri- ja nõustamissüsteem, sh maakondlikud infokeskused – dokumentide vastuvõtt, õpilaskandidaadi nõustamine ja teavitamine jne</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Neli maakonna info- ja nõustamiskeskust</li> <li>• Nõustatud õpilaste arv</li> </ul>	Neli maavanernat	<b>2 000 000 kr</b> <b>Meede 1.1.</b>
	Kaasaegsed, paindlikud, kutsestandardile ja tööandaja soovidele vastavad pädevuspõhised õppekavad	<ul style="list-style-type: none"> <li>• õppekava ehitatakse üles moodulitena; 1. üldained, 2 valikkursused (isiksuse arengu toetamine õppekava läbimisvõimaluste kaudu), 3. spetsialiseerumine</li> <li>• võimaldatakse erialadel vähemalt 1 mooduli õpetamist võõrkeeles</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Valikkursuste arv</li> <li>• Võõrkeelsete moodulite arv</li> </ul>	Valdkondade koordinaatorid	<b>11 600 000 kr</b> <b>Meede 1.1.</b> <b>Comenius</b> <b>/Grundvig</b> <b>Leonardo</b>

	<p>Lõuna- Eesti kutseõppeasutustes omistatud kutsevalifikatsioon vastab kutsestandardile ja on tunnustatud EL liikmesriikides</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• kutseksamikeskuste loomine</li> <li>• õppurite ettevõtluses erinevate tahkudega tutvumine: praktiseerimine Eestis ja EL riikides</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kutseksamikeskuste arv,</li> <li>• Kutseksami väljastatud tunnistused</li> <li>• Kvalifitseeritud spetsialistide arv</li> </ul>	<p>Valdkondade koordinaatorid</p>	<p><b>2 900 000 kr</b></p> <p><b>EAS</b></p>
	<p>Vana-Antsla Kutsekesk-koolis on Lõuna-Eesti erivajadustega õppijate õppe-, metoodikas- ja nõustamis-keskus</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• koostöö edendamine erinevate sotsiaalsete partneritega</li> <li>• lihtsustatud nõuetega kutsestandardite loomine koostöös Kutsekojaga</li> <li>• kõigile õpilastele juurdepääsu tagamine elutähtsatele ruumidele ja vahenditele</li> <li>• vahendite soetamine erivajadustega õppijate kutsealase ja vabaharidusliku koolituse läbiviimiseks</li> <li>• võetakse tööle sotsiaalpedagoog(i)d, eripeda-goog(id), tegevusterapeudid, füsioterapeut logopeed, psühholoog, abiõpetajad, kasvatajad, viipekeeletõlk, arst.</li> </ul>	<p>Rehabilitatsiooniteenu-seid osutatakse järgmis-tele sihtgruppidele:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Puude raskustastet taotlevad lapsed ja täiskasvanud</li> <li>• Puudega lapsed ja täiskasvanud</li> <li>• 16-a kuni vanaduspensioni ealised psüühilise erivajadusega inimesed, kelle töövõime kaotus on vähemalt 40%</li> <li>• alaealiste komisjoni otsuse alusel alaealised õigusrikkujad</li> </ul>	<p>V.Antsla KKK. direktor ja teiste piirkonna kutseõppeasutuste direktorid. Maavanemad</p>	<p><b>15 000 000 kr.</b></p>

<b>Kool kui õppiv organisatsioon</b>	Kvalifikatsiooninõuetele vastav, erinevaid õppemeetodeid valdav ning rakendav, õpilaste võimeid ja huvisid arvestav õpetajate kaader	<ul style="list-style-type: none"> <li>• innovaatilise tegevuse arendamiseks suunatakse töötajaid magistri- ja doktoriõppesse;</li> <li>• luuakse ja kasutatakse e-õppe alaseid ühiskursusi ja temaatilisi võrgustikke;</li> <li>• organiseeritakse kutseõpetajate stažeerimist piirkonna ettevõtetes;</li> <li>• suunatakse kutseõpetajaid EL riikidesse stažeerima ja õpetama;</li> <li>• koostöös piirkonna ettevõtetega korraldatakse praktikajuhendajate koolitusi;</li> <li>• koostöös piirkonna ettevõtjatega korraldatakse õppereise erinevate riikide ettevõtetesse.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kvalifitseeritud kutseõpetajate arv</li> <li>• Kaasatud ettevõtjate arv</li> <li>• EL riikide partnerite arv</li> <li>• Koostöö lepingute arv</li> </ul>	Valdkondade koordinaatorid	<b>14 400 000 kr</b>
		<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kvaliteedi tagamise süsteemi rakendamine Eesti KH QAF mudeli alusel</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Rakendunud Eesti QAF mudel</li> </ul>	Valdkondade koordinaatorid	<b>3 200 000 kr</b>
		<ul style="list-style-type: none"> <li>• õppekavade koostamisel võetakse aluseks kutsestandardid ja riikliku kutsehariduse õppekava</li> <li>• õppekava ehitatakse üles moodulitena</li> <li>• õppekava arenduses arvestatakse erinevate sihtgruppide vajadusi ja võimalusi, koostatakse individuaalseid õppekavasid</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ristkasutusel olevate õppekavade arv</li> </ul>	Valdkondade koordinaatorid	<b>2 320 000 kr</b>
	Välja arendatud ja korrastatud õppekavade süsteem tagamaks õppuri ülemineku ühelt õppekavalt teisele;	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Õppekavade ettevalmistamine akrediteerimiseks.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Akrediteeritud õppekavad</li> </ul>	Valdkondade koordinaatorid	<b>1 160 000 kr</b>
					<b>Koolide eelarved</b>
					<b>Koolide eelarved</b>

	Piirkonna kutseõppeasutustes toimiv ühtne täiend- ja vabahariduskoolitus	<ul style="list-style-type: none"> <li>• täiskasvanute täiendus- ja ümberõppe korraldamine;</li> <li>• tööohutuse ja töetervishoiu teadvustamine;</li> <li>• ettevõtja ja ettevõtete nõustamine (töökoja pidajast tootjaks), tootmise optimeerimise nõustamine;</li> <li>• ettevõtete koolitusvajaduste välja selgitamine;</li> <li>• koolitajate riskasutamine;</li> <li>• inkubatsioonikeskuste loomisele ja tegevusele kaasaaitamine.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Täiend- ja ümberõppekoolituses osalenute arv</li> <li>• Nõustatud ettevõtte juhtide, keskastme juhtide ja personali arv</li> </ul>	Nelja maakonna kutseõppeasutused	<b>48 000 000 kr</b> <b>Meede 1.1.</b> <b>Comenius /Grundvig Leonardo</b>  <b>EAS Ettevõtted Omavalitsused</b>
<b>Kaasaegne efektiivselt ressursse kasutav õppekeskkond</b>	Toimivad õppimist, õpetamist ja õppeasutuse juhtimist toetavad IT seadmete ja tarkvara, andmebaaside, portaalide ja e-koostöövõrgustiku kasutamine	<ul style="list-style-type: none"> <li>• praktika läbimiseks töökeskkonnas sõlmitakse ettevõtjatega pikaajalised lepingud;</li> <li>• luuakse veebipõhine „Praktika portaal”;</li> <li>• juurutatakse ja rakendatakse e-õpet ning tehakse koostööd temaatilistes võrgustikes ühiskursuste loomiseks ja kasutamiseks;</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Lepingute arv;</li> <li>• „Praktika portaal”;</li> <li>• Ühiskursuste arv;</li> <li>• E-õppes osalejate arv;</li> <li>• E-õppe kursuste arv</li> </ul>	Valdkondade koordinaatorid	<b>8 100 000 kr</b>  <b>Meede 1.1.</b>
	On tagatud IT kirjaoskuse arendamine Lõuna-Eesti piirkonna noortele	<ul style="list-style-type: none"> <li>• IT alaste teadmiste õpetamine Lõuna-Eesti kutseõppeasutuste erialadele: aiandus, ehitus, puidu- ja metallidetöötlamine, mehhatroonika, talu ja kodumajandus, põllumajandus ning turismi- ja toitlustuskorraldus.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Õppijate arv</li> </ul>	Valdkondade koordinaatorid	<b>1 800 000 kr</b> <b>Meede 1.1.</b>

	Toimib Lõuna-Eesti kutseharidussüsteemi koostöövõrgustik ja õppebaaside riskasutus	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Õppehoonete ehitus, rekonstrueerimine ja sisustus</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Õppehoonete arv,</li> <li>• Ehitatud ja rekonstrueeritud õppehoonete pind</li> <li>• Kasusaajate õppijate arv</li> </ul>	Nelja maakonna kutseõppeasutused	<b>1 176 871 000 kr</b> <b>Meede 4.3.</b> <b>Haridus- ja Teadusmin.</b> <b>Muinsuskaitseamet</b>
		<ul style="list-style-type: none"> <li>• Spordibaaside rajamine ja rekonstrueerimine</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Spordibaaside arv</li> </ul>	Nelja maakonna kutseõppeasutused	<b>54 600 000 kr</b> <b>Kultuurimin.</b>
		<ul style="list-style-type: none"> <li>• Vabaaja- ja huvikeskuste välja arendamine</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Vabaaja- ja huvikeskuste arv</li> </ul>	Nelja maakonna kutseõppeasutused	<b>30 643 000 kr</b> <b>Kultuurimin.</b> <b>KIK</b>
		<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kutseõppeasutuste abihoonete ja –rajatiste rekonstrueerimine ja välja ehitamine</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Abihoonete ja –rajatiste arv</li> </ul>	Nelja maakonna kutseõppeasutused	<b>29 392 000 kr</b>  <b>Meede 4.3.</b> <b>Haridus- ja Teadusmin.</b>
		<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ühiselamute rekonstrueerimine ja juurdeehitus</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ühiselamute kohtade arv</li> </ul>	Nelja maakonna kutseõppeasutused	<b>245 695 000 kr</b>  <b>Meede 4.3.</b> <b>Haridus- ja Teadusmin.</b>
		<ul style="list-style-type: none"> <li>• Koostatakse kutseõppeasutustele ja rakenduskõrgkoolidele õppe-metoodiline kirjandus ja metoodiline materjal</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Õppekirjandusteavikute arv</li> <li>• Metoodiliste materjalide arv</li> </ul>	Valdkondade koordinaatori koostöös Tallinna Ülikooliga	<b>4 800 000 kr</b> <b>Meede 4.1.</b>



		<ul style="list-style-type: none"> <li>• Uue õppematerjali soetamine ja raamatukogu fondi täiendamine</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Teavikute arv.</li> </ul>	Valdkondade koordinaatori	<b>7 200 000 kr</b> <b>Meede 1.1.</b> <b>Grundvig</b> <b>Leonardo</b> <b>Omavalitsused</b>
--	--	--	--	---------------------------	--

## 7. LÕUNA-EESTI KUTSEÕPPEASUTUSTE INVESTEERINGUTE KAVA AASTATEKS 2007-2013

Vt lisa

**LÕUNA-EESTI KUTSEÕPPEASUTUSTELE INVESTEERINGUTE ERALDAMINE JA LÕUNA-EESTI PIIRKONNA  
KUTSEHARIDUSE ARENGUKAVA VÕRDLUS AASTATEKS 2007 - 2013**

<i>Kutseõppeasutus</i>	<b>Arengukava eelarve</b>	<b>Rahastamine</b>	<b>Toetuste täiendav riigieelarveline rahastamine</b>	<b>KOKKU</b>	<b>Kavandatud investeeringu alguse aasta</b>
<b>Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool</b>					
<b>EHITUS JA REKONSTRUEERIMINE</b>					
Projekt 1. Uue õpilaskodu projekteerimine ja ehitamine	41 900 000	52426492	9436768	61863260	2008
Projekt 2. Õppetööstuse rajamine ja sõõkla renoveerimine	15 340 000				
Projekt 3. Õppetöökoja renoveerimise jätkamine	2 800 000				
Projekt 4. Õppehoone renoveerimine	18 000 000				
Projekt 5. Ujula- võimla- ühiselemu renoveerimine	12 750 000				
Projekt nr 6. Mõisahoonete renoveerimine ja kohandamine õppekodadeks	30 000 000				
Projekt 7. Talli ja maneeži ehitus	15 000 000				
Projekt 8 Teede-parklate, infrastruktuuride korrastamine	2 800 000				
Toiduainete tehnoloogia praktilise väljaõppe õppebaasi ehitus ning olemasolevate ruumide renoveerimine ja seadmetega sisustamine		48284080	8691134	56975214	2008
Peahoone renoveerimine		36782093	7356417	44138510	2011
<b>SOETUSED</b>					
Projekt 1. Põllumajanduse eriala õppetehnika soetamine	6 000 000				
Projekt 2. Toiduainetööstuse ja teenindusvaldkonna õppetehnika ja seadmete soetamine	9 000 000				
Projekt 3. Infotehnoloogia uuendamine	2 000 000				
Projekt 4. Mõisa õppekodade sisustus ja seadmed	8 000 000				
Põllumajanduse õppevaldkonna seadmete soetamine		13 125 000	2 625 000	15750000,00	2012
<b>Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool KOKKU</b>	<b>163 590 000</b>	<b>150617665</b>	<b>28109319</b>	<b>178726984</b>	

<b>Räpina Aianduskool</b>					
<b>EHITUS JA REKONSTRUEERIMINE</b>					
Projekt 1 Õppehoone renoveerimine ja täiendamine	69 800 000				
Õppehoone projekteerimine, renoveerimine ja sisustamine		66 666 667	13 333 333	80000000	2011
Projekt 2 Nooruse 1 õpilaskodu	75 000 000				
Nooruse tänava õpilaskodu ehitus ja sisustamine		45059391	8110781	53170672	2008
Projekt 3 Õppekasvuhoonete renoveerimine ja ühe uue osa ehitamine koos seadmetega	8 900 000				
Õppekasvuhoone projekteerimine, ehitus ja seadmed		14455616	2602011	17057627	2008
Söökla ehitus		6 355 932	1 144 068	7500000	2008
Projekt 4 Maastikuehituse polügooni laoplatsti ja väliõppeklassi rajamine	3 000 000				
<b>SOETUSED</b>					
Projekt 1 Õppemajandi tehnika ja seadmete soetamine	6 980 000				
Projekt 2 Soetused õppehoonesse ( IT, esitlustehnika, mööbel)	10 400 000				
Projekt 3 Nooruse 1 õpilaskodu sisustamine mööbli ja tehnikaga	2 000 000				
Õppemajandi tehnika ja seadmete soetamine		976 731	175 811	1 525 42	2008
Maastikuehituse ja pargihooldustehnika ning seadmete soetamine		1 694 915	305 085	2000000	2008
<b>Räpina Aianduskool KOKKU</b>	<b>176 080 000</b>	<b>135 209 752</b>	<b>25 671 089</b>	<b>160 880 841</b>	
<b>Valgamaa Kutseõppekeskus</b>					
<b>Projekt 1 Uue õppekompleksi ( õppetöökojad, õppeklassid, õpilaskodu st. kogu kool ühes hoones) rajamine.</b>	<b>171 140 000</b>				
Uue õppekompleksi (Valga õppekoht) ehitus koos infrastruktuuri ja soetustega		150 000 000	0	150000000	2008
Õpilaskodu ehitus		31 008 000	0	31008000	2008
<b>SOETUSED</b>					
Projekt 1 Autode ja masinate remont					
Mootorilabori sisustus.	763 500				
Autoelektrilabori sisustus	340 000				
Agregaadilabori sisustus	145 200				

Keretööde labor	1 877 000				
Värvimisruumi ettevalmistus-värviruumi sisustus	1 064 000				
Uldremondihalli sisustus	796 570				
Diagnostikalabori sisustus	457 280				
Kummiposti sisustus	456 450				
Projekt 2 Majutamine ja toitlustusteeninduse õpperuumide sisustus	3 100 000				
Projekt 3 Transpordi-logistika praktikakompleksi sisustamine	5 700 000				
Projekt 4 Tislerikoja sisustus	7 150 000				
Projekt 5 Metallitööstluse töökoja seadmed	7 630 000				
Projekt 6 Üldehitaja õppevahendite sisustus	3 000 000				
Projekt 7 Õpilaskodu sisustus, inventar	2 000 000				
Projekt 8 Rõivaõmblemine	150 000				
Projekt 9 Teooria õppeklassid	2 000 000				
<b>Valgamaa Kutsõppekeskus KOKKU:</b>	<b>207 770 000</b>	<b>181 008 000</b>	<b>0</b>	<b>181 008 000</b>	
<b>Vana-Antsla Kutsakeskkool</b>	<b>135 900 000</b>				
<b>EHITUS JA REKONSTRUEERIMINE</b>					
Projekt 1 Õpilaskodu nr 2 rekonstrueerimine , sh õpperuumid HEV õppijatele	22 800 000				
Projekt 2 Õpilaskodu rekonstrueerimine	23 200 000				
Projekt 3 Õppehoone rekonstrueerimine	65 400 000				
Projekt 4 Õppe- ja spordikompleksi ehitamine ja staadioni rekonstrueerimine	21 000 000				
Projekt 5 Sissesõidutee ja parkla ehitus.	2 500 000				
Projekt 6 Garaažiboksides ümberehitamine ehitus- ja puidutöökodadeks	1 000 000				
Õppebaaside kaasajastamine ja õpilaskodu renoveerimine		40 764 150	8 152 830	489 169 80	2012
<b>SOETUSED</b>					
Projekt 1 Õpilaskodu nr. 2 sisustamine (sh õppeklassid)	2 250 000				
Projekt 2 Õpilaskodu nr.1 sisustamine	1 200 000				
Projekt 3 Õppehoone sisustamine	2 800 000				
Projekt 4 Spordi- ja õppekompleksi sisustamine	2 500 000				
Projekt 6 Ehitus- ja puidutöökodade sisustamine	2 000 000				

Projekt 10 Õppeotstarbeliste masinate ja seadmete soetus	3 450 000				
Projekt 9 IKT uuendamine	800 000				
Vana-Antsia Kutsekeskkool KOKKU:	150 900 000	20 764 150	8 152 830	18 611 320	
<b>Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool</b>					
<b>EHITUS JA REKONSTRUEERIMINE</b>					
Projekt 1 -Ehituserialade õppehoone (kastellid) rekonstrueerimine	40 000 000				
Projekt 2 -Õppekorpus	38 500 000				
Projekt 3- Metalli ja autoerialade õppehoone	20 000 000				
Projekt 4 -Ehitusmaja rekonstrueerimine	9 900 000				
Projekt 5 -Mõisa peahoone restaureerimine	35 000 000				
Projekt 6 - Õppeköögi ja aula renoveerimine	6 300 000				
Projekt 7 - Õppesõidupolügooni ehitus	30 000 000				
Projekt 8 - Õpilaskodu renoveerimine	20 500 000				
Projekt 9 - Teabekeskuse renoveerimine	10 000 000				
Projekt 10 - Spordihoone ja staadioni rekonstrueerimine	6 000 000				
Projekt 11 - Mõisapargi korrastamine	3 000 000				
Vana-Võidu õpilaskodu		36 400 000		36 400 000	2009
Õppehoonete ehitamine, töökodade rekonstrueerimine ja õppevahendite soetamine		151 000 000		151 000 000	2009
Õppehoone renoveerimine		7 800 000	31 200 000	39 000 000	2011
Õppesõidupolügoon		6 240 000	24 960 000	31 200 000	2012
<b>SOETUSED</b>					
Projekt 1 - Ehituserialade rajatava õppebaasi sisustamine	10 000 000				
Projekt 2- IT erialade võrguõppe klassi ja labori sisustus, mehhatroonika klassi sisustus	3 000 000				
Projekt 3 - Autoõppe erinevate laborite sisustamine, дренаžõrde, tõstukite paigaldamine jne.	12 000 000				
Projekt 4 -Õppeköögi koos pagari laboriga sisustamine	5 000 000				
Projekt 5 - Lukksepaklassi, keevitusklassi, sepatöö klassi ja materjali masintöötlemise klassi sisustamine	10 000 000				

Projekt 6- Kaasaegse õppetehnoloogia (arvuti, internett, ekool, videokahur, projektor, TV video, elektroonne infosüsteem jne.) soetamine õpperuumidesse	7 000 000				
<b>Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool KOKKU:</b>	<b>266 200 000</b>	<b>201 440 000</b>	<b>56 160 000</b>	<b>257 600 000</b>	
<b>Võrumaa Kutsehariduskeskus</b>	<b>378 310 900</b>				
<b>EHITUS JA REKONSTRUEERIMINE</b>					
Projekt 1 - Tehnomaja-laboratooriumi juurdeehitus ja olemasoleva rekonstrueerimine	118 160 900				
Tehnomaja-laboratooriumi vana õppebaasi osa rekonstrueerimine, puidu- ja metallitöökodade juurdeehitus, tehnomaja-laboratooriumi kompleksi sisustamine õppevahendite ja -seadmetega		90 000 000	0	90 000 000	2008
Projekt 2 - Õpilaskodu nr. 4 (Võru, Koidula 5) rekonstrueerimine	26 000 000				
Projekt 3 - Õpilaskodu nr. 3 (Väimela, Kooli tee 4) rekonstrueerimine	19 500 000				
Õpilaskodu nr. 3 (Kooli tee 4, Väimela) renoveerimine ja sisustamine		6 360 000	25 440 000	31 800 000	
Projekt 4 - Õpilaskodu nr. 1 (Väimela, Kooli tee 3) rekonstrueerimine	4 600 000				
Projekt 5- turismikorralduse õppepraktika rekonstrueerimine	45 500 000				
Projekt 6- parkla ehitus 110 autole	6 500 000				
Projekt 7- metalli viimistluse õppetöökoja rekonstrueerimine	12 350 000				
Projekt 8-garaaž-remonditöökoja rekonstrueerimine	5 200 000				
Projekt 9 -palkmaja ehituse-õppetöökoja rekonstrueerimine	32 500 000				
Projekt 10- sadulsepa õppetöökoja rekonstrueerimine	18 200 000				
Projekt 11-puittoodete restaureerimise õppetöökoja rekonstrueerimine	19 500 000				
Projekt 12- Spordihoone ehitus	26 000 000				
Projekt 13-Matussaare kabeli rekonstrueerimine	1 300 000				
Projekt 14- Kagu-Eesti täiskasvanute koolitus- ja nõustamiskeskuse rekonstrueerimine (Võru, Seminari 1A)	43 000 000				
<b>SOETUSED</b>					
Projekt 1 - Tehnomaja-laboratooriumi juurdeehitus ja olemasoleva osa sisustamine	101 335 000				
Projekt 2 -Õpilaskodu nr. 4 (Võru, Koidula 5) sisustamine	4 500 000				
Projekt 3 - Õpilaskodu nr. 3 (Väimela, Kooli tee 4) sisustamine	3 650 000				

Projekt 4 - Õpilaskodu nr. 1 (Väimela, Kooli tee 3 ) sisustamine	1 020 000				
Projekt 5- turismikorralduse õppepraktika sisustamine	5 600 000				
Projekt 6- parkla soetused 110 autole	20 000				
Projekt 7- metalli viimistluse õppetöökoja sisustamine	500 000				
Projekt 8-garaaž-remonditöökoja sisustamine	800 000				
Projekt 9 -palknaja ehituse-õppetöökoja sisustamine	5 350 000				
Projekt 10- sadulsepa õppetöökoja sisustamine	970 000				
Projekt 11-puittoodete restaureerimise õppetöökoja sisustamine	600 000				
Projekt 12- Spordihoone sisustamine	3 500 000				
Projekt 13-Matussaare kabeli pargi soetused	20 000				
Projekt 14- Kagu-Eesti täiskasvanute koolitus- ja nõustamiskeskuse sisustamine (Võru, Seminari 1A)	6 000 000				
<b>Võrumaa Kutsehariduskeskus KOKKU:</b>	<b>512 175 900</b>	<b>96 350 000</b>	<b>25 440 000</b>	<b>121 800 000</b>	<b>8</b>

**Kooskõlastatud VKHK Nõukogus 12. märtsil 2010**

**VÕRUMAA KUTSEHARIDUSKESKUSE  
ARENGUKAVA 2010-2013**

Väimela, 2009



## Sisukord

1. Võrumaa Kutsehariduskeskuse üldiseloostus ja juhtimisstruktuur .....	3
2. Ümbritseva keskkonna ja hetkeolukorra analüüs .....	5
• piirkonna tasand .....	5
• kutseharidus, kõrgharidus ja täiskasvanute koolitus .....	5
• kooli tasand .....	6
Õppijate koguarv ja arvud õppetasemeti .....	6
Õpikeskkond .....	8
Varustatus IKT vahenditega .....	9
Raamatukogu .....	9
Eelarve .....	10
• õppekavarühmade arengusuundade kirjeldus .....	10
Tehnikavaldkond .....	10
IT valdkond .....	12
Turismi valdkond .....	13
Juhtimise ja halduse valdkond .....	13
Täiskasvanute koolituse valdkond .....	15
Seadmete ja ruumide riskasutuse võimalused erinevate õppekavade ja teiste õppeasutuste poolt .....	15
• lõppenud perioodi arengukava täitmise analüüs .....	17
• arendusvaldkonnad .....	19
3. Võrumaa Kutsehariduskeskuse missioon ja visioon .....	21
4. Strateegilised eesmärgid, meetmed ja tulemusvaldkonnad .....	21
5. Riskide kirjeldamine ja maandamine .....	26
6. Arengukava uuendamise ja täiendamise kord .....	26
7. Arengukavas püstitatud eesmärkide täitmise hindamise põhimõtted .....	26
8. Tegevuskava .....	27

## 1. Võrumaa Kutsehariduskeskuse üldiseloostus ja juhtimisstruktuur

Võrumaa Kutsehariduskeskus (edaspidi VKHK) on polüfunktsionaalne kutseõppeasutus, mille ülesanneteks on kutse- ja rakenduskõrghariduseõppe andmine, täiend- ja ümberõppe võimaldamine, rakendusuuringute läbiviimine ja ühe tähtsama tööloiguna – arendustegevus.

Möödunud kümne aasta jooksul on kooli areng olnud väga kiire. Kui 1999. aastal osales õppetöös erinevates õppevormides 410 õppurit, siis 2009/2010 õppeaastal on see arv 812. Kui 1999.a. osales erinevatel täiendõppekursustel 63 inimest, siis 2008. a. juba 1702.

Oluline roll arengus on olnud suurtel investeeringutel õppekeskkonna parandamisse – renoveeritud on mitmeid õppehooneid ja ühiselamu, muretssetud on palju uusi õpetamiseks vajalikke kaasaegseid seadmeid, arvuteid, tarkvara. Erinevate EL projektide toel on arendatud õppekavasid ja koolitatud õppejõude ja töötajad.

Kooli arengu seisukohalt oli oluline aastatel 2002 – 2008 uute rakenduskõrghariduse õppekavade väljatöötamine ning akrediteerimine. Nendeks õppekavadeks on: puidutöötlemise tehnoloogia, metallide töötlemine, ärijuhtimine, mehhatroonika, turismi- ja toitlustuskorraldus ning viimasena 2008. a. akrediteeritud infotehnoloogia süsteemide õppekava. 2008/2009 õppeaastal uuendati keskhariduse baasil antava kutseõppe õppekavasid ärikorralduse, hotelliteeninduse ja turismikorralduse erialadel ning töötati välja uued metallide töötlemise, puidutöötlemise tehnoloogia ja infotöötlemise õppekavad. Samuti loodi uued kutsekeskhariduse õppekavad majutusteeninduse, arvutiteeninduse, tisleri ja metallitööstuspinkidel töötaja erialadel.

Võrumaa Kutsehariduskeskus on seotud ka kutseõppe koolituse läbiviimisega Parksepa ja Põlva Keskkooli ning Võru Täiskasvanute Gümnaasiumi 10. – 12. klasside õpilastele järgmistes õppevaldkondades: puidutööstus, metallitööd, turismikorraldus, arvutiteenindus ja hotelliteenindus.

2009/2010 õppeaastal pakub Võrumaa Kutsehariduskeskus koolitust seitsmes valdkonnas (puidutöötlemine, metallitöö, mehhatroonika, turism, majutusteenindus, infotehnoloogia ja ärikoolitus) kokku 812 õppurile. Nendest 406 õpib rakenduskõrghariduse õppekavadel, 123 kutsekeskhariduse õppekavadel, 70 keskhariduse baasil antava kutseõppe õppekavadel ja 213 läbib kutseõpet gümnaasiumis.

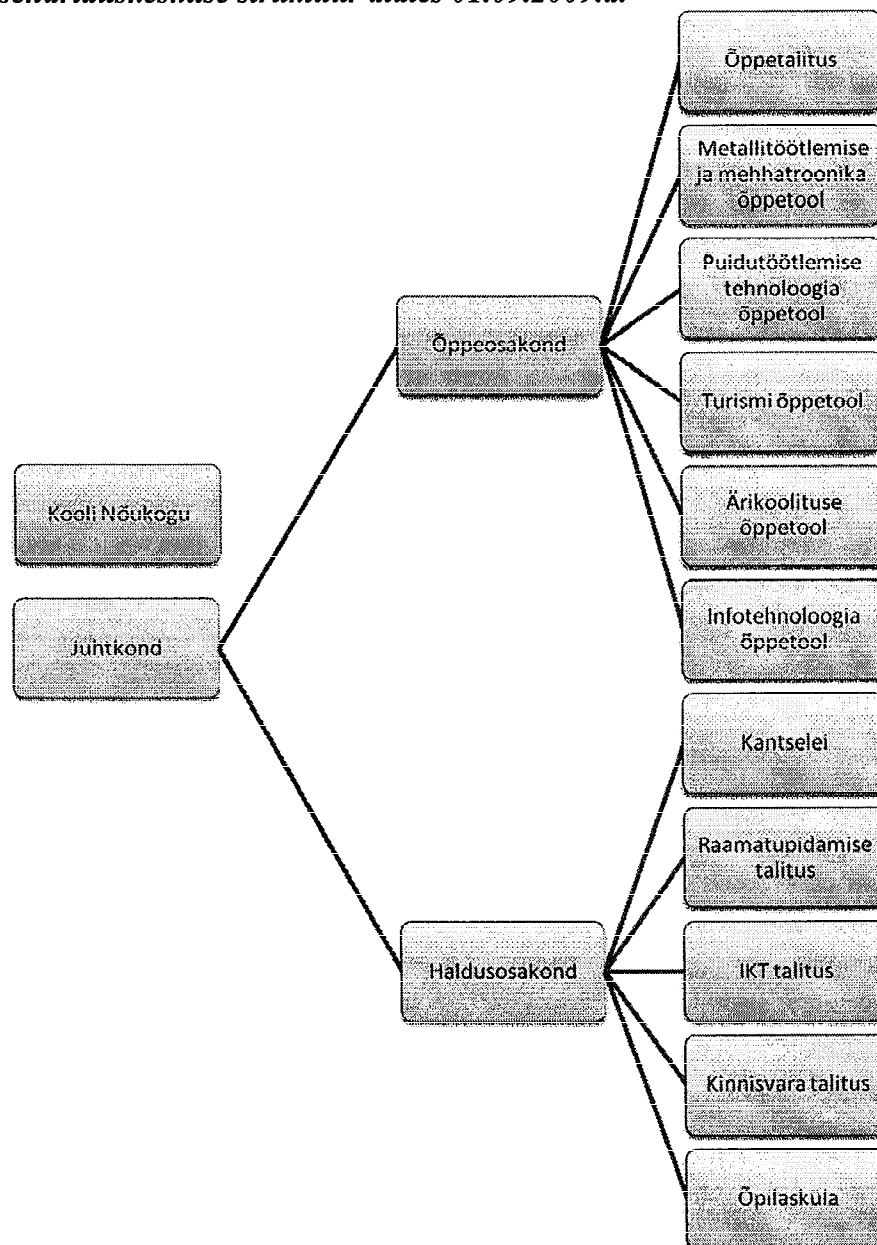
Kooli juhtimiseks on moodustatud kooli nõukogu, kuhu kuuluvad Haridus- ja Teadusministeeriumi, Võru maakonna ning tööandjate esindajad.

Kooli juhib direktor, kelle ülesandeks on tagada tulemuslik töö kõikidel tasanditel. Koolile seatud eesmärkide täitmiseks on koolil õppe- ja haldusosakond. Õppe- ja haldusosakonna allüksusteks on õppetoolid ja talitused.

1. Õppetalituse, mille koosseisus töötab 8 inimest, põhiülesanneteks on õppetöö planeerimine ja korraldus, õppeprotsessi tagasiside kogumine ja analüüs, õppurite nõustamine, rahvusvahelise koostöö korraldamine, raamatukogu ja haridustehnoloogia, täiskasvanute koolitus, avalikud suhted.
2. IKT talituse, mille koosseisus töötab 3 inimest, põhiülesanded on kooli info- ja sidetehnoloogia seadmete, juhtimis- ja tugiinfosüsteemide arengu ning hoolduse tagamine.
3. Kinnisvaratalituse põhiülesanneteks on kooli õppe-ja arendustöös vajaliku kinnisvara olemasolu tagamine, haldamine ja arendamine. Talituses töötab koos abipersonaliga (koristajad, valvurid, majavanemad) 12 inimest.

4. Raamatupidamise talitus (töötab 3 inimest), mille põhiülesanne on kooli finantsmajandustegevuse korraldamine ja arendamine.
  5. Kantselei (töötab 1 inimene) põhiülesanded on VKHK personalijuhtimise, registrite pidamise, dokumendihalduse ning arhiivitöö.
  6. Õpilasküla, mille põhiülesanne on õppurite ja külaliste majutuse korraldamine. Õpilasküla asub Väimelas ja koosneb kolmest õpilaskodust. Õpilaskülas on kokku 223 majutusk kohta ning seal töötab 7 inimest.
- 2008/2009 õppeaastal töötas koolis 79 töötajat, neist 40 on seotud pedagoogilise tegevusega (õpetajad, juhtivõpetajad, õppedirektor, direktor) ning 39 inimest kuulub muu administratsiooni ja abipersonali hulka.

**Võrumaa Kutsehariduskeskuse struktuur alates 01.09.2009.a.**



Täna on VKHK kujunenud kutse- ja täiendõppekeskuseks, kelle põhitegevuseks on:

- 1) pakkuda konkurentsivõimelist ning kvaliteetset kõrg- ja kutsekeskharidust sotsiaalteaduste, ärinduse ja õiguse, tehnika, tootmise ja ehituse ning teeninduse õppevaldkondades;
- 2) edendada õpetatavate valdkondade erialasid arendustegevuse ja rakendusuuringu kaudu;

- 3) nõustada õpilasi õppimis- ja karjäärivõimaluste küsimustes kooli õppevaldkondade raames;
- 4) võimaldada elukestvat õpet.

## 2. Ümbritseva keskkonna ja hetkeolukorra analüüs

Võrumaa Kutsehariduskeskuse arengukava koostamisel on arvestatud *Eesti kõrgharidusstrateegias aastateks 2006–2015*, *Eesti kutseharidussüsteemi arengukavas 2009 – 2013*, *Täiskasvanuhariduse arengukavas 2009–2013* ning *Võrumaa üldstrateegias 2020* toodud põhieesmärke ja ülesandeid. Arengukava koostamisel on lähtutud ka Võrumaa Kutsehariduskeskuse arengukava 2005 – 2008 täitmise analüüsist ning kooli ja ümbritseva keskkonna hetkeseisu ja arengutrendide analüüsist.

- *Piirkonna tasand*

Võrumaa üldstrateegia tugineb viiele maakonna jaoks olulise tähtsusega valdkonnale:

- Võrumaa omapära
- Maaelu
- Ettevõtlus ja kutseharidus
- Haridus
- Võru linn – piirkonna tõmbekeskus

5 strateegilist suunda tähistavad maakonna jätkusuutlikkuse säilitamiseks ja arenguks vajalikke, kvaliteedi tõusule orienteeritud järgmisi võtmevaldkondi:

- 1) Võrumaa kultuurilise ja ainelise **omapära** säilitamine, arendamine ja rakendamine erinevates valdkondades
- 2) Võimaluste loomine maapiirkondade (eelkõige hajaasustuse) **elukeskkonna** kui ressursi paremaks ärakasutamiseks
- 3) Võimaluste loomine **ettevõtluskeskkonna** arenemiseks ja kõrget lisandväärtust nõudvate töökohtade tekkeks
- 4) Võimaluste loomine võimetekohase, sotsiaalseid oskusi arendava ja elukestvat õpet väärtustava **hariduse** kättesaadavuse tagamiseks
- 5) Võru linna, kui **piirkonna tõmbekeskuse** tugevdamine ja atraktiivsemaks muutmine. Võrumaa arenguhüppe saavutamiseks on vajalik paralleelne töö kõikides strateegilistes võtmevaldkondades.

Võrumaa arengusuunad omavad valdkonnaülest tähtsust järgnevate maakonna põhiprobleemide lahendamisel:

- 1) Rahvastiku vähenemine ja vananemine
- 2) Kõrget kvalifikatsiooni nõudvate töökohtade vähesus
- 3) Ettevõtluseks vajaliku infrastruktuuri puudumine või selle vilets seisukord
- 4) Eluks vajaliku tänapäevase infrastruktuuri puudumine hajaasustuses
- 5) Maineprobleemid (kardetakse, et piirkonnas pole võimalik saada piisavalt kvaliteetseid sotsiaalseid teenuseid ja seetõttu kas lahkutakse siit või soovitatakse oma lastel seda teha).

- *Kutseharidus, kõrgharidus ja täiskasvanute koolitus*

VKHK lähtub oma arengukavas Eesti hariduse strateegilistes dokumentides püstitatud olulise tähtsusega eesmärkidest:

### *EESTI KÕRGHARIDUSSTRATEEGIA AASTATEKS 2006–2015*

- Kõrghariduse parem seostamine ühiskonna ja õppurite ootuste ning tööturu vajadustega.
- Kvaliteedikindlustuse tugevdamine.
- Õppekavaarendus ja Eesti kõrghariduse rahvusvahelistumine.
- Uue rahastamisskeemi väljatöötamine ja rakendamine.

### *KUTSEHARIDUSSÜSTEEMI ARENGUKAVAGA AASTATEKS 2009-2013*

Kutseõpe on ajakohane, paindlik ja uuendusmeelne. Igaüks, nii algajast õpipoiss kui ka tipptegijast meister, leiab enda vajadustele ja tasemele vastava õppimisvõimaluse

1. Kutseharidussüsteem on paindlik, kättesaadav ja õppijate vajadustele vastav
2. Õpe on kvaliteetne ja konkurentsivõimeline
3. Kutseharidussüsteem on sidus ühiskonna, majanduse ja tööturuga
4. Kutseharidussüsteemi korraldus on otstarbekas, efektiivne ja jätkusuutlik

### *TÄISKASVANUHARIDUSE ARENGUKAVA 2009-2013*

- võimaldada täiskasvanutele parem ligipääs nii formaalharidusele kui mitteformaalsele õppele, mille eesmärgiks on parandada inimeste teadmisi ja elanikkonna haridustaset
- vähendada üldharidusega (üldkeskharidus, põhiharidus või madalam haridustase) ja ilma eri- või kutsealase ettevalmistuseta täiskasvanute osakaalu
- luua eeldused üks aste kõrgema haridustaseme või kvalifikatsiooni omandamiseks kvaliteetse koolituse kaudu.

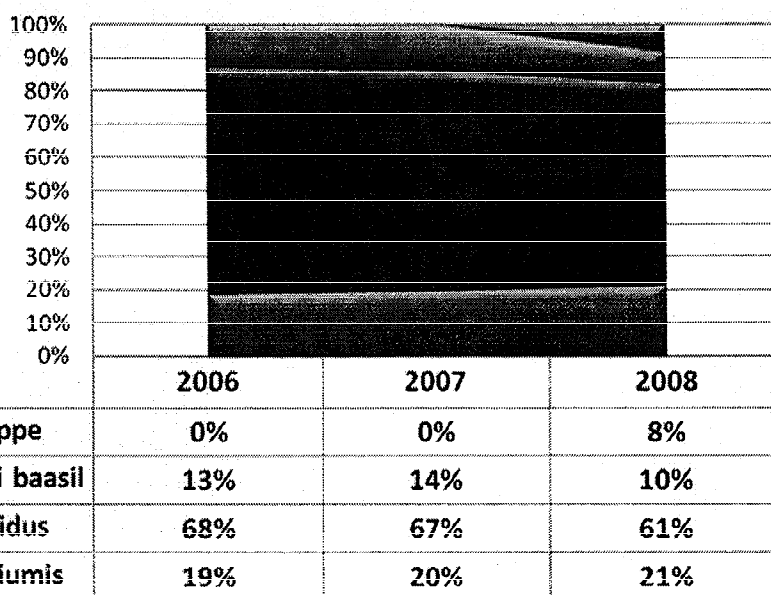
#### *• Kooli tasand*

Viimaste aastate jooksul vähenes õpilaste arv kõikidel õppetasemetel, kuid üldine õpilaste arv hakkas kasvama alates 2008/2009 õppeaastast, sest VKHK alustas kutsekeskhariduse andmist. VKHK optimaalne õppijate arv tasemekoolituses on 900. Kooli jätkusuutlikkuseks on vajalik kavandada meetmed tasemekoolituses õppijate arvu säilitamiseks ning on vajalik suurendada täiskasvanute koolituses õppijate arvu ja kavandada kutsekeskhariduse õppe kasv gümnaasiumi kutseõppe vähenemise arvel.

#### **Õppijate koguarv ja arvud õppetasemeti**

<b>Õppetase</b>	<b>2006</b>	<b>2007</b>	<b>2008</b>	<b>2009</b>
Rakenduskõrgharidus	536	432	407	406
Kutseõpe keskhariduse baasil	101	89	64	70
Kutsekeskharidus põhihariduse baasil	0	0	54	123
Kutseõpe gümnaasiumis	292	254	282	213
<b>KOKKU</b>	<b>929</b>	<b>775</b>	<b>807</b>	<b>812</b>

## Õppetasemete osakaalud



Õppekohtade täituvus valdkonniti, RKT täitmine kutsehariduses (2008)

Valdkond	2008
Arvutikasutus	344%
Mehhaanika ja metallitöö	117%
Majutamine ja toitlustamine	115%
Juhtimine ja haldus	87%
Materjalitöötlus (puu, paber, plast, klaas)	84%
Reisimine, turism ja vaba aja veetmine	77%
Keskmine täituvus	137%

Õppekohtade täitmine kutsehariduses oli hea seoses põhikoolijärgse õppe alustamisega, kuid viimastel aastatel on süvenenud negatiivne trend keskkooli baasil antava kutseõppe õppekavade täitmisel.

RKT täitmine rakenduskõrghariduses

Õppevaldkond	2006		2007		2008		2009	
	RKT	Vastu võetud	RKT	Vastu võetud	RKT	Vastu võetud	RKT	Vastu võetud
Ärindus	10	12	10	13	10	10	10	15
Tehnikaalad	46	45	45	29	35	32	37	54
Tootmine ja töötlemine	52	52	40	36	30	29	25	27
Isikuteenindus	15	20	15	16	15	15	15	20
Arvutiteadused	20	24	20	22	20	19	20	24
<b>KOKKU</b>	<b>143</b>	<b>153</b>	<b>130</b>	<b>116</b>	<b>110</b>	<b>105</b>	<b>107</b>	<b>140</b>

2007. aastal oli negatiivne trend õppekohtade täitmisel puidutöötlemise tehnoloogia ja tehnika valdkondades. 2009. aastal täituvuse tulemused olid paremad. Viimast kinnitab ka konkurss vastuvõtul.

Vastuvõtukonkurss

Õppekava	Tase	2006	2007	2008	2009
Ärijuhtimine	RK	3,6	2,4	1,1	3
Turismi- ja toitlustuskorraldus	RK	2,19	1,2	1,06	2
Infotehnoloogia süsteemid	RK	1,3	1,3	1	1,7
Metallitöötlemispinkidel töötaja	KP	-	-	-	1,6
Metallide töötlemine	RK	1,13	0,53	1,13	1,35
Mehhatroonika	RK	1,4	0,9	0,8	1,3
Ärikorraldus	KG	0,8	0,9	0,41	1,26
Puidutöötlemise tehnoloogia	RK	0,82	0,72	0,83	1,14
Majutusteenindus	KP	-	-	1,2	1,03
Hotelliteenindus	KG	0,75	0,6	0,55	0,93
Tisler	KP	-	-	-	0,65
Turismikorraldus	KG	0,75	0,65	0,4	0,4
Arvutiteenindus	KP	-	-	1,15	-
Keskmine		1,42	1,02	0,88	1,36
Avalduste arv		259	182	173	288

RK – rakenduskõrgharidus, KG – kutseõpe keskkhariduse baasil, KP – kutsekeskharidus põhikooli baasil

## Õpikeskkond

Õppehooned, ehitised, ruumid ja territoorium

Õppepinna osakaal kooli kogupinnast	2006	2007	2008
Kooli hoonete kogupind, m <sup>2</sup>	8845	8845	10608
sellest õppepind, m <sup>2</sup>	3565	3565	4915
Õppepinna osa kogupinnast, %	40,3	40,3	46,3

2006. ja 2007. a. on arvestatud kooli hoonete pinna sisse peahoone, tehnomaja, vana õppehoone, õppekööök, Õpilaskodu nr. 1 I ja III korrus; 2008.a. valmis tehnomaja-laboratooriumi juurdeehitus pinnaga 1763 m<sup>2</sup>, sellest tuli juurde õppepinda 1350 m<sup>2</sup>. Vana õppehoone kogupinnast 1681 m<sup>2</sup> on kasutuskõlblikku õppepindapinda 100 m<sup>2</sup> (5,95%).

Tuleks leida võimalused vana õppehoone rekonstrueerimiseks ja ruumide paremaks kasutuseks.

Praktilise õppe pind

	2006	2007	2008
Pind kokku, m <sup>2</sup>	1775	1775	2987
pinda õppuri kohta, m <sup>2</sup>	2,27	2,74	4,49

2008. aastal valminud tehnomaja-laboratooriumi juurdeehituse käigus lisandus koolile praktilise õppe pinda 1212,6 m<sup>2</sup>.

Auditooriumid ja muud klassiruumid

	2006	2007	2008
Pind kokku, m <sup>2</sup>	1790	1790	1927
pind õppuri kohta, m <sup>2</sup>	2,29	2,76	2,89

Õpetajate tööruumide pinnad

	2006	2007	2008
Pind kokku, m <sup>2</sup>	232	232	319
Pind töökoha kohta, m <sup>2</sup>	4,9	4,9	6,8

Kooli maa, ha

	2006	2007	2008
Pindala	302,78	302,78	272,72

2008. aastal anti Võru Vallavalitsusele munitsipaalomandisse varem kooli hallata olnud maast 30,06 ha.

### Varustatus IKT vahenditega

Arvutid

	2006	2007	2008
Arvuteid kokku	213	228	249
Sealhulgas:			
Õpilaste kasutuses	128	132	140
Õppureid arvuti kohta	6,1	4,9	4,8
Õpetajate/õppejõudude kasutuses	41	52	58
Õpetajaid arvuti kohta	1	0,8	0,7
Üldkasutatavad	12	12	15
Töötajate kasutuses	25	25	27
Serverid	7	7	9

2008. aastal paigaldati Peamajja, Õpilaskodusse nr 1 ja Tehnomajja teabe operatiivsemaks levitamiseks infokioskid.

2007. aastal avanes võimalus asendada asümmeetriline ADSL Internetiühendus sümmeetrilise ühendusega, Peamaja ja õpilaskodude 1 ja 3 vahelistes võrkudes hakati kasutama optilisi multimood-kaableid võimaldades kiirusi 1 Gbps.

### Raamatukogu

Kooli raamatukogu asus uutesse renoveeritud ruumidesse 2005. aasta 1. septembril. Raamatukogu on kujundatud kolmekorruseliseks õpi- ja infokeskuseks 273 m<sup>2</sup> pinnal. Lugemissaalides on kokku 88 töökohta, sealhulgas 20 arvutiga varustatud töökohta. Raamatukogu on täisautomatiseeritud alates 2003. aasta detsembrist, omab veebipõhist info- ja kataloogisüsteemi RIKSWEB. Raamatukogu osutab E- ja RVLi teenuseid, kodulehel on eraldi raamatukogu link (info, koolitus, tööplaan ja juurdepääs RIKSWEB-ile).

Teavikutega varustatus

	2006	2007	2008
Ühikute arv kokku	19747	21544	22899
Sellest õppekirjandus	6863	7323	8007
Ühikuid ühe õppekava kohta	326	348	381

Raamatukogu ressursse saavad kasutada Väimela alevi elanikud, täiendkoolituses osalejad ja külalised väljastpoolt raamatukogu teeninduspiirkonda.

Õppekirjanduse hanked õppetoolide lõikes, kroonides

	2006	2007	2008
Infotehnoloogia	9790	40276	30008
Metallide töötlemine, mehhatroonika	29668	26169	17993
Puidutehnoloogia	10584	28560	3970
Turism ja toitlustus	28443	71216	58182
Ärijuhtimine	1425	32972	55264
Muu õppekirjandus	61257	76760	21125
Kokku	141167	275953	186542



Keskmiselt moodustavad kulud õppekirjandusele õppekuludeks planeeritud summast 20 %. Erialase ajakirjanduse osakaal on õppekulust 14 %.

#### Raamatukogu kasutajad

	2006	2007	2008
Laenutuste arv õppurite poolt	1958	3017	3530

Õpilaste poolt tehtud laenutused on aastate lõikes pidevalt kasvanud. Kogu kooli õppurite arvust on lugejaks registreerunud 88 %.

#### Eelarve

##### Eelarve allikate osakaal kogu kooli eelarves

	2006	2007	2008
Riigieelarve	52,0%	37,5%	63,7%
ERF investeeringud	24,9%	49,3%	20,8%
Laekumised sihtotstarbelistest ja projektipõhistest eraldistest	13,2%	7,9%	8,5%
Põhitegevusega seotud tasulised teenused	9,9%	5,3%	7,0%
<b>Kokku</b>	<b>100%</b>	<b>100%</b>	<b>100%</b>

Võrreldes 2006. aastaga suurenes Võrumaa Kutsehariduskeskuse eelarve 2008. aastal 5,79%. Riigieelarve mahu suurenemise põhjuseks oli õpilaskoha maksumuse tõstmine 2007. aastal. Samal aastal oli oluliselt suurem investeeringute maht seoses ERDF meetme 4.3 „Kutse- ja kõrghariduse infrastruktuuri moderniseerimine“ rakendamisega. Investeeringute maht moodustas 2007. aastal 49,30%. Teised eelarve allikad ei ole vaadeldaval perioodil oluliselt muutunud.

##### Kogu eelarve tegevuskulude jaotus artiklite kaupa, miljonites kroonides

	2006	2007	2008
Palga- ja tööõukulu	14,1	15,6	18,1
Majandamiskulud	6,4	6,6	9,2
Administreerimiskulud	2,5	2,5	1,7
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud	0,8	0,6	0,8
Õppekulud	1,5	1,4	1,5
<b>Tegevuskulud kokku</b>	<b>25,4</b>	<b>26,7</b>	<b>31,3</b>

- **õppekavarühmade arengusuundade kirjeldus**

#### *Tehnikavaldikond*

##### *Metallide töötlemine ja mehhatroonika*

Viimase viie aastaga on töökohtade arv Eesti metalli- ja masinaehitusettevõtetes kasvanud kahekordseks, juurde on tekkinud hulgaliselt tootmisfirmasid ning praegusel ajal on nimetatud valdkonnas tegutsemas ligemale 440 ettevõtet, millest pooled asuvad väljaspool Tallinna. Tuleb märkida, et keskmine töötajate vanus selles majandusharus on 45 aastat. Nimetatud faktoreid arvestades on planeeritud lähema viie aasta tööjõuvajaduseks 400-500 spetsialisti. Märkimisväärne osa Tallinna-välistest ettevõtetest asub Kesk- ja Lõuna-Eestis. Olles ainuke kutseõppeasutus Lõuna- ja Kagu-Eestis, mis koolitab eelpoolnimetatud erialade spetsialiste, oleme veendunud, et oleme vajalikud piirkonna ja kogu Eesti tööstusele.

2009.a. üliõpilaste sisseastumise tulemused näitasid, et seoses tööpuuduse suurenemisega on üliõpilaste vähenemine peatunud ja õpilaste arv suurenenud, vähenenud on ka väljalangenute arv.

Käesoleval ajal toimub metallide töötlemise ja mehhatroonika õppetoolis õpe kahes kutseala valdkonnas – metallide töötlemine ja mehhatroonika. Mõlemal erialal toimub õpe keskhariduse baasil ja rakenduskõrghariduse taseme õppekavade järgi.

Metallide töötlemise erialale vastavaks majandusvaldkonnaks on eelkõige töötlev tööstus, kuhu kuuluvad metallkonstruktsioone ja tooteid valmistavad ettevõtted, masinaehitusettevõtted, transpordivahendeid tootvad ettevõtted, instrumente ja rakiseid ning elektrimasinaid tootvad ettevõtted. Hoolimata majanduskasvu üldisest pidurdumisest viimasel ajal jätkus toodangu kasv metalli- ja masinatööstuse valdkonnas, eelkõige ekspordile suunatud harudes. Metall- ja masinatööstus annab tööd enam kui kümnele tuhandele inimesele, olles seega üks suuremaid tööstusharusid. See on rõõmustav tendents, mis lubab optimistlikult tulevikku vaadata ka meie koolil.

Üha uuenevad ja kaasajale vastavad tootmisliinid vajavad tehnilist personali, kes oskaksid tehnilist seadmestikku hooldada ja seadistada. Mehhatroonika on üks nooremaid ja kiiremini arenevaid tehnikasuundi nii Eestis kui ka mujal maailmas, mis baseerub tänapäevasel tootearendusel ning liidab endas lisaks põhjalikele mehhaanikateadmistele ka infotehnoloogia- ning elektroonikavahendite tundmise. Nüüdisajal on mehhatroonikast saanud mehhaanika-, elektroonika- ja infotehnoloogiliste süsteemide samasuunalist koostoimet käsitlev tehnikaala. Mehhatroonikud töötavad metalli-, masina- ja aparaaditööstuses. Eestis tegutseb selles sektoris üle 440 tootmisettevõtte.

Mehhatroonikul on kõik eeldused edukaks karjääriks just kiirelt arenevates, uutele lahendustele orienteeritud ning paindlikes firmades. Mehhatrooniku erialase ettevalmistuse omandanu saab töötada elektroonika ja automaatika seadmete teenindajana, seadistajana ja remontijana erinevates tootmisvaldkondades ning tööstuse programmeeritavate loogikakontrollerite teenindajana. Tööväljavaated mehhatroonikutele on head, sest vajadus kvalifitseeritud spetsialistide järele on pidev.

Võrumaa Kutsehariduskeskus on avanud alates 1. septembrist 2009 järgmised uued tehnikaalade õppekavad: metallitöötlemispinkidel töötaja (kutsekeskharidusõpe), tisler (kutsekeskharidusõpe). 2011. aastal on planeeritud avada mehhatroonika kutsekeskharidusõppe õppekava.

Uute õppekavade käivitamine ei vähenda lähiperspektiivis Võrumaa KHK põhiõppes olevate õppijate arvu.

#### *Puidutöötlemine*

Keskhariduse baasil hakati puidutöötlemise tehnoloogiat õpetama 1991.a. Õpiaeg oli 3 aastat. 1998. a. muutus kava 2,5 aastaseks. Aastal 2000 alustasid esimesed üliõpilased õpet rakenduskõrghariduse tasemel õppeajaga 3,5 aastat. Olemasolev materiaalne baas on hea ja võimaldab kaasaegset puidutehnoloogia õpetamist.

Järjest suureneb nõudlus heade spetsialistide järele puidu- ja mööblitööstustes. Uuringute käigus on selgunud, et ettevõtetes töötavatest inimestest omab erialaharidust alla 1/3. Oleme oma erialal ainuke kool Eesti haridusmaastikul, kus valmistatakse ette puidutöötlemise alase rakenduskõrgharidusega spetsialiste. Õppureid on tulnud üle Eesti, neist pooled on pärit Kagu-Eestist. Hetkeolukorras on puidutöötlemise sektor saanud tugeva tagasilöögi ja innovaatiline tootearenduslik tegevus, tootmise efektiivsus ning turustamise hea tundmine ja tiheda koostöö arendamine on vajalikud selle valdkonna jätkusuutlikkuse tagamiseks.

Puidutehnoloogia valdkonnas toimub õppetöö 3 õppekava järgi, millest 1 on rakenduskõrghariduse õppekava, 1 kutseõpe gümnaasiumis õppekava ja 1 kutsekeskhariduse õppekava. Õppekavade omapära seisneb püüdes anda võimalikult laiapõhjalist puidutöötlemise alast haridust, mis võimaldaks lõpetajatel tööturul paremini toime tulla. Rakenduskõrghariduse õppekaval toimub spetsialiseerumine kolmandal kursusel. Huvidest ja tulevikuplaanidest lähtuvalt on võimalus omandada süvendatud oskused kitsamal suunal.

*Prognoositav tehnikavaldkonnas õppijate hulk keskpikas perspektiivis*

Õppekava	2009	2010	2011	2012	2013
Metallitöötlemispinkidel töötaja (kutsekeskharidusõpe)	33	53	63	65	55
Mehhatroonik (kutseõpe keskhariduse baasil)	0	0	15	15	15
Tisler (kutsekeskharidusõpe)	21	36	56	55	60
Metallitööd (Kutseõpe põhikoolis ja gümnaasiumis)	64	70	62	40	30
Puidutöötlus (Kutseõpe põhikoolis ja gümnaasiumis)	37	36	41	45	45
<b>Kutseõpe kokku</b>	<b>155</b>	<b>195</b>	<b>237</b>	<b>220</b>	<b>205</b>
Puidutöötlemise tehnoloogia (rakenduskõrgharidus)	128	126	119	119	119
Metallide töötlemine (rakenduskõrgharidus)	50	64	70	70	70
Mehhatroonika (rakenduskõrgharidus)	57	65	75	75	75
<b>Rakenduskõrgharidus kokku</b>	<b>235</b>	<b>255</b>	<b>264</b>	<b>264</b>	<b>264</b>
<b>Kutseõpe ja rakenduskõrgharidus kokku</b>	<b>390</b>	<b>450</b>	<b>501</b>	<b>484</b>	<b>469</b>

*IT valdkond*

Võrumaa Kutsehariduskeskus on ainuke IT alast rakenduskõrgharidust pakkuv õppeasutus Lõuna-Eestis. IT valdkond on saavutanud oma senisel arenguteel märkimisväärsed tulemused õppe- ja arendustegevuses, läbides muuhulgas edukalt IT süsteemide õppekava rahvusvahelise akrediteerimise.

Lähiaastate prioriteediks on infotehnoloogia laialdane levik - internet peab jõudma igasse kodusse. Kõik asutused ja eraisikud saavad võimaluse kasutada e-teenuseid alates e-koolist, e-kaubandusest ning lõpetades e-riigi teenustega. On hädavajalik, et infotehnoloogiliste lahenduste laialdase kasutamisega kaasneks ka infosüsteemide turvalisuse kõrge tase ja küberjulgeoleku üldine tagamine.

Selleks on järgmised tegevussuunad:

- eÄri ning IKT kasutuselevõtu toetamine ettevõtlus- ning innovatsiooni toetusmeetmete kaudu
- Üld-, kutse- ja kõrgharidusõppe ümberkorraldamine tööjõu oskuste vastavuse tagamiseks teadmispõhise majanduse nõuetele
- Avaliku-, era- ja kolmanda sektori ühtse teenusteeruumi arendamine
- Avaliku sektori poolt digitaliseeritud teabe (sealhulgas geoinfo) kättesaadavuse ja korduvkasutamise võimaluste avardamine era- ja kolmanda sektori jaoks
- Kvaliteetsete ja innovaatiliste infoühiskonna- ja meediateenuste arendamise toetamine
- IKT spetsialistide ettevalmistamise vastavusse viimine IKT sektori vajadustega

*Prognoositav IT valdkonnas õppijate hulk keskpikas perspektiivis*

Õppekava	2009	2010	2011	2012	2013
Arvutiteenindus (kutsekeskharidusõpe)	18	18			
Arvutid ja arvutivõrgud (kutsekeskharidusõpe)	0	20	30	30	30

Infotöötlus (Kutseõpe põhikoolis ja gümnaasiumis)	10	20	20	34	14
<b>Kutseõpe kokku</b>	<b>28</b>	<b>58</b>	<b>50</b>	<b>64</b>	<b>44</b>
Infotehnoloogia süsteemid (rakenduskõrgharidus)	60	60	60	60	60
<b>Rakenduskõrgharidus kokku</b>	<b>60</b>	<b>60</b>	<b>60</b>	<b>60</b>	<b>60</b>
<b>Kutseõpe ja rakenduskõrgharidus kokku</b>	<b>88</b>	<b>118</b>	<b>110</b>	<b>124</b>	<b>104</b>

### *Turismi valdkond*

Kutsehariduse ja rakendusliku kõrghariduse vajalikkust ja sellele vastavalt koolitatud spetsialistide vajalikkust teenindussfääris on rõhutatud mitmetes programmdokumentides.

Ühe olulise valdkonnana areneb kiirkäigul turismi- ja puhkemajandus, asudes järk - järgult asendama seda tühikut, mis tulenes põllumajanduse kokkutõmbumisest meie piirkonnas. Taolise töömahuka teeninduse laienemine loob olulisel määral täiendavaid töökohti kadunud põllumajanduslike töökohtade asemele, mõjutades samaaegselt ka ehituse, kaubanduse, hotellinduse, transpordi, kinnisvara- ja äriteeninduse ning teiste majandusharude arengut. Üheks "Võrumaa 2010" püstitatud eesmärkide realiseerimiseks on Võrumaa Kutsehariduskeskuse väljaarendamine esmatähtis (oskusteabe kõrge tase, täiskasvanute regulaarne täiend- ja ümberõpe, side kohaliku ettevõtlusega, piirkondliku tööturu varustamine spetsialistidega, rakendusliku kõrghariduse arendamine).

Turismi valdkonnas hakati keskhariduse baasil õpetama turismikorralduse eriala alates 2000. aastast ja hotelliteeninduse eriala 2003.a. Aastal 2003 alustasid esimesed üliõpilased õpet rakenduskõrghariduse tasemel õppeajaga 3,5 aastat. Kutsekeskharidust põhikooli baasil hakati õpetama 2008. a.

### *Prognoositav turismivaldkonnas õppijate hulk keskpikas perspektiivis*

<i>Õppekava</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>
Majutusteenindus (kutsekeskharidusõpe)	51	76	83	85	90
Maaturismi teenindus (kutsekeskharidusõpe)	0	0	25	25	25
Hotelliteenindus (kutseõpe keskhariduse baasil)	34	44	30	30	30
Loodusturismikorraldus (kutseõpe keskhariduse baasil)	0	0	15	30	15
Turismikorraldus (kutseõpe keskhariduse baasil)	8	15	30	30	15
Maaturismi ettevõtlus (kutseõpe keskhariduse baasil)	0	15	30	15	15
Hotelliteenindus (Kutseõpe põhikoolis ja gümnaasiumis)	56	55	48	43	43
Turismikorraldus (Kutseõpe põhikoolis ja gümnaasiumis)	46	58	58	52	48
<b>Kutseõpe kokku</b>	<b>195</b>	<b>263</b>	<b>319</b>	<b>310</b>	<b>281</b>
Turismi- ja toitlustuskorraldus (rakenduskõrgharidus)	60	60	60	60	60
<b>Rakenduskõrgharidus kokku</b>	<b>60</b>	<b>60</b>	<b>60</b>	<b>60</b>	<b>60</b>
<b>Kutseõpe ja rakenduskõrgharidus kokku</b>	<b>255</b>	<b>323</b>	<b>379</b>	<b>370</b>	<b>341</b>

### *Juhtimise ja halduse valdkond*

Vabariigi Valitsus on kinnitanud arengukava, mis koondab strateegilised eesmärgid ning neist lähtuvad tegevusvaldkonnad ettevõtluse arendamiseks Ecstis aastatel 2007-2013 - "Eesti ettevõtluspoliitika 2007-2013". Paljud ettevõtlusega seotud probleemid tulenevad inimeste vähestest teadmistest ja oskustest.

Liikudes teadmistepõhise majanduse suunas, on ennekõike oluline, et ettevõtjatel oleks ligipääs informatsioonile ja uutele teadmistele, haritud ja oskuslikule tööjõule ning teadus- ja arendustegevuse poolt genereeritud uuendustele.

Oma oskusi ei pea pidevalt arendama mitte ainult ettevõtete töötajaid vaid ka juhid, sest efektiivne juhtimine on kasvava ettevõtte jaoks kriitilise tähtsusega. Kuigi sobiva väljaõppega juhtide leidmist peavad ettevõtted kõige vähem problemaatiliseks, on 41 protsendile keskmise suurusega ettevõtetest juhtide leidmine keeruline. Enam kui pooltes Eesti ettevõtetes ei ole üksi juht erialase kõrgharidusega ning pikemaajalistel juhtimiskursustel on osalenud vaid 35% juhtidest sh. vaid 12% ettevõtetest on pikaajalistel juhtimiskursustel käinud kõik juhid. Täna ei tegele paljud mikroettevõtted teadliku ja strateegilise juhtimisega.

Inimeste ettevõtlikkuse oluliseks mõjutajaks on nende celnevad teadmised ettevõtlusest. Lähtuvalt Eesti elanike ettevõtlikkuse uuringust leiab tervelt 49% tööealisest elanikkonnast, et peamiseks takistuseks ettevõtlusega alustamiseks on liiga madalad teadmised ja oskused. Seega on üheks oluliseks ettevõtluspotentsiaali realiseerumise mõjuriks inimeste teadmised ettevõtlusest ning ettevõtjaks olemisest. Täna on ettevõtlusõpetust saanud vaid 10% gümnaasiumi lõpetanud õpilastest. Samas on oluline, et iga haritud inimene omaks piisavaid teadmisi ettevõtlusest, et märgata võimalusi ja osata neid äritegevuse kaudu realiseerida. Ka palgatöötajal on vaja turumajanduses toimides teada, kuidas ettevõtte toimib ja areneb ning milline on tema roll väärtusloome protsessis. Põhjalikud teadmised ja ettevõtlussektori vajaduste mõistmine ühiskonnas on konkurentsivõimelise ettevõtluskeskkonna kujunemise aluseks. Õppima peab ka ühiskond üldiselt – et kultuurikeskkond muutuks ettevõtlust ja ettevõtlikkust toetavaks, on vaja saavutada suhtumiste ja väärtuste areng. Tugev kultuurikeskkond toetab ja rõhutab ettevõtete koostöövõimalusi ja -vajadust ning selles on teadvustatud ettevõtjate organiseerumisevõimest lähtuv kasu.

Konkurentsivõimelise ettevõtlushariduse võimaldamine on äärmiselt tähtis ettevõtluse aktiveerimiseks regioonis. Vajadus on eelkõige universaalsete ettevõtlusalaste (müügi-, personalijuhi- ja raamatupidaja) teadmistega inimeste, aga ka turundus- ja müügispetsialistide järele. Järjest olulisemaks muutuvad ekspordialased teadmised ja oskused.

Võrumaa Kutsehariduskeskuses on kutsekeskhariduse tasemel ärikorralduse eriala õpetatud alates 1999. aasta septembrist. Esimene, 3,5 aastasele ärijuhtimise erialale rakenduskõrghariduse tasemel õppima asunud õpperühm, lõpetas veebruaris 2006.

“Eesti ettevõtluspoliitika 2007-2013” seab teadmiste ja oskuste arendamisele järgmised eesmärgid:

- ettevõtjate otsused on pädevad ja professionaalsed;
- ettevõtete töötajate teadmised ja oskused vastavad ettevõtte vajadustele ning nende
- arendamine on ettevõtetele harjumuspärane;
- inimesed on ettevõtlikud ning tahavad ja saavad olla ettevõtjad, kuna neil on olemas
- vajalikud teadmised ja oskused ettevõtlusega tegelemiseks;
- ühiskond suhtub ettevõtjasse ja ettevõtlusesse soosivalt ning toetab uusi ja
- uuendusmeelseid algatusi;

Eelnevast lähtuvalt näeb VKHK ärikoolituse valdkond oma lähiaastate eesmäärke järgnevalt:

- ettevõtlusõppe arendamine kogu kooli õppekavades;
- ettevõtliku ja innovaatilise suhtumise toetamine;
- ärijuhtimise õppekava arendamine ettevõtete rahvusvahelistumise toetamiseks;
- õppuritele välismaiste õppimis- ja praktikavõimaluste suurendamine
- välislektorite kaasamine;

- varasema töökogemusega inimestele suunatud väikeettevõtluse õppekava avamine;
- õppepraktika kvaliteedi tõstmine läbi tihedama koostöö ettevõtetega;

**Prognoositav juhtimise ja halduse valdkonnas õppijate hulk keskpikas perspektiivis**

<i>Õppekava</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>
Ärikorraldus (kutseõpe keskhariiduse baasil)	28	31	30	30	30
Väikeettevõtlus (kutseõpe keskhariiduse baasil)	0	15	15	15	15
<b>Kutseõpe kokku</b>	<b>28</b>	<b>46</b>	<b>45</b>	<b>45</b>	<b>45</b>
Ärijuhtimine (rakenduskõrghariidus)	51	45	45	45	45
<b>Rakenduskõrghariidus kokku</b>	<b>51</b>	<b>45</b>	<b>45</b>	<b>45</b>	<b>45</b>
<b>Kutseõpe ja rakenduskõrghariidus kokku</b>	<b>79</b>	<b>91</b>	<b>90</b>	<b>90</b>	<b>90</b>

**Täiskasvanute koolituse valdkond**

Alates 2009.a. suvest rahastatakse kutseõppeasutustes toimuvaid täiskasvanute tööalase koolituse kursusi ESF programmist „Täiskasvanute tööalane koolitus ja arendustegevused“. Haridus- ja Teadusministeerium on koostöös sotsiaalsete partneritega leppinud kokku prioriteetsed õppekavarühmad:

1. Arvutikasutus ja arvutiteadused
2. Elektroonika ja automaatika
3. Elektrotehnika ja energeetika
4. Mehhaanika ja metallitöö
5. Hulgi- ja jaekaubandus
6. Majutamine ja toitlustamine
7. Materjalitöötamise õppekavarühmas eriala kursused
8. Juhtimise ja halduse õppekavarühmas väikeettevõtluse ja ärikorralduse (eelkõige väike- ja mikroettevõtete töötajatele) kursused

**Prognoositav täiskasvanute koolituses õppijate arv koolis õpetatavates valdkondades**

<i>Täiskasvanute koolitus valdkonniti</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>
Puidutehnoloogia	140	160	170	180	210
Metallide töötlemine ja mehhatroonika	170	200	250	300	315
IT	550	550	550	550	600
Juhtimine ja haldus	450	450	450	500	600
Turism ja teenindus, majutus ja toitlustus	390	400	450	500	600
<b>KOKKU</b>	<b>1700</b>	<b>1760</b>	<b>1870</b>	<b>2030</b>	<b>2325</b>

**Seadmete ja ruumide riskasutuse võimalused erinevate õppekavade ja teiste õppeasutuste poolt**

Hetkel kasutab Võrumaa KHK tökodasid Tartu Kutsehariduskeskus mehhatroonika ja Eesti Maaülikooli Tartu Tehnikakolledži tehnootroonika õppekava täitmiseks.

**Töökoja riskasutus**

<i>Töökoja riskasutus</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>
Tartu Kutsehariduskeskus	20	40	60	60	60
Eesti Maaülikooli Tartu Tehnikakolledž	30	30	30	30	30

Põlva, Valga, Viljandi ja Võru maakondade kutseõppeasutused: Räpina Aianduskool, Valgamaa Kutseõppekeskus, Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool, Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool, Vana-Antsla Kutsekeskkool ja Võrumaa Kutsehariduskeskus, alustasid kuus aastat tagasi koostööd eesmärgiga üksteiselt õppida ja koos areneda. Selle töö käigus on koolid sõnastanud oma ühishuvid, jaganud koolitusturu, osalenud ühiselt projektitöös,

õppinud üksteiselt juhtimist, õppekava arendustööd, erivajadustega õpilaste õppetöö korraldust jm. 2006. a. alguses tegid õppeasutuste juhid maavanematele ettepaneku mitmekesisemaks ja järjepidevamaks koostööks ning siit alates on maavanemad olnud kord aastas ühise laua taga ning arutanud õppeasutuste riiklikku tellimust.

31. mail 2006.a. allkirjastasid Põlva, Valga, Viljandi ja Võru maavanemad ja Räpina Aianduskooli, Valgamaa Kutseõppekeskuse, Viljandi Ühendatud Kutsekeskkooli, Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli, Vana-Antsla Kutsekeskkooli ja Võrumaa Kutsehariduskeskuse koolijuhid koostöölepingu, mille objektiks on kutseõppe alase koordineeritud arendus- ja koolitustegevuse korraldamine Põlva, Valga, Viljandi ja Võru maakonna kutseõppeasutustes. Koostöö tulemusena tagatakse Lõuna-Eestis ametit õppida soovijatele aastatel 2006-2013 mitmekülgsed elukestva ametiõppe võimalused.

Dubleerimise vältimiseks määratleti koostööleppes koolitusvaldkonnad ja osalejad:

**Mehhaanika ja metallitöö:**

- koordinaator **Võrumaa Kutsehariduskeskus**; osalejad: Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool, Tartu Kutsehariduskeskus

**Elektroonika ja automaatika:**

- koordinaator **Võrumaa Kutsehariduskeskus**, osalejad Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool, Tartu Kutsehariduskeskus

**Materjalitööstus:**

- koordinaator **Võrumaa Kutsehariduskeskus**, osalejad: Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool, Valgamaa Kutseõppekeskuse, Vana-Antsla Kutsekeskkool, Tartu Kutsehariduskeskus

**Juhtimine ja haldus**

- koordinaator Võrumaa Kutsehariduskeskus.

Koostöö tulemusena on valminud nelja maakonda hõlmav piirkondlik kutsehariduse arengukava aastateks 2006–2013. [http://www.vkhk.ee/LE\\_arengukavad/](http://www.vkhk.ee/LE_arengukavad/)

Arengukava visiooni kohaselt töötavad aastal 2013 Lõuna-Eesti kutseõppeasutused võrgustikupõhiselt, toimub õppebaaside riskasutus, õpilaste ja õpetajate vahetus, koostöö õppekavade arenduses, tagatud on isiksuse arengut toetav nõustamine ning noorsootöö kvaliteet, toimub õppeprotsessi partnerite (praktikajuhendajate) koolitus, ühtlustatud on õppeasutuste administreeriv tegevus.

15. aprillil 2008.a. allkirjastasid Tartu Kutsehariduskeskuse, Räpina Aianduskooli, Valgamaa Kutseõppekeskuse, Viljandi Ühendatud Kutsekeskkooli, Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli, Vana-Antsla Kutsekeskkooli ja Võrumaa Kutsehariduskeskuse koolijuhid koostöölepingu, mille järgi lepidi kokku regionaalsed koolituspõhimõtted, võrgustikupõhine koostöö käivitamine kutseõppeasutuste vahel ja õppebaaside riskasutus.

Laboreid ja töökodasid hakkavad koostöölepingu järgi kasutama teised Eesti kutseõppeasutused.

**Mehhatroonika laboreid:** Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool 10 elektrikut, Tartu Kutsehariduskeskus 40 mehhatroonikut; Eesti Maaülikool Tartu Tehnikakolledži 30 tehnootroonikut; Narva Kutseõppekeskuse mehhatroonikud.

**Infotehnoloogia laboreid:** Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool 20 arvutiteenindajat,

**CNC – puidu ja metalli tööpinkidel** plaanivad õppepraktika läbiviimist Valgamaa Kutseõppekeskuse 15 tiserit; Eesti Maaülikool Tartu Tehnikakolledži 30 tehnootroonikut, Räpina Aianduskooli 20 maastikuehitajat, Narva Kutseõppekeskuse mehhatroonikud.

**CNC – metalli tööpinkidel** plaanivad õppepraktika läbiviimist Tartu Kutsehariduskeskuse 30 metallitöö eriala õpilast.

**Puidukuivatuse seadmeid ja laboreid:** Tartu Kutsehariduskeskuse 50...60 ehitusviimistluse ja ehituspuusepa eriala õpilast; Valgamaa Kutseõppekeskuse 30 tiserit; Vana-Antsla Kutsekeskkool 20 üldehituse õpilast.

**Puidu ja metalli tugevusõpetuse laborit** kasutab Tartu Kutsehariduskeskuse 40..50 ehitusviimistluse ja ehituspuusepa eriala õpilast; Valgamaa Kutseõppekeskuse 30 tiserit; Vana-Antsla Kutsekeskkool 20 üldehituse õpilast.

Täiskasvanute koolituse baasid on koostöölepingu järgi kõigi viie maakonna kutseõppeasutuste riskasutuses. Prognoosi kohaselt tõuseb tehnoloogia valdkondades täiskasvanud õppurite arv aastas 100 õppija võrra, jõudes aastaks 2015 800 õppurini.

#### *Täiskasvanute koolituses õppebaaside riskasutus*

Ristkasutajad koostöölepingu alusel	Õpilaste arv
Viljandi Ühendatud Kutsekooli elektrikud	10
Tartu Kutsehariduskeskus mehhatroonikud	20
Eesti Maaülikooli Tartu Tehnikakolledži tehnootroonikud	30
Narva Kutseõppekeskuse mehhatroonikud	15
Tartu Kutsehariduskeskus metallitöö üliõpilased	30
Tartu Kutsehariduskeskus ehitusviimistluse ja ehituspuusepa eriala üliõpilased	30
Valgamaa Kutseõppekeskuse tiserid	30
Vana-Antsla Kutsekooli üldehituse õpilased	20

Tehnomaja-laboratooriumi töökodasid on võimalik kasutada teiste erialade õpetamisel. Suurt rõhku pannakse oskustöölise täiendkoolitusele. Ruumides on võimalik läbi viia lühiajalisi täiskasvanu, näiteks, elektriku, ehitaja, ehituspuusepa, puidu ja kivehituste restauraatori jne koolitusi.

#### • lõppenud perioodi arengukava täitmise analüüs;

Strateegiline eesmärk	Alaeesmärk	Tulemuslikkuse indikaator	Täitmine
<b>EL tööturu vajadustest ja õppija võimetest lähtuvad õppimisvõimalused</b>	<i>Elukestva õppe kontseptsiooni rakendamiseks suurenenud täiskasvanute juurdepääs täiend- ja ümberõppele</i>	Klientide arv kuni 1000	Täidetud 2008 - 1700 klienti
	<i>Kaasaegsed, paindlikud, kutsestandardide ja tööandaja soovidele vastavad pädevuspõhised õppekavad</i>	Ühtlustatud õppekavad, ostetud uued õppematerjalid ja täiendatud raamatukogu fond, koostatud elektroonilised õppematerjalid avaldamiseks kooli kodulehel. Õppekavade ettevalmistamine akrediteerimiseks. Ühe kutse-eelse koolituse õppekava koostamine ja registreerimine. Kooli õppekava statuudi väljatöötamine. Koostöö REKK-ga osalemaks riiklike kutsehariduslike õppekavade töörühmades vastavalt projekti töökalale.	Täidetud
		Mudeli projekt on välja töötatud	

Väljundipõhised õppekavad on koostatud rakenduskõrghariduses, riigi kutseõppekavadele



			kutsehariduses.
		Tänapäevased, paindlikud, kutsestandardile ja tööandaja soovidele vastavad pädevuspõhised õppekavad. Õppekorralduseeskirja korrastamine. Regulatsiooni koostamine õppekavadesse muutuste sisseviimiseks.	Koostatud uued kutsehariduse õppekavad
	<i>Tööturu nõuetest ja õpilaste võimetest lähtuv kutseõpe</i>	Koolituskohtade olemasolu kutsehariduse tasemel vähemalt 150 õpilast	Täidetud . Kutsehariduses õpib 2009/2010 õ.a. 183 õpilast
		Koolituskohtade olemasolu rakenduskõrghariduse tasemel vähemalt 500 üliõpilast	Osaliselt täidetud. Rakenduskõrghariduses õpib 2009/2010 õ.a. 416 üliõpilast
		Kutsealase eelkoolituse läbiviimine (vähemalt 200 õpilast)	Täidetud - õpib 225 õpilast
		Nõustatud vähemalt 200 oma kooli õppurit	Täidetud
		Sporditegevuse rahaline toetamine tervisekeskuse kasutamisel. Muusikalise tegevuse eestvedaja otsimine. Kutsekoolide suvepäevade korraldamine	Täidetud
<b>Kaasaegne õppekeskkonnad</b>	<i>Kaasaegne arenenud infrastruktuur</i>	Valmis projekt, parkimisplats on valmis	Projekt on valmis, ehitus ei ole alanud
		Ühiselamu renoveeritud, juurde saadud 74 majutuskohta	täidetud
		Turvasüsteemid on paigaldatud	täidetud
		Riskianalüüs on tehtud	täidetud
		Peahoone on rekonstrueeritud	Täidetud 2005
		Soetatud tööpingid puidu – ja metallide tehnoloogia õpetamiseks, sisustatud arvutivõrgu labor ja multimeedia klass.	Täidetud 2005
		Projekt on valmis, laborimaja on ehitatud	Täidetud 2008
		CNC tööpink – oluline vahend tänapäevase metallide töötlemise tehnoloogia õpetamisel.	Täidetud
		Ruumid ja praktikabaasid on sisustatud	Osaliselt täidetud
		Õppekõök on varustatud seadmetega	Osaliselt täidetud
<b>Kvaliteedijuhtimisel põhinev efektiivne ja tulemuslik töö</b>	<i>Kvaliteedi tagamine enesehindamise ja parendustegevuse kaudu</i>	VKHK kuulub kolme parima kutseõppeasutuse hulka	Täidetud - 2006 Eesti Kvaliteediauhinna võitja ja 2008 International Quality Award
		Koolis on olemas sisehindamise süsteem, mille abil õpitakse tundma kooli tugevaid ja nõrku külgi. Näidates ära vajakajäämised aitab sisehindamine juhti otsuste tegemisel, toetab ja suunab kogu kollektiivi arengut.	Täidetud - 2009 koostatud sisehindamise aruanne

		Ressursse kasutatakse eesmärgipäraselt, vahendite kasutamist on analüüsinud nii kooli juhtkond kui ka nõukogu, lähtudes tulemist. Riigieelarvelisi eraldi kasutatakse vastavalt kehtivale töötasustamise korrale, tunniressursse kasutatakse otstarbekalt ja läbimõeldult, rühmade täitumised on optimaalsed	Täidetud
		Hästitoimiv infosüsteem, osalemine e-kutsekooli projektis.	Täidetud
		Varad märgistatud võõtkoodidega	Täidetud
		Audit on tehtud. Hinnang - HEA.	Aastate 2005-2008 auditid on positiivsed
Õppiv organisatsioon	Kooli eesmärkidest lähtuv töötajate arengut toetav koolitussüsteem	Koostatud ja rakendunud personali koolitusstrateegia 2005-2008	Täidetud
	Kvalifikatsiooni nõuetele vastav, erinevaid õppemeetodeid valdav ning rakendav, õpilaste võimeid ja huvisid arvestav õpetajate kaader	Kõrgelt motiveeritud ja kvalifitseeritud personal	Osaliselt täidetud
	Meeskonnatöö, pidev õppimine, uute ideede rakendamine oma töös	Koostöölepingud, koostöö õppevaldkonnas	Osaliselt täidetud

• **parendusvaldkonnad**

Kooli 2009.a sisehindamise aruandes on välja toodud järgmised parendustegevused:

**Eestvedamine**

1. Seoses õpilaste arvu vähenemisega lähiaastatel optimeerida kooli struktuuri lähtudes kooli visioonist.
2. Välja töötada uus arengukava perioodiks 2009 – 2013.
3. Kaasata struktuuriüksusi ja nende töötajad senisest rohkem strateegilise planeerimisse.

**Õppeprotsess**

1. Õppurite hoiakute ja väärtuste süsteemne hindamine õppekava omandamisel.
2. Senisest parem eneseanalüüsil saadud tulemuste kasutamine õpetaja edaspidise erialase arengu planeerimisel.
3. Vajalik on oluliselt suurem aineõpetajate tähelepanu probleemide märkamisel, efektiivsemate mõjutusvahendite kasutuselevõtt ning individuaalõppegraafikute intensiivistamine.
4. Enam jälgida ainekava vastavust õppekavale. Ainekavad tuleb kriitilise pilguga üle vaadata – eriti iseseisva töö, hindamise ja kasutatud kirjanduse osa.
5. Ainekava alusel peaks iga õpetaja koostama oma töökava, kus on iga aine lahti kirjutatud tunnipaaride kaupa.

6. Kahjuks kõigil õpetajatel neid plaane pole ja seetõttu ei hoomata ettenähtud tundide piires antava aine mahtu.
7. Pole ühtset ülekoolilist kirjalike tööde vormistamise juhendit.
8. Üks parendusvaldkondi on õppeainete vaheline integratsioon.
9. Valikainete puhul peaks enam kasutama VÕTA rakendamise võimalust, võtta neid teistest kõrgkoolidest ja pakkuda ülekoolilisi. Tuleks rakendada valikainete valimise süsteem ja kaaluda võimalust pakkuda valikaineid valdkonniti.
10. Parendamist vajaks õppetoolide sisene tulemuste analüüs.
11. Õppekava uuendamisel kasutatakse tagasisidest saadud informatsiooni, kuid liialt vähe.
12. Koguda rohkem informatsiooni tööandjatelt. Probleemiks on ettevõtte-poolsete praktikajuhendajate kogenematus ja vahel ka juhendamiseks tahte puudumine (saame pakkuda meiepoolset väljaõpet).
13. Liiga palju kasutatakse õppetöös loengu vormi, mille põhjuseks võib olla õpetajate vähenenud aktiivõppemeetodite kasutamise oskus (tahe).
14. Õppejõudude-poolne õpilaste suunamine iseseisvaks õppimiseks võiks olla parem.
15. Mitte kõik õpetajad ei panusta õppematerjalide kaasajastamisse, samuti tuleks tellida raamatukokku rohkem erialaperioodikat.
16. Tuleks pöörata suuremat tähelepanu õppe edukusele (eriti kutsehariduses).

#### ***Personaliarendus***

1. Vajalik on välja töötada koolitusstrateegia järgmiseks perioodiks (2009-2012).
2. Süsteemselt analüüsida personalivajadust.
3. Tagada töötajate vastavus kvalifikatsioonitorjetele.
4. Välja töötada personali värbamisstrateegia.
5. Tõhustamist vajab koolituselt saadav teadmiste levitamine kolleegide seas.
6. Arendada tuleks tulemuste ning töötajate kompetentsuse vastastikust analüüsimist ja hindamist.
7. Parendamist vajab sisekoolituste pakkumine mittepädagoogilisele personalile.
8. Teave vabadest ametikohtadest avalikustada VKHK koduleheküljel.
9. Parendamist vajab arvestuse pidamine koolituse üle.
10. Parandada õpitu ja kogutud heade kogemuste ja teadmiste levitamist.
11. Parendamist vajab kooli haldus- ja tugistruktuuri töötajate tunnustamise süsteem.
12. Mõningaseks probleemiks on läbimõttelata eesmärgiga koolitused, ebaefektiivne aja ja jm ressursside kasutamine.

#### ***Ressursside kasutamine***

1. Parema koostöö struktuuriüksuste vahel kooli eelarve planeerimisel
2. Kooli eelarve riigipoolne osa muutub aasta jooksul (alates 01.septembrist RAK koolitustellimuse täitmise osas) seega on raske aasta lõpuni korrektset eelarvet koostada.
3. Arendamist ja ühtlustamist vajavad arvuti kasutajate teadlikkus ja oskused, e-õppe arendamiseks on erinevaid võimalusi.

#### ***Koostöö huvigruppidega***

17. Koostööks huvigruppidega pole välja töötatud ega kirjalikult fikseeritud ühtset ülekoolilist tegevuskava.
18. Puuduvad huvigruppidega tehtava koostöö hindamise alused või mudel.
19. Täiustada Lõuna-Eesti kutseõppeasutuste võrgustikku: tõhustada õppebaaside riskasutust, koolide personali kogemustevahetust, pedagoogide vahetust ja oma kogemuste tutvustamist.

### **3. Võrumaa Kutsehariduskeskuse missioon ja visioon**

**Missioon**

**Ühiskonnas edukalt toimetulevate inimeste arendamine**

**Tunnuslause**

**HEA KOOL KOGU ELUKS**

**Visioon 2013**

**Võrumaa Kutsehariduskeskus on polüfunktsionaalne koostöövõrgustikupõhine haridusasutus Eestis, kus toimub ühiskonna arenguid arvestav väljundipõhine õppe-, kasvatus-, arendus- ja teadustegevus**

Järgnevalt on esitatud VKHK töötajate põhiväärtused, mis on eelduseks arengumudeli elluviimisel.

- DEMOKRAATIA – kõik peaksid saama kooli arengut mõjutada, enamiku tahe, kõigi vastutus otsuste täitmisel
- SOLIDAARSUS – üksteise toetamine ja “kokkuhoidmine”
- VÕRDSUS – kõik on võrdsed oma võimalustega, kõik on tähtsad inimesena
- ÕIGLUS – võrdsus seaduste ja reeglite ees
- VABADUS – oma arvamuse väljendamise vabadus, õigus teha valikuid, millega kaasneb vastutus
- KASULIKKUS – olukordade või tegude tagajärjed aitavad eesmärke saavutada, kinni pidada seadustest, reeglitest ka kõlbelistest

#### **4. Strateegilised eesmärgid, meetmed ja tulemusvaldkonnad**

##### **1. VKHK-s on paindlikud, õppijate vajadustele vastavad ja erinevatele sihtrühmadele kättesaadavad õppimis- ja arenemisvõimalused**

###### **1.1. Tööjõu kvalifikatsiooni tõstmine**

- *Rakenduskõrgharidusõppes osalemise võimaluse tagamine soovijatele*
  - ✓ keskhariiduse ja kutsekeskhariduse lõpetanute kaasamine rakenduskõrgharidusse
  - ✓ jätkuõppe võimaluste laiendamine kutsekeskhariduse järgses rakenduskõrgharidusõppes
  - ✓ õpingud katkestanute õpingute jätkamise toetamine
  - ✓ õppekavade täiendamine erinevate spetsialiseerumisvõimalustega
  - ✓ rakenduskõrgharidusõppe paindlikkuse suurendamine, kasutades erinevaid õppevorme
- *Esmases kutseõppes ja jätkuõppes osalemise võimaluse tagamine kõigile soovijatele*
  - ✓ põhikooli lõpetanute suurenev kaasamine kutsekeskharidusse
  - ✓ erialade valiku laiendamine põhihariduse baasil
  - ✓ jätkuõppe võimaluste laiendamine keskhariiduse järgses kutseõppes
  - ✓ kutseõpingud katkestanute õpingute jätkamise toetamine
  - ✓ õppekavade täiendamine erinevate spetsialiseerumisvõimalustega
  - ✓ taseme- ja täiskasvanute õppe paindlikkuse suurendamine, kasutades erinevaid õppevorme ning -viise
- *Täiskasvanute tööalase koolituse pakkumise suurendamine*
  - ✓ lisakvalifikatsiooni, täiendus- või ümberõpet võimaldavate tööalaste koolituste pakkumine lähtudes Lõuna-Eesti regiooni koolitussituatsioonist
  - ✓ töökohapõhise õppevormi (õpipoisiõppe) rakendamine täiskasvanud õppijatele nii taseme- kui ka tööalases õppes

- ✓ põhi- või üldkeskharidusega täiskasvanutele õppimisvõimaluste loomine taseme- ja tööalases koolituses
- ✓ töötutele paindlike õppimisvõimaluste loomine
- ✓ tippkvalifikatsiooni saavutamiseks suunatud koolitusvõimaluste laiendamine
- *Varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamise (VÕTA) rakendamine*
  - ✓ reeglistikku täiendamine ja VÕTA rakendamine VKHK-s

## **1.2. Kutse- ja rakenduskõrgharidusõppe võimaluste suurendamine erinevatele sihtrühmadele**

- *Rakenduskõrgharidusõppesse õppijate sihipärasem ja sobivam kaasamine*
  - ✓ erinevate õppevormide ja -viiside pakkumine üliõpilastele
  - ✓ individuaalsete õppekavade rakendamine HEV õppijatele
- *Madala haridustasemega inimestele kutse- ja erialase koolituse võimaluste suurendamine*
  - ✓ põhihariduseta koolikohustuse ega ületanud õppijate kutseõppesse kaasamine ja mitmekesisemate õppimisvõimaluste pakkumine
  - ✓ õpiraskustega põhikooliõpilastele integreeritud üld- ja kutseharidusliku õppe võimaluste pakkumine
  - ✓ põhihariduseta inimestele vanuses 20+ uue võimaluse loomine kutsekeskhariduse omandamiseks
- *Madalama konkurentsivõimega sihtrühmadesse kuuluvate õppijate kaasamine nii esmasesse kui täiend- ja ümberõppesse*
  - ✓ erinevate õppevormide ja -viiside pakkumine HEV õppijatele

## **1.3. Tugi-, nõustamis- ja toetustesüsteemide arendamine**

- *Tugi- ja nõustamisteenuste kättesaadavuse tagamine*
  - ✓ õpinõustamise ja õpiabi teenuste võimaldamine kooli õppijatele
  - ✓ karjäärinõustamise ja teiste vajalike karjääriteenuste võimaldamine sisseastujatele ja õppijatele

## **1.4. Õppijate olmetingimuste parendamine**

- *Õppuritele (nii tasemeõppes kui täiskasvanukoolituses) kaasaegsete elamistingimuste loomine*
  - ✓ Ühiselamute renoveerimine investeringute kava alusel

## **2. Õpe on kvaliteetne, tulemuslik ja innovaatiline**

### **2.1. Rakenduskõrgharidusõppe sisu arendamine ja kaasajastamine**

- *Vajadustepõhiste õppekavade arendamine ja uuendamine*
  - ✓ õppekavade ümberkujundamine õpiväljunditest lähtuvalt
  - ✓ kõrghariduse arvestuspunkti (EAP) juurutamine
  - ✓ õppekavade moodulite koostamine ja täiendamine vastavalt tööturu vajadusele
  - ✓ õpitulemuste hindamise ühtse metoodika väljatöötamine ja õpetajate koolitus metoodika rakendamiseks
- *Õppekavade rakendumist toetavate õppematerjalide arendamine*
  - ✓ õppe- ja metoodiliste materjalide (sh e-õppematerjalide ja HEV-õppijatele sobilike õppematerjalide) koostamine, sisseostmine ja kohandamine lähtuvalt väljundipõhistest õppekavadest

### **2.2. Kutseõppe sisu arendamine ja kaasajastamine**

- *Kutsestandarditele vastavate riiklike õppekavade uuendamine*
  - ✓ õppekavade ümberkujundamine õpiväljunditest lähtuvalt
  - ✓ kutsehariduse arvestuspunkti (ECVET) juurutamine
  - ✓ uute erialade õppekavade moodulite koostamine ja olemasolevate õppekavade täiendamine vastavalt tööturu vajadusele

- ✓ pedagoogide koolitamine kooli õppekavade koostamiseks
- ✓ õpitulemuste hindamise ühtse metoodika väljatöötamine ja õpetajate koolitus metoodika rakendamiseks

### **2.3. Õppeprotsessi kvaliteeditagamise vahendite arendamine**

- *Kooli õppeprotsessi kvaliteedi süsteemi rakendamine*
  - ✓ õppekavarühmapõhiste koolituslubade taotlemine
  - ✓ sisehindamise koolimeeskonna täienduskoolituse läbiviimine
  - ✓ riikliku tunnustamise pilootvoorus osalemine
  - ✓ Eesti Kutseõppeasutuste Kvaliteediauhinna konkursil osalemine
  - ✓ koolide vastastikku õppimise ja kvaliteedi parendamise alaste tegevuste juurutamine ja soodustamine

### **2.4. Võrumaa Kutsehariduskeskuse personali arendamine**

- *Pedagoogide täienduskoolitus*
  - ✓ õpetajate haridustaseme tõstmine (magistراتuur, doktorantuur)
  - ✓ õpetajate erialane täienduskoolitus
  - ✓ õpetajate pedagoogilis-metoodiline täienduskoolitus
  - ✓ õpetajate erialavõrgustike ja omavahelise koostöö arendamine
  - ✓ e-õppe koolitusprogrammi edasiarendamine õpetajatele
  - ✓ kutseõpetaja mentorluse, erialase stažeerimise ja töökohapõhiste enesetäiendamise võimaluste arendamine
- *VKHK mittepedagoogilise personali arendamine*
  - ✓ kooli personali koolitus

### **2.5. VKHK infrastruktuuri kaasajastamine**

- *Õppebaaside, sisseseade ning muu infrastruktuuri arendamine*
  - ✓ praktilise õppe baaside ja muu infrastruktuuri rekonstrueerimine investeringute kava alusel

## **3. VKHK on regionaalarengu eestvedaja**

### **3.1. Ühiskonna, teadmispõhise majanduse ja tööturu trendide arvestamine kooli arengu kavandamisel**

- *Rakendusuringud ja piirkonda arendav tegevus*
  - ✓ Kompetentsikeskuse arendamine
  - ✓ Rakendusuringute läbiviimine õpetavates valdkondades
- *Tööjõuvajaduse prognoosidega arvestamine*
  - ✓ MKMi poolt koostatava tööturu prognoosi arvestamine RKT tellimisel
  - ✓ koostöö arendamine tööandjate ja töövõtjate esindusorganisatsioonidega ja teiste partneritega tööturu nõudluse arvestamise osas
- *Kutse omistamise süsteemi arenduses osalemine*
  - ✓ kutseoskuste kompetentsipõhise hindamise rakendamine
  - ✓ kutse omistamise võimaluse loomine kutse- ja kõrgkoolide lõpetajatele ning seda toetava keskkonna arendamine
  - ✓ VKHK kutseksamikeskuste arendamine
- *Töö, meisterlikkuse ja kutsehariduse väärtustamine*
  - ✓ Osalemine Eesti kutsemeisterlikkuse võistlustel
  - ✓ Osalemine Eesti võistkondade koosseisus rahvusvahelistel kutsemeisterlikkuse võistlustel
- *Teavitustegevused*
  - ✓ regulaarne teabe koondamine ja levitamine VKHK võimalustest
  - ✓ Lõuna-Eesti kutseõppeasutuste koostöövõrgustiku kommunikatsioonitegevuse tõhustamine

- ✓ infomaterjalide (sh elektrooniliste ja videomaterjalide) koostamine ja väljaandmine ning õppimisvõimaluste tutvustamine
- *Noorsootöö, sh huvi-, kultuuri- ja sporditegevuse laiendamine*
  - ✓ huvitegevuste võimaldamine kooli õpilastele ja üliõpilastele
  - ✓ õppijate huvi-, kultuuri- ja sporditegevuse ning teiste noorsootöö võimaluste toetamine ja väärtustamine

#### **4. VKHK töökorraldus on otstarbekas, tõhus ja jätkusuutlik**

##### **4.1. Eestvedamise ja juhtimise arendamine ja tõhustamine**

- *Kooli juhtimiseks vajaliku info kogumine ja analüüs*
  - ✓ Kooli infosüsteemi arendamine vastavalt juhtimise vajadustele
  - ✓ Regulaarsete tagasiside küsitluste läbiviimine huvigruppidele ja nende analüüs
- *Kaasaegsete juhtimisprintsiipide (sh eestvedamise) tugevdamine*
  - ✓ eestvedamise mõjukuse suurendamine
  - ✓ VKHK mõju suurendamine ja staatuse tugevdamine haridusmaastikul
  - ✓ töötajate ja õppurite tunnustus- ja motivatsioonisüsteemide arendamine

##### **4.2. Tõhusa ja jätkusuutliku rahastamise tagamine**

- *Rahastamissüsteemi arendamine vastavalt seatud ülesannetele ja muutustele ühiskonnas*
  - ✓ tulemusrahastamise komponendi arvestamine struktuurüksuste rahastamisel ja personali töötasustamisel
  - ✓ projektide algatamine arendustegevuse tõhustamiseks

##### **4.3. Koostöö arendamine**

- *Koostöövõrgustike arendamine kõigil tasanditel*
  - ✓ koostöö tõhustamine tööandjate/töövõtjate ja nende esindusorganisatsioonidega, sh praktika osas
  - ✓ koostöö tõhustamine kohalike omavalitsuste ja kolmanda sektori vahel
  - ✓ Lõuna-Eesti kutseõppeasutuste vahelise koostöö arendamine ja võrgustiku töö tõhustamine
  - ✓ Eesti kutseõppeasutuste vahelise koostöö arendamine
  - ✓ koostöö arendamine kõrgkoolidega
  - ✓ koostöö arendamine üldhariduskoolidega kutse- ja erialade tutvustamise, algataseme kutsealase ettevalmistuse ning üldainete õpetamise osas
  - ✓ rahvusvahelise koostöö arendamine kutsehariduslike uuenduste väljatöötamiseks ja rakendamiseks ning õpetajate ja õpilaste mobiilsuse suurendamiseks
- *Koolisisese koostöö tõhustamine*
  - ✓ koolisisese koostöö tugevdamine vastastikuse õppimise ja kogemuste vahetamise läbi
  - ✓ koostöö tugevdamine õpilastega ja üliõpilastega

Strateegiliste eesmärkide saavutamisel Võrumaa Kutsehariduskeskus:

- ✓ pakub turvalist, kaasaegset õpikeskkonda ning võimaldab koolitust arvestades õppijate isikuomadusi, võimeid, huvisid ja vajadusi, sealhulgas erivajadusi.
- ✓ Kool on õppijakeskne, valitseb asjatundlik ja tõhus töökorraldus.
- ✓ Õpe on viidud vastavusse tööturu ja kutsestandardite nõuetega. EL arengute kontekstis on VKHK lõpetajate oskused ja kutsevalifikatsioon rahvusvaheliselt võrreldavad ja tunnustatud.

- ✓ Õppekavaarenduses ja õppetöö korraldamisel toimub laiapõhjaline koostöö ettevõtetega. Eelisarendatavad on riigile prioriteetsed ja majanduslikku konkurentsivõimet tõstvad õppevaldkonnad või -suunad.
- ✓ Toimub pidev õppekavaarendus, töötatakse välja ja uuendatakse õppevahendeid.
- ✓ Õppekavade arendamisel toetatakse koostööd ettevõtetega töandjate vajaduste kaardistamiseks, innovaatiliste õpetamistehnoloogiate rakendamist, õppekava uuendamise eesmärgil rahvusvahelistes võrgustikes osalemist (konverentsid, infokeskuste külastused, koostöö välispartneritega jne).
- ✓ Lisaks toimuvad arendustegevused, mis loovad uusi teadmisi või võimalusi VKHK töökorralduses või arengus, näiteks läbi koostöövõrgustike loomise või muu innovaatilise tegevuse (Lõuna-Eesti ühine koolitusruum, ettevõtlusinkubatsioon, tehnopark, kompetentsikeskus, rakendusuuringud jne).
- ✓ Tugev rakendusliku kõrghariduse ja kutsehariduse suund aitab leevendada kõrge kvalifikatsiooniga oskustööjõu puudust Eesti ja Lõuna-Eesti tööjõuturul.
- ✓ Õppe kvaliteedi tagamiseks on välja töötatud ja rakendunud kvaliteedi tagamise süsteem.
- ✓ Suurenenud on VKHK usaldusväärsus koostööpartnerite seas.
- ✓ Loodud on paindlikud õppimisvõimalused ning rakendunud nõustamissüsteem, koolis on vastava kvalifikatsiooniga nõustajad.
- ✓ Paindlikke õppimisvõimalusi aitavad luua ettevõttepraktika korraldamine ning lai koostöö töandjatega sh praktikajuhendajate koolitamine, õpipoisikoolituse juurutamine, kutseõpe gümnaasiumites ja põhikoolides, rakendub integreeritud koolimudel, kus üldharidust antakse piirkonna gümnaasiumites ja kutseharidust VKHK-s.
- ✓ VKHK-s on rakendunud süsteemne koolitus põhiharidusest väljalangenute tööturule kaasamiseks. Rakendanud on põhihariduse omandamisel õppeasutusest väljalangenutele või teistele riskigruppidele kutsealase eelkoolituse, põhioskuste ja kutsealaste oskuste omandamise võimaluste pakkumine.
- ✓ Rakendunud on koolist väljalangevust ennetavad tegevused sh teavitamis- ja karjäärinõustamisalane tegevus.
- ✓ Elukestva õppe kontseptsiooni rakendamiseks on suurenenud täiskasvanute juurdepääs täiend- ja ümberõppele. Motiveerimaks täiskasvanuid koolitusel osalema rakendatakse eelneva õpi- ja töökogemuse arvestamise süsteemi.
- ✓ Uute tehnoloogiate juurutamiseks ning hariduse kättesaadavuse parendamiseks toetatakse e-kursuste loomist, e-õppega seotud personali koolitusi.
- ✓ VKHKs töötab missioonitundega personal. VKHK on kindlustatud kvalifitseeritud õppejõududega. Kooli õppejõud osaleb kutsestandardite loomises, kutseeksamite korraldamises, õppekavaarenduses vastavalt väljatöötatud kutsestandarditele. Pedagoogide ettevalmistust, täiendõpet ja erialast stažeerimist rakendatakse koostöös VKHK ja töandjatega. Õppejõudude mobiilsuse tagamiseks soodustatakse enesetäiendamise võimaluste loomist ettevõtetes ja teistes õppeasutustes, sh väliskõrgkoolides ja -ettevõtetes.
- ✓ Õppe kvaliteedi tagamisel on oluline seos toetava infrastruktuuri kaasajastamisel - aastaks 2013 arendatakse välja vajalik infrastruktuur, eriti vajalike seadmete ja õppevahendite osas. Kõik õppehooned on renoveeritud ja vastavad nõuetele. Õppetööd toetab raamatukogu ja õpilasküla.



## 5. Riskide kirjeldamine ja maandamine

Riskide hindamise ja maandamisega seotud tegevused toimuvad Võrumaa Kutsehariduskeskuse struktuuriüksuste tasandil. Riskide hindamiseks tuvastavad ja hindavad struktuuriüksused oma tegevusega seotud riske järgmiselt:

- olemasolevate riskide tuvastamine;
- olemasolevate riskide suuruse hindamine;
- tegevuste plancerimine riskide maandamiseks vastuvõetavale tasemele.

Struktuuriüksuse töötajatest moodustatud töögrupp tuvastab riskid, annab neile hinnangu, toob välja riskide maandamiseks juba rakendatud sisekontrollimeetmed ning kirjeldab täiendavalt vajaminevad meetmeid riskide maandamiseks.

Riskide maandamisena peab mõistma kõiki tegevusi, mis on ette võetud selleks, et vähendada riski avaldumise tõenäosust või riski avaldumisel selle negatiivset mõju.

Riskide puhul, mida juhtkond on otsustanud käsitleda prioriteetsetena, lisatakse riskide maandamismeetmed kooli tööplaani ja koostatakse tegevuskava riskide maandamiseks.

## 6. Arengukava uuendamise ja täiendamise kord

Arengukava on strateegiline dokument, mille kooskõlastab kooli nõukogu ja kinnitab kooli pidaja. Arengukava on juhiseks VKHK kõigile töötajatele. VKHK arengukava elluviimine toimub igaaastase tegevuskava ja eelarve alusel. Selleks ajakohastatakse kord aastas käesoleva arengukava tegevuskava ja koostatakse üksikute tegevuste rahastamise mahud ja osatähtsus. Tegevuskava on aluseks VKHK eelarve koostamisele. Arengustrateegiat uuendatakse kord kolme aasta jooksul, oluliste muutuste ilmnemisel vastavalt vajadusele.

## 7. Arengukavas püstitatud eesmärkide täitmise hindamise põhimõtted

VKHK käesoleva arengukava täitmisel on olulisel kohal tulemusnäitajate saavutamine, mille täitmist kontrollitakse tegevuskava läbivaatamise käigus. Tulemusnäitajate analüüs viiakse läbi koos tegevuskava uuendamisega ja nende põhjal antud hinnang on osa VKHK töö tulemuslikkuse iseloomustamisest.

Arengukavas püstitatud eesmärkide täitmiseks on välja töötatud meetmed. Meetmete realiseerumise hindamiseks on välja töötatud vastavad indikaatorid. Meetmete täitmiseks koostatakse tegevuskava aastate lõikes. Iga õppeaasta lõpus vaadatakse üle tegevuskava realiseerumine kooli juhtkonna poolt, hinnatakse ja arutatakse läbi töötajate üldkoosolekul.

Arengukavas püstitatud eesmärkide täitmist hinnatakse lähtuvalt järgmistest põhimõtetest:

- eesmärkide täitmine, ulatus ja sügavus
- eesmärkide täitmiseks kasutatud tegevuste asjakohasus, kulutatud ressursside optimaalsus
- tähtaegadest kinnipidamine
- jätkusuutlikkus

## 8. Arengukava elluviimise rahalised allikad (tuh. kroonides)

Allikas	2009	2010	2011	2012	2013
Riigieelarve	28 178	28 000	30 000	31 000	32 000
ERF investeeringud	19 167	72 600	13 000	18 800	23 051
Laekumised sihtotstarbelistest ja projektipõhistest eraldistest	2 270	2 502	3 000	3 200	15 000
Põhitegevusega seotud tasulised teenused	2 180	2 130	2 500	3 000	3 250
<b>Kokku</b>	<b>51 796</b>	<b>105 232</b>	<b>48 500</b>	<b>56 000</b>	<b>73 301</b>

# LÕUNA –EESTI KUTSEÕPPEASUTUSTE ELEKTROONIKA JA AUTOMAAATIKA KOOLITUSVALDKONNA ARENGUKAVA AASTATEKS 2007-2013

## 1. Valdkonna käsitlemine riiklikes ja teistes arengukavades, maakonna arengustrateegiates, koolide arengukavades ja meedias

Koolitusvaldkondade käsitlemine riiklikes, maakondade ja kutseõppeasutuste arengukavades ja strateegiates on Lõuna-Eesti piirkonna kutsehariduse arengukava lisas LISA I.

### 1.1. Võrumaa Kutsehariduskeskuse arengukava aastani 2007

Energeetika ja elektroonika valdkond arendatakse välja seoses muutustega tööjõuturul ja suurenenud nõudmisega valdkonna spetsialistide järele, kes tunnevad automaatika-, pneumaatika-, hüdraulika- ja elektroonikaga seotud süsteemi toimimise loogikat ning nendel põhinevaid seadmeid.

### 1.2. Viljandi Ühendatud Kutsekeskkooli arengukava 2005-2008

Põhilised eesmärgid antud valdkonnas on: ehitada välja elektroonika-automaatika labor, viia praktika korraldus praktikabaasides ja õppebaasides vastavusse nõuetele ja alustada veebipõhist õpet.

### 1.3. Väljavõtteid meediast

**Äripäev 06.02.2006-** Tõelisi meistreid saab koolitada vaid ajakohase tehnikaga - Ain Alvela- Tööstusettevõtted vajavad oskustööjõudu nagu purjed tuult, mistõttu kutsekoolid peavad panustama tehnoloogia ajakohastamisse, sest häid meistreid saab koolitada vaid tehnikaga, mis on firmade omast sammu jagu ees.

**Äripäev 07.02.2005-** Edukas olelusvõitlus tööstuses eeldab tipptasemel tehnoloogiat- Ain Alvela - Konkurentsipüsimiseks tuleb siiani nõukogudeaegsete seadmetega läbi ajanud metallitöötajal uute tehnoloogiate rakendamisse raha paigutada, sest tellijad eeldavad ajakohaste seadmete olemasolu.

**Äripäev 01.02.2006-** Moodsad masinad muudavad metallitöö ohutuks - Toomas Kelt - Tänapäeva treiali põhitöö ei toimu enam treipingi taga vänta keerates, vaid arvutil masinat programmeerides ja tänu sellele pole alati tarvis ka kõrvaklappe ja kaitseprille.

**Äripäev 21.03.2006.** Kui Euroopa ei pööra rohkem tähelepanu IT spetsialistide väljaõppele on 2008. aastaks Euroopas puudu kuni 500 000 tipptasemel IT spetsialisti selgub Cisco Systems'i paremusjärjestuses on Eesti praegu viimaste hulgas ehk 28. kohal ning riigi positsioon ei parane samade trendide jätkudes ka 2008. aastaks, mil eeldatav IT spetsialistide puudujääk Eestis kasvab 1000 inimeseni, leiab ettevõtte.

Eestis on täna puudu üle 400 IT-spetsialisti. Kõrgtasemel teadmiste ja oskustega tööjõu leidmine on Eestis väga raske," ütles Cisco Baltimaade juht Janne Järvenpää. Eriti oluline puudujääk on tipptasemel internetikõnede, turvalisuse ja traadita side valdkonna spetsialistide järele

Eesti IKT-sektoris töötab 11 000 inimest, valdkonna õppijaid kutse- ja kõrghariduse tasemel on 4000.

**Postimees 27.06.2006.a** " Eesti kõrgharitud ei oska arvutit kasutada " Kaire Uusen Umbes veerand Eesti kõrgharidusega inimestest ei oska arvutit kasutada, samas kui ELis on Eurostati uuringu järgi selles kategoorias arvutivõhikuid vaid ligi kümnendik elanikkonnast. Kuigi Eestis on enim kõrgharidusega arvutivõhikuid – 24 protsenti Euroopa keskmise 11 protsendi vastu – tõi uuring välja selle, et ülejäänud kõrgharitud eestlaste arvutioskus on

*parem kui ELis keskmiselt. Arvutioskust uuris Eurostat nii, et küsis, kas osatakse kasutada arvutihiirt programmi avamiseks, kopeerida faile või kausta, kopeerida teksti, teha lihtsaid aritmeetilisi tehteid, pakkida faile kokku ja programmeerida.*

*Kui inimene ei osanud ühtegi asja, loeti tema arvutioskus puudulikuks. Need aga, kes oskasid kuuest viit või kõiki tegevusi, on Eurostati silmis kõrgtasemel arvutioskusega.*

## **2.Valdkonna lühiiseloostus ja valdkonna arenguvajadused**

Elektroonika ja automaatika õppega kutseõppevaldkonnas tegeleb Lõuna-Eestis Võrumaa Kutsehariduskeskus ja Viljandi Ühendatud Kutseõppekeskkool.

Käesoleval ajal õpetatakse järgmisi erialasid:

### **2.1.VKHK - mehhatroonika** rakenduskõrgharidus, õppeaeg 3 aastat.

Kooli lõpetanu saab töötada: elektroonika ja automaatika spetsialistidena elektri tootmise jaotamisega tegelevates ettevõtetes; elektroonika ja automaatika seadmete teenindajana, seadistajana ja remontijana erinevates tootmisvaldkondades; tööstuse programmeeritavate loogikakontrollerite teenindajana.

Eriala raames õpetatakse mehhaanikat, hüdraulikat, pneumaatikat, elektrit, elektroonikat, automaatikat, programmide väljatöötamist programmeeritavate kontrollerite jaoks.

Õpilastel on võimalik olla välisõpingutel erinevates riikides : Rootsis, Hollandis, Soomes jm. EL riikides.

### **2.2.VKHK – infotehnoloogia süsteemid** rakenduskõrgharidus, õppeaeg 3 aastat.

IT süsteemide eriala lõpetanu saab töötada järgmistes valdkondades: infosüsteemid, IT-projektide juhtimine, arvutivõrkude chitus ja haldamine ning töö automaatjuhtimisega tööpinkidega (programmeerimine).

### **2.3.VKHK – infotöötlus** kutsekeskharidus, õppeaeg 2 aastat.

Eriala eesmärk on: anda teoreetilisi ja rakenduslikke teadmisi ning oskusi infotöötluse laias valdkonnas nagu programmeerimine, töö rakenduspakettidega, infotöö projekteerimine, oskused kavandada asutuse-ettevõtte infotehnoloogilist infrastruktuuri; töö arvutivõrgus, oskused end ametialaselt nii suuliselt kui kirjalikult korrektselt väljendada.

Lõpetanutel on head võimalused leida tööd väga erinevates ettevõtetes ja firmades arvutispetsialistina. Ning neil on teoreetilisi teadmisi ja praktilisi kogemusi erinevate IT alaste rakenduste loomisest.

**2.4.VÜKK-arvutiteenindus** õppeaeg 3 aastat. Õpitakse: üldhariduslikke õppeaineid, interneti kasutamist, kontoritööd, tehnilist joonestamist, arvutigraafikat, arvutivõrke ja operatsioonisüsteeme, infosüsteemide projekteerimist, andmebaase, programmeerimist, elektroonika ja elektrotehnika aluseid, andmetöötlust ja statistikat, klienditeenindust, majandusealuseid. Eriala lõpetanu võib töötada IT tugiisikuna, võrguadministraatorina. Peale lõpetamist on võimalik taotleda rahvusvahelist CCNA sertifikaati

### **2.5.VÜKK- arvutiteenindus**

Kutsekeskharidus, õppeaeg 2 aastat

Õppima asumiseks on nõutav keskharidus. Võimalik on asuda õppima kohe ka teisele kursusele, mille eelduseks on ülikoolist võetud akadeemiline õiend läbitud ainete kohta.

Vastavalt sellele tehakse otsus.

Eesmärk: Koolitada IT tugiisikuid, kes pakuvad tehnilist abi, tuge ja nõu klientidele (nt asutuse teistele töötajatele) ning teistele kasutajatele. Sõltuvalt töökohast võivad sel kutsealal töötajad vastata klientide küsimustele ja muredele telefonitsi, vahetult koos kliendiga probleeme lahendada või edastada probleemi lahendamise teistele spetsialistidele. Kursuse läbinu omandab informatsiooni kasutamise, edastamise, analüüsimise ja hankimise oskused infotehnoloogia- ja teiste meediavahendite abil. Teadvustab arvutiga seotud eetilisi ja ühiskondlikke probleeme. Samuti omandatakse baasteadmised klienditeenindusest.

Antud koostisvaldkonda lisandub uus eriala: *Olmeelektroonika ja automaatika hooldus ja remont* 2007/2008 õ.-a. Viljandi Ühendatud Kutsekeskkoolis.

**Tabel 1 Elektroonika ja automaatika Lõuna-Eesti kutseõppeasutustes erialati**

Nr.	Valdkond	Eriala	Viljandi Ühendatud Kutse-keskkool			Võrumaa Kutseharidus-keskus		
			põhi	kesk	kõrg	põhi	kesk	kõrg
1	Elektroonika ja automaatika	Infotehnoloogia arvutiteenindus	X	X	ITK, VKHK		X	
2	Elektroonika ja automaatika	Infotehnoloogia süsteemid						X
3	Elektroonika ja automaatika	Mehhatroonika						X
4	Elektroonika ja automaatika	Olmeelektroonika ja automaatika hooldus ja remont	T	T				

X – käimasolev õpe

T – planeeritav õpe

## 2.6. Õppija

**Tabel 2 Valdkonnas õppijad aastatel 2002.....2010**

Õppekava	Tase	Kool	Õppe - nädal aid	Tegelik					Proгноositav
				Õ/A 2002/ 2003	Õ/A 2003/ 2004	Õ/A 2004/ 2005	Õ/A 2005/ 2006	Õ/A 2006/ 2007	Õ/A 2007...../2010
Mehhatroonika	5R	VKHK	120	0	30	55	72	83	85
Infotehnoloogilised süsteemid	5R	VKHK	120	0	0	21	40	54	55
<b>Rakenduskõrgharidus kokku:</b>	<b>5R</b>			<b>0</b>	<b>30</b>	<b>76</b>	<b>112</b>	<b>137</b>	<b>140</b>
Infotehnoloogia	KKB	VKHK	80	35	2	0	0	0	0
Arvutiteenindus	KKB	VKHK	80	32	40	26	11	1	0
Arvutiteenindus	KKB	VÜKK	80	62	58	30	12	6	Koolitustellimus 15
Arvutiteenindus	KPB	VÜKK	120	0	29	52	65	70	Koolitustellimus 30
Kutseharidus kokku:							<b>106</b>	<b>96</b>	<b>95</b>
Arvutiteenindus	Eelk.	VKHK						19	40
<b>Kokku</b>							<b>218</b>	<b>252</b>	<b>275</b>

5R rakenduskõrgharidus

**KKB** Kutseharidus keskhariduse baasil

**KPB** Kutseharidus põhihariduse baasil

**TK** Täiskasvanukoolitus

**Tabel 3 Vastuvõtt riigieelarvelistele õppekohtadele 2006/2007**

Õppekava	Õppetase	Õppeasutus	Kohtade arv
Mehhatroonika	5R	VKHK	30
Infotehnoloogilised süsteemid	5R	VKHK	20
<b>Rak.kõrg. kokku:</b>			<b>50</b>
Infotöötlus	KKB	VKHK	20
Arvutiteenindus	KKB	VÜKK	30
Arvutiteenindus	KPB	VÜKK	30
<b>Kutsehar. kokku:</b>			<b>80</b>
Arvutiteenindus	TK	VÜKK	0
<b>KOKKU:</b>			<b>260</b>

5R rakenduskõrgharidus

**Tabel 4 Väljalangevus 2005/2006 õ.-a.**

Õppetool	Õppeasutus	Väljalangenute arv	%
Mehhatroonika	VKHK	21 (arv koos metalliga)	13,5
Infotehnoloogilised süsteemid	VKHK	6	12,8
<b>Rakenduskõrgharidus kokku:</b>		<b>27</b>	
Arvutiteenindus (KKB)	VÜKK	3	25
Arvutiteenindus (KPB)	VÜKK	13	20
<b>Kutseharidus kokku:</b>		<b>16</b>	
<b>Kokku</b>		<b>43</b>	

**Tabel 5 Vilistlaste tööhõive õppetoolide ja koolide viisi**

Õppetool	Õppeasutus	Jah	Ei
Mehhatroonika	VKHK	100%	0%
Infotehnoloogilised süsteemid, infotöötlus	VKHK	87.50%	12.50%
Arvutiteenindus (KKB)	VÜKK	100%	0%
Arvutiteenindus (KPB)	VÜKK	Lõpetajaid pole	

**Tabel 6 Täiendkoolitusel õppijate arv elektroonika ja automaatika valdkonnas aastatel 2002.....2006 (6 kuud)**

Eriala	Õppeasutus	Koolitavate arv/	2002	2003	2004	2005	2006 (6 kuud)	Kokku
Metallide töötlemine	VKHK	Koolitavate arv	7	41	43	42	32	165
		Tunde	440	264	180	2024	524	3432
Infotehnoloogia	VKHK	Koolitavate arv	109	76	37	74	153	449
		Tunde	150	105	200	110	178	743
Arvuti algõpe	VÜKK	Koolitavate arv	X	X	X	30	73	103
		Tunde	X	X	X	52	141	193
AutoCAD algõpe	VÜKK	Koolitavate arv	X	X	X	11	21	32
		Tunde	X	X	X	32	64	96
AutoCAD edasijõudnutele	VÜKK	Koolitavate arv	X	X	X	11	7	18
		Tunde	X	X	X	32	32	64
MS Excel edasijõudnutele	VÜKK	Koolitavate arv	X	X	X	X	32	32
		Tunde	X	X	X	X	50	50

## 2.7.Õppija igakülgseks toetamiseks ja arendamiseks rakendatakse järgmised tegevused:

- kohandatakse õppimisvõimalusi läbi e-õppe;
- individuaalsete õppekavade koostamisega mitmekesistatakse õppimisvõimalusi erivajadustega õpilastele
- õppekohad kohandatakse vastavalt liikumispuudega inimeste vajadustele;
- Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool avab uue eriala põhikooli ja keskkooli lõpetajatele:  
*Olmeelektroonika ja automaatika hooldus ja remont*

## 2.8.Õppekavad

### Infotöötlus -õppekava

Võrumaa KHK infotöötluse õppekava ülesandeks on anda teoreetilisi ja rakenduslikke teadmisi ning oskusi infotöötluse laias valdkonnas: programmeerimine, töö rakenduspakettidega, infotöö projekteerimine, oskused kavandada asutuse-ettevõtte infotehnoloogilist infrastruktuuri ; töö arvutivõrgus, oskused end ametialaselt nii suuliselt kui kirjalikult korrektselt väljendada.

Lõpetanutel on head võimalused leida tööd väga erinevates ettevõtetes ja firmades arvutispetsialistina ning neil on teoreetilisi teadmisi ja praktilisi kogemusi erinevate IT alaste rakenduste loomisest.

Infotöötamise eriala õppekava kohaselt on Võrumaa Kutsehariduskeskuse ja koolituse ülesanne luua õppijate vajadustele vastav, isiksuse mitmekülgset arengut toetav õpikeskkond ja tagada õppuritele võimalus

- omandada põhjalikke erialaseid teadmisi
- saada majandus- ja ettevõtlusalaseid algteadmisi
- orienteeruda kutsealaga seonduvates õigusaktides
- omandada ladus suhtlemis- ja klienditeenindusoskus
- omandada ingliskeelne tööalane suhtlemisoskus suulises ja kirjalikus vormis
- saada algteadmisi projektitööst
- õppida tundma töötavahoiu nõudeid
- saada süvendatud teadmisi erialaga seotud reaallainetes
- omandada oskus lahendada tüüpilisemaid erialaseid probleeme

Edukaks konkureerimiseks avatud tööturul on õppekava ülesanne orienteerida õppijaid pidevõppele, soodustada algatusvõime arengut ja anda võimalus oluliste üldpädevuste omandamiseks

Sellel erialal õpitakse:

- programmeerimist;
- teksti- ja tabelitöötlust;
- tööd andmebaasidega;
- infosüsteemide projekteerimist;
- arvutite riist- ja tarkvara;
- arvutivõrke;
- arvutigraafikat ja veebidisaini;
- operatsioonisüsteeme;

**Mehhatroonika eriala õppekava** koostamise aluseks on kutsestandard mehhatroonik 1 ja kõrgharidusstandard. Õppekava akrediteerimine on kavandatud 2007.a. märtsis.

Infotehnoloogilised süsteemide erialal koostatakse õppekava vastavalt kõrgharidusstandardile.

Infotehnoloogia eriala õppekava kohaselt on tagada õppuritele võimalus: saada algteadmisi projektitööst, omandada oskus lahendada tüüpilisemaid erialaseid probleeme, omandada baasteadmisi arvutivõrkude riist- ja tarkvaras, saada teadmisi andmebaasidest nende projekteerimisest ja andmeturbest, saada algteadmisi infosüsteemidest, operatsioonisüsteemidest ja programmeerimisest, omandada web-disaini algtõdesid.

- Suurendada tugevvoolu osa mahtu 2 AP'ni (sisse viia elektrivarustus + elektriseadmed)
- Vähendada aine „konstruktsiooni materjalid“ mahtu.
- Lisada õppeaine, mis käsitleks tõste- ja transpordivahendite kasutamist tööstusettevõtetes.
- Täpsustada ja korrigeerida ainete „pneumaatika alused“ ja „pneumo – ja hüdroseadmed“ omavaheliste mahtude osakaalu õppekavas.
- Lisada Siemens 300 seeria kontrollrite programmeerimise tarkvara õpetamine (vajalik vastava tarkvara soetamine).
- Üldainete moodulite (asjaajamine, seadusandlus, tööohutus) mahu võrdsustamine teiste õppekavadega.

**Arvutiteenindus:** Viljandi Ühendatud Kutsekeskkooli antud valdkonna õppekavad on kooskõlastatud Haridus- ja Teadusministeeriumiga, kutseliitude ja maavalitsuse esindajatega ning arvestavad kutsestandardi nõudeid. Uute õppekavadekoostamise aluseks on tehnoloogia kiire areng, piirkonna vajadused ja kooli strateegilised eesmärgid. Õppekavade väljatöötamine toimub koostööprojektide raames teiste õppeasutustega nii Eestis kui väljaspool, kool teeb koostööd piirkonna üldhariduskoolidega eelkutsõppe osas. Õppekavade sisu vaadatakse üle iga õppeaasta lõpul, arendamisel arvestatakse hinnanguid õpetajale, ainele ja õppimisele

## 2.9. Õppekavade arendamise kriteeriumid

- õppekava arenduses arvestatakse erinevate sihtgruppide vajadusi ja võimalusi;
- koostatakse individuaalseid õppekavasid, mis võimaldavad üldainete sidumist erialaliste ainetega;
- võimaldatakse 1 või 2 eriala 1 mooduli õpetamist võõrkeeles;
- koostöös Kutsekojaga arendatakse välja kutseksamikeskus.

## 2.10. Kutseõpetajad

Õppekava täitmisega tegelevad Võrumaa KHK 21 õppejõudu, kellest 13 töötab koolis põhikohaga, teised on spetsialistid, kelle põhitegevus toimub ettevõtetes. Õppejõududel on magistrikraad või sellele vastav haridustase (ühel õppejõul omandamisel). Põhikohaga töötavatel õppejõududel on läbitud ka vajalik 320 tunnine õpetajakoolitus. Kolm õppejõudu on läbinud kuuajalise stažeerimise ettevõtetes. Vajalik on protsessi jätkamine ja laiendamine, sest kahel noorel õppejõul puudub pikemaajaline ettevõttes töötamise kogemus. Osaliselt kompenseeritakse see ettevõtetes põhikohaga töötavate lektorite kaasamisega õppeprotsessi.

Viljandi Ühendatud Kutsekeskkoolis töötab antud valdkonnas põhikohaga 1 õpetaja, kellele on omistatud bakalaureuse kraad, teised on spetsialistid, kes töötavad ettevõtetes.

Kokku töötab elektroonika ja automaatika valdkonna õppekavade realiseerimisel Lõuna-Eesti kutseharidusasutustes põhikohaga 14 õppejõudu.

**Tabel 7 Elektroonika ja automaatika õppevaldkonna õpetajate jaotuvus vanuse järgi**

Kool	Alla 25	25-29	30-39	40-49	50-55	Üle 55	KOKKU
Võrumaa KHK		1	1	3	4	4	13
Viljandi ÜKK		2		1			3
<b>KOKKU:</b>		3	1	4	4	4	16

**Tabel 8 Elektroonika ja automaatika õppevaldkonna õpetajate jaotuvus hariduse alusel**

Kool/valdkond	Magister	5-ja enam	Bakalaureus	Rakenduskõrg	Keskeri	KOKKU
Võrumaa KHK	2	8	1	2	-	13



Viljandi ÜKK			2		1	3
Kokku	2	8	3	2	1	16

**Tabel 9 Elektroonika ja automaatika õppevaldkonna õpetajate jaotuvus ametijärkudena**

Kool	Noorempedagoog	Pedagoog	Vanempedagoog	KOKKU
Võrumaa KHK		13		13
Viljandi ÜKK	1	2		3
KOKKU:	1	15		16

### 2.11.Õpetaja arengu toetamiseks lähtutakse järgmistest tegevustest

- organiseeritakse piirkonna kutseõppeasutustega ühtne täiend- ja vabahariduskoolitus;
- võimaldatakse ja toetatakse tasemekoolitust;
- innovaatiliseks tegevuseks soodustatakse magistri- ja doktoriõpet;
- luuakse ja kasutatakse e-õppe alaseid ühiskursusi ja temaatilisi võrgustikke;
- organiseeritakse kutseõpetajate stažeerimist piirkonna ettevõtetes;
- suunatakse kutseõpetajaid EL liikmesriikidesse stažeerima ja õpetama.
- korraldatakse piirkonna kutseõppeasutustega ühiseid seminare ja metoodika päevi
- võimaldatakse õpetajaskonna ristkasutamist piirkonna kutseõppeasutuste vahel
- mentorlussüsteemi välja töötamine noore(uue) õpetaja toetuseks

### 2.12.Õppebaasid

Võrumaa Kutsehariduskeskuse elektroonika ja automaatika õppevaldkonna käsutuses on tehnomaja-laboratoorium ja 2005.a. renoveeritud raamatukogu ja IT klassid.

### 2.13.Õppebaaside arendamise vajadus:

- 1) rekonstrueeritakse, laiendatakse ja sisustatakse VKHK tehnomaja-laboratoorium, mis võimaldab õppebaaside ristkasutamist koostöös VÜKK-iga
- 2) CNC seadmete soetamine ja ristkasutamine kutseharidusasutustega ja kohalike ettevõtetega
- 3) Võrgulaboratooriumi täiustamine
- 4) Robotikomponentide tehnoloogia soetamine
- 5) soetatakse ja hallatakse õppimist, õpetamist ja õppeasutuste juhtimist toetavad IT seadmed ja tarkvara, andmebaasid, portaalid ja e-koostöövõrgustikud;

### 2.14. Praktikabaasid

Õppekavade tulemuslikumaks realiseerimiseks *Elektroonika ja automaatika koolitusvaldkonnas*, võimaldatakse ettevõtluspraktika läbida Eestis ja EL riikides.

### 2.15.Praktikabaasidega koostöö arendamiseks vajalikud tegevused :

- praktika läbimiseks töökeskkonnas sõlmitakse ettevõtjatega pikaajalised lepingud;
- Kutsekoja juurde luuakse veebipõhine „Praktika portaal”;
- kaasatakse erinevaid ettevõtjaid ja ülikooli õppekavade kavandamisse ja koostamisse;
- tehakse koostööd ettevõtjatega ja ülikoolidega õppijate lõputööde juhendamisel

- kutseõppeasutused kujunevad vahelüliks ettevõtluse ja ülikoolide vahel: uurimustööd ettevõtetele innovaatiliseks kasutamiseks
- elektroonika ja automaatika valdkonna ettevõtluspraktika võimaldatakse läbida Eestis ja EL riikides.

## **2.16. Õppematerjalid**

Elektroonika ja automaatika valdkonnas kasutatakse üle 110 erineva nimistu õppematerjale. Tarkvarana kasutatakse: AutoCad 2000 20 litsentsi, SolidWorks 20 litsentsi, Solid Edge, Alpha Cam. Õppevahenditest olemas CNC treimiskeskus, väikesegabariidilised CNC freespingid, CNC labori seadmed.

## **2.17. Õppematerjalide täiendamise arenguvajadus:**

- soetatakse AutoCad 2007, Profibus, IN Touch tarkvara jms.;
- e-õppe juurutamine ja rakendamine ning temaatiliste võrgustike ühiskursuste loomine ja kasutamine;
- tehakse koostööd Tallinna ja Tartu Ülikoolidega õppekirjanduse koostamiseks;
- motiveeritakse kutseharidussüsteemis töötavaid pedagooge koostama kutseõppeasutustele ja rakenduskõrgkoolidele õppekirjandust ja metoodilisi materjale;
- soetatakse raamatupidamistarkvara, dokumendihaldus-tarkvara, projektijuhtimistarkvara jms;
- luuakse ja kasutatakse temaatilisi võrgustikke e-õppe juurutamiseks ja rakendamiseks;
- koostöö piirkonna kutsõppeasutustega soetatakse õppekirjandust, mis võimaldab ristkasutamist õppeasutuste vahel;

### **Missioon**

**EL tasemele vastava konkurentsivõimelise tööjõu koolitamine elektroonika ja automaatika valdkonnas.**

### **VISION 2013**

**Kagu-Eestis toimib Elektroonika ja automaatika erialade koolitus Võrumaa Kutsehariduskeskuse ja Viljandi Ühendatud Kutsekeskkooli baasil. Koolitus on ühiskonna ja õppija vajadusi arvestav ning optimaalselt ja efektiivselt ressursse kasutav**

## **3. STRATEEGILISED EESMÄRGID**

### **Õppiv organisatsioon**

- Kvalifikatsiooninõuetele vastav, erinevaid õppemeetodeid valdav ning rakendav, õpilaste võimeid ja huvisid arvestav õpetajate kaader;
- Välja arendatud ja korrastatud õppekavade süsteem;
- Piirkonna kutseõppeasutustes toimiv ühtne täiend- ja vabahariduskoolitus;

### **Kaasaegne efektiivselt ressursse kasutav õppekeskkond**

- Toimivad õppimist, õpetamist ja õppeasutuse juhtimist toetavad IT seadmete ja tarkvara, andmebaaside, portaalide ja e-koostöövõrgustiku kasutamine;
- Toimib Lõuna-Eesti kutseharidussüsteemi koostöövõrgustik ja õppebaaside ristkasutus;
- Õppijale võimaldatakse lisaks põhierialadele majandus-, turundusalaseid ning IT alaseid teadmisi.

**EL tööturu vajadustest ja õpilase võimetest lähtuv kutseõpe**

- Ühiskonna ja majanduse vajadustele vastav kutseõppe erialade struktuur ja riiklik koolitustellimus
- Kaasaegsed, paindlikud, kutsestandardile ja tööandaja soovidele vastavad pädevuspõhised õppekavad
- Lõuna- Eestis omistatud kutsekvalifikatsioon on tunnustatud ELi liikmesriikides
- Individuaalsete õppekavade koostamine – paindlike õppimisvõimaluste loomine, erivajadustega õpilaste piirkondliku metoodilise keskuse asutamine;
- Toimiv õppimisvõimaluste tutvustamise süsteem

## 5. Tegevuskava 4-ks aastaks

Strateegilised eesmärgid	Eesmärgid 4-ks aastaks	Tegevus	Indikaatorid	Tegevuse täitjad	Finants
1	2	4	5	6	7
Õppiv organisatsioon	Kvalifikatsiooni-nõuetele vastav, erinevaid õppemeetodeid valdav ning rakendav, õpilaste võimeid ja huvisid arvestav õpetajate kaader	<ul style="list-style-type: none"> <li>• innovaatilise tegevuse arendamiseks suunatakse töötajaid magistri- ja doktoriõppesse;</li> <li>• luuakse ja kasutatakse e-õppe alaseid ühiskursusi ja temaatilisi võrgustikke;</li> <li>• organiseeritakse kutseõpetajate stažeerimist piirkonna ettevõtetes;</li> <li>• suunatakse kutseõpetajaid EL riikidesse stažeerima ja õpetama;</li> <li>• koostöös piirkonna ettevõtetega korraldatakse praktikajuhendajate koolitusi;</li> <li>• koostöös piirkonna ettevõtjatega korraldatakse õppereise erinevate riikide ettevõtetesse.</li> </ul>	Suurenenud motiveeritud ja kvalifitseeritud õpetajate arv, kaasatud ettevõtjate arv, koostöösse kaasatud EL riikide arv	Nelja maakonna kutseõppeasutused	<b>2 000 000 kr</b>  <b>Meede 1.1. Koolide eelarved</b>
		• Kvaliteedi tagamise süsteemi rakendamine Eesti KH QAF mudeli alusel	Valdkonna töö koordineerimisel rakendatakse Eesti QAF mudelist tulenevat täielikku kvaliteeditagamise jälgimise raamistikku	Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool Võrumaa Kutseharidus keskus	<b>240 000 kr</b> <b>Koolide eelarved</b>
	Välja arendatud ja korrastatud õppekavade süsteem;	• õppekavade koostamisel võetakse aluseks kutsestandardid ja riikliku kutsehariduse õppekava	Õppekavad vastavad tööandjate nõudmistele, ühtlustatud 5 õppekava:	Kutsekoda, nelja maakonna kutseõppeasutused	<b>200 000 kr</b> <b>Meede 1.1. Koolide</b>

		<ul style="list-style-type: none"> <li>• õppekava ehitatakse üles moodulitena</li> <li>• õppekava arenduses arvestatakse erinevate sihtgruppide vajadusi ja võimalusi, koostatakse individuaalseid õppekavasid</li> </ul>	Kutseõppekavad: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Arvutiteenindus (KKKB);</li> <li>• Arvutiteenindus (KKPB);</li> <li>• infosüsteemid</li> </ul> Rakenduskõrghariduse õppekavad: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Mehhatroonika</li> <li>• Infotehnoloogilised süsteemid.</li> </ul> Täiendkoolitus: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Arvutiteenindus</li> </ul>		<b>eelarved 215 000 kr</b>
		<ul style="list-style-type: none"> <li>• Õppekavade ettevalmistamine akrediteerimiseks.</li> </ul>	Akrediteeritud 2 õppekava Rakenduskõrghariduse õppekava <ul style="list-style-type: none"> <li>• Mehhatroonika</li> <li>• Infotehnoloogilised süsteemid.</li> </ul>	Võrumaa Kutsehariduskeskus	<b>120 000 kr</b> <b>Meede 1.1.</b> <b>Comenius</b> /Grundvig <b>Leonardo</b>  <b>EAS</b> <b>Ettevõtted</b> <b>Omavalitsused</b>
	Piirkonna kutseõppeasutustes toimiv ühtne täiend- ja vabaharidus-koolitus	<ul style="list-style-type: none"> <li>• täiskasvanute täiendus- ja ümberõppe korraldamine;</li> <li>• tööhutuse ja tervishoiu teadvustamine;</li> <li>• ettevõtja ja ettevõtete nõustamine (töökoja pidajast tootjaks), tootmise optimeerimise nõustamine;</li> <li>• ettevõtete koolitusvajaduste välja selgitamine;</li> </ul>	Täiend- ja ümberõppekoolituses osalenute arv, nõustatud ettevõtte juhtide, keskastme juhtide ja personali arv	Nelja maakonna kutseõppeasutused	<b>250 000 kr</b> <b>Meede 1.1.</b> <b>Comenius</b> /Grundvig <b>Leonardo</b>

		<ul style="list-style-type: none"> <li>• koolitajate riskasutamine;</li> </ul>			
	Kaasaegsed, paindlikud, kutsestandardile ja tööandaja soovidele vastavad pädevuspõhised õppekavad	<ul style="list-style-type: none"> <li>• inkubatsioonikeskuse loomine Võrumaa Kutsehariduskeskuse juurde</li> </ul>	Uute ja konkurentsivõimeliste ettevõtete arv, tehnoloogia -inkubaator	Võrumaa Arenguagentuur	<b>3 000 000 kr</b> <b>aastas</b> <b>EAS</b> <b>Ettevõtted</b> <b>Võru</b> <b>Maavalitsus</b> <b>Võrumaa</b> <b>omavalitsused</b>
	On tagatud IT õppimine Lõuna-Eesti piirkonna noortele	<ul style="list-style-type: none"> <li>• IT alaste teadmiste õpetamine Lõuna-Eesti kutseõppeasutuste erialadele: aiandus, ehitus, puidu- ja metallidetöötlemine, mehhatroonika, talu ja kodumajandus, põllumajandus ning turismi- ja toitlustuskorraldus.</li> </ul>	Õppijate arv	Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool  Võrumaa Kutsehariduskeskus	<b>1 800 000 kr</b> <b>Meede 1.1.</b> <b>Koolide</b> <b>eelarved</b>
	Toimib Lõuna-Eesti kutseharidussüsteemi koostöövõrgustik ja õppebaaside riskasutus	Viljandi Ühendatud Kutsekeskkooli õppehoonete renoveerimine	2600 m <sup>2</sup> kaunist mõisamaja pinda on kasutusel täiendkoolituskeskusena, koka ja IT eriala õppehoonena. Mõisas on taastatud laemaalingud, seinakaunistused, vana parketiga põrandad jms. Mõis on kasutuses ka turismiobjektina ja seminaride, suvelaagrite jms. korraldamiseks	Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool	<b>35 000 000 kr</b>
		Võrumaa Kutsehariduskeskuse tehnomaja-laboratooriumi juurdeehitus ja olemasoleva osa rekonstrueerimine	Ehitatakse juurde 4000 m <sup>2</sup> pinda ja rekonstrueeritakse 3200 m <sup>2</sup>	Võrumaa Kutsehariduskeskus	<b>40 000 000 kr</b>

		Tehnomaja-laboratooriumi sisustamine:	Sisustatud tehnomaja-laboratoorium: • Elektrotehnika ja elektroonika klass • Elektromontaazi klass • Elektriajami stendid • Pneumaatika ja hüdraulika stendid • Automaatikaklass tööstusrobotite klass • 2 arvutiklassi, serveriruum • Programmeerimisklass • Auditoorium 60 õpilasele Seatud tööle CNC kvalifikatsioonikeskus	Võrumaa Kutsehariduskeskus	25 680 000 kr
			CNC treimiskeskus	Võrumaa Kutsehariduskeskus	1 500 000
			CNC freesimiskeskuse.	Võrumaa Kutsehariduskeskus	2 600 000
			CNC lehtmaterjali tükeldamise press .	Võrumaa Kutsehariduskeskus	3 000 000
			CNC juhtimisega	Võrumaa	3 000 000

			painutusmasin	Kutsehariduskeskus	
			Sisustatud multimeedia- ja reklaamtrüki labor	Võrumaa Kutsehariduskeskus	4 500 000 kr
		Viljandi Ühendatud Kutsekeskkooli IT eriala õppeklasside sisustus	Ümberasumisega uutesse ruumidesse on uuendatud võrguõppe klass ja labor, sisustatud mehatroonika klass jms.	Viljandi Ühendatud Kutsekeskkooli	3 000 000kr
	Toimib Lõuna-Eesti kutseharidussüsteemi koostöövõrgustik ja õppebaaside ristkasutus	• koostatakse kutseõppeasutustele ja rakenduskõrgkoolidele õppe-metoodiline kirjandus ja metoodiline materjal	Õppe-metoodiline kirjandus ja metoodiline materjal	Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool  Võrumaa Kutsehariduskeskus	320 000 kr
	Toimib Lõuna-Eesti kutseharidussüsteemi koostöövõrgustik ja õppebaaside ristkasutus	• uue õppematerjali soetamine ja raamatukogu fondi täiendamine	Teavikute arv.	Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool  Võrumaa Kutsehariduskeskus	200 000 kr



# MATERJALI TÖÖTLUS PUU PABER PLAST

KOOLITUSVALDKONNA ARENGUKAVA AASTATEKS 2007-2013

## 1. VALDKONNA KÄSITLEMINE RIIKLIKES JA TEISTES ARENGUKAVADES, MAAKONNA ARENGUSTRATEEGIADES, KOOLIDE ARENGUKAVADES JA MEEDIAS

### 1. Valdkonna käsitlemine riiklikes ja teistes arengukavades, maakonna arengustrateegiates, koolide arengukavades ja meedias

Koolitusvaldkondade käsitlemine riiklikes, maakondade ja kutseõppeasutuste arengukavades ja strateegiates on Lõuna-Eesti piirkonna kutsehariduse arengukava lisas LISA I.

#### 1.4. Võrumaa Kutsehariduskeskuse arengukava aastani 2007

Tulenevalt puidutöötlemisettevõtete suurest nõudlusest erineva astme spetsialistide järele, on puidutehnoloogia õppekava Kutsehariduskeskuse esmaseks prioriteediks. Õppekava arenduse juures viiakse õpetamise tase kahe aastaga kutsekõrghariduse tasemele, millega täidetakse ka Eesti Puutööliidu soov saada vabariigis tervikuna tööstustesse aastas 50-60 keskastme spetsialisti.

#### 1.5. Viljandi Ühendatud Kutsekeskkooli arengukava 2005-2008

Laiendada on vaja ehitustisleri ja viimistlejate ning keskkonnatehnika lukkseppade väljaõppe baase.

#### 1.9. Väljavõtteid meediast

**Äripäev 16.06.2005-** *Valdo Randpere: kõrgharitud on liiga palju - Indrek Kald - Eestis on karjув puudus spetsialistidest, kes suudaksid oma kätega midagi luua – tislerid, treialid, keevitajad, kinnitab IBM Eesti OÜ juht Valdo Randpere.*

**Äripäev 06.02.2006-** *Tõelisi meistreid saab koolitada vaid ajakohase tehnikaga - Ain Alvela- Tööstusettevõtted vajavad oskustööjõudu nagu purjed tuult, mistõttu kutsekoolid peavad panustama tehnoloogia ajakohastamisse, sest häid meistreid saab koolitada vaid tehnikaga, mis on firmade omast sammu jagu ees.*

**Äripäev 11.04.2005-** *Ettevõtjad peavad kutsekooli lõpetaja oskuste pagasit kesiseks - Annely Allik - Ajal, mil kutsekoolides õpetatakse massiliselt ärijuhte, napib tööstusettevõtetel kvalifitseeritud oskustööjõudu, sest ettevõtjate hinnangul pole koolipingist tulnud inimene küps erialasele tööle asuma.*

**Äripäev 08.03.2001-** *Puidu- ja mööblitööstus on üks ohulikumaid*

## 2. VALDKONNA LÜHISELOOMUSTUS JA ARENGUVAJADUSED

Materjali töötluste (puu, paber, plast) kutseõppevaldkonna õppega tegeleb Lõuna-Eestis Valgamaa Kutseõppekeskus, Viljandi Ühendatud Kutsekool ja Võrumaa Kutsehariduskeskus

### 2.1. VÜKK –puit- ja kiviehitiste restauraator

Õppeaeg 2 aastat, mille jooksul omandatakse kutsekeskharidus keskhariduse baasil. Restauratori eriala hõlmab põhilisi ehitusalasid: müüritööd, krohvimine, maalritööd, puidu töötlemine. Restauratori eriala õpilane tunneb nende tööde ajaloolist ja tänapäevast tehnoloogiat, materjale ja oskama praktilist teostust. Puit- ja kiviehitiste restauraator tunneb nii nende tööde tehnoloogiat, materjale kui ka oskama neid töid praktiliselt teostada. Restauratori elukutse annab tööd ajalooliste hoonete taastamisel ja ümberehitamisel lisaks võimalusele tegutseda tavachituses. Viljandi Ühendatud

Kutsekeskkoolil on esimeseks praktikabaasiks peahoone ja kogu Vana-Võidu mõisakompleks, teises lähenduses Viljandi ja Viljandimaa mõisad ja ajaloolised hooned.

## 2.2.VKÖK - tislér

Tisléri eriala õppekava eesmärk on anda õpilasele laiapõhjaline ettevalmistus puidutöötlemise alal ning oskused töötamiseks tislérina puidutöötlemise ja mööblitööstuse ettevõtetes.

**2.3.VKHK – puidutööstuse tehnoloogia eriala:** rakenduskõrgharidus, õppeaeg 3,5 aastat. Eriala lõpetanu saab töötada: meistrina, tehnoloogina, tegevjuhina

Eriala raames õpetatakse puiduteadust, puidukuivatamist, puitmaterjalide tehnoloogiat, mööblitoodete konstrueerimist, arvutiõpetust, lõiketehnoloogiat, metallide tehnoloogiat, puitkuivatite projekteerimist, saematerjalide tehnoloogiat ning saetööstuse seadmeid.

Lisaks on võimalik õppida järgmises valikaineid: spooni ja vineeri tootmine, mööblipakend ja selle tehnoloogia, puulõige, intarsia jne.

**Tabel 1. Materjali töötlus (puu, paber, plast) õpetus Lõuna-Eestis kutseõppeasutustes erialade viisi**

Jnr.	Valdkond	Eriala	Valgamaa Kutseõppekeskus			Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool			Võrumaa Kutsehariduskeskus		
			põhi	kesk	kõrg	põhi	kesk	kõrg	põhi	kesk	kõrg
1	Materjalitöötlus (puu , paber , plast , klaas)	Puidutöötlemise tehnoloogia									X
2	Materjalitöötlus (puu , paber , plast , klaas)	tislér	X	VKHK	VKHK						
3	Materjalitöötlus (puu , paber , plast , klaas)	Pehme mööbli renoveerimine				X					

## 2.4. ÕPPIJA

**Tabel 2 Valdtkonnas õppijad aastatel 2002.....2010**

Õppekava	Tase	Kool	Õppe - nädal aid	Tegelik					Proguoositav
				Õ/A 2002/ 2003	Õ/A 2003/ 2004	Õ/A 2004/ 2005	Õ/A 2005/ 2006	Õ/A 2006/ 2007	Õ/A 2007..../2010
Puidutöötlemise tehnoloogia	5R	VKHK	120	110	205	229	222	207	200
Puidutöötlemise tehnoloogia	eelkoolitus	VKHK		0	0	17	51	84	85
Puidutöötlemise tehnoloogia	KKKB	VKHK	80	76	40	0	112	137	140
Puidutöötlus	KKPB	VKHK		35	2	0	0	0	0
puit- ja kiviehitiste restauraator	KKKB	VÜKK	80	21	7	20	35	40	38
ehituspuusepp	KKPB	VÜKK	80	0	0	0	0	20	32
ehituspuusepp	KKKB	VÜKK	120	0	0	0	0	0	15
ehituspuusepp	TK	VÜKK		0	0	0	0	0	7
tislér	KKPB	VKÖK		53	55	56	80	81	90
<b>Kokku</b>				<b>295</b>	<b>309</b>	<b>322</b>	<b>500</b>	<b>569</b>	<b>607</b>

5R rakenduskõrgharidus

**KKKB** Kutsekeskharidus keskhariduse baasil

**KKPB** Kutsekeskharidus põhihariduse baasil

**TK** Täiskasvanukoolitus

**Tabel 3 Vastuvõtt riigieelarvelistele õppekohtadele 2006/2007**

Õppekava	Õppetase	Õppeasutus	Kohtade arv
Puidutöötlemise tehnoloogia	5R	VKHK	48
Tisler	KKKB	VKÕK	33
Pehme mööbli renoveerimine	KPKB	VÜKK (Viljandi noortevanglas)	Arv sõltub kinnipeetavate hetke arvust

5R rakenduskõrgharidus

KKKB

**Tabel 4 Väljalangevus 2005/2006 õ.-a.**

Õppetool	Õppeasutus	Väljalangenute arv	%
Puidutöötlemise tehnoloogia	VKHK	55	24,1
Tisler	VKÕK	?	?
Pehme mööbli renoveerimine	VÜKK (Viljandi noortevanglas)	Väljalangenuid ei ole, on vanglast vabanenud	

**Tabel 5 Viilistiaste tööhõive õppetoolide ja koolide viisi**

Õppetool	Õppeasutus	Jah	Ei
Puidutöötlemise tehnoloogia	VKHK	100%	0%
Puidutöötlus	VKHK	95.24%	4.76%
Tisler	VKÕK	86 %	14%
Pehme mööbli renoveerimine	VÜKK	Andmed puuduvad	Andmed puuduvad

**Tabel 6 Täiendkoolitusel õppijate arv materjali töötluste (puu, paber, plast) valdkonnas aastatel 2002.....2006 (6 kuud)**

Koolitavate arv/	Õppeasutus	2002	2003	2004	2005	2006 (6 kuud)	Kokku
Koolitavate arv	VKHK	45	16	39	50	65	215
Tunde		498	32	1116	2264	620	4530
Koolitavate arv	VKÖK	1	1	0	0	0	2
Tunde		200	200				400
Koolitavate arv	VÜKK	0	0	0	0	0	0
Tunde		0	0	0	0	0	0

## 2.5. Õppija igakülgseks toetamiseks ja arendamiseks rakendatakse järgmised tegevused:

- kohandatakse õppimisvõimalusi läbi e-õppe;
- individuaalsete õppekavade koostamisega mitmekesistatakse õppimisvõimalusi erivajadustega õpilastele;
- võimaldatakse 1 või 2 eriala 1 mooduli õpetamist võõrkeeles.

## 2.6.Õppekava

Võrumaa Kutsehariduskeskuses puidutöötlemise tehnoloogia õppetoolis viiakse õppetööd läbi 2 õppekava alusel, millest 1 on rakenduskõrghariduse õppekava, 1 gümnaasiumi eelkutse õppekava. Antakse võimalikult laiapõhjalist puidutöötlemise tehnoloogiaalast haridust. Rakenduskõrghariduse õppekava järgi toimub spetsialiseerumine kolmandal kursusel. Võimalus on süvendatud oskused omandada kitsamal suunal enda huvi ja tuleviku planeerides.

Valgamaa Kutseõppekeskus.

Lõpetajale antakse tunnistus kutsekeskhariduse omandamise kohta tisleri erialal.

Soovijatel on võimalik sooritada kvalifikatsioonieksam.

**Viljandi Ühendatud Kutsekeskkooli puit- ja kiviehitiste restauraatori eriala, õppeaeg 2 a.(80 ÕN)** mille jooksul omandatakse kutsekeskharidus keskhariduse baasil.

Restauraatori eriala hõlmab põhilisi ehitusalasid: müüritööd, krohvimine, maalritööd, puidu töötlemine. Restauratori eriala õpilane peab tundma nende tööde ajaloolist ja tänapäevast tehnoloogiat, materjale ja oskama praktilist teostust. Puit- ja kiviehitiste restauraator peab tundma nii nende tööde tehnoloogiat, materjale kui ka oskama neid töid praktiliselt teostada

Õppekava põhineb moodulõppel.

## 2.7.Õppekavade arendamise kriteeriumid

- õppekava arenduses arvestatakse erinevate sihtgruppide vajadusi ja võimalusi;
- koostatakse individuaalseid õppekavasid, mis võimaldavad üldainete sidumist erialaliste ainetega;
- võimaldatakse 1 või 2 eriala 1 mooduli õpetamist võõrkeeles;

- koostöös Kutsekojaga arendatakse välja kutseksamikeskus.
- õppekavad koostatakse erialaliitudega ja tööandjate liiduga.

## 2.8. Õpetaja

VKHK –s töötab 6 erialaõpetajat puidutöötlemise tehnoloogia erialal. Õpetajad on läbinud pedagoogilise kursuse, 2 neist magistri kvalifikatsioon, 2-l magistriõpingud pooleli, 2 õpetajat bakalaureuse kraadiga. Magistriõpinguid vajab 2 õpetajat. 2006.a. 1 õpetaja stažeerib Saksamaal.

Valgamaa Kutseõppekeskuses erialaõpetajaid 5

**Viljandi Ühendatud Kutsekeskkoolis** töötab puit- ja kivehitiste restauraatori erialal 2 eriala õpetajat, mõlemad on läbinud pedagoogilise kursuse ning on oma eriala spetsialistid. Lisaks töötab Viljandi Noortevangla osakonnas 1 õpetaja pehmemööbli restaureerimise erialal.

Õpetajate koolitusvajadus lahendatakse: ettevõtluse erinevate tahkude tutvumisega, stažeerimisega, õppepraktika juhendajate koolitamisega, koostööseminaride ja õppereiside korraldamisega erinevate riikide ettevõtetesse.

**Tabel 6 Materjali töötamise (puu, paber, plast) kutseõppevaldkonna õpetajate jaotuvus vanuse järgi**

Kool	Alla 25	25-29	30-39	40-49	50-55	Üle 55	KOKKU
Võrumaa KHK		1	1	3	4	4	13
Viljandi ÜKK			1	1	1		3
Valga KÕK		1		2	1	1	5
<b>KOKKU:</b>	0	2	2	6	6	5	<b>21</b>

**Tabel 7 Materjali töötamise (puu, paber, plast) õppevaldkonna õpetajate jaotuvus hariduse alusel**

Kool/valdkond	Magister	5-ja enam	Bakalaureus	Rakenduskõrg	Keskeri	KOKKU
Võrumaa KHK	2	8	1	2	-	13
Viljandi ÜKK			2		1	3
Valga KÕK		2		1	2	5
<b>Kokku</b>	<b>2</b>	<b>10</b>	<b>3</b>	<b>3</b>	<b>3</b>	<b>21</b>

**Tabel 8 Materjali töötamise (puu, paber, plast) õppevaldkonna õpetajate jaotuvus ametijärkudena**

Kool	Noorempedagoog	Pedagoog	Vanempedagoog	KOKKU
Võrumaa KHK		13		13
Viljandi ÜKK		3		3
Valga KÕK	2	3		5
<b>KOKKU:</b>	<b>2</b>	<b>19</b>		<b>21</b>

## **2.9. Õppebaasid (s.h. riskasutus)**

Valga Kutseõppekeskuse õppehoone ei vasta tänapäeva nõuetele, tiseritöökoja kaarhall on küll renoveeritud, kuid puudub puidutöötlusjäätmete äratõmbe ventilatsioon ja viimistlusruum.

Viljandi Ühendatud Kutsekeskkooli õppehoone vajab uuendamist ja parema tehnoloogilise väljaõppe tagamiseks ka juurdeehitust. Hetkel olemas puidutööklass ja minimaalsed võimalused eriala õpetamiseks.

Võrumaa Kutsehariduskeskuse 1999.a. valminud tehnomaja-laboratoorium ei vasta kaasaegsetele õppetingimustele, vajab juurdeehitust. Olemas 16 töökohta, Õppegrupi suurus 38 õppijat.

Õppekava nõuetest lähtuvalt välja ehitada ja sisustada õppebaasid Valga Kutseõppekeskuses, Viljandi Ühendatud Kutsekoolis ja Võrumaa Kutsehariduskeskuses.

## **2.10.Õppebaaside arendamise vajadus:**

- 1) rekonstrueeritakse, laiendatakse ja sisustatakse VKHK tehnomaja-laboratoorium, mis võimaldab õppebaaside riskasutamist koostöös VÜKK-iga
- 2) rekonstrueeritakse, laiendatakse ja sisustatakse VÜKK puidueriala õppehoone.

## **2.11. Praktikabaasid**

VKHK- Praktika läbitakse nüüdisaegses kooli puidutöökojas, tootmistehnoloogilised praktikad aga vabariigi puidu-, mööbli-, ja saetööstusettevõtetes.

Valga Kutseõppekeskuse praktika läbitakse kooli tiseritöökojas, ettevõttepraktika toimub erinevates puidu- ja mööblitööstusettevõtetes. Eelistatumad praktikabaasid on kaasaegsed mööblitööstusettevõtted nagu Valga Gomab Mööbel ja AS Wermo Võrus, kellega on eriti tihedad koostöösidemed.

**Viljandi Ühendatud Kutsekeskkooli puit- ja kiviehituste restauraatorite kooli** praktika toimub paraktikapolügonil ja Vana-Võidu mõisas. Ettevõttepraktika viiakse läbi erinevates firmades. Väga hea koostöö on järgnevate ettevõtetega: Wunibald Ehitus OÜ, Viljandi mõis jt.

## **2.12.Praktikabaasidega koostöö arendamiseks vajalikud tegevused :**

- praktika läbimiseks töökeskkonnas sõlmitakse ettevõtjatega pikaajalised lepingud;
- Kutsekoja juurde luuakse veebipõhine „Praktika portaal”;
- kaasatakse erinevaid ettevõtjaid ja ülikooli õppekavade kavandamisse ja koostamisse;
- tehakse koostööd ettevõtjatega ja ülikoolidega õppijate lõputööde juhendamisel
- kutseõppeasutused kujunevad vahelülis ettevõtluse ja ülikoolide vahel: uurimustööd ettevõtetele innovaatiliseks kasutamiseks
- elektroonika ja automaatika valdkonna ettevõtluspraktika võimaldatakse läbida Eestis ja EL riikides.

### **2.13. Õppematerjalid, - kirjandus, - vahendid**

VKHK- Tarkvara AutoCAD, SolidWorks, AlfaCAM, Õppekirjandust eks. ei ole piisav, VKHK õpetajate poolt koostatud õppematerjal: puidutehnoloogia, lõiketeooria, seadmete algõppe materjal, viimistlemine.

Valga Kutseõppekeskuse tisleri eriala õppekirjandus ei vasta kaasaja nõuetele kuna seda lihtsalt ei ole. Koostöös Eesti Puutööliiduga on plaanis õppekirjanduse tõlkimine ja trükkimine.

**Viljandi Ühendatud Kutsekeskkooli puit- ja kivehituste restauraatorite** õppekava kohaselt kasutatakse põhilise tarkvarana AutoCad programmi. Õppekirjandust on kogutud õpetajate poolt erinevatelt koolitustelt ja seminaridelt. Kool on üritanu tellida ka viimasel ajal välja antud restaureerimise alast kirjandust, kuid kuna kvaliteetsete raamatute hinnad on väga kallid, siis on õppematerjalides ka puudujäägid, mis vajaksid parandamist.

### **2.14. Õppematerjalide täiendamise arenguvajadus:**

- e-õppe juurutamine ja rakendamine ning temaatiliste võrgustike ühiskursuste loomine ja kasutamine;
- tehakse koostööd Tallinna ja Tartu Ülikoolidega õppekirjanduse koostamiseks;
- motiveeritakse kutseharidussüsteemis töötavaid pedagooge koostama kutseõppeasutustele ja rakenduskõrgkoolidele õppekirjandust ja metoodilisi materjale;
- soetatakse raamatupidamistarkvara, dokumendihaldus-tarkvara, projektijuhtimistarkvara jms;
- luuakse ja kasutatakse temaatilisi võrgustikke e-õppe juurutamiseks ja rakendamiseks;
- koostöö piirkonna kutsõppeasutustega soetatakse õppekirjandust, mis võimaldab ristikasutamist õppeasutuste vahel;

## **3. MISSIOON**

**EL tasemele vastava konkurentsivõimelise tööjõu koolitamine materjali tööstluse (puu, paber, plast) valdkonnas.**

## **4. VISIOON 2013**

**Kagu-Eestis toimib materjali tööstluse (puu, paber, plast) erialade koolitus Võrumaa Kutsehariduskeskuse, Valgamaa Kutseõppekeskuse ja Viljandi Ühendatud Kutse-keskkooli baasil. Koolitus on ühiskonna ja õppiija vajadusi arvestav ning optimaalselt ja efektiivselt ressursse kasutav**

## **5. STRATEEGILISED EESMÄRGID**

### **Õppiv organisatsioon**

- Kvalifikatsiooninõuetele vastav, erinevaid õppemeetodeid valdav ning rakendav, õpilaste võimeid ja huvisid arvestav õpetajate kaader;
- Välja arendatud ja korrastatud õppekavade süsteem;
- Piirkonna kutseõppeasutustes toimiv ühtne täiend- ja vabahariduskoolitus;

**Kaasaegne efektiivselt ressursse kasutav õppekeskkond**

- Toimivad õppimist, õpetamist ja õppeasutuse juhtimist toetavad IT seadmete ja tarkvara, andmebaaside, portaalide ja e-koostöövõrgustiku kasutamine;
- On tagatud materjali töötamise (puu, paber, plast) erialal õppimine Lõuna-Eesti piirkonna noortele;
- Toimib Lõuna-Eesti kutseharidussüsteemi koostöövõrgustik ja õppebaaside riskasutus;

**EL tööturu vajadustest ja õpilase võimetest lähtuv kutseõpe**

- Ühiskonna ja majanduse vajadustele vastav kutseõppe erialade struktuur ja riiklik koolitustellimus
- Kaasaegsed, paindlikud, kutsestandardile ja tööandaja soovidele vastavad pädevuspõhised õppekavad
- Lõuna- Eestis omistatud kutsekvalifikatsioon on tunnustatud ELi liikmesriikides
- Kutseõpe tagatakse vähemkindlustatud peredest pärit noortele: tasuta koolitoidu ja transpordi võimaldamine
- Individuaalsete õppekavade koostamine – paindlike õppimisvõimaluste loomine, erivajadustega õpilaste piirkondliku metoodilise keskuse asutamine;
- Toimiv õppimisvõimaluste tutvustamise süsteem
- Toimiv nõustamis- ja tugistruktuuride süsteem



## 5. Tegevuskava 4-ks aastaks

Strateegilised eesmärgid	Eesmärgid 4-ks aastaks (2009)	Tegevus	Indikaatorid	Tegevuse täitjad	Finants
1	2	4	5	6	7
Õppiv organisatsioon	Kvalifikatsiooni-nõuetele vastav, erinevaid õppemeetodeid valdav ning rakendav, õpilaste võimeid ja huvisid arvestav õpetajate kaader	<ul style="list-style-type: none"> <li>• innovaatilise tegevuse arendamiseks suunatakse töötajaid magistri- ja doktoriõppesse;</li> <li>• luuakse ja kasutatakse e-õppe alaseid ühiskursusi ja temaatilisi võrgustikke;</li> <li>• organiseeritakse kutseõpetajate stažeerimist piirkonna ettevõtetes;</li> <li>• suunatakse kutseõpetajaid EL riikidesse stažeerima ja õpetama;</li> <li>• koostöös piirkonna ettevõtetega korraldatakse praktikajuhendajate koolitusi;</li> <li>• koostöös piirkonna ettevõtjatega korraldatakse õppereise erinevate riikide ettevõtetesse.</li> </ul>	Suurenenud motiveeritud ja kvalifitseeritud õpetajate arv, kaasatud ettevõtjate arv, koostöösse kaasatud EL riikide arv	Valgamaa Kutseõppekeskus  Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool  Võrumaa Kutseharidus keskus	<b>2 000 000 kr</b>  <b>Meede 1.1. Koolide eelarved</b>
		<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kvaliteedi tagamise süsteemi rakendamine Eesti KH QAF mudeli alusel</li> </ul>	Valdkonna töö koordineerimisel rakendatakse Eesti QAF mudelist tulenevat täielikku kvaliteeditagamise jälgimise raamistikku	Valgamaa Kutseõppekeskus  Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool  Võrumaa Kutseharidus keskus	<b>300 000 kr</b> <b>Koolide eelarved</b>
	Välja arendatud ja	• õppekavade koostamisel võetakse aluseks	Õppekavad vastavad	Valgamaa	<b>200 000 kr</b>

	<p>korrastatud õppekavade süsteem;</p>	<p>kutsestandardid ja riikliku kutsehariduse õppekava</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• õppekava ehitatakse üles moodulitena</li> <li>• õppekava arenduses arvestatakse erinevate sihtgruppide vajadusi ja võimalusi, koostatakse individuaalseid õppekavasid</li> </ul>	<p>tööandjate nõudmistele, ühtlustatud 5 õppekava:</p> <p>Kutseõppekavad:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Arvutiteenindus (KKKB);</li> <li>• Arvutiteenindus (KKPB);</li> <li>• infosüsteemid</li> </ul> <p>Rakenduskõrghariduse õppekavad:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Mehhatroonika</li> <li>• Infotehnoloogilised süsteemid.</li> </ul> <p>Täiendkoolitus:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Arvutiteenindus</li> </ul>	<p>Kutseõppekeskus</p> <p>Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool</p> <p>Võrumaa Kutseharidus keskus</p>	<p><b>Meede 1.1. Koolide eelarved</b></p>
	<p>Piirkonna kutseõppeasutustes toimiv ühtne täiend- ja vabaharidus-koolitus</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• täiskasvanute täiendus- ja ümberõppe korraldamine;</li> <li>• tööohutuse ja töötervishoiu teadvustamine;</li> <li>• ettevõtja ja ettevõtete nõustamine (töökoja pidajast tootjaks), tootmise optimeerimise nõustamine;</li> <li>• ettevõtete koolitusvajaduste välja selgitamine;</li> <li>• koolitajate riskasutamine;</li> </ul>	<p>Täiend- ja ümberõppekoolituses osalenute arv, nõustatud ettevõtte juhtide, keskastme juhtide ja personali arv</p>	<p>Nelja maakonna kutseõppeasutused</p>	<p><b>2 500 000 kr</b></p> <p><b>Meede 1.1. Comenius /Grundvig Leonardo</b></p>
	<p>Kaasaegsed, paindlikud, kutsestandardile ja tööandaja soovidele vastavad pädevuspõhised</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• inkubatsioonikeskuse loomine Võrumaa Kutsehariduskeskuse juurde</li> </ul>	<p>Uute ja konkurentsivõimeliste ettevõtete arv, tehnoloogia -inkubaator</p>	<p>Võrumaa Arenguagentuur</p>	<p><b>3 000 000 kr</b></p> <p><b>aastas</b></p> <p><b>EAS Ettevõtted Võru Maavalitsus</b></p>

	õppekavad				Võrumaa omavalitsused
	Toimib Lõuna-Eesti kutseharidussüsteemi koostöövõrgustik ja õppebaaside ristkasutus	Viljandi Ühendatud Kutsekeskkooli õppehoonete ehitus	Muinsukaitse all olevad hooned korrastatakse ja ehitatakse ümber ehituserialade õppelaboriteks. 2680 m annab võimaluse lahendada vastavalt klaasaegsetele normidele viimistleja, puussepa, keskkonnatehnika lukksepa, kinnisvarahooldaja ja palkehitiste koostaja ning restauraatori praktilise õppe vajadused. Lisaks õpperuumidele ehitatakse õppehoonesse ka söökla ja üks suurem aditoorium. Ka laoruumid ja õpetajate tööruumid.	Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool	40 000 000 kr <b>Meede 4.3.</b>
		Valgamaa Kutseõppekeskuse tiserikoja ja üldõppeainete klasside ehitus	<b>Ehitatakse 5850 m2 pinda (täismaja)</b>  <b>Tisler 1500 m2</b>	Valgamaa Kutseõppekeskuse	171 400 000 kr täismaja Tisleri eriala 35 000 0000 kr? <b>Meede 4.3.</b>
		Võrumaa Kutsehariduskeskuse tehnomaja- laboratooriumi juurdeehitus ja olemasoleva osa rekonstrueerimine	Ehitatakse juurde 4000 m2 pinda ja rekonstrueeritakse 3200 m2	Võrumaa Kutsehariduskeskus	40 000 000 kr <b>Meede 4.3.</b>

		<p>Võrumaa Kutsehariduskeskuse Tehnomaja-laboratooriumi sisustamine:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Konstrueerimislabori sisseseade (30 töökohta, arvutid, skännerid, projektsioonitehnika, mööbel jne.)</li> <li>• Füüsika laboratoorium</li> <li>• Keemia laboratoorium</li> <li>• Õpetajate töökohtade sisustamine</li> <li>• Loenguruumide sisustamine (projektsioonitehnika, mööbel)</li> <li>• Pinnakatete laboratoorium</li> <li>• Mööblikatselabor</li> </ul> <p>tehnomaja-laboratooriumi seadmete ostmise:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Nelikanthöövelmasin</li> <li>• Spooniettevalmistustehnoloogia, spoonijätkamismasin</li> <li>• Paksushöövelmasin</li> <li>• Universaalne tõmbe-survemasin</li> <li>• CNC töötlemiskeskus (5 teljeline)</li> <li>• CNC töötlemiskeskus (4 teljeline)</li> <li>• Ketassaagpink</li> <li>• El. mikroskoop</li> <li>• Lailintlihvpink</li> <li>• Liimimistehnoloogia seadmed</li> <li>• Puidukuivati</li> <li>• Lintsaekaater</li> <li>• Lintsaag</li> <li>• Montaažilaud</li> <li>• Vaakum - immutuskamber</li> <li>• 3D skänner</li> <li>• niiskusemõõtja PC-ga ühendatav</li> </ul>	<p>Sisustatud tehnomaja-laboratoorium:</p> <p>Puidutehnoloogia õppeklassid ja laborid</p>	<p>Võrumaa Kutsehariduskeskus</p>	<p>23 750 000 kr</p> <p><b>Meede 4.3.</b></p>
--	--	--	---	-----------------------------------	---

		Valgamaa Kutseõppekeskuse tiserikoja ja üldõppeainete klasside sisustus	Sisustatud Valgamaa Kutseõppekeskuse tiserikoja ja üldõppeainete klassid	Valgamaa Kutseõppekeskuse	7,7 mlj. krooni <b>Meede 4.3.</b>
		Viljandi Ühendatud Kutsekeskkooli ehituseriala (restauraatorid, ehituspuusepa jms) õppehoonete sisustus	Sisustatud Viljandi Ühendatud Kutsekeskkooli ehituseriala õppehooned	Viljandi Ühendatud Kutsekeskkooli	10 000 000 kr <b>Meede 4.3.</b>
	Toimib Lõuna-Eesti kutseharidussüsteemi koostöövõrgustik ja õppebaaside riskasutus	<ul style="list-style-type: none"> <li>koostatakse kutseõppeasutustele ja rakenduskõrgkoolidele õppe-metoodiline kirjandus ja metoodiline materjal</li> </ul>	Õppe-metoodiline kirjandus ja metoodiline materjal	Valgamaa Kutseõppekeskus  Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool  Võrumaa Kutseharidus keskus	<b>320 000 kr</b>
	Toimib Lõuna-Eesti kutseharidussüsteemi koostöövõrgustik ja õppebaaside riskasutus	<ul style="list-style-type: none"> <li>uue õppematerjali soetamine ja raamatukogu fondi täiendamine</li> </ul>	Teavikute arv.	Valgamaa Kutseõppekeskus  Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool  Võrumaa Kutseharidus keskus	<b>200 000 kr</b>

## MEHHAANIKA JA METALLITÖÖ KOOLITUSVALDKONNA ARENGUKAVA AASTATEKS 2007-2013

### 1. VALDKONNA KÄSITLEMINE RIIKLIKES JA TEISTES ARENGUKAVADES, MAAKONNA ARENGUSTRATEEGIADES, KOOLIDE ARENGUKAVADES JA MEEDIAS

#### 1. Valdkonna käsitlemine riiklikes ja teistes arengukavades, maakonna arengustrateegiates, koolide arengukavades ja meedias

Koolitusvaldkondade käsitlemine riiklikes, maakondade ja kutseõppeasutuste arengukavades ja strateegiates on Lõuna-Eesti piirkonna kutsehariduse arengukava lisas LISA I.

##### 1.1. Väljavõtteid meediast

**Äripäev 16.06.2005**– *Valdo Randpere: kõrgharitud on liiga palju - Indrek Kald - Eestis on karjув puudus spetsialistidest, kes suudaksid oma kätega midagi luua – tiserid, treialid, keevitajad, kinnitab IBM Eesti OÜ juht Valdo Randpere.*

**Äripäev 06.02.2006**– *Tõelisi meistreid saab koolitada vaid ajakohase tehnikaga - Ain Alvela - Tööstusettevõtted vajavad oskustööjõudu nagu purjed tuult, mistõttu kutsekoolid peavad panustama tehnoloogia ajakohastamisse, sest häid meistreid saab koolitada vaid tehnikaga, mis on firmade omast sammu jagu ees.*

**Äripäev 07.02.2005**–*Edukas olekusvõõlus tööstuses eeldab tipptasemel tehnoloogiat - Ain Alvela - Konkurentsipüsimiseks tuleb siiani nõukogudeaegsete seadmetega läbi ajanud metallitöötlejal uute tehnoloogiate rakendamisse raha paigutada, sest tellijad eeldavad ajakohaste seadmete olemasolu.*

**Äripäev 01.02.2006**–*Moodsad masinad muudavad metallitöö ohutuks - Toomas Kelt - Tänapäeva treiali põhitöö ei toimu enam treipingi taga vänta keerates, vaid arvutil masinat programmeerides ja tänu sellele pole alati tarvis ka kõrvaklappe ja kaitseprille.*

### 2. VALDKONNA LÜHISELOOMUSTUS VILJANDI ÜHENDATUD KUTSEKESKKOOLI JA VÖRUMAA KUTSEHARIDUSKESKUSE ARENGUKAVADES JA VALDKONNA ARENGU-VAJADUSED

Mehhaanika ja metallitöö õppega kutseõppevaldkonnas tegeleb Lõuna-Eestis Võrumaa Kutsehariduskeskus ja Viljandi Ühendatud Kutseõppekeskkool. Metallitööd õpetatakse keskhariduse baasil mõlemas kutseharidusasutuses. Võrumaa Kutsehariduskeskuses saavad valdkonna lõpetajad rakendusliku kõrghariduse.

Käesoleval ajal õpetatakse järgmisi erialasid:

**2.1. VKHK – Metallide töötlemise eriala** rakenduskõrgharidus, õppeaeg 3 aastat  
Metallide töötlemise eriala lõpetanud on võimalik asuda tööle metallitöötlemisega seotud ettevõtetes või muudes ettevõtetes, kus vajatakse metallitöö oskustega asjatundjaid. Eriala lõpetanu võib töötada tootmisliinide teenindajana, seadistajana, remontijana jne. Eriala raames õpetatakse elektroonika ja elektrotehnika aluseid, masinaehituse tehnoloogiat, tehnilist mõõtmist ja toolerimist, tugevusõpetust, arvprogrammijuhtimist, masinprojekteerimist ja arvutiõpetust. Metallide töötlemise eriala lõpetanu valdab järgmisi oskusi: Treimine, freesimine, CNC pinkide programmeerimine ja ekspluatatsioon, arvutikasutamise oskused, erioskustena programmide AutoCad ja AlphaCAM (kuni viieteljeliste pinkideni) kasutamise oskused, keevitamine, jne. Praktikal on õpilased erinevates ettevõtetes nii kodu-kui välismaal.

Õppetoolil on tugevad sidemed AS Rauameistriga, AS Tarkoniga, AS VGT-ga. Õpilastel on võimalus viibida välisõpingutel Rootsis, Hollandis, Soomes, jne.

**2.2. VKHK – Eelkoolitus metallide töötlemise** – 40-nele Parksepa Gümnaasiumi õpilasele.

**2.3. VÜKK- Metallide töötlemine** kutsekeskharidus, õppeaeg 2 aastat

Õppima asumiseks on nõutav keskharidus. Võimalik on asuda õppima kohe ka teisele kursusele, mille eelduseks on ülikoolist võetud akadeemiline õiend läbitud ainete kohta.

Vastavalt sellele tehakse otsus.

**2.4. VÜKK –autolukksepp** - õppeaeg 3 aastat, mille jooksul omandatakse kutsekeskharidus põhihariduse baasil.

Eriala lõpetajad on võimelised töötama väga mitmesugustel autoseadmete hoolduse ja remondiga seotud töökohtadel. Autoeriala õppebaasina on Vana-Võidus valmimas õppehoone nr 2, kus lisaks teooriaklassidele on ka praktilise õppe laborid

**2.5. VÜKK – keevitaja algkursus** -täiendkoolitus – 176 tundi. Kursuse käigus antakse teadmised sulakeevituse aluste ning põhiliste keevitusprotsesside olemuse ja erinevate materjalide keevitatavuse iseärasuse kohta. Oskused kõigis asendeis nurk- ja pökk-keevituse teostamiseks elekter-gaasleek ja poolautomaatkeevitusega kaitsvas gaasis. Kursus koosneb teoreetilisest õppest 32 tundi, laboratoorsetest tööst 12 tundi, koolipraktikast 52 tundi ja ettevõttepraktikast 80 tundi

**Tabel 1 Mehhaanika ja metallitöö Lõuna-Eesti kutseõppeasutustes erialati**

Jnr	Valdkond	Eriala	Valgamaa Kutseõppe- keskus			Viljandi Ühendatud Kutse-keskkool			Võrumaa Kutseharidus- keskus		
			põhi	kesk	kõrg	põhi	kesk	kõrg	põhi	kesk	kõrg
1	Mehhaanika ja metallitöö	Metallide töötlemine	T			X					X
2	Mehhaanika ja metallitöö	Keevitamine	T			T			T		
3	Mehhaanika ja metallitöö	Sepatöö				T					

X – käimasolev õpe

T – planeeritav õpe

## 2.7. ÕPPIJA

**Tabel 2 Valdkonnas õppijad aastatel 2002.....2010**

Õppekava	Tase	Kool	Õppe -nädalaid	Tegelik					Proгноositav Õ/A 2007..../2010
				Õ/A 2002/ 2003	Õ/A 2003/ 2004	Õ/A 2004/ 2005	Õ/A 2005/ 2006	Õ/A 2006/ 2007	
Metallide töötlemine	5R	VKHK	120	58	88	100	76	55	55
		VKHK							
Metallide töötlemine	KKB		120	14	0	0	0	0	0
Metallide töötlemine	EKK	VKHK				19	43	70	70
Autolukksepp	KPB	VÜKK	120	66	64	47	64	63	36
<b>Kokku</b>				138	152	166	183	188	161

**5R** rakenduskõrgharidus

**KKB** Kutsekeskharidus keskhariduse baasil

**KPB** Kutsekeskharidus põhihariduse baasil

**Tabel 3 Vastuvõtt riigieelarvelistele õppekohtadele 2006/2007**

Õppekava	Õppetase	Õppeasutus	Kohtade arv
Metallide töötlemine	5R	VKHK	16
Autolukksepp	KPB	VÜKK	30

**Tabel 4 Väljalangevus 2005/2006 õ.-a.**

Õppetool	Õppeasutus	Väljalangenute arv	%
Metallide töötlemine	VKHK	21 (arv koos mehhatroonikaga)	13,5
Autolukksepp	VÜKK	15	23%

**Tabel 5 Vilistlaste tööhõive õppetoolide ja koolide viisi**

Õppetool	Õppeasutus	Jah	Ei
Metallide töötlemine	VKHK	100%	0%
Autolukksepp	VÜKK	100%	0%

**Tabel 6 Täiendkoolitusel õppijate arv mehhaanika ja metallitöö valdkonnas aastatel 2002.....2006 (6 kuud)**

Koolitavate arv/ Tunde	Õppeasutus	2002	2003	2004	2005	2006 (6 kuud)	Kokku
Koolitavate arv	VKHK	7	41	43	42	32	165
Tunde		440	264	180	2024	524	3432
Koolitavate arv	VÜKK	0	0	0	0	16	16
Tunde		0	0	0	0	352	352

## 2.8.Õppija igakülseks toetamiseks ja arendamiseks rakendatakse järgmised tegevused:

- kaasajastatakse õppimisvõimalusi läbi e-õppe;
- individuaalsete õppekavade koostamisega mitmekesistatakse õppimisvõimalusi erivajadustega õpilastele
- vähemkindlustatud õppijatele võimaldatakse tasuta koolitoit ja transport;
- Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool avab uue erialad põhikooli lõpetajatele: keevitaja ja sepatöö;
- Valgamaa Kutseõppekeskus avab uue erialad põhikooli lõpetajatele: keevitaja



## 2.9.Õppekavad

Metallide töötlemise õppekava:

- Lisada tarkvarapaketi AlphaCam õpetus
- Suurendada aine „masinaelementide projekt“ mahtu.
- Täpsustada ainete „metalloograafia“ ja „termiline töötamine“ ja „peentöötamise meetodid“ osakaalu õppekavas.
- Lisada õppeaine, mis käsitleks tõste- ja transpordivahendite kasutamist tööstusettevõtetes.
- Üldainete moodulite (asjaajamine, seadusandlus, tööohutus) mahu võrdsustamine teiste õppekavadega.
- Täienduste ja paranduste sisseviimine MT õppekavasse
- Uute praktikatööde juurutamine
- Õppepraktika tunde andvate õpetajate praktiliste tööoskuste täiustamine
- Uute seadmete juurutamine
- Materjalide katselabori seadmete töökindluse tõstmine
- Uue õppehoone metallide töötlemine erialaga seotud klasside, laborite, samuti õppetöökoja sisustuse planeerimine
- Nukk- automaatpingi juurutamine õppetöökojas

## 2.10.Õppekavade arendamise kriteeriumid

- õppekava arenduses arvestatakse erinevate sihtgruppide vajadusi ja võimalusi;
- koostatakse individuaalseid õppekavasid, mis võimaldavad üldainete sidumist erialaliste ainetelega;
- võimaldatakse 1 või 2 eriala 1 mooduli õpetamist võõrkeeles;
- koostöös Kutsekojaga arendatakse välja kutseksamikeskus.
- õppekavad kooskõlastatakse erialaliitudega ja tööandjate liiduga.

## 2.11. Kutseõpetajad

Õppekava täitmisega tegelevad Võrumaa KHK 10 õppejõudu, kes kõik töötavad koolis põhikohaga. 8 õppejõududel on magistrikraad või sellele vastav haridustase ( ühel õppejõul omandamisel). Ühel rakenduskõrgharidus. Põhikohaga töötavatel õppejõududel on läbitud ka vajalik 320 tunnine õpetajakoolitus. Kolm õppejõudu on läbinud kuuajalise stažeerimise ettevõtetes. Vajalik on protsessi jätkamine ja laiendamine, sest kahel noorel õppejõul puudub pikemaajaline ettevõttes töötamise kogemus. Osaliselt kompenseeritakse see ettevõtetes põhikohaga töötavate lektorite kaasamisega õppeprotsessi.

Viljandi Ühendatud Kutsekeskkoolis töötab antud valdkonnas põhikohaga 1 õpetaja, kellele on omistatud bakalaureuse kraad, teised on spetsialistid, kes töötavad ettevõtetes.

Kokku töötab mehhaanika ja metallitöö valdkonna õppekavade realiseerimisel Lõuna-Eesti kutseharidusasutustes põhikohaga 14 õppejõudu.

**Tabel 6 Õppevaldkonna mehhaanika ja metallitöö õpetajate jaotuvus vanuse järgi**

Kool	Alla 25	25-29	30-39	40-49	50-55	Üle 55	KOKKU
Võrumaa KHK				2	4	4	10
Viljandi ÜKK					1	1	2

Valga KÕK				2	1	2	5
KOKKU:				4	6	7	17

**Tabel 7 Õppevaldkonna mehhaanika ja metallitöö õpetajate jaotuvus hariduse alusel**

Kool/valdkond	Magister	5-ja enam	Bakalaureus	Rakenduskõrg	Keskeri	KOKKU
Võrumaa KHK		8		1	1	10
Viljandi ÜKK			1		1	2
Valga KÕK	1	2	1		1	5
KOKKU:	1	10	2	1	3	17

**Tabel 8 Õppevaldkonna mehhaanika ja metallitöö õpetajate jaotuvus ametijärkudena**

Kool	Noorem-pedagoog	Pedagoog	Vanem-pedagoog	KOKKU
Võrumaa KHK		10		10
Viljandi ÜKK	2			2
Valga KÕK	1	2		3 (5)
KOKKU:	3	12		15(17)

## 2.12.Õpetaja arengu toetamiseks lähtutakse järgmistest tegevustest

- organiseeritakse piirkonna kutseõppeasutustega ühtne täiend- ja vabahariduskoolitus;
- võimaldatakse ja toetatakse tasemekoolitust;
- innovaatiliseks tegevuseks soodustatakse magistri- ja doktoriõpet;
- luuakse ja kasutatakse e-õppe alaseid ühiskursusi ja temaatilisi võrgustikke;
- organiseeritakse kutseõpetajate stažeerimist piirkonna ettevõtetes;
- suunatakse kutseõpetajaid EL liikmesriikidesse stažeerima ja õpetama.
- korraldatakse piirkonna kutseõppeasutustega ühiseid seminare ja metoodika päevi
- võimaldatakse õpetajaskonna riskasutamist piirkonna kutseõppeasutuste vahel

## 2.13.Õppebaasid

Võrumaa Kutsehariduskeskuse mehhaanika ja metallitöö õppevaldkonna käsutuses on tehnomaja-laboratoorium ja 2005.a. renoveeritud raamatukogu ja IT klassid.

## 2.14. Õppebaaside arendamise vajadus:

- rekonstrueeritakse, laiendatakse ja sisustatakse VKHK tehnomaja-laboratoorium, mis võimaldab õppebaaside riskasutamist koostöös VÜKK-iga
- soetatakse ja hallatakse õppimist, õpetamist ja õppeasutuste juhtimist toetavad IT seadmed ja tarkvara, andmebaasid, portaaliid ja e-koostöövõrgustikud;
- rekonstrueeritakse, laiendatakse ja sisustatakse VÜKK mehhaanika ja metallitöö õppehooned.
- ehitatakse VKÕK metallitöötlemise õppehoone.

## 2.15. Praktikabaasid

Õppekavade tulemuslikumaks realiseerimiseks Mehhaanika ja metallitöö *koolitusvaldkonnas*, võimaldatakse ettevõtluspraktika läbida Eestis ja EL riikides.

## 2.16. Praktikabaasidega koostöö arendamiseks vajalikud tegevused :

- praktika läbimiseks töökeskkonnas sõlmitakse ettevõtjatega pikaajalised lepingud;
- Kutsekoja juurde luuakse veebipõhine „Praktika portaal“; kaasatakse erinevaid ettevõtjaid ja ülikoole õppekavade kavandamisse ja koostamisse;
- tehakse koostööd ettevõtjatega ja ülikoolidega õppijate lõputööde juhendamisel
- kutseõppeasutused kujunevad vahelüliseks ettevõtluse ja ülikoolide vahel: uurimustööd ettevõtetele innovaatiliseks kasutamiseks
- mehhaanika ja metallitöö valdkonna ettevõtluspraktika võimaldatakse läbida Eestis ja EL riikides.

## 2.17. Õppematerjalid

Mehhaanika ja metallitöö valdkonnas kasutatakse üle 110 erineva nimistu õppematerjale. Tarkvarana kasutatakse: AutoCad 2000 20 litsentsi, SolidWorks 20 litsentsi, Solid Edge. Õppevahenditest olemas universaalsed treipingid, väikesegabariidilised freespingid ja labori seadmed.

## 2.18. Õppematerjalide täiendamise arenguvajadus:

- soetatakse AutoCad 2007, Profibus, IN Touch tarkvara jms.;
- e-õppe juurutamine ja rakendamine ning temaatiliste võrgustike ühiskursuste loomine ja kasutamine;
- tehakse koostööd Tallinna ja Tartu Ülikoolidega õppekirjanduse koostamiseks;
- motiveeritakse kutseharidussüsteemis töötavaid pedagooge koostama kutseõppeasutustele ja rakenduskõrgkoolidele õppekirjandust ja metoodilisi materjale;
- soetatakse raamatupidamistarkvara, dokumendihaldus-tarkvara, projektijuhtimistarkvara jms;
- luuakse ja kasutatakse temaatilisi võrgustikke e-õppe juurutamiseks ja rakendamiseks;
- koostöö piirkonna kutsõppeasutustega soetatakse õppekirjandust, mis võimaldab riskikasutamist õppeasutuste vahel;

## Missioon

**EL tasemele vastava konkurentsivõimelise tööjõu koolitamine mehhaanika ja metallitöö valdkonnas.**

## VISIOON 2013

**Kagu-Eestis toimib mehhaanika ja metallitöö erialade koolitus Võrumaa Kutsehariduskeskuse ja Viljandi Ühendatud Kutsekeskkooli baasil. Koolitus on ühiskonna ja õppija vajadusi arvestav ning optimaalselt ja efektiivselt ressursse kasutav**

### **3.STRATEEGILISED EESMÄRGID**

#### **Õppiv organisatsioon**

- Kvalifikatsiooninõuetele vastav, erinevaid õppemeetodeid valdav ning rakendav, õpilaste võimeid ja huvisid arvestav õpetajate kaader;
- Välja arendatud ja korrastatud õppekavade süsteem;
- Piirkonna kutseõppeasutustes toimiv ühtne täiend- ja vabahariduskoolitus;

#### **Kaasaegne efektiivselt ressursse kasutav õppekeskkond**

- Toimivad õppimist, õpetamist ja õppeasutuse juhtimist toetavad IT seadmete ja tarkvara, andmebaaside, portaalide ja e-koostöövõrgustiku kasutamine;
- Tagataks majandus-, turundusalaste ning IT alaste teadmiste õpe Lõuna-Eesti kutseõppeasutuste metallidetöötlemise erialadele
- Toimib Lõuna-Eesti kutseharidussüsteemi koostöövõrgustik ja õppebaaside riskasutus;
- Õppekava nõuetest lähtuvalt välja ehitatud ja sisustatud õppehooned

#### **EL tööturu vajadustest ja õpilase võimetest lähtuv kutseõpe**

- Kaasaegsed, paindlikud, kutsestandardile ja tööandaja soovidele vastavad pädevuspõhised õppekavad
- Lõuna- Eestis omistatud kutsekvalifikatsioon on tunnustatud ELi riikides
- Individuaalsete õppekavade koostamine – paindlike õppimisvõimaluste loomine, erivajadustega õpilaste piirkondliku metoodilise keskuse asutamine;

#### 4. Tegevuskava 4-ks aastaks

Strateegilised eesmärgid	Eesmärgid 4-ks aastaks	Tegevus	Indikaatorid	Tegevuse täitjad	Finants
1	2	4	5	6	7
Õppiv organisatsioon	Kvalifikatsiooni- nõuetele vastav, erinevaid õppemeetodeid valdav ning rakendav, õpilaste võimeid ja huvisid arvestav õpetajate kaader	<ul style="list-style-type: none"> <li>• innovaatilise tegevuse arendamiseks suunatakse töötajaid magistri- ja doktoriõppesse;</li> <li>• luuakse ja kasutatakse e-õppe alaseid ühiskursusi ja temaatilisi võrgustikke;</li> <li>• organiseeritakse kutseõpetajate stažeerimist piirkonna ettevõtetes;</li> <li>• suunatakse kutseõpetajaid EL riikidesse stažeerima ja õpetama;</li> <li>• koostöös piirkonna ettevõtetega korraldatakse praktikajuhendajate koolitusi;</li> <li>• koostöös piirkonna ettevõtjatega korraldatakse õppereise erinevate riikide ettevõtetesse.</li> </ul>	Suurenenud motiveeritud ja kvalifitseeritud õpetajate arv, kaasatud ettevõtjate arv, koostöösse kaasatud EL riikide arv	Nelja maakonna kutseõppeasutused	2 000 000 kr  Meede 1.1. Koolide eelarved
		<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kvaliteedi tagamise süsteemi rakendamine Eesti KH QAF mudeli alusel</li> </ul>	Valdkonna töö koordineerimisel rakendatakse Eesti QAF mudelist tulenevat täielikku kvaliteeditagamise jälgimise raamistikku	Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool Võrumaa Kutseharidus keskus	240 000 kr Koolide eelarved
	Välja arendatud ja korrastatud õppekavade süsteem;	<ul style="list-style-type: none"> <li>• õppekavade koostamisel võetakse aluseks kutsestandardid ja riikliku kutsehariduse õppekava</li> <li>• õppekava ehitatakse üles moodulitena</li> <li>• õppekava arenduses arvestatakse erinevate</li> </ul>	Õppekavad vastavad tööandjate nõudmistele, ühtlustatud 6 õppekava: Kutseõppekavad: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Autolukksepp (KPB);</li> </ul>	Kutsekoda, Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool Võrumaa Kutseharidus	240 000 kr Meede 1.1. Koolide eelarved

		sihtgruppide vajadusi ja võimalusi, koostatakse individuaalseid õppekavasid	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Keevitamine (KPB);</li> <li>• Sepatööd (KPB)</li> </ul> Rakenduskõrghariduse õppekava: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Metallide töötlemine</li> </ul> Täiendkoolitus: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Keevitamine</li> </ul> Eelkoolitus <ul style="list-style-type: none"> <li>• Metallide töötlemine</li> </ul>	keskus	
		• Õppekavade ettevalmistamine akrediteerimiseks.	• Akrediteeritud metallide töötlemine õppekava	Võrumaa Kutsehariduskeskus	<b>60 000 kr</b> <b>Meede 1.1.</b> <b>Comenius</b> <b>/Grundvig</b> <b>Leonardo</b>
	Piirkonna kutseõppeasutustes toimiv ühtne täiend- ja vabahariduskoolitus	<ul style="list-style-type: none"> <li>• täiskasvanute täiendus- ja ümberõppe korraldamine;</li> <li>• tööohutuse ja töötervishoiu teadvustamine;</li> <li>• ettevõtja ja ettevõtete nõustamine (töökoja pidajast tootjaks), tootmise optimeerimise nõustamine;</li> <li>• ettevõtete koolitusvajaduste välja selgitamine;</li> <li>• koolitajate ristkasutamine;</li> <li>• inkubatsioonikeskuste loomisele ja tegevusele kaasaaitamine.</li> </ul>	Täiend- ja ümberõppekoolituses osalenute arv, nõustatud ettevõtte juhtide, keskastme juhtide ja personali arv	Nelja maakonna kutseõppeasutused	<b>250 000 kr</b> <b>Meede 1.1.</b> <b>Comenius</b> <b>/Grundvig</b> <b>Leonardo</b>
<b>EL tööturu</b>	Kaasaegsed, paindlikud, kutsestandardile ja tööandaja soovidele vastavad	• inkubatsioonikeskuse loomine Lõuna-Eesti kutseõppeasutuste juurde	Uute ja konkurentsivõimeliste ettevõtete arv, tehnoloogia -inkubaator	Maavalitsused Omavalitsused Kutseliidud EAS Võrumaa	<b>3 000 000 kr</b> <b>aastas</b> <b>EAS</b> <b>Ettevõtted</b> <b>Võru</b>

<b>vajadustest ja õpilase võimetest lähtuv kutseõpe</b>	pädevuspõhised õppekavad			Kutsehariduskeskus	<b>Maavalitsus Võrumaa omavalitsused</b>
	Lõuna- Eestis omistatud kutsequalifikatsioon on tunnustatud ELi riikides	<ul style="list-style-type: none"> <li>• kutseksamikeskuse loomine</li> <li>• õppurite ettevõtluses erinevate tahkudega tutvumine: praktiseerimine Eestis ja EL riikides</li> </ul>	Kutseksamikeskus Kutseksami-tunnistused, kvalifitseeritud spetsialistide arv	Kutsekoda, Võrumaa Kutsehariduskeskus	<b>2 000 000 kr</b>
<b>Kaasaegne efektiivselt ressursse kasutav õppekeskkond</b>	Toimivad õppimist, õpetamist ja õppeasutuse juhtimist toetavad IT seadmete ja tarkvara, andmebaaside, portaalide ja e-koostöövõrgustiku kasutamine	<ul style="list-style-type: none"> <li>• praktika läbimiseks töökeskkonnas sõlmitakse ettevõtjatega pikaajalised lepingud;</li> <li>• luuakse veebipõhine „Praktika portaal”;</li> <li>• juurutatakse ja rakendatakse e-õpet ning tehakse koostööd temaatilistes võrgustikes ühiskursuste loomiseks ja kasutamiseks;</li> </ul>	Lepingute arv; „Praktika portaal”; ühiskursuste arv	Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool  Võrumaa Kutsehariduskeskus	<b>2 500 000 kr</b>
	Tagatakse majandus-, turundusalaste ning IT alaste teadmiste õpe Lõuna-Eesti kutseõppeasutuste metallidetöötlemise erialadele	<ul style="list-style-type: none"> <li>• majandus-, turundusalaste ning IT alaste teadmiste õpetamine Lõuna-Eesti kutseõppeasutuste metallidetöötlemise erialadele</li> </ul>	Õppijate arv	Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool  Võrumaa Kutsehariduskeskus	<b>1 500 000 kr</b>
		Viljandi Ühendatud Kutsekeskkooli autoremondilukksepa õppehoonete ehitus/rekonstrueerimine	Olemasolev automaja rekonstrueeritakse. Vana viilhall rekonstrueeritakse autoerialade õppepolügooniks ja keevituslaboriks. Uus viilhall ehitatakse autode ja	Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool	<b>20 000 000 kr</b>

	Toimib Lõuna-Eesti kutseharidussüsteemi koostöövõrgustik ja õppebaaside riskasutus;		autojuhtide koolituskeskus.		
		Valgamaa Kutseõppekeskuse õppehoone ehitus ja sisustamine	Ehitatakse uus õppehoone	Valgamaa Kutseõppekeskus	171 140 000 kr
		Võrumaa Kutsehariduskeskuse tehnomaja-laboratooriumi juurdeehitus ja olemasoleva osa rekonstrueerimine ja sisustamine	Ehitatakse juurde 4000 m2 pinda ja rekonstrueeritakse 3200 m2	Võrumaa Kutsehariduskeskus	35 000 000 kr
			Sisustatud tehnomaja-laboratoorium:	Võrumaa Kutsehariduskeskus	13 050 000
		Võrumaa Kutsehariduskeskuse metalli viimistluse õppetöökoja ehitus ja sisustamine	metalli viimistluse õppetöökoda	Võrumaa Kutsehariduskeskus	12 850 000 kr
		• Viljandi Ühendatud Kutsekeskkooli autoerialade õppehoonete sisustus	Sisustatud Viljandi Ühendatud Kutsekeskkooli autoeriala õppehooned	Viljandi Ühendatud Kutsekeskkooli	12 000 000 kr
	Kaasaegsed, paindlikud, kutsestandardile ja tööandaja soovidele vastavad pädevuspõhised õppekavad	• koostatakse kutseõppeasutustele ja rakenduskõrgkoolidele õppe-metoodiline kirjandus ja metoodiline materjal	Õppe-metoodiline kirjandus ja metoodiline materjal	Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool  Võrumaa Kutseharidus-keskus	280 000 kr
		• uue õppematerjali soetamine ja raamatukogu fondi täiendamine	Teavikute arv.	Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool  Võrumaa Kutseharidus-keskus	200 000 kr



# LÕUNA –EESTI KUTSEÕPPEASUTUSTE REISIMINE, TURISM JA VABA AJA VEETMINE KOOLITUSVALDKONNA ARENGUKAVA AASTATEKS 2007-2013

## **1. Valdkonna käsitlemine riiklikes ja teistes arengukavades, maakonna arengustrateegiates, koolide arengukavades ja meedias**

Koolitusvaldkondade käsitlemine riiklikes, maakondade ja kutseõppeasutuste arengukavades ja strateegiates on Lõuna-Eesti piirkonna kutsehariduse arengukava lisas LISA I.

### **1.1. Väljavõtteid meediast**

Postimees 13.10.2006. *Tuiksoo tahab rohkem maanaisi tööjõuturule tuua* -Alo Raun  
Postimees 06.10.2006. *Teadlik turismiarendus versus poissmeestepeod* - Riina Luik  
*„...grupiturismi tuleks planeerida strateegilisemalt ning samuti on olemas lihtsad võimalused, kuidas gruppide aega kohapeal paremini korraldada ja sisustada”*

## **2. VALDKONNA LÜHISELOOMUSTUS JA ARENGUVAJADUSED**

Lõuna-Eesti regiooni kui turismi ja vabaaja veetmise valdkonna väärtust suurendab ainulaadne mulgi ja võru-setu kultuur, soodne majandusgeograafiline positsioon - piirkonda läbivad transpordikoridorid, kvaliteetne ning tänapäeva nõuetele vastav infrastruktuur ja heal tasemel üld- ja kutseharidus.

Lõuna-Eestis maakondades tegutsevad majutus ja toitlustus valdkonnas 2004 aasta andmetel äriühingutena: Põlva maakonnas 19,4 %, Valga maakonnas 21,1% ja Võru maakonnas 15,6%. Tööjõu kasutus antud valdkonnas: Põlva maakonnas 8,5 %, Valga maakonnas 14,1% ja Võru maakonnas 5,5%. Viljandi maakonna andmed puuduvad.

### **OTMK- TURISMIKORRALDUSE ERIALA**

#### **keskharidusega noortele õppeajaga 1 a. 10 k.**

Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolis õpetatakse turismikorralduse eriala keskharidust omavatele õppijatele. Lõpetaja saab kutsekeskhariduse ning võib jätkata õpinguid TÜ Pärnu Kolledžis, Võrumaa KHK-s ja teistes kõrgkoolides. Alates 2006. aasta sügisest on kavas alustada kutsealast eelkoolitust koos Suure-Jaani Gümnaasiumiga gümnaasiumiõpilastele. Õpitakse turismimajandust, klienditeenindust, arvutiõpetust, võõrkeeli (inglise, saksa, vene, soome), maailma kultuurilugu, Eesti ja maailma turismigeograafiat, giiditööd, majutust, toitlustamist, maaturismi, reisikorraldust, ettevõtlust ja turismiturundust.

Lõpetanu võib töötada giidina, turismiinfo konsultandina, väiksema majutus- ja / või toitlustusettevõtte teenindajana, rahvusparkide külastuskeskuste töötajana või isegi asutada oma turismiettevõtte.

Esimene töökogemus saadakse kooli õppebaasides (söökla, kohvik, turismiinfo, muuseum), praktikad jätkuvad Eesti ettevõtetes ja tublimatel ka välismaal.

## **VKÕK- TURISMIKORRALDUSE ERIALA**

**keskharidusega noortele õppeajaga 2,5a**

Õpitakse tundma turismi ja teiste majandusharude vahelisi seoseid, omandatakse terminoloogia ja kujundatakse turismi arendamiseks olulised väärtushinnangud. Lõpetaja saab kutsekeskhariduse.

Turismikorralduse eriala õppekava eesmärk on õpilaste ettevalmistamine vastavalt tööturu nõudmistele ja eelduste loomine töötamiseks iseseisvalt turismialases ettevõtluses

Õppekava lühikirjeldus:

Turismimajanduse alused – õpitakse tundma turismi ja teiste majandusharude vahelisi seoseid, omandatakse terminoloogia ja kujundatakse turismi arendamiseks olulised väärtushinnangud.

Toitlustamise alused – õpitakse tundma toitlustamise üldisi seaduspärasusi, toitlustusettevõtete töökorraldust, lauakombeid, serveerimisvõtteid ja klienditeenindust.

Turismigeograafia alused – omandatakse teadmisi eesti geograafiast, turismigeograafia spetsiifikast. Antakse teadmisi eesti ajaloost, kultuurist ja kommetest.

Hotellimajanduse alused – omandatakse hotellimajandusealased kogemused, terminoloogia ja teadmised hotellinduse osast majanduselus.

Klienditeeninduse alused – õpitakse tundma teeninduse korralduse peamisi printsiipe.

Ettevõtetmajandus – õpitakse ettevõtlust, majandusarvestust, ärietiketti ja personalijuhtimist.

Reisibüroo teenused – õpetatakse planeerima ja koostama reisipaketti arvuti kaasabil.

Õpitakse tundma hotellides kasutusel olevaid broneerimisprogramme.

Erialane võõrkeel – omandatakse erialane ja ärikeeke terminoloogia ja arendatakse võõrkeeles suhtlemise oskus.

## **VKHK - TURISMI – JA TOITLUSTUSKORRALDUSE ERIALA**

**Rakenduskõrgharidus, õppeaeg 3,5 aastat 140 AP**

Eriala lõpetanu saab töötada: spetsialistina turismi-, toitlustus- ja majutusteeninduse valdkonnas; turismiettevõtjana, kellel on terviklik nägemus kvaliteetse teenuse turundusest, tootmisest ja juhtimisest

Turismi- ja toitlustuskorralduse eriala lõpetanu saab erialased teadmised majutus- ja toitlustuskorraldusest, toiduvalmistamise tehnoloogiast, toitlustusteenindusest, klienditeenindusest, ettevõtetmajandusest, turismiettevõtlusest. Lõpetanul on heal tasemel arvutioskused. Erialakeelena õpitakse inglise, saksa ja soome keelt.

Valikainetena on võimalik õppida reklaami, võõrkeelt erialakeelena, aiakujundust, reisibüroo tööd, etiketti ja protokoll, cateringi teenuse korraldust.

## **VKHK - TURISMIKORRALDUSE ERIALA**

**Kutsekeskharidus, õppeaeg 2 aastat. 80 AP**

Eriala lõpetanu saab töötada: spetsialistina turismiinfokeskustes ja reisibüroodes, giidina, maaturismi reisikorraldajana, maaturismi ettevõtte käivitaja ja juhina

Turismikorralduse eriala lõpetanu orienteerub tänapäevases turismikorralduses, tunneb kliendi vajadusi ja teeninduse mõttekultuuri. Ta orienteerub vaatamisväärsustes ning oskab neid huvitavalt esitleda. Töötaja valdab toitlustamise- ja majutuse aluseid. Lisaks oskab ta kasutada arvutit ja tunneb ettevõtluse aluseid. Eraldi õpitakse tundma maaturismi, kui Eesti olulist turismiharu ja elamusturismi võimalusi. Eriala lõpetanu on võimeline suhtlema kahes võõrkeeles.

Valikainetena on võimalik õppida:

Etiketti, praktilist reklaami, aiakujundust, loodusgiidi tööd, konverentsiteenindust.

## VKHK - HOTELLITEENINDUSE ERIALA

Kutsekeskharidus, õppeaeg 2 aastat.80AP

Eriala lõpetanu saab töötada: hotelliteenindajana, toateenindajana, administraatorina, vastuvõtuleti töötajana, toitudevalmistamises kokana ja teenindajana; spetsialistina turismi-, toitlustus- ja majutusteeninduse valdkonnas.

Hotelliteeninduse eriala lõpetanu saab erialased teadmised majutus- ja toitlustuskorralduses, toiduvalmistamise tehnoloogias, toitlustusteeninduses, turismimajanduses, klienditeeninduses. Lõpetanul on heal tasemel arvutioskused.

Erialakeelena õpitakse inglise, saksa ja soome keelt. Valikainetena on võimalik õppida reklaami, aiakujundust, ruumide kujundust, reisibüroo tööd, etiketti, protokolle, catering teenuse korraldust.

**Tabel 1. Reisimine, turism ja vaba aja veetmise õpetus Lõuna-Eestis kutseõppeasutustes erialade viisi**

Jnr.	Valdkond	Eriala	Olustvere Teenindus- ja Maamajandus- kool			Valgamaa Kutseõppe- keskus			Võrumaa Kutseharidus- keskus		
			põhi	kesk	kõrg	põhi	kesk	kõrg	põhi	kesk	kõrg
1	Reisimine, turism ja vaba aja veetmine	turismikorraldus		X			X			X	
2	Reisimine, turism ja vabaajaveetmine	Hotelliteenindus								X	
3	Reisimine, turism ja vabaajaveetmine	Turismi- ja toitlustuskorraldus									X
4	Reisimine, turism ja vabaajaveetmine	Maaturismiettevõtlus		T							
5	Reisimine, turism ja vabaajaveetmine	Maaturismi teenindaja	T	T							

### 2.1. Õppija

**Tabel 2 Valdtkonnas õppijad aastatel 2002.....2010**

Õppekava	Tase	Kool	Õppe- nädalaid	Tegelik					Proгноositav
				Õ/A 2002/ 2003	Õ/A 2003/ 2004	Õ/A 2004/ 2005	Õ/A 2005/ 2006	Õ/A 2006/ 2007	Õ/A 2007..../2010
Maaturismiettevõtlus	OTMK	KKB							
Maaturismi teenindaja	OTMK	KKB							
Maaturismi teenindaja	OTMK	KPB							
Turismikorraldus	OTMK	KKB			30	30	30	30	30
Turismikorraldus	VKÕK	KKB	80	30	36	50	55	54	50
Turismi- ja toitlustuskorraldus	VKHK	SR	140	0	30	48	63	81	80

Turismikorraldus	VKHK	eelkoolitus	40			30	46	78	70
Hotelliteenindus	VKHK	eelkoolitus	40			16	39	69	80
Turismikorraldus	VKHK	KKB	80	66	57	38	44	39	40
Hotelliteenindus	VKHK	KKB	80	0	25	27	33	37	40
Maaturism	VKHK	KPB	120	15	0	0	0	0	0
<b>Kokku</b>									

**5R** rakenduskõrgharidus

**KKB** Kutseharidus keskhariduse baasil

**KPB** Kutseharidus põhihariduse baasil

**TK** Täiskasvanukoolitus

**Tabel 3. Vastuvõtt riigieelarvelistele õppekohtadele 2006/2007**

Õppekava	Õppeasutus	Õppetase	Kohtade arv
Turismi- ja toitlustuskorraldus	VKHK	5R	25
Turismikorraldus	VKHK	KKB	20
Hotelliteenindus	VÜKK	KPB	20
Maaturismiettevõtlus	OTMK	KKB	
Maaturismi teenindaja	OTMK	KKB	
Maaturismi teenindaja	OTMK	KPB	
Turismikorraldus	OTMK	KKB	
Turismikorraldus	VKÕK	KKB	
Kokku			75

**Tabel 4. Väljalangevus 2005/2006 õ.-a.**

Õppetool	Õppeasutus	Väljalangenute arv	%
Turismikorraldus	VKHK	17	15,0
Turismikorraldus	OTMK	-	0%
Turismikorraldus	VKÕK		

**Tabel 5. Vilistlaste tööhõive õppetoolide ja koolide viisi**

Õppetool	Õppeasutus	Jah	Ei
Turismikorraldus	VKHK	74.29%	25.71%
Turismikorraldus	OTMK	57,2%	42,8%
Turismikorraldus	VKÕK		

**Tabel 6 Täiendkoolitusel õppijate arv reisimine, turism ja vaba aja veetmise valdkonnas aastatel 2002.....2006 (6 kuud)**

Koolitavate arv/ Tunde	Õppeasutus	2002	2003	2004	2005	2006 (6 kuud)	Kokku
Koolitavate arv	VKHK	43	27	39	117	24	250
Tunde		32	44	988	3156	160	4380
Koolitavate arv	OTMK	10	-	20	-	14	44
Tunde		500	-	320	-	224	1044
Koolitavate arv	VKÕK	?	?	?	?	?	?
Tunde		?	?	?	?	?	?

## 2.2. Õppija igakülgseks toetamiseks ja arendamiseks rakendatakse järgmisi tegevusi :

- kaasajastatakse õppimisvõimalusi läbi e-õppe;
- individuaalse õppekava koostamine õppijale;
- võimaldatakse 1 või 2 eriala 1 mooduli õpetamist võõrkeeles.

## 2.3. Õppekava

**Olustvere TMK** rakendatakse praegu kahte turismi õppekava. Turismikorralduse õppekava järgi õppides toimub vastuvõtt keskharidusega noortele, kes kooli lõpetamisel saavad kutsekeskhariduse. Õppekava maht on 80 nädalat.

Samuti rakendatakse Olustvere TMK-s maamajanduse õppekava, millel on lisaks põllumajanduse õppesuunale ka maaturismile spetsialiseerumise võimalus. Õppekava on mõeldud osakoormusega õppijatele, kellel on eelnevalt keskharidus. Õppekava maht on 1600 tundi, millest suur osa toimub õppijate iseseisva tööna. Nimetatud õppekava õppeaeg on 2 aastat, õppetöö toimub sessioonidena.

Kaks aastat tagasi sai alguse koostöö Suure-Jaani Gümnaasiumiga kutsealase eelkoolituse osas. Kolme gümnaasiumiaasta jooksul läbivad õpilased kutsealase eelkoolituse mahus 40 nädalat ning võivad jätkata õpinguid Olustvere TMK-s II kursusel. Olustvere TMK ja Suure-Jaani Gümnaasiumiga vahel on sõlmitud leping, mille kohaselt 2006. aasta sügisest käivitub turismikorralduse eriala kutsealane eelkoolitus gümnaasiumiõpilastele. Kolme õppeaasta jooksul läbivad gümnaasiumiõpilased õppekava mahuga 40 nädalat ning saavad sellekohase tunnistuse. Neil on seejärel võimalik edasi õppida Olustvere TMK-s turismikorralduse eriala II kursusel.

Kavas on koostada uued õppekavad planeeritavate uute erialade käivitamiseks reisimise, turismi ja vaba aja veetmise valdkonnas (alates 2007.-2008. a).

**Võrumaa KHK** –Õppekavade koostamise aluseks on kehtivad kutsestandardid, õppekava ülesehitatud moodulitena. 2007 märts on rakendus kõrghariduse õppekava akrediteerimine. Alates 2002.a. on Põlva Keskkooli ja Parksepa Keskkooliga käimas kutse-eelõpe turismikorralduse erialal. 2005. alustas hotelliteeninduse erialal kutse-eelõpe. E-kutseõppe kursused koostöös teiste koolidega.

**Valgamaa KÕK** turismikorralduse eriala õppekava eesmärk on õpilaste ettevalmistamine vastavalt tööturu nõudmistele ja eelduste loomine töötamiseks iseseisvalt turismialases ettevõtluses

#### 2.4.Õppekava arendamise kriteeriumid

- õppekava kavandamisel ja koostamisel kasutatakse 3-astmelist *püramiidstruktuuri*, kus alumine õppetase võimaldab jätkata kõrgemal tasemel

**I tase** Spetsialiseerumine - tippspetsialistid  
**II tase** Rakenduskõrgharidus - spetsialistid  
**III tase** Kutse-(kesk) haridus - oskustöölised

- kolmeastmelised õppekavad võimaldavad nende riskasutamist erinevate õppeasutuste vahel;
- õppekava ehitatakse üles moodulitena;
- õppekava arenduses arvestatakse erinevate sihtgruppide vajadusi ja võimalusi;
- koostatakse individuaalseid õppekavasid, mis võimaldavad üldainete sidumist erialaliste ainetega;
- võimaldatakse 1 või 2 eriala 1 mooduli õpetamist võõrkeeles;
- koostöös Kutsekojaga arendatakse välja kutseksamikeskus;
- õppekavad kooskõlastatakse erialaliitudega ja tööandjate liiduga;
- valikainete mitmekesistamine;

#### 2.5. Õpetaja

**Olustvere TMK** erialaõpetajatest osa töötab turismialase õppetööga 10 põhikohaga õpetajat, kellest kõik vastavad kvalifikatsiooninõuetele. Osa õppetööst viivad läbi spetsialistid-praktikud ettevõtetest. Praktikute kaasamine võimaldab tihedamat koostööd ettevõtetega, tööandjate soovide ja ettepanekute paremat arvestamist õppetegevuses. Nõrkuseks on mõnel puhul vajaliku õpetaja-praktiku kooli saamine, praktikute kesised pedagoogilised oskused.

**Võrumaa KHK** - erialaõpetajatest töötab turismialase õppetööga 13 põhikohaga õpetajat ja 1 õpetaja osalise koormusega. Kõik on kõrgharidusega. 4 magistriõppes. Osa õppetööst viivad läbi spetsialistid-praktikud ettevõtetest või kellel on ettevõtluses töötamise kogemus.

**Tabel 7. Halduse ja juhtimise valdkonna põhikohaga töötavate õpetajate jaotuvus vanuse järgi**

Kool/eriala	Alla 25	25-29	30-39	40-49	50-55	Üle 55	KOKKU
Võrumaa Kutsehariduskeskus	0	1	1	6	3	3	14
Valgamaa Kutseõppekeskus			1	2	1	1	5
Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool	0	0	3	3	1	1	8

**Tabel 8. Halduse ja juhtimise valdkonna põhikohaga töötavate õpetajate jaotuvus hariduse järgi**

Kool/eriala	Magister	5-ja enam	Bakalaurus	Rakendusk.	Keskeri	KOKKU
Võrumaa Kutsehariduskeskus		11	2	1		14
Valgamaa Kutseõppekeskus		2	1	1	1	5
Olustvere Teenindus- ja	0	6	0	1	1	8

Maamajanduskool						
-----------------	--	--	--	--	--	--

**Tabel 9. Halduse ja juhtimise valdkonna põhikohaga töötavate õpetajate jaotuvus ametijärkudena**

Kool/eriala	Ametijärguta	Noorem-pedagoog	Pedagoog	Vanem-pedagoog	Pedagoog-metoodik	KOKKU
Võrumaa Kutsehariduskeskus			14			14
Valgamaa Kutseõppekeskus			4		1	5
Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool	2	0	2	3	1	8

## 2.6.Õpetaja arengu toetamiseks lähtutakse järgmistest tegevustest

- organiseeritakse piirkonna kutseõppeasutustega ühtne täiend- ja vabahariduskoolitus;
- võimaldatakse ja toetatakse tasemekoolitust;
- innovaatiliseks tegevuseks soodustatakse magistri- ja doktoriõpet;
- luuakse ja kasutatakse e-õppe alaseid ühiskursusi ja temaatilisi võrgustikke;
- organiseeritakse kutseõpetajate stažeerimist piirkonna ettevõtetes;
- suunatakse kutseõpetajaid EL liikmesriikidesse stažeerima ja õpetama.
- korraldatakse piirkonna kutseõppeasutustega ühiseid seminare ja metoodika päevi
- võimaldatakse õpetajaskonna riskasutamist piirkonna kutseõppeasutuste vahel

## 2.7.Õppebaasid

- 2.7.1. Olustvere TMK** on põhiliseks õppebaasiks on Olustvere Turismikeskus (loss), kus kasvav klientide hulk võimaldab läbi viia praktilist õpet – klienditeenindust, praktilist keelekasutust, giiditööd, majutus- ja toitlustusteenust, telefonisuhtlust jms. Parendamist vajavad majutuse praktilise väljaõppe võimalused.
- 2.7.2. Võrumaa Kutsehariduskeskuse** õppekõök ja teenindusklass, koostöös Väimela bistrooga võimalus õppepraktikaid läbi viia. 4 Kassa töökohta. Vajadus on õppekõõgi ja teenindusklassi arendamine. Õppekõõgi varustamine vajalike vahenditega: Gaasi- keraamilised pliitidSelf Cooking Center ostmise. Vajalik toidulabori rajamine ja sisustamine. Hotelliteeninduse praktika viiakse läbi Võrus Tamula Hotellis.

- 2.7.3. Valgamaa KÕK** õppebaasideks on õppeklass, õppekõök .

## 2.8. Õppebaaside arendamise vajadus

- 1) soetatakse ja hallatakse õppimist, õpetamist ja õppeasutuste juhtimist toetavad IT seadmed ja tarkvara, andmebaasid, portaaliid ja e-koostöövõrgustikud;
- 2) täiendatakse õppekõõgi ja teenindusklassi sisustust tänapäevaste köögivahenditega, õppekõõgid varustatakse keraamiliste pliitidega;
- 3) rajatakse ja sisustatakse Self Cooking Center ning toidulabor, õpilaskohvik;
- 4) arendatakse välja logistilised skeemid koostöövõrgustiku kindlustamiseks, sh transpordivahendid;
- 5) renoveeritakse õppetöös kasutatavad mõisahooned ja puhastatakse järved, planeeritakse ja korrastatakse mõisapargid.

## **2.9. Praktikabaasid**

- 2.9.1. **Olustvere TMK** on välja kujunenud praktikaettevõtete koostöövõrgustik. Ettevõtted teavad kooli ning esitavad soove praktikantide osas. Ettevõtte, kool ja õpilane sõlmivad 3-poolse praktikalepingu. Õpilane saab koolist kaasa praktikajuhendi. Pärast praktika lõppu koostab ning esitab õpilane aruande ja praktikapäeviku. Juhendajad annavad praktikandi tegevusele kirjaliku hinnangu. Kooli poolt külastatakse ettevõtteid, et tutvuda praktikandi ja ettevõtte tööga kohapeal. Mõned õpilased sooritavad ettevõttepraktika välismaal, kuid välispraktikate võimalused peaksid laienema.
- 2.9.2. **Võrumaa Kutsehariduskeskuse** praktika raames toimub palju õppekursioone majutusettevõtetesse, turismitaludesse, muuseumidesse. Tutvutakse arvukate vaatamisväärsustega ja võetakse osa elamusturismi üritustest Võrumaal. Erialapraktikat on võimalik sooritada majutus-, toitlustus- ja teistes turismiettevõtetes. Välispraktika viiakse läbi Küprosel, Norras ja Iirimaal.
- 2.9.3. **Valgamaa KÕK** toimub õpe kaugõppe vormis. Paljud õppijatest on tööl turismiettevõtetes ja sooritavad ka praktikad antud ettevõttes, lisaks tutvutakse teiste ettevõtete tööga.

## **2.10. Praktikabaasidega koostöö arendamiseks vajalikud tegevused :**

- praktika läbimiseks töökeskkonnas sõlmitakse ettevõtjatega pikaajalised lepingud;
- Kutsekoja juurde luuakse veebipõhine „Praktika portaal”;
- kaasatakse erinevaid ettevõtjaid õppekavade kavandamisse ja koostamisse;
- tehakse koostööd ettevõtjatega õppijate lõputööde juhendamisel.

## **2.11. Õppematerjalid, - kirjandus, - vahendid**

- 2.11.1. **Olustvere TMK** raamatukogus on erialakirjanduse loetelu hea, kuigi eksemplaride hulk võiks olla suurem. Majutuse praktilisteks tundideks on töövahendeid ebapiisavalt. Tehnilised vahendid ei ole mõnikord töökorras, neid võiks olla rohkem. Piirkondlikult teeb kool koostööd MTÜ-ga Viljandimaa Turism, Viljandimaa Giidide Ühinguga, turismiinfokeskustega, Viljandi Grand Hotelliga, Viljandi Centrum Hotelliga, reisibüroodega. Kool soovib teha tõhusamat koostööd Võru KHK-ga ning Läti turismikoolidega.
- 2.11.2. **Võrumaa KHK** erialakirjandust on piisavalt, vajadus on pidevalt täiendada õppekirjandust. Olemas on kassaaparaadid 4 töökohta.
- 2.11.3. **Valgamaa KÕK** õppekirjanduse loetelu on hea, tihe koostöö on Valga linna keskraamatukoguga

## **3. MISSIOON**

**EL tasemele vastava konkurentsivõimelise tööjõu koolitamine reisimine, turism ja vaba aja veetmise valdkonnas.**

**TURISM – KÕIGE KIIREMINI ARENEV MAJANDUSHARU!**

## **4. VISIOON 2013**



**Kagu-Eestis toimib reisimise, turismi ja vaba aja veetmise kutseerialade koolitus Võrumaa Kutsehariduskeskuse, Valgamaa Kutseõppekeskuse ja Viljandi Ühendatud Kutsekeskkooli baasil. Koolitus on ühiskonna ja õppija vajadusi arvestav ning optimaalselt ja efektiivselt ressursse kasutav**

#### **Õppiv organisatsioon**

- Kvalifikatsiooninõuetele vastav, erinevaid õppemeetodeid valdav ning rakendav, õpilaste võimeid ja huvisid arvestav õpetajate kaader
- Välja arendatud ja korrastatud õppekavade süsteem;
- Kutseharidussüsteem tagab täiendus- ja ümberõppevõimalused

#### **EL tööturu vajadustest ja õpilase võimetest lähtuv kutseõpe**

- Kaasaegsed, paindlikud, kutsestandardile ja tööandaja soovidele vastavad pädevuspõhised õppekavad;
- Lõuna- Eesti kutseõppeasutustes omistatud kutsequalifikatsioon on tunnustatud ELi liikmesriikides;
- Lõuna-Eesti piirkonna kui terviku ainulaadse pärandkultuuri ja loodusturismi arendamine
- Toimiv võimetekohane kutseõpe;

#### **Kaasaegne efektiivselt ressursse kasutav õppekeskkond,**

- Ressursside efektiivsemaks kasutamiseks on loodud Lõuna-Eesti kutseharidussüsteemis koostöövõrgustik ja õppebaaside ristikasutus
- Õppijale võimaldatakse lisaks põhierialadele majandus-, turundusalaseid ning IT alaseid teadmisi.
- Õppekava nõuetest lähtuvalt välja ehitatud ja sisustatud õppehooned

## 5. TEGEVUSKAVA 4-KS AASTAKS

Strateegilised eesmärgid	Eesmärgid 4-ks aastaks (2009)	Tegevus	Indikaatorid	Tegevuse täitjad	Finants
1	2	4	5	6	7
<b>Õppiv organisatsioon</b>	Kvalifikatsiooni-nõuetele vastav, erinevaid õppemeetodeid valdav ning rakendav, õpilaste võimeid ja huvisid arvestav õpetajate kaader	<ul style="list-style-type: none"> <li>• innovaatilise tegevuse arendamiseks suunatakse valdkonna töötajaid magistri- ja doktoriõppesse;</li> <li>• luuakse ja kasutatakse e-õppe alaseid ühiskursusi ja temaatilisi võrgustikke;</li> <li>• organiseeritakse kutseõpetajate stažeerimist piirkonna ettevõtetes;</li> <li>• suunatakse kutseõpetajaid EL riikidesse stažeerima ja õpetama;</li> <li>• koostöös piirkonna ettevõtetega korraldatakse praktikajuhendajate koolitusi;</li> <li>• koostöös piirkonna ettevõtjatega korraldatakse õppereise erinevate riikide ettevõtetesse.</li> </ul>	Suurenenud motiveeritud ja kvalifitseeritud õpetajate arv, kaasatud ettevõtjate arv, koostöösse kaasatud EL riikide arv	Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool Valgamaa Kutseõppekeskus Võrumaa Kutseharidus keskus	<b>2 000 000 kr</b>  <b>Meede 1.1. Koolide eelarved</b>
	Välja arendatud ja korrastatud õppekavade süsteem;	<ul style="list-style-type: none"> <li>• õppekavade koostamisel võetakse aluseks kutsestandardid ja riikliku kutsehariduse õppekava</li> <li>• õppekava ehitatakse üles moodulitena</li> <li>• õppekava arenduses arvestatakse erinevate sihtgruppide vajadusi ja võimalusi, koostatakse individuaalseid õppekavasid</li> </ul>	Õppekavad vastavad tööandjate nõudmistele, ühtlustatud 6 õppekava:  Kutseõppekavad: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Turismikorralduse (KKPB)</li> <li>• Hotelliteeninduse (KKPB)</li> </ul> Rakenduskõrghariduse	Kutsekoda, Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool Valgamaa Kutseõppekeskus Võrumaa Kutseharidus keskus	<b>240 000 kr</b>  <b>Meede 1.1. Koolide eelarved</b>

			õppekava: Turismi- ja toidlustuskorraldus  Kutsealane eelkoolitus <ul style="list-style-type: none"> <li>• Turismikorralduse</li> <li>• Hotelliteeninduse</li> </ul>		
		<ul style="list-style-type: none"> <li>• Õppekavade ettevalmistamine akrediteerimiseks.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Akrediteeritud turismi- ja toidlustuskorralduse õppekava</li> </ul>	Võrumaa Kutsehariduskeskus	<b>60 000 kr</b> <b>Meede 1.1.</b> <b>Comenius</b> <b>/Grundvig</b> <b>Leonardo</b>
	Kutseharidussüsteem tagab täiendus- ja ümberõppevõimalused	<ul style="list-style-type: none"> <li>• täiskasvanute täiendus- ja ümberõppe korraldamine;</li> <li>• tööohutuse ja töötervishoiu teadvustamine;</li> <li>• ettevõtete koolitusvajaduste välja selgitamine;</li> <li>• koolitajate riskasutamine;</li> </ul>	Täiend- ja ümberõppekoolituses osalenute arv,	Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool Valgamaa Kutseõppekeskus Võrumaa Kutsehariduskeskus	<b>250 000 kr</b> <b>Meede 1.1.</b> <b>Comenius</b> <b>/Grundvig</b> <b>Leonardo</b>
<b>Kaasaegne efektiivselt ressursse kasutav õppekeskkond</b>	Toimivad õppimist, õpetamist ja õppeasutuse juhtimist toetavad IT seadmete ja tarkvara, andmebaaside, portaalide ja e-koostöövõrgustiku kasutamine	<ul style="list-style-type: none"> <li>• praktika läbimiseks töökeskkonnas sõlmitakse ettevõtjatega pikaajalised lepingud;</li> <li>• luuakse veebipõhine „Praktika portaal”;</li> <li>• juurutatakse ja rakendatakse e-õpet ning tehakse koostööd temaatilistes võrgustikes ühiskursuste loomiseks ja kasutamiseks;</li> </ul>	Lepingute arv; „Praktika portaal”; ühiskursuste arv	Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool Valgamaa Kutseõppekeskus Võrumaa Kutseharidus	<b>25 680 000 kr</b>
		<ul style="list-style-type: none"> <li>• majandus-, turundusalaste ja IT alaste teadmiste õpetamine Lõuna-Eesti</li> </ul>	Õppijate arv	Võrumaa Kutseharidus-	<b>1 500 000</b>

Õppijale võimaldatakse lisaks

	põhierialadele majandus-, turundusalaseid ning IT alaseid teadmisi.	kutseõppeasutuste turismi- ja toitlustuskorralduse erialadele.		keskus	
Õppekava nõuetest lähtuvalt välja ehitatud ja sisustatud õppehooned	Võrumaa Kutsehariduskeskuse turismiõppetooli õpperuumide (Väimela mõisahoone) rekonstrueerimine	Rekonstrueeritakse 2500 m2 turismiõppetooli õpperuume	Võrumaa Kutsehariduskeskus	<b>45 000 000 krooni</b>  <b>Norra ja EMP finants-mehhanismid; Muinsus-kaitseamet; Meede 4.3.</b>	
	Võrumaa Kutsehariduskeskuse turismiõppetooli õpperuumide sisustamine. turismikorralduse, turismigeograafia, puhastusteeninduse õppeklasside, avalik esinemise-, klienditeeninduse- ja keelekabinettide jms. sisustamine mööbli, õppematerjalide ja õppeseadmetega, videokonverentsi seadmed	Sisustatud Võrumaa Kutsehariduskeskuse turismiõppetooli õpperuumid	Võrumaa Kutsehariduskeskus	<b>5 600 000 krooni</b>  <b>Meede 4.3.</b>	
	Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli talli ja maneeži ehitus rekonstrueerimine ja sisustus	Rekonstrueeritud ja sisustatud Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli tall ja maneež	Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool	<b>10 000 000 kr</b> <b>Meede 4.3.</b>	
	Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli Mõisa õppekodade sisustus ja seadmete soetus	Sisustatud Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli Mõisa õppekojad	Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool	<b>6 000 000 kr</b> <b>Meede 4.3.</b>	

		Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli õppehoone rekonstrueerimine ja sisustamine (1/5 hoonest)	Rekonstrueeritud ja sisustatud Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli õppehoone	Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool	<b>3 000 000 kr</b> <b>Meede 4.3.</b>
		Valgamaa Kutseõppekeskus ..... õppehoonete ehitus/rekonstrueerimine ja sisustus	Ehitatud ja sisustatud Valgamaa Kutseõppekeskus 5850 m2 pinda (täismaja) . m2 õppehoonet	Valgamaa Kutseõppekeskus	105 000 000 kr täismaja  <b>Meede 4.3.</b>
<b>EL tööturu vajadustest ja õpilase võimetest lähtuv kutseõpe</b>	Kaasaegsed, paindlikud, kutsestandardile ja tööandaja soovidele vastavad pädevuspõhised õppekavad;	• koostatakse kutseõppeasutustele ja rakenduskõrgkoolidele õppe-metoodiline kirjandus ja metoodiline materjal	Õppe-metoodiline kirjandus ja metoodiline materjal	Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool Valgamaa Kutseõppekeskus Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool Võrumaa Kutseharidus-keskus	<b>480 000 kr</b>
		• uue õppematerjali soetamine ja raamatukogu fondi täiendamine	Teavikute arv.	Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool Valgamaa Kutseõppekeskus Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool Võrumaa Kutseharidus-keskus	<b>400 000 kr</b>
	Lõuna- Eestis omistatud kutsequalifikatsioon on tunnustatud ELi riikides	• kutseksamikeskuse loomine • õppurite ettevõtluses erinevate tahkudega tutvumine: praktiseerimine Eestis ja EL riikides	Kutseksamikeskus Kutseksami-tunnistused, kvalifitseeritud spetsialistide arv	Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool Valgamaa Kutseõppekeskus Võrumaa Kutseharidus-keskus	<b>40 000 000 kr</b>

	Lõuna-Eesti piirkonna kui terviku ainulaadse pärandkultuuri ja loodusturismi arendamine	<ul style="list-style-type: none"> <li>Lõuna-Eesti ökopiiirkonna kujundamine</li> </ul>	Välja kujunenud ökopiiirkond.	Neli maavalitsust	20 000 000 kr
--	---	---	-------------------------------	-------------------	---------------

Haridusminister Mailis Reps  
 Sotsiaalminister Jaak Haab  
 Regionaalminister Jaan Õunapuu

Ettepanek Vana- Antsla Kutsekeskkooli baasil  
 kujundada Lõuna- Eestisse erivajadustega õppijate  
 õppe-, metoodika- ja nõustamiskeskus

Põlva, Valga, Viljandi ja Võru maavanemad on sõlminud koostööleppe kutseõppe alase koordineeritud arendus-ja koolitustegevuse korraldamiseks selle Lõuna-Eesti piirkonna kutseõppeasutustes. Selle tulemusena tagatakse Põlva, Valga, Viljandi ja Võru maakondades ametit õppida soovijatele aastatel 2006-2013 mitmekülgsed elukestva ametiõppe võimalused. Parallelismi vältimiseks oleme kokku leppinud, milliseid erialasid mingis piirkonnas välja arendatakse. Koolid pakuvad paindlikke õppimisvõimalusi erialadel, mille õppekavad ja koolituspõhimõtted on koolide vahel valdkonniti kooskõlastatud. Kutseõppeasutused teevad vastastikku koostööd erialade tutvustamisel oma maakonnas.

Samas ei saa me rahul olla erivajadustega õpilaste kutseõppe korraldamisega neid 4 maakonna ühendavas piirkonnas.

Lõuna- Eestis erivajadustega noortele pakuvad kutsealast koolitust Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool (ehituse, õmbleja erialadel), Valgamaa Kutseõppekeskus (koka, tiseri, rõivaõmbluse, kodumajanduse ja autode ja masinate remondi erialadel), Vana- Antsla Kutsekeskkool (üldehituse, põllumajanduse ja kodumajanduse erialadel) ja Tartu Kutsehariduskeskus (pagari, puhastusteeninduse ja ehituspuusepa erialadel).

Kutsealast koolitust õppijaile, kes on põhikoolis õppinud toimetuleku riikliku õppekava järgi, võimaldatakse vaid Vana- Antsla Kutsekeskkoolis. Esimesena Eesti kutseõppeasutustest alustati sellekohase koolitusega juba 2001.aastal. 2008.a. on kavas käivitada spetsiaalne õppekava põhihariduse hooldusõppekava alusel omandanuile (raske ja sügava puudega noored). Käimas on täiendõppekursuste käivitamine ja uute õppekavade väljatöötamine erivajadustega inimestele.

Seisuga 15. november 2006 õpib koolis 60 erivajadustega õppurit, neist 16 nn toimetulekuõppes (mööduka ja raske vaimupuudega või liitpuudega). Erivajadustega õpilastega tegeleb koolis spetsiaalse ettevalmistusega pedagoogiline personal, kes on käinud stažeerimas Soome Vabariigis. 2006.-2007.8-a läbib kogu pedagoogiline personal eripedagoogika koolituse.

On välja kujunenud koostöövõrgustik, millesse kuuluvad Lõuna- Eesti kohalike omavalitsuste esindajad, piirkonna erivajadustega noorte õpetamisega tegelevad haridusasutused (Võru Järve Kool, Urvaste Kool, Vastseliina Internaatkool, Põlva Rooski Kool, Kammeri Kool Tartumaal, Ämmuste Kool ja Lahmuse Eriinternaatkool Viljandimaal, Kiigemetsa Kool Jõgevamaal), Tartu Ülikooli eripedagoogika osakond, Eestimaa Puuetega Inimeste Koda jt.

Erivajadustega õpilaste kutsealane koolitus jätkub kõigis kutseõppeasutustes, kuid vajalik on ühtse keskuse kujunemine, kus:

1. viiakse läbi rehabiliteerivat diagnostilist ja kutseõpet;
2. osutatakse rehabilitatsiooniteenuseid;

3. koostatakse õppekavasid (sh täiendkoolituse õppekavasid) spetsiaalselt erivajadustega õppijatele ja tegeldakse sellealase õppemetoodilise tegevusega;
4. nõustatakse teiste koolide personali erivajadustega isikute õpetus- ja kasvatustööga seonduvates küsimustes;
5. nõustatakse lapsevanemaid ja erivajadustega inimestega tegelejaid;
6. koordineeritakse koostööd sotsiaalsete partnerite vahel;
7. korraldatakse täiendkoolituskursusi erivajadustega inimestele, nende pereliikmetele ja tegelevatele spetsialistidele;
8. osutatakse erivajadustega isikutele karjääri- ja tööhõivealast nõustamist.

Hetkel pakub vastavaid teenuseid Astangu Kutser rehabilitasiooni Keskus, kuid nende paremaks kättesaadavuseks on vajalik samalaadse keskuse asutamine Lõuna- Eestisse.

Põlva, Valga, Viljandi ja Võru maavanemate nimel teen ettepaneku Vana- Antsla Kutsekeskkooli baasil kujundada Lõuna- Eestisse erivajadustega õppijate õppe-, metoodika- ja nõustamiskeskus. Idee vastuvõetavusel oleme nõus aktiivselt osalema selle õppekeskuse väljakujundamisel. Leiame, et just selline, nelja maakonda ühendav koostöövorm on sobilik. Igas maakonnas keskuse organiseerimine ei ole otstarbekas nii rahaliste vahendite nappuse kui ka ebapiisava õpilaskontingendi pärast.

Teie toetusele lootma jäädes,

Põlva, Valga, Viljandi ja Võru maavanemate nimel

Kalle Küttis

Viljandi maavanem





**VÕRUMAA  
KUTSEHARIDUSKESKUS**

Hea koostöö kõigi elaks!



**INNOVE**  
Elukeskuse Oopere Põhikooli Sõpruskool

## Karjääriõpe Võrumaa Kutsehariduskeskuses

Tanel Linnus  
Direktor



KARJÄÄRINÕUSTAMISE  
TEABESENTRUM



Kutsehariduse  
Seirakeskus



**EuroSkills**

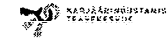


European Union


2

## Karjääriõpe Võrumaa Kutsehariduskeskuses


- Kas keegi kahtleb karjäärinõustamise vajalikkuses?
- Kes sellega tegelevad?
- Kas sellest piisab?




KARJÄÄRINÕUSTAMISE  
TEABESENTRUM



EUROPEAN UNION



RAK



**INNOVE**  
Elukeskuse Oopere Põhikooli Sõpruskool

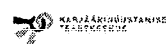
## Karjääriõpe Võrumaa Kutsehariduskeskuses

- väga vajalik
- grupp teadjamaid inimesi said omavahel tutvavaks
- lepiti kokku terminoloogias ja nimetustes.
- valmis rida materjale, mida on võimalik kasutada.
- sai selgeks peamine sihtgrupp – põhikooli õpilased.
- kõik vajavad informatsiooni – gümnaasiumides õppivad ja lõpetanud, vilistlased, ettevõtjad
- tekkis lootus, et sellega tegeletakse ka edaspidi



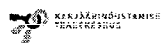
## Mida arvata projektist

- Väga hea ja vajalik projekt
- Koolil tekkisid koostööpartnerid, kellega karjääriõppe küsimusi arutada ja tegevusi planeerida
- Taastadvustati küsimuse olulisust
- Kaasati rida organisatsioone, kes tulevikus on partnerid karjääriõppe arendamisel
- Toimus rida mõnusaid üritusi ja kokkusaamisi
- Planeeritakse jätkuprojekte – suunatud tulevikku



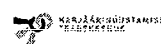
## Praegune seis

- Hajutatud, puudub ühtne süsteem
- Iga maakond, linn tegutseb oma reeglite järgi
- Kättesaadav informatsioon on erineva kvaliteediga
- Töötajate kvalifikatsioon ja ettevalmistus
- Projektipõhine lähenemine



## Millest unistame

- toimib riiklik nõustamissüsteem, vastu on võetud seaduse tasandil regulatsioonid
- Projektid võimaldavad lisaväärtust, ei ole eesmärk omaette
- Avalik – õiguslikud ülikoolid koolitavad spetsialiste.
- On loodud metoodiline keskus.
- Kõik toimub võrgustikupõhiselt





## **Visioon 2013**

- **Kutseõppeasutuste  
koostöövõrgustiku arendamise  
kaudu piirkonna tasakaalustatud  
jätkusuutliku majanduse ja  
sotsiaalse arengu tagamine ning  
piirkonna konkurentsivõime  
tõstmine**

## **Missioon**

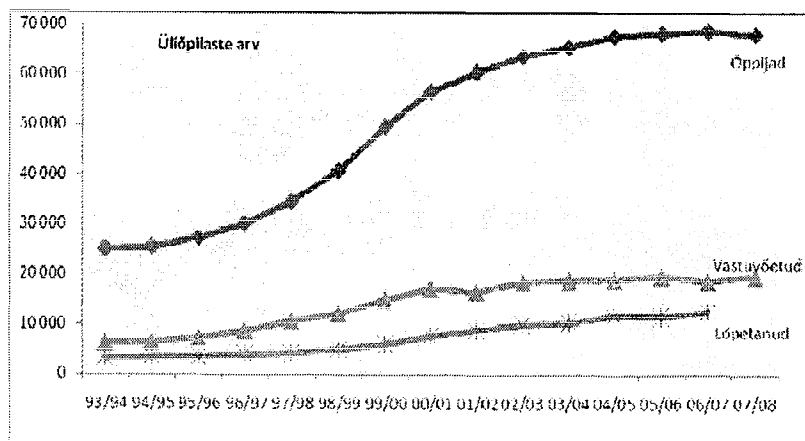
**Lõuna-Eesti regiooni ühtse kutseharidussüsteemi arendamine ja koostöövõrgustiku loomine 2013 aastaks, kus kool on:**

- ✓ **õppiv organisatsioon,**
- ✓ **kvaliteetse tööjõu allikas,**
- ✓ **õpilase ja õpetaja isiksuse arendaja ja nõustaja,**
- ✓ **metoodika- ja nõustamiskeskus,**
- ✓ **koostööarendaja,**
- ✓ **kohaliku arengu liider,**
- ✓ **toote arendaja ja inkubatsioonikeskus,**
- ✓ **kutseeksamikeskus.**

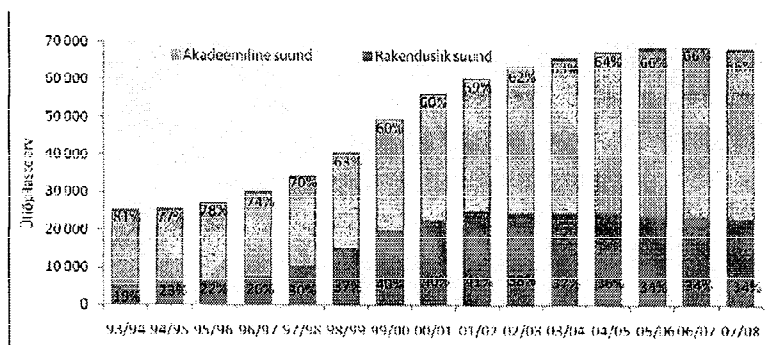
## **Piirkonna kutseõppeasutuste koostöövõrgustik võimaldab**

- **koostööd õppekavade arendustöös ja õppekavade riskasutamist;**
- **paindlike õppimisvõimaluste loomist k.a. erivajadustega õpilastele individuaalse õppekava koostamist;**
- **noorsootöö kvaliteedi ja kättesaadavuse parandamist;**
- **vaba aja ja huvitegevuse erinevate võimaluste tagamist;**
- **mitmekülgset õppijate ja õpetajate/õppejõudude nõustamist ja toetamist;**
- **koolidevahelist õppijate liikumist ja õppebaaside riskasutamist;**
- **õpetajate/õppejõudude riskasutus piirkonna kutseõppeasutustes;**
- **õpetajate/õppejõudude ja praktikajuhendajate koolituse koordineerimist;**
- **haldussuutlikkuse tõstmist (juhtimis- ja administreerimise arendamist, projektitööd jms.);**
- **erivajadustega õppijate õpetamise metoodikate koordineerimist.**

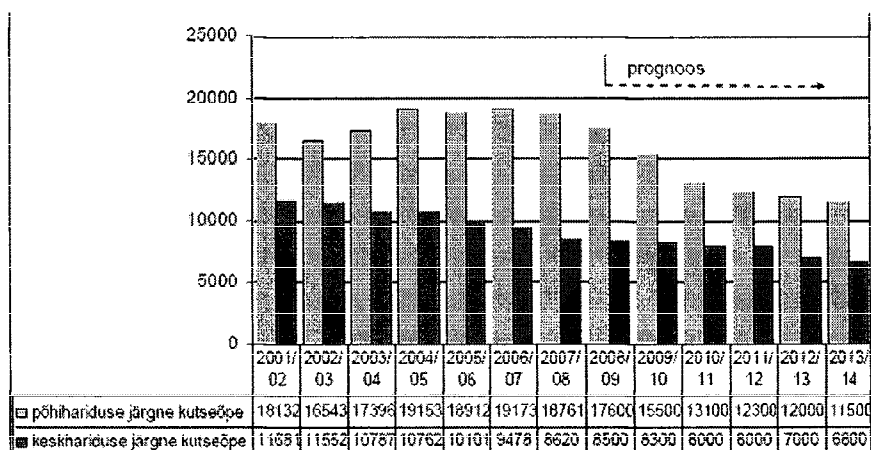
## Kõrghariduse valdkonna koondnäitajad (vastuvõetud, õppijad, lõpetanud)



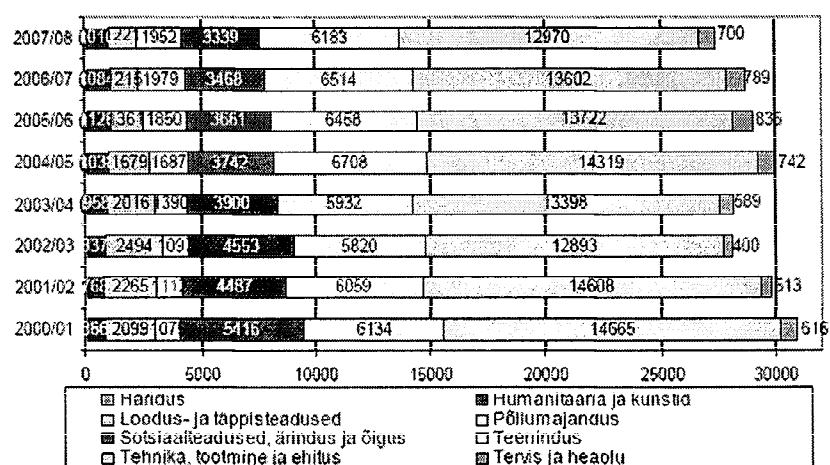
## Üliõpilaste arv ja osakaal akadeemilises ja rakenduslikus kõrghariduses



## Õpilaste arv kutsehariduses tasemeti 2001/02-2007/08 õa ja prognoos aastani 2013/14



## Õpilased õppevaldkonniti 2000/01 kuni 2007/08 õa



## **Koostöövõrgustik võimaldab Teile**

- Konkurentsivõimelist tööjõudu
- Teie personalile täiend- ja ümberõpe (280 mln) kaasaegses õppekeskkonnas (3,7 mljr)
- Kutseeksamite sooritamist
- Ühisprojektid
- Konsultatsioonid, uuringud, katsed
- Toetame inkubatsiooni teenuse avardamist

## **Meie ootused ettevõtjatele**

- Teil töötavad ainult kvalifitseeritud töötajad kutsetunnistusega, lõputunnistusega või diplomiga
- Aktiivne osalemine õppekavade arendamisel
- Praktika läbiviimine õppekava eesmärkidest lähtudes
- Praktika võimaldamine meie välispartnerkoolide õpilastele ja õppejõududele
- Oma töötajate väljaõpetamine praktikajuhendajateks
- Meie õpetajate stažeerimise võimaldamine
- Meie õpetajate kaasamine uute tehnoloogiate juurutamise juurde
- Oma valdkonna laborite ja töökodade sisustamine ja kooli nõustamine
- Oma tipptöötajate osalemine õppetöö läbiviimisel
- Sponsorlust ja üli- ning õpilasesinduse tegevuse toetamist



## UNISTUS!

- Eesti ettevõtjad mõjutavad koostöövõrgustikupõhist koolivõrgu kujunemist ja arendamist
- Eesti ettevõtjad survestavad koolide arengutegevust, innovaativsust
- Eesti ettevõtja on igapäevane aktiivne koostööpartner

Meie  
kutseõppeasutuste koostöövõrgustik  
on

**TEIE SUUR  
RESSURSS !!!**

# Kooli rahastamine – regionaalse arengu vahend

Tanel Linnus

Võrumaa Kutsehariduskeskus

29.01.2009



Hea kool kogu eluks!



## **VISIOON 2013**

**VKHK on polüfunktsionaalne kutseõppeasutuste koostöövõrgustiku põhine keskus Lõuna-Eestis, kus toimub tööturu muutustele paindlikult reageeriv, õppija individuaalset arengut ja võimeid arvestav pädevuspõhine õpe ning tugiteenuste kaudu piirkonna arengu toetamine**

## **VISIOON 2013**

### **koostöövõrgustiku põhine keskus**

#### **Täna**

- 4 maakonna kutseõppeasutused
- Parksepa Keskkool
- Põlva Keskkool
- Eesti ülikoolid
- Euroopa haridusasutused

#### **Homme**

- 6 maakonna kutseõppeasutused
- Integreeritud kool
- EL kõrghariduse ja kutseõppeasutuste võrgustik
- Ettevõtjate koostöövõrgustik
- Omavalitsuste Liit

## VISION 2013

### pädevuspõhine õpe

Täna

Homme

- |                       |                       |
|-----------------------|-----------------------|
| ➤ Rakenduskõrgharidus | ➤ Väljundipõhised     |
| ➤ Kutseõpe            | õppekavad             |
| gümnaasiumi baasil    | ➤ Gümnaasiumi haridus |
| ➤ Kutseõpe            |                       |
| gümnaasiumis          |                       |
| ➤ Töökohapõhine õpe   |                       |
| ➤ Täiskasvanute       |                       |
| koolitus RKT alusel   |                       |

## VISION 2013

### piirkonna arengu toetamine

Täna

Homme

- |                        |                        |
|------------------------|------------------------|
| ➤ Turuuuringud         | ➤ Tehnoloogia uuringud |
| ➤ Inkubatsiooni keskus | ➤ Infokeskus           |
| ➤ Kogukonna keskus     | (nõustamine ja         |
| ➤ Eksamikeskus         | konsultatsioonid)      |
|                        | ➤ Tehnopiirkond        |
|                        | ➤ Eksperimentaalne     |
|                        | tootmine               |
|                        | ➤ Katselabor           |

## VKHK vilistlaste keskmised palgad (2008)

Õppeala	Keskmine palk (€)	Sõlmade arv (83%)	Õppimise aastad (27%)	Õppimise aastad (100%)	Keskmine palk (€)
Metallide töötlemine	14114	4658	2414	42	85368
Puidutöötlemise tehnoloogia	11659	3848	1912	35	69540
Mehhatroonika	10865	3586	1750	33	64428
Infotehnoloogia süsteemid	9783	3228	1528	29	57420
Ärijuhtimine	8483	2799	1263	25	49044
Ärikorraldus	7184	2371	997	22	40680
Hotelliteenindus	6534	2156	864	20	36480
Turismi-ja toitlustuskorraldus	6274	2070	811	19	34800
Turismikorraldus	5072	1674	565	15	27048
<b>Kooli keskmine</b>	<b>8886</b>	<b>2932</b>	<b>1345</b>	<b>27</b>	<b>51648</b>

## Koostöövõrgustik võimaldab ettevõtjatele

- Konkurentsivõimelist tööjõudu
- Personalile täiend- ja ümberõpe (280 mln)  
kaasaegses õppekeskkonnas (3,6 mljr)
- Kutseksamite sooritamist
- Ühisprojektid
- Konsultatsioonid, uuringud, katsed
- Toetame inkubatsiooni teenuse avardamist

## **Meie ootused ettevõtjatele**

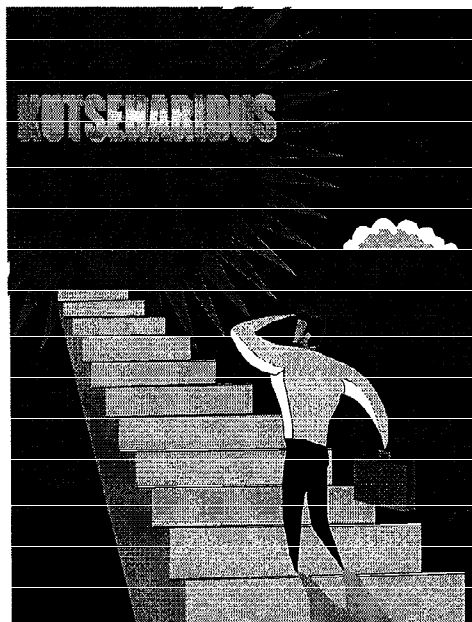
- Teil töötavad ainult kvalifitseeritud töötajad kutsetunnistusega, lõputunnistusega või diplomiga
- Aktiivne osalemine õppekavade arendamisel
- Praktika läbiviimine õppekava eesmärkidest lähtudes
- Praktika võimaldamine meie välispartnerkoolide õpilastele ja õppejõududele
- Oma töötajate väljaõpetamine praktikajuhendajateks
- Meie õpetajate stažeerimise võimaldamine
- Meie õpetajate kaasamine uute tehnoloogiate juurutamise juurde
- Oma valdkonna laborite ja töökodade sisustamine ja kooli nõustamine
- Oma tipptöötajate osalemine õppetöö läbiviimisel
- Sponsorlust ja üli- ning õpilasesinduse tegevuse toetamist

## **UNISTUS!**

- Eesti ettevõtjad mõjutavad koostöövõrgustikupõhist koolivõrgu kujunemist ja arendamist
- Eesti ettevõtjad survestavad koolide arengutegevust, innovaativsust
- Eesti ettevõtja on igapäevane aktiivne koostööpartner

Meie  
kutseõppeasutuste koostöövõrgustik  
on

**TEIE SUUR  
RESSURSS !!!**



# REGIONAALNE KUTSEÕPPEASUTUSTE KOOSTÖÖLEPING

Valga,

15.apriil 2008.a.

Valgamaa Kutseõppekeskus (edaspidi VKÖK), keda esindab direktor Laur Speek,  
Räpina Aianduskool (edaspidi RAK), keda esindab direktor Heino Luiga,  
Vana-Antsia Kutsekeskkool (edaspidi VAKK), keda esindab direktor Hele Angerjärv,  
Võrumaa Kutschariduskeskus (edaspidi VKHK), keda esindab direktor Tanel Linnus,  
Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool (edaspidi VÜKK), keda esindab direktor  
Tarmo Loodus,  
Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool (edaspidi OTMK), keda esindab direktor  
Arnold Pastak,  
Tartu Kutschariduskeskus (edaspidi TKHK), keda esindab direktor Andrus Kompus,  
sõlmisid käesoleva Lepingu alljärgnevas:

## 1. Lepingu objekt

Lepingu objektiks on kutseõppe alase koordineeritud koolitustegevuse korraldamine Viljandi, Valga, Võru, Põlva maakonna ja Tartu kutseõppeasutustes, mille tulemusena tagatakse Lõuna-Eestis ametit õppida soovijatele aastatel 2008 – 2015 mitmekülgsed elukestva ametiõppe võimalused.

## 2. Koolitusvaldkonnad

Koolid pakuvad Lõuna-Eestis paindlikke õppimisvõimalusi kahekümne kolme koolitusvaldkonna erialadel, mille õppekavad ja koolituspõhimõtted on koolide vahel valdkonniti kooskõlastatud. Koolid teevad vastastikku koostööd erialade tutvustamisel oma maakonnas. Koolitusvaldkonnad ja osalejad on:

- 2.1 Majutamine ja toitlustamine: osalejad OTMK, VKÖK, VÜKK, TKHK
- 2.2 Põllundus ja loomakasvatuse: osalejad OTMK, VAKK
- 2.3 Sekretäri ja ametnikutöö: osalejad OTMK, TKHK
- 2.4 Toiduainetetööstus ja -tootmine: osalejad OTMK, TKHK
- 2.5 Tarbekunst ja oskuskäsitöö: osalejad OTMK, RAK
- 2.6 Aiandus: osaleja RAK
- 2.7 Keskkonnakaitse: osalejad RAK, TKHK
- 2.8 Hulgi- ja jaekaubandus: osalejad VKÖK, TKHK, VÜKK
- 2.9 Tekstiili, rõivaste ja jalatsite valmistamine: osalejad VKÖK, VÜKK, RAK, TKHK
- 2.10 Transporditeenused: osalejad VKÖK, VÜKK, TKHK
- 2.11 Õendus, sotsiaaltöö ja nõustamine: osalejad VKÖK, TKHK
- 2.12 Koduteenindus: osalejad VAKK, VKÖK, TKHK
- 2.13 Ehitus- ja tsiviilrajatised: osalejad VÜKK, VKÖK, VKHK, VAKK, TKHK
- 2.14 Elektrotehnika ja energeetika: osalejad VÜKK, TKHK
- 2.15 Mootorliikurid, laevandus ja lennundus: osalejad VÜKK, VKÖK, TKHK
- 2.16 Mehhaanika ja metallitöö: osalejad VKHK, TKHK
- 2.17 Elektroonika ja automaatika: osalejad VKHK, VÜKK, TKHK
- 2.18 Materjalitööstus: osalejad VKHK, VÜKK, VKÖK, VAKK, TKHK
- 2.19 Reisimine, turism ja vaba aja veetmine: osalejad VKHK, OTMK, VKÖK, TKHK
- 2.20 Sotsiaalteadused, äridus ja õigus: osalejad VKHK, TKHK
- 2.21 Iluteenindus: osaleja TKHK
- 2.22 Majandusarvestus ja maksundus: osaleja TKHK
- 2.23 Arvutiteadus: osalejad TKHK, VKHK



### 3. Koolide kohustused

Koolid teevad koostööd Lõuna-Eestis eesmärgiga luua ja tagada kutseõppijatele antud piirkonnas parimad kutseõppe võimalused. Koolide kohustused on:

- 3.1. võrgustikupõhise koostöö käivitamine kutseõppeautuste vahel.
- 3.2. ühisprojektides valdkonna huvide esindamine;
- 3.3. õppebaaside riskasutuse ettepanekute tegemine;
- 3.4. õppekavade alase koostöö korraldamine;
- 3.5. ühiste kutsevõistluste korraldamine;
- 3.6. ühise karjäärinõustamise korraldamine;
- 3.7. kutseõppeasutustele ühise reklaamikampaaniate korraldamine.

### 4. Koostöö finantseerimine

Koostöö finantseerimine toimub konkreetsete tegevuste katteks vajalike kulutuste katmise koolijuhtide vahel sõlmitud kokkulepete alusel.

### 5. Lepingu kehtivus, lepingu muutmine

- 5.1. Käesolev leping jõustub allakirjutamisel ja kehtib kuni 31.12.2015.a.
- 5.2. Käesolevat lepingut saab muuta või lõpetada osapoolte täiendaval kirjalikul kokkuleppel. Muudatustest saab käesoleva lepingu lahutamatu osa.
- 5.3. Käesoleva lepingu sätteid rakendatakse lepingust tulenenud kohustustele ka pärast lepingu tähtaja lõppemist või lõpetamist, kui pooled on kohustused täitnud ja arveldused lõpetanud.
- 5.4. Käesoleva lepingu täitmisel tekkinud vaidlused ja lahkarvamused lahendatakse eelkõige läbirääkimiste teel.

### 6. Lepingu osapooled

Laur Speek - Valgamaa Kutseõppekeskus

Heino Luiga - Räpina Aianduskool

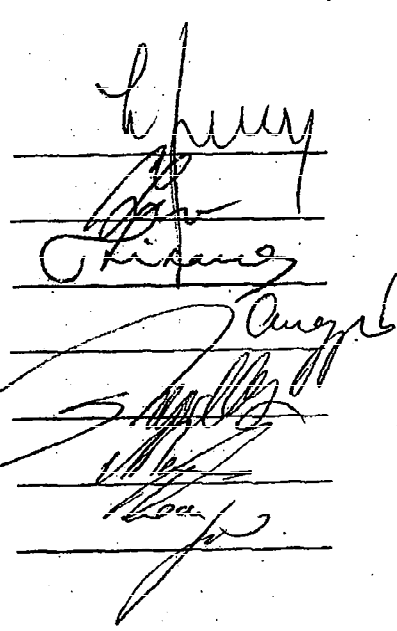
Tanel Linnus - Võrumaa Kutsehariduskeskus

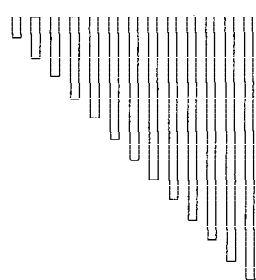
Hele Angerjäär - Vana-Antsla Kutsekeskkool

Tarmo Loodus - Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool

Arnold Pastak - Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool

Andrus Kompus - Tartu Kutsehariduskeskus



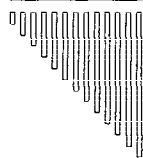


---

## Lõuna –Eesti Kutseõppeasutuste koostöövõrgustiku kujunemine

03. juuni 2010 Väimela

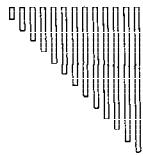
---



---

## Eeldused

- ☐ Rahvusvahelised
  - ☐ Riiklikud
  - ☐ HTM KVB loomine
  - ☐ Koolijuhtide püüdlused
-



## Kujunemine

Koke seminar 14.-15 nov.2003.a

- ☐ Sõnastasime koostöö lähteülesanded:
- ☐ Koolitusvaldkondade planeerimine, dubleerimise vältimine;
- ☐ Ühtse karjääri- ja nõustamissüsteemi arendamine
- ☐ Õpetajatele ühtlustatud ja kooskõlastatud koolitus;
- ☐ Tähistame ühiselt õpetajate päeva (idee M. Töldsepp) !

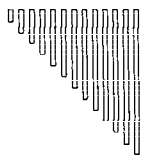


## Nõupidamine "Projektitöö kutseõppe edendamiseks Lõuna-Eestis"

31. okt. 2005 Kopra talus

Prioriteetsed projektid:

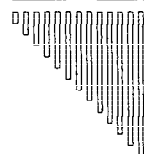
1. prioriteet. Õpikeskkonna kaasajastamine
2. prioriteet. Praktiline psühholoogia kooli
3. prioriteet: Kooli haldusjuhtimine kaasaegseks!
4. prioriteet. Koolijuhtide ja õpetajate koolitus.



## Eesmärgid 2007 - 2013

- ☐ Lõuna –Eesti kutseõppeasutuste ühtse võrgustiku moodustamine õppija arengu toetuseks
- ☐ Võrdsete võimaluste loomine võimete- ja huvikohaseks elukestvaks õppeks
- ☐ Kutseõppeasutuste õppekomplekside ehitamine, renoveerimine
- ☐ Lõuna – Eesti piirkonna ühise kutsehariduse mainekujundamise

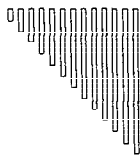
Lähtudes 31. oktoobril 2005.a. nõupidamisel vastuvõetud ühistegevuse neljast suunast, kinnitati sel nõupidamisel **tegevuskava**, mille tulemusena valmib ühine kutsehariduse arendusprojekt Lõuna – Eesti piirkonnas. Vastuvõetud tegevuskavas olid määratletud erinevate osapoolte tegevus ja vastutus ning täitmise konkreetsed tähtajad.



## Koostööleping

**31. mai. 2006.a. Valgamaa  
Kutseõppekeskuses**

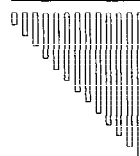
- ☐ Nõupidamise lõpus nelja Lõuna – Eesti piirkonna maavanemad ja kutseõppeasutuste juhid allkirjastasid koostöölepingu.
- ☐ **See oli unikaalne sündmus, kus regiooni maavanemad ja kutseõppeasutuste juhid sõlmisid pikaajalise koostöölepingu arendamaks kutseharidust piirkonnas tervikuna.**



## Arengukava

1.detsember 2006 Võrumaa Kutsehariduskeskuses

Nõupidamisel võeti Lõuna – Eesti piirkonna  
maavanemate ja kutseõppeasutuste  
direktorite poolt vastu **protokolliline otsus**:  
kinnitada „Lõuna – Eesti piirkonna  
kutsehariduse arengukava“.



## Tulemused

- ☐ valdkondlikud arengukavad – 20
- ☐ investeeringute kavad
- ☐ õppekavade arendus
- ☐ täiskasvanute koolitus
- ☐ tugisüsteemide arendamine
- ☐ koostöö ettevõtete, erialaliitude,  
omavalitsuste, maavalitsuste tasandil
- ☐ ühistegevus – õpetajate metoodilised  
seminarid, õpetajate päeva tähistamine